

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه صنعتی شاهرود

دانشکده تربیت بدنی

رساله دکتری مدیریت اوقات فراغت و ورزشهای تفریحی

طراحی مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی

نگارنده: مریم خارکن

اساتید راهنما

دکتر رضا اندام

دکتر حسن بحر العلوم

استاد مشاور

دکتر حسین زارعیان

مهر ۱۳۹۹

شماره: ۲۲,۸۸۲۹
تاریخ: ۹۹,۹,۱۱
ویرایش:

باسمه تعالی

مدیریت تحصیلات تکمیلی

فرم شماره ۱۱: صورت جلسه نهایی دفاع از رساله دکتری (Ph.D)

بدینوسیله گواهی می شود خانم مریم خارکن دانشجوی دکتری رشته مدیریت ورزشی (گرایش اوقات فراغت و ورزش های تفریحی) به شماره دانشجویی ۹۴۳۶۸۲۵ ورودی مهر ۱۳۹۴ در تاریخ ۱۳۹۹/۰۷/۲۲ از رساله نظری / عملی ☐ خود با عنوان: طراحی مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی دفاع و با اخذ نمره ۱۹,۲۰ به درجه: ☒ نائل گردید.

☐ الف) درجه عالی: نمره ۱۹-۲۰ ☒	☐ ب) درجه خیلی خوب: نمره ۱۸/۹۹-۱۷
☐ ج) درجه خوب: نمره ۱۶/۹۹-۱۵	☐ د) مردود: کمتر از ۱۵

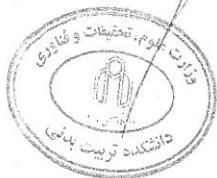
ردیف	هیئت داوران	نام و نام خانوادگی	مرتبه علمی	امضاء
۱	رضا اننام حسن بحرالمعلوم	اساتید راهنما	دانشیار	
۲	حسین زارعیان	استاد مشاور	استادیار	
۳	محمد کشتی دار	استاد مدعو خارجی	دانشیار	
۴	سیدرضا حسینی نیا	استاد مدعو داخلی	استادیار	
۵	هادی باقری	استاد مدعو داخلی	استادیار	
۶	مجتبی رجبی	سرپرست (نماینده) تحصیلات تکمیلی دانشکده	استادیار	

مدیر محترم تحصیلات تکمیلی دانشگاه:

ضمن تأیید مراتب فوق مقرر فرمائید اقدامات لازم در خصوص انجام مراحل دانش آموختگی خانم مریم خارکن بعمل آید.

نام و نام خانوادگی رئیس دانشکده:

تاریخ و امضاء و مهر دانشکده:

تقدیم به:

خدایی که آفرید، جهان را، انسان را، عقل را، علم را، معرفت را، عشق را

و به کسانی که عشقان را در وجودم دمید،

پدر و مادر عزیزم، ستون های استوار زندگی ام،

همسر عزیزم، اسطوره زندگی ام، پناه محبتی ام و امید بودنم،

خواهر مهربانم و برادران نازنینم، همراهان همیشگی و پشتوانه های زندگی ام.

و تقدیم به دنجوشی های همیشگی ام:

آرشیانا و مهراد عزیزم،

قلمم لبریز از عشق به شماست و خوشبختی تان منتهای آرزویم.

تشکر و قدردانی

از استاد گرامی و فرزانه ام جناب آقای دکتر رضا اندام که راهنمایی های ایشان ضمن آموختن درس زندگی، انگیزه ای برای حرکت و تلاش شد؛

از استاد فرهیخته ام جناب آقای دکتر حسن بحر العلوم به خاطر راهنمایی های بی دریغشان؛
از استاد مشاور عزیزم جناب آقای دکتر حسین زارعیان به خاطر راهنمایی های بی متشنان که بدون مساعدت ایشان، این پروژه به نتیجه مطلوب نمی رسید؛

و همچنین از اساتید محترم داور، آقایان دکتر رضا حسینی نیا، دکتر هادی باقری و دکتر محمد کشتی دار کمال تشکر و قدردانی را دارم.

در پایان از تمامی اساتید بزرگوار و دوستان عزیزی که مراد انجام این رساله یاری کردند صمیمانه قدردانی می کنم و بهترین ها را برای آنان آرزو دارم.

اینجانب مریم خارکن دانشجوی دوره دکتری رشته مدیریت اوقات فراغت و ورزشهای تفریحی دانشکده تربیت بدنی دانشگاه صنعتی شاهرود نویسنده پایان نامه طراحی مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی تحت راهنمایی دکتر رضا اندام و دکتر حسن بحرالعلوم متعهد می شوم.

- تحقیقات در این رساله توسط این جانب انجام شده است و از صحت و اصالت برخوردار است.
- در استفاده از نتایج پژوهشهای محققان دیگر به مرجع مورد استفاده استناد شده است.
- مطالب مندرج در رساله تاکنون توسط خود یا فرد دیگری برای دریافت هیچ نوع مدرک یا امتیازی در هیچ جا ارائه نشده است.
- کلیه حقوق معنوی این اثر متعلق به دانشگاه صنعتی شاهرود می باشد و مقالات مستخرج با نام « دانشگاه صنعتی شاهرود » و یا « Shahrood University of Technology » به چاپ خواهد رسید.
- حقوق معنوی تمام افرادی که در به دست آمدن نتایج اصلی رساله تأثیرگذار بوده اند در مقالات مستخرج از رساله رعایت می گردد.
- در کلیه مراحل انجام این رساله، در مواردی که از موجود زنده (یا بافتهای آنها) استفاده شده است ضوابط و اصول اخلاقی رعایت شده است.
- در کلیه مراحل انجام این رساله، در مواردی که به حوزه اطلاعات شخصی افراد دسترسی یافته یا استفاده شده است اصل رازداری، ضوابط و اصول اخلاق انسانی رعایت شده است.

تاریخ

امضای دانشجو

مالکیت نتایج و حق نشر

کلیه حقوق معنوی این اثر و محصولات آن (مقالات مستخرج، کتاب، برنامه های رایانه ای، نرم افزارها و تجهیزات ساخته شده است) متعلق به دانشگاه صنعتی شاهرود می باشد. این مطلب باید به نحو مقتضی در تولیدات علمی مربوطه ذکر شود. استفاده از اطلاعات و نتایج موجود در رساله بدون ذکر مرجع مجاز نمی باشد.

چکیده

اقتصاد مقاومتی یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های کشور ایران در سال‌های اخیر بوده است، از این‌رو هدف از این پژوهش، طراحی مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی بود. این مطالعه از نوع طرح‌های آمیخته اکتشافی است که در دو مرحله کیفی و کمی انجام شده است. در مرحله کیفی نمونه آماری شامل ۳۰ نفر از اساتید و نخبگان آگاه از موضوع پژوهش بودند. برای گردآوری داده‌ها در مرحله کیفی از مصاحبه عمیق با نمونه‌ها استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در مرحله کیفی از روش داده بنیاد و به شیوه گلیزر (۱۹۹۲) استفاده شد که طی سه مرحله کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی انجام شد. روایی آن توسط متخصصان تأیید و پایایی درونی با روش توافق درون موضوعی معادل ۸۷٪ به دست آمد که بر سلامت آن صحه می‌گذارد. نمونه آماری در بخش کمی برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی شامل ۳۷۶ نفر و برای انجام تحلیل عاملی تأییدی شامل ۳۶۴ نفر از اعضای هیئت علمی رشته علوم ورزشی و رشته اقتصاد دانشگاه‌ها، مدیران تربیت بدنی دانشگاه‌ها و اداره کل وزارت علوم، کارشناسان تربیت بدنی دانشگاه‌ها و افراد متخصص در حوزه اقتصاد و آشنا به موضوع پژوهش بودند که بر اساس روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در مرحله کمی، پرسش‌نامه‌های محقق ساخته‌ای بود که روایی صوری و محتوایی آن‌ها را گروهی از اساتید صاحب‌نظر دانشگاهی تأیید کردند. برای محاسبه پایایی ابزار از روش آلفای کرونباخ استفاده شد ($\alpha=0/98$). برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کمی پژوهش از بسته نرم‌افزاری SPSS ۱۹ به منظور انجام آمار توصیفی و تحلیل عاملی اکتشافی با چرخش واریماکس و نرم‌افزار لیزرل جهت انجام تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد.

نتایج کدگذاری باز حاکی از آن بود که ۱۹۹ نشان می‌توانند در اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی مؤثر باشند. سپس، در مرحله کدگذاری محوری، نشان‌ها در ۳۳ مفهوم طبقه‌بندی شدند. در نهایت، ۸

مقوله شناسایی شده حاصل از کدگذاری انتخابی شامل مقوله قانون مداری، مدیریت مصرف، آموزش و اطلاع رسانی، تحرک و پویایی، توسعه اجتماعی، مشارکت فعال، اتکای به خود و برنامه ریزی طبقه بندی شدند. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد، ۶۸ گویه در خصوص عوامل اصلی اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی در ۸ بعد دسته بندی شدند. همچنین نتایج تحلیل عاملی تاییدی نشان داد که شاخص های کلی برازش مدل ساختاری در وضعیت مطلوبی قرار دارند، بنابراین، پرسشنامه ۶۸ سؤالی به دست آمده، مقیاس مناسبی برای سنجش اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی است. علاوه بر این، میزان اهمیت عامل ها از دیدگاه آزمودنی ها بررسی شد. بر این اساس مدیریت مصرف با میانگین $0/47$ ، مشارکت فعال با میانگین $0/53 \pm 4/11$ ، برنامه ریزی با میانگین $0/58 \pm 4/08$ مهم ترین عوامل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی شناخته شدند؛ بنابراین، دانشگاه ها می بایست به مدیریت مصرف، مشارکت فعال و برنامه ریزی توجه بیشتری نمایند تا در راستای رسیدن به آرمان ها و رویکردهای اقتصاد مقاومتی در حوزه ورزش دانشگاهی گام بردارند. همچنین با توجه به یافته های پژوهش، راهکارهایی شناسایی شدند که می توان با تقویت آن ها موجب توسعه ورزش دانشگاهی کشور شد، علاوه بر این سیاست گذاران تربیت بدنی آموزش عالی کشور می توانند از نشان ها، مفاهیم و مقوله های شناسایی شده در برنامه ریزی های آتی خود برای عملیاتی شدن اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی استفاده کنند.

واژه های کلیدی: اقتصاد مقاومتی، ورزش دانشگاهی، تحرک و پویایی، مدیریت مصرف، برنامه ریزی

مقالات مستخرج از رساله

مقالات علمی - پژوهشی

۱- خارکن، مریم. اندام، رضا. بحرالعلوم، حسن. زارعیان، حسین. (۱۳۹۸). شناسایی مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی ایران. نشریه مدیریت و توسعه ورزش. دانشگاه گیلان.

۲- خارکن، مریم. اندام، رضا. بحرالعلوم، حسن. زارعیان، حسین. (۱۳۹۹). شناسایی عوامل مؤثر بر اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاه‌های دولتی ایران. نشریه پژوهش در ورزش تربیتی. پژوهشگاه تربیت بدنی.

مقالات همایشی

۱- خارکن، مریم. اندام، رضا. بحرالعلوم، حسن. زارعیان، حسین. (۱۳۹۸). شناسایی راهکارهای تحقق اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی ایران. اولین همایش بین‌المللی ورزش و توسعه پایدار. دانشگاه کردستان، پذیرفته‌شده به‌عنوان سخنرانی.

۲- خارکن، مریم. اندام، رضا. بحرالعلوم، حسن. زارعیان، حسین. (۱۳۹۸). شناسایی موانع تحقق اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی ایران. اولین همایش بین‌المللی ورزش و توسعه پایدار. دانشگاه کردستان، پذیرفته‌شده به‌عنوان پوستر.

فهرست مطالب

۱	فصل اول: طرح تحقیق
۲	۱-۱- مقدمه
۳	۲-۱- بیان مسئله
۸	۳-۱- ضرورت و اهمیت پژوهش
۱۱	۴-۱- اهداف پژوهش
۱۱	۱-۴-۱- هدف کلی
۱۱	۲-۴-۱- اهداف ویژه
۱۱	۵-۱- سؤالات پژوهش
۱۱	۱-۵-۱- سؤال کلی
۱۲	۲-۵-۱- سؤالات ویژه
۱۲	۶-۱- قلمرو پژوهش
۱۲	۷-۱- تعریف واژه‌های پژوهش
۱۵	فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق
۱۶	۱-۲- مقدمه
۱۶	۲-۲- مبانی نظری پژوهش
۱۶	۱-۲-۲- تعریف ورزش
۱۷	۲-۲-۲- هرم مدیریت ورزش
۱۹	۳-۲-۲- اثرات ورزش (اجتماعی، فرهنگی، سلامتی، سیاسی)
۱۹	۱-۳-۲-۲- جامعه‌شناسی و ورزش
۲۲	۲-۳-۲-۲- فرهنگ و ورزش
۲۵	۳-۳-۲-۲- سلامتی و ورزش
۲۶	۴-۳-۲-۲- سیاست و ورزش
۲۹	۴-۲-۲- بیانات رهبری در مورد ورزش (تحصیل، تہذیب و ورزش)
۳۰	۵-۲-۲- اقتصاد
۳۲	۱-۵-۲-۲- تعاریف اقتصاد
۳۳	۶-۲-۲- اقتصاد و ورزش
۳۶	۷-۲-۲- اقتصاد مقاومتی
۳۹	۱-۷-۲-۲- تعاریف اقتصاد مقاومتی
۴۰	۲-۷-۲-۲- رویکردهای نظری به مقاوم‌سازی اقتصاد ملی در ادبیات علمی جهان

۴۶	۳-۷-۲-۲- رویکردهای مفهومی به اقتصاد مقاومتی
۴۹	۴-۷-۲-۲- اقتصاد مقاومتی در خارج از ایران
۵۳	۵-۷-۲-۲- اقتصاد مقاومتی در داخل ایران
۵۶	۶-۷-۲-۲- آسیب‌ها و چالش‌های راهبردی موجود از منظر نقشه راه اقتصاد مقاومتی
۵۸	۷-۷-۲-۲- مطالعه اقتصاد مقاومتی در اسناد بالادستی و اندیشه حکمرانان ج.ا.ایران
۶۱	۳-۲- پیشینه پژوهش
۶۱	۳-۲- ۱ پژوهش‌های انجام شده در داخل کشور
۷۸	۳-۲- ۲ پژوهش‌های انجام شده در خارج از کشور
۸۵	۴-۲- جمع‌بندی
۸۷	فصل سوم: روش شناسی پژوهش
۸۸	۱-۳- مقدمه
۸۸	۲-۳- روش پژوهش
۸۹	۱-۲-۳- طرح شیوه آمیخته اکتشافی
۸۹	۲-۲-۳- نوع تحقیق
۹۱	۳-۳- جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه
۹۱	۱-۳-۳- جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه در مرحله اول- بخش کیفی
۹۳	۲-۳-۳- جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه در مرحله دوم - بخش کمی
۹۴	۴-۳- ابزار اندازه‌گیری
۹۵	۱-۴-۳- روایی و پایایی پژوهش در بخش کیفی
۹۵	۱-۴-۳- ۱- روایی پژوهش در بخش کیفی
۹۶	۲-۴-۳- ۱- پایایی پژوهش در بخش کیفی
۹۷	۲-۴-۳- ۲- روایی و پایایی ابزار اندازه‌گیری در بخش کمی
۹۸	۱-۴-۳- ۲- روایی پژوهش در بخش کمی
۹۹	۲-۴-۳- ۲- پایایی پژوهش در بخش کمی
۱۰۰	۵-۳- روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها
۱۰۰	۱-۵-۳- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها در مرحله کیفی
۱۰۰	۱-۵-۳- ۱- کدگذاری باز
۱۰۱	۲-۵-۳- ۲- کدگذاری محوری
۱۰۱	۳-۵-۳- ۱- کدگذاری انتخابی
۱۰۱	۲-۵-۳- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها در مرحله کمی
۱۰۲	۶-۳- مراحل اجرای پژوهش
۱۰۳	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق
۱۰۴	۱-۴- مقدمه
۱۰۴	۲-۴- مرحله اول: بخش کیفی
۱۰۴	۱-۲-۴- توصیف ویژگی‌های مصاحبه‌شوندگان

۱۰۵	۲-۲-۴- تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی
۱۰۵	۱-۲-۲-۴- کدگذاری باز داده‌ها
۱۱۴	۲-۲-۲-۴- کدگذاری محوری داده‌ها
۱۲۰	۳-۲-۲-۴- کدگذاری انتخابی داده‌ها
۱۲۳	۳-۴- مرحله دوم: بخش کمی
۱۲۳	۱-۳-۴- آمار توصیفی مربوط به بخش اول پژوهش (تحلیل عاملی اکتشافی)
۱۲۳	۱-۱-۳-۴- توزیع سنی نمونه‌های پژوهش
۱۲۴	۲-۱-۳-۴- وضعیت جنسیت نمونه‌های پژوهش
۱۲۴	۳-۱-۳-۴- وضعیت تأهل نمونه‌های پژوهش
۱۲۵	۴-۱-۳-۴- سطح تحصیلات نمونه‌های پژوهش
۱۲۶	۵-۱-۳-۴- رشته تحصیلی نمونه‌های پژوهش
۱۲۶	۶-۱-۳-۴- سابقه فعالیت اجرایی نمونه‌های پژوهش
۱۲۷	۲-۳-۴- آمار توصیفی مربوط به بخش دوم پژوهش (تحلیل عاملی تأییدی)
۱۲۷	۱-۲-۳-۴- توزیع سنی نمونه‌های پژوهش
۱۲۸	۲-۲-۳-۴- وضعیت جنسیت نمونه‌های پژوهش
۱۲۸	۳-۲-۳-۴- وضعیت تأهل نمونه‌های پژوهش
۱۲۹	۴-۲-۳-۴- سطح تحصیلات نمونه‌های پژوهش
۱۲۹	۵-۲-۳-۴- رشته تحصیلی نمونه‌های پژوهش
۱۳۰	۶-۲-۳-۴- سابقه فعالیت اجرایی نمونه‌های پژوهش
۱۳۰	۳-۳-۴- آمار استنباطی
۱۳۰	۱-۳-۳-۴- آزمون کایزر میر-الکین (KMO) و بارتلت
۱۳۱	۲-۳-۳-۴- تحلیل عاملی اکتشافی متغیرهای پژوهش
۱۳۷	۳-۳-۳-۴- تحلیل عاملی تأییدی متغیرهای پژوهش
۱۴۷	۴-۳-۳-۴- تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم متغیرهای پژوهش
۱۵۱	۴-۴- پاسخ به سؤالات پژوهش
۱۵۳	فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری
۱۵۴	۱-۵- مقدمه
۱۵۴	۲-۵- خلاصه پژوهش
۱۵۸	۳-۵- بحث و نتیجه گیری
۱۷۲	۴-۵- محدودیت‌های پژوهش
۱۷۲	۵-۵- پیشنهادهاى برآمده از نتایج پژوهش
۱۷۵	۶-۵- پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی
۱۷۷	منابع و مأخذ
۱۹۹	پیوست

فهرست جداول

جدول ۱-۲	رویکردهای مفهومی به اقتصاد مقاومتی	۴۸
جدول ۲-۲	آسیب‌ها و چالش‌های راهبردی موجود از منظر نقشه راه اقتصاد مقاومتی (سیف، ۱۳۹۲)	۵۷
جدول ۳-۲	مؤلفه‌های سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی، (سیف، ۱۳۹۲)	۵۹
جدول ۴-۲	چرخه اقتصاد مقاومتی در اندیشه حکمرانان	۶۰
جدول ۱-۳	نوع تحقیق به تفکیک مراحل کمی و کیفی	۹۱
جدول ۲-۳	مصاحبه شوندگان در مرحله کیفی	۹۲
جدول ۳-۳	نتایج بررسی پایایی دو کدگذار	۹۷
جدول ۴-۳	نتایج آزمون آلفای کرونباخ پرسشنامه اول	۹۹
جدول ۵-۳	نتایج آزمون آلفای کرونباخ پرسشنامه دوم	۹۹
جدول ۱-۴	توصیف جنسیت، سابقه اجرایی و محل اشتغال مصاحبه‌شوندگان	۱۰۴
جدول ۲-۴	توصیف تحصیلات و رشته تحصیلی مصاحبه‌شوندگان	۱۰۵
جدول ۳-۴	خلاصه نتایج کدگذاری باز مصاحبه‌ها	۱۰۶
جدول ۴-۴	کدگذاری محوری داده‌ها	۱۱۵
جدول ۵-۴	کدگذاری انتخابی یافته‌های پژوهش	۱۲۱
جدول ۶-۴	نتایج آزمون‌های KMO و بارتلت تحلیل عاملی اکتشافی	۱۳۱
جدول ۷-۴	نتایج آزمون‌های KMO و بارتلت تحلیل عاملی تأییدی	۱۳۱
جدول ۸-۴	فهرست گویه‌های خارج‌شده از تحلیل عاملی	۱۳۲
جدول ۹-۴	نتایج تحلیل عاملی، میانگین و انحراف استاندارد گویه‌ها	۱۳۳
جدول ۱۰-۴	فهرست بااهمیت‌ترین و کم‌اهمیت‌ترین متغیرهای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	۱۳۵
جدول ۱۱-۴	نتایج بررسی سهم واریانس هر یک از عاملها در اقتصاد مقاومتی	۱۳۶
جدول ۱۲-۴	میزان اهمیت و مقدار پایایی عوامل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	۱۳۶
جدول ۱۳-۴	شاخص‌های کلی برازش برای مدل ساختاری	۱۴۹

فهرست اشکال

- شکل ۱-۲. مدل مول و همکاران (۲۰۰۵) ----- ۱۹
- شکل ۲-۲. نظریه‌های جهانی مقاومت‌سازی اقتصاد مقاومتی ----- ۴۱
- شکل ۳-۲. مدل تأثیر تاب‌آوری و آسیب‌پذیری در ریسک تخریب اقتصاد ملی (بریگاگلیو و همکاران، ۲۰۰۸) ----- ۴۶
- شکل ۱-۳. فرآیند اجرای پژوهش ----- ۱۰۲
- شکل ۱-۴. مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی ایران (مدل مرحله کیفی) ----- ۱۲۲
- شکل ۲-۴. توزیع سنی نمونه‌های پژوهش ----- ۱۲۳
- شکل ۳-۴. وضعیت جنسیت نمونه‌های پژوهش ----- ۱۲۴
- شکل ۴-۴. وضعیت تأهل نمونه‌های پژوهش ----- ۱۲۵
- شکل ۵-۴. سطح تحصیلات نمونه‌های پژوهش ----- ۱۲۵
- شکل ۶-۴. رشته تحصیلی نمونه‌های پژوهش ----- ۱۲۶
- شکل ۷-۴. سابقه فعالیت اجرایی نمونه‌های پژوهش ----- ۱۲۶
- شکل ۸-۴. توزیع سنی نمونه‌های پژوهش ----- ۱۲۷
- شکل ۹-۴. وضعیت جنسیت نمونه‌های پژوهش ----- ۱۲۸
- شکل ۱۰-۴. وضعیت تأهل نمونه‌های پژوهش ----- ۱۲۸
- شکل ۱۱-۴. سطح تحصیلات نمونه‌های پژوهش ----- ۱۲۹
- شکل ۱۲-۴. رشته تحصیلی نمونه‌های پژوهش ----- ۱۲۹
- شکل ۱۳-۴. سابقه فعالیت اجرایی نمونه‌های پژوهش ----- ۱۳۰
- شکل ۱۴-۴. تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل قانون‌مداری (ضرایب استاندارد شده) ----- ۱۳۷
- شکل ۱۵-۴. مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل قانون‌مداری ----- ۱۳۸
- شکل ۱۶-۴. تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل مدیریت مصرف (ضرایب استاندارد شده) ----- ۱۳۸
- شکل ۱۷-۴. مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل مدیریت مصرف ----- ۱۳۹
- شکل ۱۸-۴. تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل آموزش و اطلاع‌رسانی (ضرایب استاندارد شده) ----- ۱۳۹
- شکل ۱۹-۴. مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل آموزش و اطلاع‌رسانی ----- ۱۴۰
- شکل ۲۰-۴. تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل تحرک و پویایی (ضرایب استاندارد شده) ----- ۱۴۱
- شکل ۲۱-۴. مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل تحرک و پویایی ----- ۱۴۲
- شکل ۲۲-۴. تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل توسعه اجتماعی (ضرایب استاندارد شده) ----- ۱۴۳
- شکل ۲۳-۴. مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل توسعه اجتماعی ----- ۱۴۳
- شکل ۲۴-۴. تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل مشارکت فعال (ضرایب استاندارد شده) ----- ۱۴۴
- شکل ۲۵-۴. مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل مشارکت فعال ----- ۱۴۴
- شکل ۲۶-۴. تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل اتکای به خود (ضرایب استاندارد شده) ----- ۱۴۵
- شکل ۲۷-۴. مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل اتکای به خود ----- ۱۴۵

- شکل ۴-۲۸. تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل برنامه‌ریزی (ضرایب استاندارد شده) ----- ۱۴۶
- شکل ۴-۲۹. مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل برنامه‌ریزی ----- ۱۴۶
- شکل ۴-۳۰. مدل ساختاری (تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم) پرسشنامه اقتصاد مقاومتی در حالت ضرایب استاندارد ----- ۱۴۸
- شکل ۴-۳۱. مقادیر T مدل ساختاری (تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم) پرسشنامه اقتصاد مقاومتی ----- ۱۴۸
- شکل ۴-۳۲. مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی ----- ۱۵۰

فصل اول:

طرح تحقیق

۱-۱- مقدمه

در قرن حاضر، اقتصاد^۱ کشورهای جهان با تهدیدها و استرس‌های مختلفی روبرو هستند. این موقعیت‌ها شرایطی را به وجود آورده‌اند که رفاه افراد، جامعه و اقتصاد را به خطر می‌اندازد. در عرصه رقابت جهانی یک مسئله مهم نحوه مواجهه شدن با این تهدیدها است. هر یک از سازمان‌ها با توجه به موقعیتشان واکنش‌های مختلفی نسبت به عوامل استرس‌زا نشان می‌دهند (تالب^۲، ۲۰۱۲). در همین راستا در سال‌های اخیر وضعیت اقتصادی کشور به سمتی حرکت کرده است که مسئولین نظام، ایده‌هایی را تحت عنوان اقتصاد مقاومتی^۳ مطرح نمودند. با توجه به ادبیات اقتصادی موجود در جهان، اقتصاد مقاومتی با اوصافی مانند شکنندگی اقتصادی، پایداری و تداوم، تاب‌آوری اقتصادی، استحکام، ثبات، بازدارندگی، مقاومت، حمایت، انعطاف‌پذیر توصیف شده است (خوانساری و قلیچ، ۱۳۹۴). علم اقتصاد برای هر جامعه عبارت است از روشی که آن جامعه خاص برای سامان‌بخشی به حیات اقتصادی خود و حل مشکلات علمی آن در پیش می‌گیرد (کوبیتسچک و همکاران^۴، ۲۰۱۳). اقتصاد مقاومتی یک گفتمان و الگوی اقتصادی است که ضمن مقاوم‌سازی و تقویت اقتصاد ملی در برابر تهدیدها، توان تحریم‌شکنی با رویکرد عقب راندن نظام سلطه را داشته باشد و درعین حال پیشرو، فرصت‌ساز، مولد، درون‌زا و برون‌گرا باشد (قوامی، ۱۳۹۱).

ارتباط دانشگاه با محیط از روش‌های مختلفی صورت می‌گیرد. از مهم‌ترین موضوعاتی که دانشگاه از آن طریق می‌تواند بر جامعه تأثیر بگذارد، نقشی است که بر اقتصاد کشور می‌گذارد. بر این اساس، هر الگوی مدیریتی، اقتصادی و اجتماعی که در کشور بخواهد مورد بهره‌برداری قرار گیرد، باید با الگوی توسعه کشور؛ یعنی اقتصاد مقاومتی هماهنگ بوده و به عبارتی برآمده از آن الگوی بالادستی باشد (واعظی و فدایی، ۱۳۹۴). در این راستا رهبر انقلاب اسلامی به مردم، مسئولان و تمامی نهادها

۱. Economy

۲. Taleb

۳. Resistive Economy

۴. Kubitschek et al

توصیه می‌کند که باید در همه حوزه‌ها، موضوع اقتصاد مقاومتی را سرلوحه کار خود قرار دهند و در این زمینه حوزه آموزش عالی و ورزش کشور، به‌عنوان حوزه‌هایی بسیار تأثیرگذار و مهم در رشد و پرورش افراد، نقش انکارناپذیری دارند و از اهمیت بالایی برخوردارند؛ بنابراین این پژوهش درصدد است با ارائه مدلی جامع، عوامل تأثیرگذار بر اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی ایران را شناسایی کند.

۱-۲- بیان مسئله

در حال حاضر بحران‌های اقتصادی، بسیاری از کشورهای بزرگ دنیا را دچار تکانه‌های عظیمی نموده است، شیوع تولید کالاهای غیرضروری از یک‌سو و مصرف‌گرایی محض از سوی دیگر، زمینه‌های اتلاف سرمایه‌های بشری را فراهم آورده است. علاوه بر فرهنگ ناصحیح در مدیریت تولید و توسعه اقتصادی همچون سودجویی، وجود رفتارهای نامتناسب اقتصادی و راهبردهای غیرصحیح، نواقص شیوه‌های موجود در جوامع بشری را بیشتر نمایان ساخته است. درحالی‌که در فرهنگ اقتصادی اسلام، ترغیب به کار، اهمیت دادن به وجدان کاری و اخلاق، پرهیز از اسراف و تبذیر، به‌کارگیری الگوی قناعت و زهد، تلاش در امر تولید و عدم وابستگی به دیگران برای رسیدن به الگوی متناسب با آرمان اقتصادی (خودکفایی) بسیار مورد توجه قرار گرفته است. در این میان، اقتصاد مقاومتی که در رویارویی و تقابل با اقتصاد سرمایه‌داری و اقتصاد وابسته و مصرف‌کننده قرار می‌گیرد، می‌تواند راه حل خوبی برای از بین بردن این بحران‌ها باشد (قبادی، ۱۳۹۲).

در ادبیات اقتصاد مقاومتی رایج در جهان، اصطلاحی تحت عنوان اقتصاد مقاومتی وجود ندارد، اما واژه نزدیک به مفهوم اقتصاد مقاومتی، اصطلاح تاب‌آوری اقتصادی و فنریت اقتصادی است که به معنای توان یک کشور به ایستادگی در برابر شوک‌های خارجی می‌باشد (بریگالیو و پیکینینو^۱، ۲۰۱۲). اقتصاد، علم تخصیص بهینه منابع محدود برای ارضای خواست‌های نامحدود است و کلمه‌ای

۱. Briguglio & Piccinino

که سبب پدید آمدن علم اقتصاد شده «کمیابی» است (سعیدی کیا، ۱۳۹۶). قاسمی (۱۳۹۵) اقتصاد مقاومتی را به معنای تشخیص حوزه‌های فشار و متعاقباً تلاش برای کنترل و بی اثرکردن آن و در شرایط آرمانی، تبدیل چنین فشارهایی به فرصت؛ برای افزایش تولید داخلی و کاهش وابستگی به دیگران می‌داند. رز و وی^۱ (۲۰۱۳) اقتصاد مقاومتی را به صورت توانایی کاهش تلفات ناشی از شوک اقتصادی تعریف می‌کنند که در سطح خرد (شرکت‌ها و افراد)، میانی (گروه‌ها، بخش‌ها و خوشه‌ها) و کلان (مناطق، کشورها) نمود پیدا می‌کند. آوانز^۲ (۲۰۱۵) بیان می‌دارد که اقتصاد مقاومتی حداقل در سه مورد خلاصه می‌شود: الف) توانایی یک اقتصاد در بهبود شرایط پس از شوک خارجی، ب) مقاومت در برابر اثر یک شوک، ج) جلوگیری از اثر یک شوک. علاوه بر این، وان برجیک و همکاران^۳ (۲۰۱۷) اقتصاد مقاومتی ایستا را توانایی برای حفظ عملکرد بدون نیاز به بازسازی و اقتصاد مقاومتی پویا را تغییر بهبود سریع پس از ایجاد شوک اقتصادی تعریف می‌کند. لذا داشتن اقتصاد پویا، روبه رشد، باثبات و کارایی بالا که بتواند رفاه و آسایش را برای مردم فراهم کند، از اهداف اصلی هر کشوری است. درواقع اقتصاد مقاومتی یک نظام اقتصادی است که هماهنگ با سیاست‌های کلان سیاسی و امنیتی نظام اسلامی و برای مقاومت در برابر اقدامات تخریبی شکل گرفته است تا بتواند در برابر ضربات اقتصادی تحریم‌ها و توطئه‌های گوناگون اقتصادی نظام استکبار مقاومت کرده و توسعه و پیشرفت خود را ادامه دهد و روند رو به رشد همه‌جانبه خود را در ابعاد ملی، منطقه‌ای و جهانی حفظ کند. اقتصاد مقاومتی رابطه نزدیکی با انسجام ملی دارد؛ درعین حال، اقتصاد مقاومتی صرفاً منحصر به اقتصاد کشورهای اسلامی نمی‌شود بلکه کشورهای دیگر هم بر اساس نیازهای خویش و مشکلات اقتصادی نظیر تکانه‌های اقتصاد بین‌المللی، جهانی شدن اقتصادی، بحران‌های مالی و اقتصادی، ناکارآمدی نظام لیبرال اقتصادی، ورشکستگی‌های اقتصادی و ... به سمت‌وسوی مقاوم سازی اقتصاد

۱. Rose & Wei

۲. Ovans

۳. van Bergeijk et al

گام برداشته‌اند.^۱ در این راستا نقش اقتصادی ورزش را می‌توان دو دسته تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم اقتصادی دانست. اثراتی مانند تولید کالاها و خدمات ورزشی، صادرات، واردات، ایجاد اماکن و تسهیلات، تبلیغات، پوشش رسانه‌ای، اشتغال، جذب گردشگر و حامیان مالی در گروه اثرات مستقیم اقتصادی ورزش قرار می‌گیرند. اثرات اقتصادی غیرمستقیم ورزش نیز در زمینه‌هایی مانند ارتقاء سطح سلامت جامعه، کاهش هزینه‌های درمان و به تبع آن توسعه برنامه‌های ملی سلامت، کاهش بزهکاری‌ها، کاهش غیبت کارکنان و افزایش عملکرد و بهره‌وری آن‌ها و در نتیجه، رشد و توسعه اقتصاد در کشور است. بررسی اثرات مستقیم و غیرمستقیم سرمایه‌گذاری در ورزش و تأثیر آن بر رشد و توسعه اقتصادی، یک مسئله بسیار مهم برای اقتصاد کشورها است. اطلاعات حاصل از بررسی اثرات اقتصادی ورزش، مهم‌ترین ابزار تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌های صحیح اقتصادی در این بخش به حساب می‌آید. از دید اکثر مردم، نگرستن به ورزش به مانند یک کالای مصرفی است و از اهمیت آن در تولید و رشد و توسعه اقتصادی و توزیع بهتر درآمدها غافل‌اند. هر چند پرداختن به ورزش نیازمند هزینه‌های بالای زیربنایی است، اما این هزینه‌ها را نمی‌توان در کنار مخارج و هزینه‌های مصرفی قرار داد. امروزه به همان نسبت که درآمدهای ملی صرف ورزش می‌شود، در برخی از رشته‌های ورزشی در کوتاه‌مدت و در برخی از دیگر رشته‌های ورزشی در درازمدت می‌توان میزان برگشت سرمایه را به صورت مستقیم و غیرمستقیم مشاهده نمود (ساندرسون و همکاران^۲، ۲۰۰۰).

برخی از مجموعه پژوهش‌های انجام شده بدین شرح می‌باشند: کریمی اعتماد و یعقوبی (۱۳۹۵) در سنجش نگرش اعضای هیئت علمی دانشگاه زنجان نسبت به اقتصاد مقاومتی و عوامل مرتبط با آن معتقدند اقتصاد مقاومتی، الگوی بومی در توسعه کشور است، برای اجرای موفق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در سازمان‌های مختلف از جمله دانشگاه‌ها، آگاهی از نگرش اعضای آن به منظور زمینه‌یابی و برنامه‌ریزی اثربخش ضروری است. پژوهش قربانی و همکاران (۱۳۹۵) نشان داد شش مفهوم اساسی

۱. رهبری، بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، (۱۳۹۲).

۲. Sanderson et al

اقتصاد مقاومتی در ورزش شامل تصدی‌گری دولت، ورزش و جامعه، ورزش و اقتصاد، ورزش و سیاست، ورزش و برنامه‌ریزی و ورزش و علم هستند.

دیزگرندی و شکری^۱ (۲۰۱۷) در پژوهشی راهکارهای مناسب برای پیشبرد اقتصاد ایران به سمت اقتصاد مقاومتی را مواردی مانند خودکفایی، رها شدن از تک‌محصولی بودن (منابع نفتی)، حرکت به سمت صنعتی‌شدن و رقابت بین‌المللی، به حداکثر رساندن ظرفیت مالیاتی کشور، کاهش نرخ بیکاری با استفاده از ظرفیت و توان علمی کشور بیان کردند. ماریانا^۲ (۲۰۱۵) در مقاله‌ای با عنوان آموزش، تعیین‌کننده رشد اقتصادی، نشان داد که مهم‌ترین عامل رشد اقتصادی در گرو توجه به آموزش عالی است و رابطه معناداری بین آموزش عالی و رشد اقتصادی وجود دارد. امیری و همکاران^۳ (۲۰۱۴) به بررسی نقش دانشگاه و عناصر آن در تحقق اقتصاد مقاومتی پرداختند و نتایج حاصله حاکی از این است دانشگاه به‌عنوان مرکز تولید علم و دانش، مهم‌ترین حیطه تشکیل سیاست‌هایی برای توسعه علمی کشور است. همچنین، به نقش چهارگانه شاخص‌هایی از جمله: اساتید، توسعه نظرسنجی، دانشجویان و پژوهش، بررسی محتوای برنامه جهت تولید علم با رویکرد اقتصاد مقاومتی اشاره داشتند.

دانشگاه‌ها باید از نظر فرهنگی، به اقتصاد مقاومتی اعتقاد داشته باشند، آن‌ها همچنین باید فرهنگ مصرف را تغییر داده و به سمت تولیدات داخلی حرکت دهند، از آن سو هم دولت باید در واردات به‌صورت هدفمند باشد. نبود این نگرش‌ها در بین دولت، مردم و سرمایه‌گذاران به‌عنوان یک مسئله برای تحقق اقتصاد مقاومتی است. از سویی دیگر نقش دانشگاه و مخصوصاً ورزش دانشگاهی در اقتصاد مقاومتی در کشور کمتر مورد توجه قرار گرفته است. همچنین تا به امروز مطابق شاخص‌های اقتصادی، اقتصاد مقاومتی آن‌چنان‌که انتظار می‌رفت محقق نشد، از سال ۸۹ در جمعی از کارآفرینان، اقتصاد مقاومتی توسط رهبر ایران بیان شد و پس از آن موارد زیادی را برای تحقق اقتصاد مقاومتی بیان کردند و با شروع سال جدید هم بر موارد مرتبط با اقتصاد مقاومتی تأکید دارند، مانند اقتصاد مقاومتی؛

۱. Dizgarani & Shokri

۲. Mariana

۳. Amiri et al

اقدام و عمل (سال ۱۳۹۵)، اقتصاد مقاومتی؛ تولید و اشتغال (سال ۱۳۹۶)، حمایت از کالای ایرانی (سال ۱۳۹۷)، رونق تولید (سال ۱۳۹۸) و در پایان جهش تولید (سال ۱۳۹۹). به عبارتی تمامی تلاش مسئولین کشور ایران و مقام معظم رهبری در چند سال اخیر تحقق اقتصاد مقاومتی و افزایش تولیدات داخلی بوده است. این تأکیدات نشان می‌دهد که هنوز اقتصاد مقاومتی آن‌چنان‌که باید باشد، محقق نشده است و این خود، سندی محکم بر مسئله‌دار بودن تحقق اقتصاد مقاومتی است. در این راستا، از آن‌جاکه زیرساخت‌های اقتصاد مقاومتی تنها به قسمت اقتصاد بازمی‌گردد؛ بلکه جنبه‌های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی هم دارد. در مسیر اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی بخش‌های مختلف کشور وظایفی دارند که نقش دانشگاه‌ها به‌عنوان پرچم‌داران اصلی تحقق اقتصاد مقاومتی در این زمینه بی‌بدیل است. دانشگاه به‌عنوان کانون اصلی علمی و تحقیقاتی کشور، باید خود را با تغییرات جدید تطبیق دهد. در اقتصاد دانش‌بنیان، به‌ویژه در صنایع جدید که رشد سریعی دارند، علم تأثیر زیادی بر نوآوری دارد. عواملی مانند جهانی‌سازی، به همراه عوامل دیگر به‌عنوان جزئی از روند کلی به‌سوی توسعه سریع بازار دانش، ارتباط دانشگاه با جامعه را دچار تغییرات اساسی کرده است (اتسکوئیتز و لیدزدورف^۱، ۲۰۰۰).

تاکنون پژوهش‌های فراوانی در مورد اقتصاد مقاومتی در بخش‌های غیرورزشی صورت پذیرفته است، اما تحقیقات مربوط به اقتصاد مقاومتی در ورزش بسیار محدود است و پژوهشی که به‌طور ویژه به اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی توجه داشته باشد، توسط محققین مشاهده نشده است. بر اساس موارد فوق و اهمیت فراوان دانشگاه‌ها و بخش ورزش دانشگاهی در توسعه اقتصادی و فناوری و اهمیت آن‌ها در تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، پژوهشی پیرامون اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی در جامعه ما ضروری است که به‌صورت مستقل انجام شود. برای برنامه‌ریزی بهتر در این امر، مسئولان مربوطه به مقیاس معتبری نیاز دارند. ازاین‌رو در این پژوهش قصد محققین شناسایی متغیرهای تبیین‌کننده اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی و سپس ارائه مدل اقتصاد مقاومتی در

۱. Etzkowitz & Leydesdorff

ورزش دانشگاهی ایران است تا دانشگاه‌ها و بخش ورزش دانشگاهی بتوانند از ظرفیت‌های داخلی به بهترین حالت ممکن استفاده کنند و با توانایی‌های بالای خود در درست عمل کردن به این امر مهم تلاش کنند. بنابر آنچه بیان شد مسأله موردتوجه این پژوهش، مطالعه اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی کشور است و محققین به دنبال پاسخگویی به این پرسش هستند که اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی چیست و مدل آن چگونه است؟

۱-۳- ضرورت و اهمیت پژوهش

نظریه اقتصاد مقاومتی توسط مقام معظم رهبری در ایران مطرح شده است. پرداختن به موضوع اقتصاد مقاومتی امری مهم و ضروری است. از یک طرف دشمنان ایران در تلاش‌اند تا نسبت به درهم‌ریختگی اقتصاد ایران اقدام کنند و از ناحیه اقتصاد، ضرباتی را به ملت ایران وارد کنند و از طرف دیگر موضوع اقتصاد مقاومتی موضوعی بسیار بدیع و جدید است و تجربه منتشر شده مکتوبی در مورد آن وجود ندارد و قاعدتاً باید جوانب آن بررسی و موردتوجه قرار گیرد (سلیمانی، ۱۳۹۱). با توجه به مطالب ذکرشده، امروزه، شرایط نابسامان و مشکلات اقتصادی در سازمان‌ها به‌ویژه سازمان‌های آموزشی و ورزشی، ضرورت بازنگری در ساختار اقتصادی، صرفه‌جویی و درآمدزایی را بیش‌ازپیش نمایان می‌سازد؛ در این راستا رهبر ایران همواره به مردم و مسئولان کشور توصیه می‌کند که باید در همه حوزه‌ها، موضوع اقتصاد مقاومتی را سرلوحه کار خود قرار دهند و در این زمینه حوزه آموزش عالی و ورزش کشور، به‌عنوان حوزه‌هایی بسیار تأثیرگذار و مهم در رشد و پرورش افراد، نقش انکارناپذیری دارند، همان‌طور که بیان شد در مسیر اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی بخش‌های مختلف کشور وظایفی دارند که نقش دانشگاه‌ها به‌عنوان پرچم‌داران اصلی تحقق اقتصاد مقاومتی در این زمینه بی‌بدیل است و آموزش عالی بین تمامی جوامع از اهمیت خاصی برخوردار است زیرا نقش مهمی در ایجاد و حفظ ارزش‌ها و وحدت ملی دارد؛ بنابراین ایجاد تغییراتی در شیوه مدیریت

۱. بیانات در دیدار رؤسای دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری، ۱۳۹۴.

اقتصادی دانشگاه‌ها می‌تواند تأثیر زیادی در شرایط اقتصادی جامعه ایجاد کند، دانشگاه به‌عنوان کانون اصلی علمی و تحقیقاتی در هر کشوری، باید خود را با این تغییرات تطبیق دهد. در راستای اتخاذ تصمیمات و سیاست‌های کارا و اثربخش در حوزه‌های مختلف اقتصادی، سیاست‌گذاری‌های مدون در جهت کنترل و هدف‌گذاری متغیرهای اقتصادی، نظیر نرخ تورم، تولید، سرمایه‌گذاری، حجم صادرات و واردات و... خیلی مهم است (سان و همکاران^۱، ۲۰۱۹)، از این‌رو، تبدیل ایده و دانش به محصول و کالا و تجاری‌سازی آن، از وظایف و کارکردهای مؤسسات آموزش عالی است که دانشگاه می‌تواند از طریق تأثیر ورزش بر بخش خصوصی، دولت و مردم، به تحقق آن کمک کند.

بر اساس مطالعات جدید در این حوزه، همکاری بین جامعه، دانشگاه و دولت، در ارتقای سیستم ملی و محلی ضرورت دارد و از میان این سه عامل، دانشگاه‌ها به دلیل داشتن رسالت ارائه جدیدترین دانش‌ها و فنون، نقشی پررنگ‌تر از سه بخش دیگر بر عهده‌دارند. در کشورهای در حال توسعه محیط-های دانشگاهی معمولاً از صنعت فاصله زیادی دارند و ارتباطات ضعیفی میان آن دو نهاد وجود دارد. به تبع آن تحولات صنعتی در این کشورها به‌کندی انجام می‌شود. در حالی که در کشورهای صنعتی، روابط پویایی بین این نهادها شکل گرفته به گونه‌ای که شروع تحولات صنعتی در آن کشورها عموماً از محیط‌های دانشگاهی و آموزش عالی نشأت گرفته است. در واقع در کشورهای در حال توسعه، تولیدات علمی در راستای پاسخگویی به نیازهای بخش صنعت قرار نگرفته‌اند و نظارت‌های قانونی مورد نیاز توسط دولت اعمال نمی‌شوند (فیلپوت و همکاران^۲، ۲۰۱۱). همان‌گونه که می‌دانیم اقتصاد مقاومتی یک تفکر و مطالبه عمومی است و دانشگاه دارای استاد، دانشجو و اقتصاددان است. لذا دانشگاه باید با زبان دانشگاهی، ایده اقتصاد مقاومتی را تبیین کند و حدودش را مشخص کند؛ یعنی آن اقتصادی را که در شرایط فشار، تحریم و دشمنی‌ها می‌تواند تضمین‌کننده رشد و شکوفایی یک کشور باشد^۳.

۱. Sun et al

۲. Philpott et al

۳. بیانات در دیدار روسای دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری (۱۳۹۴).

۴. Moosazadeh et al

در این راستا، می‌توان گفت شاخص اقتصاد مقاومتی بر رشد جوامع علمی مانند دانشگاه‌ها از ابعاد متفاوت از جمله: توسعه اقتصادی، اقتصاد دانش‌بنیان، توجه به جایگاه علم، ظرفیت فرهنگی و غیره تأثیر چشمگیری دارد، همچنین، تعامل سازنده‌ای بین تولید علم و اقتصاد مقاومتی وجود دارد که به خلق دانش و ثروت در راه توسعه اقتصادی کشور یاری بزرگی می‌رساند (موسی زاده و همکاران^۱، ۲۰۱۶). لذا سرمایه‌گذاری در دانشگاه‌ها منبع مهمی برای تبدیل منابع انسانی به سرمایه انسانی و راه تحقق اقتصاد مقاومتی است. مهم‌ترین نقش دانشگاه در تحقق اقتصاد مقاومتی، فرهنگ‌سازی میان عامه مردم است. در این راستا اعتماد جامعه به دانشگاه‌ها سبب می‌شود دانشگاه‌ها در قالب کمیته‌های اقتصاد مقاومتی متشکل از اساتید و دانشجویان، کاربردی کردن این ایده‌ها را دنبال کنند و از ظرفیت خود برای همراه کردن مردم با این طرح‌ها استفاده کنند (پیغامی و تورانی، ۱۳۹۰).

با توجه به نتایج پژوهش‌های انجام‌شده (سیدی و همکاران، ۱۳۹۰) تجربه سه دهه اخیر در حوزه آموزش اقتصاد در ایران نشان می‌دهد که این رویکرد در حوزه آموزش اقتصاد با مشکلاتی جدی مواجه شده است. به‌رغم ملموس بودن مسئله اقتصاد مقاومتی در زندگی انسان‌ها، اما عملاً در دانشگاه‌ها و نظام‌های آموزشی ایران به این مقوله نه تنها توجه نشده، بلکه مورد غفلت نیز قرار گرفته است. لذا با توجه به مسائل موجود، توجه ویژه به برنامه درسی اقتصاد مقاومتی، شفاف‌سازی واژه اقتصاد مقاومتی و دانش‌افزایی و تعیین راهکارها و موانع اقتصاد مقاومتی و ... در ورزش دانشگاهی ضروری می‌باشد. از طرفی، دانشگاه و مخصوصاً بخش ورزش دانشگاهی باید برای اصلاح و تغییر در شیوه‌ها و سرفصل‌های آموزشی برنامه داشته باشد تا بتواند پاسخگوی نیازهای جامعه بوده و منابع انسانی خلاق، کارآفرین و نوآور به جامعه تحویل دهد. در راستای فرهنگ‌سازی اقتصاد مقاومتی و تبدیل آن به گفتمان فراگیر و رایج ملی، بخش ورزش دانشگاهی می‌تواند با برگزاری کارگاه‌های آموزشی در سطح مدیران، اعضای هیئت علمی، کارکنان و دانشجویان، سخنرانی‌های علمی در سطح گروه و دانشگاه و نیز استفاده از ظرفیت‌های داخلی مانند نشریات، فصلنامه‌ها، پیک‌ها و صفحات اینترنتی به تحقق اقتصاد مقاومتی

کمک کرد. با توجه به ظرفیت‌های دانشگاه‌ها، این حوزه علمی پژوهشی با توانایی بسیار زیاد ورزشی و پژوهشی می‌تواند در اجرای اقتصاد مقاومتی به‌خوبی ایفای نقش کند و از این طریق، چرخ اقتصاد مقاومتی را به‌خوبی بچرخاند؛ به شرطی که در مسیر پیش رو با توجه به چشم‌انداز به وظایف خود عمل کند. از این رو، پژوهش حاضر درصدد است تا با توجه به اهمیت موضوع و سیاست‌های کلان آموزش عالی مبنی بر عملیاتی کردن اقتصاد مقاومتی در بخش‌های مختلف سازمان‌ها و مؤسسات کشوری، رویکردهای عملیاتی شدن آن را در نهاد آموزش عالی به‌طور عام و در ورزش دانشگاهی به‌طور خاص مطالعه و بررسی کند.

۴-۱- اهداف پژوهش

۴-۱-۱- هدف کلی

هدف کلی این پژوهش، طراحی مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی است.

۴-۱-۲- اهداف ویژه

۱. شناسایی عوامل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی
۲. طبقه‌بندی عوامل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی
۳. تبیین سؤالات اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی
۴. تبیین برآزش مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی

۵-۱- سؤالات پژوهش

۵-۱-۱- سؤال کلی

مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی چگونه است؟

۱-۵-۲- سؤالات ویژه

۱. عوامل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی کدام‌اند؟
۲. طبقه‌بندی عوامل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی چگونه است؟
۳. تبیین سؤالات اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی چگونه است؟
۴. تبیین برازش مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی چگونه است؟

۱-۶- قلمرو پژوهش

الف- قلمرو موضوعی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر قلمرو موضوعی، بین‌رشته‌ای بوده و در حوزه علوم اقتصاد و مدیریت ورزشی قرار دارد.

ب- قلمرو زمانی پژوهش

دوره زمانی پژوهش سال‌های ۹۹-۹۶ هجری شمسی بود.

پ- قلمرو مکانی پژوهش

از نظر مکانی، این پژوهش در کشور ایران صورت گرفت.

۱-۷- تعریف واژه‌های پژوهش

اقتصاد: رابینز^۱ اقتصاد را این‌گونه تعریف می‌کند: اقتصاد، دانشی است که رفتار انسان را در رابطه با اهداف و وسایل کمیابی مطالعه می‌کند که قابلیت استفاده‌های دیگری نیز دارند (رابینز، ۱۹۳۵).

اقتصاد مقاومتی: در چند سال اخیر، واژه جدید اقتصاد مقاومتی به ادبیات اقتصادی کشور اضافه و به فراخور حال و روز اقتصاد کشورمان مورد بحث قرار گرفته است. این واژه اولین بار در دیدار کارآفرینان با مقام معظم رهبری در شهریور سال ۱۳۸۹ مطرح گردید. در همین دیدار، رهبر معظم انقلاب،

۱. Robbins

اقتصاد مقاومتی را معنا و مفهومی از کارآفرینی معرفی و برای نیاز اساسی کشور به کارآفرینی نیز دو دلیل، فشار اقتصادی دشمنان و آمادگی کشور برای جهش را معرفی نمودند.^۱ برای مفهوم اقتصاد مقاومتی در همین مدت‌زمان، تعاریف متفاوتی ارائه شده که هر کدام از جنبه‌ای به این موضوع نگاه کرده‌اند. در این میان، تعریف جامع و کامل از اقتصاد مقاومتی را خود رهبر فرزانه انقلاب ارائه داده‌اند. ایشان در دیدار با دانشجویان فرمودند، اقتصاد مقاومتی یعنی آن اقتصادی که در شرایط فشار، در شرایط تحریم، در شرایط دشمنی‌ها و خصومت‌های شدید می‌تواند تعیین کننده رشد و شکوفایی کشور باشد.^۲ در این پژوهش منظور از اقتصاد مقاومتی این است که در دانشگاه‌ها حوزه‌های استرس و فشار مشخص شود و برای بی‌اثر کردن این فشارها تلاش شود و در حالت ایده‌آل بتوانند با نیروی انسانی خلاق این فشارها را به فرصت تبدیل کنند.

ورزش: پیتز، فیلدینگ و میلر^۳ ورزش را این‌گونه تعریف می‌کنند: ورزش عبارت است از هرگونه فعالیت، تجربه، فعالیت‌های شرکت‌های تجاری در جهت تناسب اندام، تفریح، فعالیت‌های قهرمانی یا اوقات فراغت (پارکز و همکاران، ۱۳۸۲).

اقتصاد ورزش: اقتصاد ورزش به به‌کارگیری تئوری‌های اقتصادی برای تحلیل فعالیت‌های ورزشی اطلاق می‌شود یا به بیان دقیق‌تر اقتصاد ورزش به ارزیابی مسائل و الگوهای تخصصی بهینه منابع در سه بخش عملکرد ورزش، تولیدات ورزش و توسعه ورزش می‌پردازد (پیتز هویت^۴، ۱۹۹۸).

ورزش دانشگاهی: ورزش دانشگاهی مجموعه‌ای از رشته‌های ورزشی است که زیر نظر اداره کل و مدیریت تربیت‌بدنی دانشگاه‌ها به فعالیت می‌پردازند (اداره کل تربیت‌بدنی وزارت علوم). در پژوهش حاضر منظور از ورزش دانشگاهی، ورزش آموزشی، ورزش همگانی، ورزش قهرمانی و ورزش حرفه‌ای است.

۱. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور، (۸۹/۶/۱۶).

۲. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار دانشجویان، (۹۱/۵/۱۶).

۳. Pitts. Fielding and Miller

۴. Peter Howitt

فصل دوم:

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

۲-۱- مقدمه

هدف این فصل بررسی ادبیات و پیشینه مرتبط با پژوهش است. به طوری که در دو بخش به آن پرداخته می شود. در بخش اول مطالب مربوط به مفاهیم و نظریه های مرتبط با موضوع مورد بررسی قرار می گیرد و در بخش دوم به تحقیقات انجام شده پرداخته می شود.

۲-۲- مبانی نظری پژوهش

۲-۲-۱- تعریف ورزش

واژه ورزش با معانی مختلفی به کار رفته است. کاربرد این واژه آن قدر وسیع است که به راحتی نمی توان آن را تعریف کرد؛ اما به هر حال علیرغم این پیچیدگی، ورزش را می توان با چند مشخصه کلیدی شناسایی کرد. این مشخصه ها عبارت اند از: فعالیت بدنی (قدرت، چابکی، سرعت)، ساختار و قوانینی که فضا و زمان را مورد توجه قرار می دهند، رقابت یا سوگیری به سمت هدف، حتی با وجود رقبا یا به تنهایی و بدون آن ها و قابل پیش بینی نبودن نتایج (احسانی و کشر، ۱۳۹۲). به طور کلی، ورزش بخشی از فعالیت های بدنی است که نیازمند مهارت های ورزشی با قوانین تدوین شده برای بازی است. بسکتبال، والیبال، شنا، دوومیدانی، حرکات موزون و غیره از این جمله هستند (آصفی، ۱۳۹۲). در فرهنگ دهخدا ورزش از نظر لغوی اسم مصدر است به معنای ورزیدن و برزیدن مصدر آن یعنی کارکردن، عمل کردن، کوشیدن، پیایی انجام دادن و ریاضت کشیدن است. فرهنگ لغت، ورزش را فعالیتی که به تبحر و رقابت جسمانی توجه می کند و روشی برای گذران وقت و سرگرمی است معنی می نماید (صفاری، ۱۳۹۱).

در مقایسه با تفریح، ورزش بر فعالیت هایی تمرکز دارد که دارای مجموعه محدودتری از مشخصه ها است. با این حال، بسیاری از فعالیت های ورزشی در طبقه فراغت و تفریح قرار می گیرند. یک نفر ممکن است تحت تأثیر انگیزه های درونی خود در طی زمان آزاد خود در چنین فعالیت هایی شرکت

کند. بنابراین درگیر تجربه فراغت شده است و فرد دیگری ممکن است برای تجدید توانایی‌های جسمی خود این فعالیت را انجام دهد. رابطه بین ورزش و تفریح بسیار قدرتمند است. چون بسیاری از رشته‌های ورزشی در سطح محلی برگزار و به همین دلیل به عنوان تفریح شناخته می‌شوند (احسانی و کشگر، ۱۳۹۲). درواقع، ورزش و تفریح فعال مفاهیم مشابهی هستند که با فعالیت بدنی، تناسب اندام و تمرین مرتبطاند (آصفی، ۱۳۹۲).

۲-۲-۲- هرم مدیریت ورزش

آشنایی با الگوی مدیریت ورزش اوقات فراغت می‌تواند موجب درک کامل ورزش به عنوان یکی از عناصر حیاتی اوقات فراغت شود. این الگو تمام حوزه‌های سازمانی و مدیریتی ورزش یا تفاوت‌های زمینه‌ای که ورزش را به عنوان یک محصول ارائه می‌کند؛ ترکیب نموده است. الگوی سلسه مراتبی مدیریت ورزش اوقات فراغت شامل ورزش آموزشی، ورزش تفریحی، ورزش قهرمانی و ورزش حرفه‌ای است که در پایه آن ورزش‌های آموزشی و تفریحی قرار می‌گیرند و بیشترین مشارکت‌کننده را دارند. هرچه به رأس هرم یعنی ورزش قهرمانی و حرفه‌ای نزدیک شویم از تعداد شرکت‌کنندگان کاسته می‌شود؛ به عبارت دیگر در بخش ورزش آموزشی و تفریحی تماشاگر کمتر و مشارکت‌کننده بیشتر و در بخش ورزش قهرمانی و حرفه‌ای تعداد مشارکت‌کننده کمتر و تماشاگر بیشتر می‌شود. در واقع این الگو افراد درگیر در ورزش به طور مستقیم (مشارکت‌کنندگان) و غیرمستقیم (تماشاگران) را در برمی‌گیرد (مول و همکاران^۱، ۲۰۰۵).

ورزش آموزشی (پروورشی): شامل آموزش مهارت‌های ورزشی و راهبردها به دانشجویان به منظور تربیت آنان در هنگام دوره‌های آموزشی دانشگاهی است که در آن، هم میزان دانش و هم کارایی بر اساس استاندارد معتبر از طریق دوره‌های رسمی توصیه شده اندازه‌گیری می‌شود. ورزش آموزشی در

۱. Mull et al

جامعه و در نظام‌های آموزشی خصوصی و دولتی شامل مهدکودک، کودکستان، دوره ابتدایی، راهنمایی، دبیرستان، پیش‌دانشگاهی، دانشکده‌ها و دانشگاه ارائه می‌شود.

ورزش تفریحی (همگانی): شامل برنامه‌ریزی فعالیت ورزشی برای تندرستی و تفریح است. این حوزه بسیار متنوع است و پنج بخش برنامه‌ای شامل ورزش آموزشی، ورزش غیررسمی، ورزش‌های درون دانشگاهی، ورزش‌های برون دانشگاهی و ورزش باشگاهی را در برمی‌گیرد. هر بخش توانایی‌ها و علایق مختلفی را در فعالیت‌های همیاری یا رقابتی به شکل بازی در برمی‌گیرد.

ورزش قهرمانی: شامل هدایت اشخاص در ورزش به‌سوی نهایت برتری در عملکرد است که آن را با نام برد می‌شناسیم. شرکت‌کننده در این‌گونه ورزش‌ها از راهبردهای اختصاصی که هدف آن‌ها برتری در عملکرد است برخوردار می‌شود. ورزش قهرمانی به‌طور معمول حمایت سازمانی را در دو سطح ارائه می‌دهد: تیم برتر (اول) دانشگاهی و برنامه‌ریزی برتر. تماشاگران ورزش قهرمانی و حرفه‌ای به‌عنوان تفریح از دیدار آن‌ها لذت می‌برند.

ورزش حرفه‌ای: مشتمل بر بازاریابی رویدادهای ورزشی با تأکید بر رشته‌های ورزشی است. مشارکت بین نمایندگان شرکت‌های حمایت‌کننده انجام می‌گیرد. در بازی‌های حرفه‌ای درآمد حاصل از حضور تماشاگران عامل مهمی به‌شمار می‌آیند، زیرا درآمد بر ادامه یا از بین رفتن مشاغل تأثیر دارد. ورزش حرفه‌ای برای استفاده از ورزشکاران درجه یک که باعث جلب تماشاگران و کسب پشتیبانی مالی می‌شوند، ساماندهی شده است. تماشاگران، زمانی که به بازی به‌عنوان بخشی از اوقات فراغت خود می‌نگرند به‌عنوان شرکت‌کنندگان در برنامه به‌شمار می‌آیند (احسانی و کشگر، ۱۳۹۲).

شکل ۲-۱. مدل مول و همکاران (۲۰۰۵)

۲-۲-۳- اثرات ورزش (اجتماعی، فرهنگی، سلامتی، سیاسی)

۲-۲-۳-۱- جامعه‌شناسی و ورزش

نهادهای اجتماعی مجموعه‌ای منسجم از ارزش‌ها، عقاید و هنجارهای اجتماعی هستند که هرکدام از آن‌ها شیوه زندگی جمعیت‌های مختلف یک یا چند جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهند. ورزش نیز مانند خانواده، تعلیم و تربیت و اقتصاد از نهادهای عمده و مؤثر اجتماعی است. در دنیای امروز کمتر کسی است که مستقیم یا غیرمستقیم به نحوی با ورزش مرتبط و از آن متأثر نباشد. برخی مستقیماً در آن مشارکت دارند. طیف وسیع‌تری به‌عنوان تماشاگر و یا دوستدار ورزش حضوری و یا از طریق رسانه‌ها آن را دنبال می‌کنند و گروه عظیمی نیز به‌عنوان کارکنان و دست‌اندرکاران سازمان‌های ورزشی با تولید و توزیع ابزار و لوازم ورزشی از محل آن کسب درآمد می‌نمایند. رویدادهای ورزشی کوچک و بزرگی از پربیننده‌ترین و پرشنونده‌ترین برنامه‌های رادیو و تلویزیونی سراسر دنیا است و شاید هیچ واقعه‌ای به اندازه مسابقات المپیک و یا جام جهانی فوتبال نمی‌تواند تا این حد مردم کره زمین را به خود جلب کند. ورزش پدیده‌ای اجتماعی- فرهنگی است که پیوندی بسیار محکم با مجموعه نهادها و ساختارهای اجتماعی دارد؛ یعنی دستاوردهای ورزشی و فعالیت‌های ورزشی را می-

توان یک شاخص عمومی دانست. از طریق ورزش می‌توان درباره سطح پیشرفت اجتماعی و فرهنگی یک جامعه قضاوت کرد و از سوی دیگر پیشرفت و توسعه ورزش از وقتی که ورزش به نظام‌ها و نهادهای اجتماعی راه یافت و مفهوم اجتماعی به خود گرفت تلاش در جهت شناخت آثار و تبعات ورزشی در جوامع آغاز شد. جامعه‌شناسی ورزشی به‌عنوان شاخه‌ای تجربی از جامعه‌شناسی، با آزمایش‌های روان‌شناسان اجتماعی در زمینه رقابت شروع شد. در اوایل قرن بیستم بعضی مردم-شناسان به مطالعه بازی‌ها و تعامل فرهنگی علاقه زیادی نشان داده‌اند. موضوع مطالعات اولیه جامعه-شناسان نیز بیشتر در زمینه رقابت، موفقیت، گروه، ورزش دانشگاهی، تماشاگری امثال آن بوده است. برخی جامعه‌شناسان، ورزش را نهاد یا رفتاری اجتماعی می‌دانند که هسته اصلی آن را رقابت مبتنی بر مهارت و استراتژی تشکیل می‌دهد (عبدلی، ۱۳۹۳).

همچنین ورزش وسیله‌ای برای کسب اعتبار اجتماعی در سطح محلی، ملی یا جامعه جهانی است. کسب اعتبار از طریق ورزش به‌خصوص در بین گروه‌های قومی و نژادی در داخل یک کشور مرسوم می‌باشد. در سطح جهانی کسب اعتبار از طریق ورزش به‌ویژه برای کشورهای کوچک یا کشورهای تازه استقلال‌یافته از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد که سبب شناسانده شدن این کشورها به جهانیان می‌گردد. موفقیت ورزشی در یک رشته خاص سبب ایجاد هویت خاص در بین یک گروه یا جامعه گشته و احساس یکی بودن و متحد بودن را در بین آن‌ها تقویت می‌نماید. وحدت احساسی که به وسیله ورزش یا یک تیم ورزشی ایجاد می‌شود می‌تواند برای ایجاد یا احیای هویت شهر یا ملت استفاده شود. با توجه به نقش ورزش در توسعه و همچنین نقش آن در رقم زدن افتخارات ملی برای استفاده از این ابزار مناسب، توسعه در سطوح مختلف فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی بایستی چاره‌اندیشی شود (گودرزی و همکاران، ۱۳۹۱).

تعریف ارائه‌شده از ورزش، از نظر جامعه‌شناسی دارای چند جنبه حائز اهمیت است. نخست اصطلاح نهادینه‌شده دلالت بر این دارد که ورزش دارای ساختار تثبیت‌شده‌ای از هنجارها، منزلت‌ها، نقش‌ها و روابط اجتماعی ضابطه‌مند و نسبتاً پایدار است. هنجارهای ورزشی شامل قواعد رسمی و غیررسمی

حاکم بر تعامل اجتماعی در عرصه فعالیت‌های ورزشی است که کارکرد اصلی‌شان تنظیم قواعد تعامل اجتماعی در حیطه عملکردی ورزشی باشد. منزلت‌ها ناظر به وضعیت‌های موجود در ساختار سازمانی ورزشی و حقوق و وظایف خاص مربوط به آن است که کم و بیش بر اساس شرایط معینی تعریف می‌شوند. جنبه دوم حائز اهمیت؛ تعریف ورزش، فعالیت بدنی است که ناظر به نوع و شکل مرسوم انجام تعامل دو فعالیت ورزشی است. به عبارتی دیگر ورزش شامل فعالیت افراد و گروه‌هایی است که با توسل به مهارت‌های جسمانی در عرصه‌هایی مبادرت به رقابت با یکدیگر می‌کنند که در آن شکست و پیروزی وجود دارد. جنبه سوم در تعریف ورزش مربوط به ساختار رسمی سازمانی و جمعی آن است. ساختار اجتماعی رسمی ورزش در بردارنده مؤلفه‌هایی مانند قواعد اداری شفاف، حمایت رسمی از جانب هیئت‌های تنظیم کننده فعالیت‌های ورزشی، سلسله‌مراتب منزلتی و سازمان اداری است. درواقع، فعالیت‌های ورزشی در چهارچوب قواعد حاکم بر سازمان بوروکراتیک عمل می‌کنند؛ یعنی نوعی سازمان رسمی با تقسیم کار معین، سلسله مراتبی از وظایف و مسئولیت‌ها، حسابگری و کارآمدی عقلانی در جهت پیگیری وظایف و اهداف سازمانی که بر اساس اقتدار عقلانی مشروع عمل می‌کند (عبدلی، ۱۳۹۳).

در این راستا می‌توان گفت اجتماعی شدن از طریق ورزش عبارت است از تأثیر ورزش بر باورها، نگرش‌ها، شکل‌گیری شخصیت، توسعه مهارت و خودپنداره است (نیکسون و فری^۱، ۱۹۹۶). چنین پنداشته می‌شود که درس‌هایی که از شرکت کردن در ورزش می‌آموزیم به سایر جنبه‌های اجتماعی انتقال‌پذیر است و از این طریق فرد را برای شرکت موفقیت‌آمیز در آن زمینه‌ها یاری می‌دهد. موضوع اجتماعی شدن از طریق ورزش در کنفرانس علمی سال ۱۹۷۲ المپیک مونیخ توسط محققین و صاحب‌نظران مختلفی بحث شد. از طریق ورزش، زمینه اجتماعی شدن در افراد بیشتر و بهتر پدید آمده و ورزشکاران این ویژگی را مطلوب‌تر از دیگران در محیط‌های ورزشی کسب و تجربه می‌کنند

۱. Nixon & Frey

(یتیم^۱، ۲۰۱۰). شرکت در فعالیت‌های ورزشی باعث شادابی و نشاط، سلامتی، آرامش، فرهنگ‌پذیری، نظم اجتماعی، تعادل اجتماعی، همبستگی اجتماعی، ثبات و پایداری، یادگیری سیاسی، کاهش خشونت و وفاق اجتماعی می‌گردد (نوربخش و جوانمرد، ۱۳۹۲)؛ بنابراین ورزش، نقش به‌سزایی در شاخص رفاه اجتماعی دارد، رفاه یکی از شاخص‌های بسیار مهم توسعه اجتماعی است که دارای ابعاد گسترده‌ای مانند بعد زیستی، بعد سیاسی، بعد اقتصادی، بعد حقوقی و بعد اجتماعی است.

فلاح خوش‌خلق (۱۳۹۰) عوامل زیر را به‌عنوان شاخص‌های توسعه اجتماعی معرفی نمود:

۱- همبستگی اجتماعی (افزایش جمعیت، افزایش تراکم اخلاقی، افزایش تقسیم کار اجتماعی)

۲- افزایش تأمین و رفاه اجتماعی درآمد، افزایش رفاه، بهبود الگوی مصرف، افزایش طول عمر و امید به زندگی، افزایش رضایت از زندگی، گذران اوقات فراغت.

۳- کاهش فقر

لور^۲ (۱۹۸۳) در بررسی خود درباره تأثیر فوتبال بر وحدت اجتماعی در برزیل به این نتیجه رسید که فوتبال در برزیل، برزیلی‌ها را با وجود فاصله طبقاتی موجود و محرومیت‌های اقتصادی و اجتماعی در کنار هم جمع می‌نماید (پارسامهر^۳ ۲۰۰۹). همچنین کندی^۴ (۲۰۱۰) در تحقیقی با عنوان توسعه اجتماعی از طریق ورزش به ورزش برخی از اقشار مردم، از جمله زندانیان پرداخت و عنوان کرد که ورزش در بین زندانیان، سبب بهبود رفتار و روابط اجتماعی آنان، سلامت فیزیکی و همچنین سلامت روانی آنان می‌شود.

۲-۲-۳-۲- فرهنگ و ورزش

فرهنگ زیربنای هر نوع توسعه و مهم‌ترین عامل در تغییرات و تحولات اجتماعی است؛ بدین معنی که هرگونه پیشرفت و توسعه در شاخص‌های اجتماعی مانند اعتماد اجتماعی، همبستگی اجتماعی،

۱. Yetim

۲. Lever

۳. Parsamehr

۴. Kennedy

امنیت و کیفیت زندگی بر مبنای فرهنگ جامعه شکل می‌گیرد (احمدزاده، ۱۳۹۳). فرهنگ مفهومی پیچیده و پویاست که برای افراد مختلف، تنوعی از معنا را دارد. فرهنگ در زبان فارسی در اصل به معنای کشیدن و سپس به معنای دانش، ادب، عقل و ... به‌کاررفته است (خسروپناه، ۱۳۹۰).

ورزش سازوکار مفید و مؤثر برای نزدیک کردن خرده‌فرهنگ‌ها به یکدیگر است. در مسابقات جهانی اهتزاز پرچم و پخش سرود ملی یک کشور به دنبال پیروزی ورزشکاران وابسته به خرده‌فرهنگ‌های مختلف و یا فرهنگ اصلی آن کشور بازگوکننده و تأکید کننده وحدت ملی در آن کشور است. ورزش در سطح بین‌المللی به‌گونه‌ای دیگر نیز در تقویت هویت ملی مؤثر است. به‌طوری‌که پیروزی تیم‌های ورزشی در میدان‌های جهانی باعث افزایش غرور ملی گردیده به‌طور خودجوش مردم را به‌سوی جشن و شادمانی می‌برد. به‌ویژه اگر این پیروزی بر یک دشمن قوی سیاسی و یا یک رقیب پرتوان ورزشی باشد که نمونه‌های آن به هنگام پیروزی تیم ملی فوتبال جمهوری اسلامی ایران بر تیم‌های ملی فوتبال آمریکا و استرالیا مشاهده شد (ملکوتیان، ۱۳۸۸). همچنین فرهنگ موضوعی مشتمل بر مؤلفه‌های باورها، ارزش‌ها، هنجارها، زبان و ساخته‌های انسانی است. مؤلفه‌های فرهنگ با هم ارتباط دارند و گاهی کارکرد و ارتباط این مؤلفه‌ها با هم به ماشین تشبیه می‌شود و از آن به‌عنوان سازوکار یاد می‌گردد. گاهی در درون فرهنگ جوامع، شاهد بعضی گروه‌ها با باورها، ارزش‌ها، هنجارها و زبان‌های خاصی هستیم. فرهنگ این گروه‌ها را خرده‌فرهنگ می‌گویند. خرده‌فرهنگ‌ها با کمک منافع مشترک در زیرمجموعه فرهنگ عمومی قرار می‌گیرند. از دیدگاه جامعه‌شناسان، فرهنگ ورزش یک‌خرده فرهنگ است که اغلب فرهنگ ورزش خوانده می‌شود. این فرهنگ شامل باورها، ارزش‌ها، هنجارها، عادات و ساخته‌های انسان اجتماعی مربوط به ورزش است. خرده‌فرهنگ‌ها با فرهنگ جامعه در تعامل هستند، بنابراین فرهنگ هم از فرهنگ جامعه تأثیر می‌پذیرد و هم بر آن اثر می‌گذارد. امروزه سه عامل بیش از عوامل دیگر در گردآوری و تأثیرپذیری و تأثیرگذاری جمعی نقش دارند، این سه عامل عبارت‌اند از: دین، هنر و ورزش، تحول در عادات یا فرهنگ فردی کاری است با فرهنگ که به فرصت زمانی نیاز دارد. تاریخ بشریت، شاهد طیف گسترده‌ای از روابط مختلف میان دین و ورزش

بوده است. از یک سو بی‌اعتنایی دین یا مذهب به جسم و رسیدگی به آن و از سوی دیگر دین یا مذهب به‌عنوان منشأ پیدایش حرکات بدنی است. همچنین ورزش حضور مشخص و چشمگیری در هنرهای هفتگانه دارد. مرور فرهنگ ورزشی در ایران، نشان می‌دهد که اهم اهداف ایرانیان در ورزش، ایمان، تزکیه نفس و وجدان همراه با جوان‌مردی و راست‌گویی بوده است. پس از ظهور اسلام حیاتی تازه در وجود جویندگان خصلت جوان‌مردی جان گرفت و پهلوانان و قهرمانان با تأسی از امامان معصوم (ع) بار دیگر در صحنه سیاست و امور اجتماعی وارد شدند. به عقیده برخی متخصصان جامعه‌شناسی، ورزش نوعی خرده‌فرهنگ است. علاوه بر فرهنگ کلی جامعه، طبقات، قشرها و گروه‌های مختلف جامعه نیز دارای فرهنگ ویژه خود هستند که ریز فرهنگ یا خرده‌فرهنگ خوانده می‌شود. خرده‌فرهنگ؛ به سلوک‌ها، شیوه‌های رفتار و طرز زندگی یک گروه اجتماعی که از فرهنگ مسلط جامعه مفروض متمایز ولی با آن مرتبط است، اطلاق می‌شود (صالحی امیری^۱، ۲۰۱۰).

در برخی تحقیقات نیز نشان داده شده است که ورزش خودش فرهنگی است که دارای خرده‌فرهنگ‌هایی است مثل فوتبالیست‌ها، بوکسورها، بازیکنان گلف، بازیکنان تنیس، کوهنوردان و صخره‌نوردان و ... که هر گروه حائز شرایط خاص است (شین^۲، ۱۹۸۹). ورزش، ابزاری است که برخی از کارهای فرهنگی را به انجام می‌رساند که یکی از این کارها، نقش شناساندن فرهنگ‌های متفاوت توسط ورزش می‌باشد. به عنوان مثال در بازی‌های المپیک یا جام جهانی، در مورد ساختار کلی مناطق میزبان یا فرهنگ‌های آن‌ها اطلاعاتی به دست می‌آوریم. مسابقات ورزشی در زمره سازمان‌هایی قرار می‌گیرد که روابط فرهنگی را تحقق می‌بخشند. به‌ویژه در تورنمنت‌هایی که مدت‌زمان مشخصی طول می‌کشد، جام‌های جهانی و المپیک‌ها، از آن‌جایی که امکان شناساندن عادات غذایی کشورهای میزبان، بازی‌های محلی، تاریخ موسیقی و شناساندن جاذبه‌های توریستی فراهم می‌گردد، فرصت مناسبی برای شناساندن فرهنگ‌ها می‌باشد (صدف^۳، ۱۹۹۹). همچنین فرهنگ یک رویداد اجتماعی

۱. Salehi Amiri

۲. Shine

۳. Sedef

است و از طریق آموزش نسل به نسل انتقال می‌یابد (نیرام^۱، ۱۹۸۶). فرهنگ ورزش موضوعی است که در اظهارات اقشار مختلف جامعه از جمله مسئولین کشور بازتاب جدی یافته است اما علیرغم تأکید بر توسعه آن در کشور، هنوز تعریف دقیقی از آن ارائه نشده است. علاوه بر آن، گاه در تحقیقات دیده می‌شود که عباراتی جدید در حوزه ورزش مورد توجه محققان قرار می‌گیرد که حتی در تحقیقات مذکور تعریفی از چنین واژه‌هایی ارائه نمی‌شود و درک شرایط دشوارتر از پیش می‌گردد (کشگر و همکاران، ۱۳۹۵).

۲-۲-۳-۳- سلامتی و ورزش

ورزش در گذشته بیشتر وسیله‌ای برای آماده‌سازی افراد برای مواقع جنگ بوده است، امروزه هم دانشکده‌های نظامی و مؤسسات دفاعی از ورزش برای این منظور سود می‌برند. همچنین در کشورهای که خواهان اطمینان از سلامت ملی‌اند ورزش و فعالیت‌های تندرستی آور را تشویق می‌نمایند، زیرا سبب کاهش هزینه‌های پزشکی و درمانی می‌گردد. برای مثال در کشورهایی مثل کانادا، انگلیس، سوئد، نروژ، چین و روسیه ورزش‌هایی که سبب افزایش سلامت و تندرستی هستند به‌عنوان یک امر مهم مورد حمایت واقع گردیده‌اند (دوستی، ۱۳۹۰). در پایان قرن بیستم، علوم پزشکی و دیگر علوم دلایل قاطعی را درباره فواید حاصل از فعالیت بدنی منظم، در درازمدت ارائه کردند و بر لزوم پی‌ریزی آن در نخستین سال‌های زندگی فرد تأکید ورزیدند. در بند ۲ منشور تربیت‌بدنی یونسکو از موسسه-های ملی دعوت شده است که تربیت‌بدنی و ورزش را رواج دهند و از آن حمایت کنند (آزمون، ۱۳۸۲).

سلامت یک موضوع چندبعدی است. سه بعد جسمی، روانی و اجتماعی را می‌توان به‌عنوان ابعاد مهم سلامت نام برد. ولی ابعاد دیگری نیز می‌توان برای آن تعیین نمود، ابعاد روحی، عاطفی، شغلی، سیاسی و ... با رشد علم و دانش این فهرست را می‌توان گسترش داد (الواسکی و مکالی^۲، ۲۰۰۵).

۱. Nirum

۲. Elavsky & McAuley

اغلب حکومت‌ها برای ترویج سلامتی و تناسب اندام بین شهروندان سرمایه‌گذاری قابل توجهی از ورزش به عمل می‌آورند. هر اندازه دولت‌ها در بخش ورزش سرمایه‌گذاری می‌کنند و شهروندان به سمت ورزش کشیده می‌شوند، به همان میزان هزینه‌های درمانی و پزشکی کاهش می‌یابد. البته سرمایه‌گذاری و حمایت دولت‌ها از ورزش صرفاً به دلیل کاهش هزینه‌های درمانی نیست، بلکه سلامتی و شادابی جامعه به دلایل متعدد مهم و ضروری می‌باشد. باین‌همه، اعتقاد عمومی بر این است که شرکت در ورزش باعث بهبود سلامتی و کاهش هزینه‌های درمانی می‌شود. مردم به این آگاهی رسیده‌اند که بین شرکت در ورزش و سلامتی رابطه مستقیم وجود دارد (ویدر هانستد و وادینگتون^۱، ۲۰۰۹).

۲-۲-۳-۴- سیاست و ورزش

حوادث و وقایع دنیای حاضر نشان می‌دهد که امروزه ورزش به‌طور اجتناب‌ناپذیری با سیاست پیوند خورده است. ورزش، یکی از ملزومات اساسی زندگی اجتماعی امروز و از عرصه‌های بسیار مهمی است که حکومت‌ها، افراد و سازمان‌های بین‌المللی با آگاهی کامل از ابعاد سیاسی- اجتماعی آن، همواره تمایل داشته‌اند تا از آن برای دستیابی به اهداف مورد نظر خود بهره‌برداری کنند. تمایل افکار عمومی جهان به کسب اخبار و اطلاعات مربوط به رویدادهای ورزشی از یک‌سو و انعکاس گسترده وقایع ورزشی از طریق رسانه‌های جمعی از سوی دیگر باعث شده است که قلمرو ورزش و سیاست روز به روز به هم نزدیک‌تر شوند، به‌طوری‌که دوری عرصه ورزش از دنیای سیاست و جدایی آن از بازی- های سیاسی، دیگر امر ساده‌ای به نظر نمی‌رسد. اکنون آشکارا شاهد تأثیر تنش‌ها و بحران‌های بین- المللی و ملی بر ورزش هستیم و می‌بینیم که عرصه ورزش به‌تدریج به‌صورت محلی برای رقابت‌ها و رویارویی‌های کشورها و افراد سیاسی درآمده است، چنان‌که در سیاست‌گذاری‌های بین‌المللی و ملی به‌صورت هدف مهمی درآمده و نقش بسیار با اهمیتی را به خود اختصاص داده است. حتی تعدادی از حکومت‌ها از آن به‌عنوان ابزار اعمال فشار بر سایر کشورها استفاده می‌کنند، به‌ویژه که استفاده از آن

۱. Vidar Hanstad & Waddington

نسبتاً سهل و فاقد خطرهای معمول و رایج در رویارویی بین دیگر کشورهاست (کازمی^۱، ۱۹۹۹). با این حال دخالت سیاست در ورزش بسیار گسترده می‌باشد، از انتخاب بازیکن در سطوح ملی گرفته تا حل تعارضات بین بازیکن و مسئولین، سیاست دخالت دارد. مردم از دخالت سیاستمداران در ورزش احساس تنفر می‌کنند. ورزشکاران امیدوارند روزی عرصه ورزش و سیاست از هم جدا شوند و ورزش بدون دخالت سیاستمداران به کار خود ادامه دهد. از سویی عرصه ورزش به کمک سیاستمداران نیاز دارد، مهم‌ترین نیاز ورزش به سیاست، حمایت مالی می‌باشد. بدون حمایت مالی حکومت‌ها و سیاستمداران ورزش نمی‌تواند به تمام اهداف خود دست یابد؛ بنابراین می‌توان بیان کرد که جدای از جنبه‌های منفی دخالت حکومت و سیاستمداران در ورزش، این دخالت گاهی جنبه‌های مثبتی برای ورزش به همراه خواهد داشت (هیلهان^۲، ۲۰۰۵).

بنیان‌گذاران المپیک این مسابقات را برای آن بنیان نهادند تا حلقه‌های رنگارنگش مردمان را با نژادها، عقاید و ملیت‌های متفاوت کنار هم گرد آورند، اما اکنون میدان مسابقه، میدان نبرد است. نبردی که ریشه در سیاست دارد و گاهی بغض فقر فروخورده ملتی با به ثمر رسیدن یک گل و یا به خاک مالیده شدن پشت یکی دیگر، می‌ترکد و شادی عمومی شکل می‌گیرد. در تاریخ ورزش دنیا، انتقام‌جویی‌های ورزشکاران به جای سیاستمداران؛ به‌طور مثال پیروزی آرژانتین در مقابل انگلستان در جام جهانی ۱۹۸۲ تلافی تمام سال‌های تصرف جزایر فاکلند را بر سر انگلیس درآورد، استقامت جانانه الجزایری‌ها در برابر فرانسه، پیروزی انگلیسی‌ها بر آلمان‌ها و ... در دنیای فوتبال نمونه‌هایی از این کارکرد جایگزین ورزش است. همچنین ورزش و ورزشکاران گاهی به‌عنوان تسریع‌کننده در ایجاد رابطه میان دولت‌ها عمل کرده‌اند. البته شاید ورزش به‌عنوان آخرین عامل در این رابطه مطرح باشد. به‌عنوان مثال، در جام جهانی فوتبال ۱۹۹۸ فرانسه قبل از بازی ایران و ایالات متحده آمریکا، بیل-کلینتون رئیس‌جمهور وقت آمریکا در اظهارنظر جالب بازی ایران و آمریکا را بازی صلح نامید و

۱. Kazemi
۲. Houlihan

بازیکنان را سفیران صلح لقب داد، این اظهارنظر بیل کلیتون شبیه اظهارنظر نیکسون رئیس‌جمهور سابق آمریکا در دهه ۱۹۷۰ در مورد برگزاری مسابقهٔ پینگ‌پونگ بین ایالات‌متحده آمریکا و کشور چین در سال ۱۹۷۲ بود که در دیدار قبل اعزام تیم ملی پینگ‌پونگ آمریکا به چین، نیکسن^۱ ورزشکاران را سفیران صلح نامید، این بازی منجر به برقراری ارتباط بین ایالات‌متحده آمریکا و چین شد که اکنون به دیپلماسی پینگ‌پونگ مشهور گردیده است؛ اما این اتفاق در مورد ایران رخ نداد (دوستی، ۱۳۹۰). ورزش همین‌طور عامل مهمی برای تثبیت غرور و عزم ملی و ایجاد حسن اتحاد محسوب می‌شود. همان‌طور که در المپیک ۲۰۱۲ لندن، پس از قهرمانی تیم ملی کشتی فرنگی کشورمان، مردم ایران به خیابان‌ها رفتند و این شادی را جشن گرفتند. از تأثیرات دیگر ورزشی می‌توان از جنبهٔ سرمایه‌داری و قدرت‌مندی آن نام برد. برای مثال می‌توان به برقراری ارتباط بین گیسینجر و رئیس فیفا که میزبانی آمریکا در جام جهانی ۱۹۹۶ را به همراه داشت اشاره کرد. بعد برجستهٔ منفی ورزش در سطح بین‌المللی ایجاد روابط مبتنی بر دشمنی است. ابعاد منفی دیگر آن می‌تواند شامل مسلط شدن بر دیگران، تأکید صرف بر نتایج ورزشی، قطبی شدن روابط در ورزش، شکل‌گیری تفکر غیرمنطقی و ادارک غیرواقعی از ورزش، تمرکز رسانه‌ها بر اندیشهٔ ملی‌گرایانه در ورزش، تأکید نمودن بر وجود تفاوت میان رقبای، تأکید بر بردن، نسبت دادن پیروزی‌ها به کشورهای خاص، به‌عنوان پیامدهای منفی ورزش برشمرده. نمونه بارز آن را می‌توان تحریم بازی‌های المپیک ۱۹۸۰ در شوروی توسط آمریکا و تحریم بازی‌های المپیک ۱۹۸۴ آمریکا توسط شوروی نام برد (پارسامهر، ۲۰۰۹). همچنین هنگامی که ورزشکاری پرتعدادار گوید که می‌خواهد به چه کسی رأی دهد، همهٔ طرفداران او هم به فرد مدنظر رأی خواهند داد؛ چون آن ورزشکار برایشان تبدیل به الگو شده است و این خود باعث ناعادلانه شدن انتخابات می‌شود.

دستیابی به صلح و دوستی بین ملت‌ها از طریق ورزش به‌وسیلهٔ پیردوکوبرتن بنیان‌گذار المپیک نوین در سال ۱۸۹۶ مطرح شد. در طول یک قرن افراد بسیاری این اهداف را دنبال کردند این افراد

۱. Nikson

امیدوار بودند که ورزش بتواند:

- ✓ خطوط ارتباطی بازی را بین رهبران مردم با قومیت‌های مختلف ایجاد کند.
 - ✓ علاقه‌مندی‌ها و نگرش‌های بین مردم را با فرهنگ‌ها و قومیت‌های مختلف برجسته کند.
 - ✓ نمایش روابط بین‌المللی دوستانه بین کشورها
 - ✓ پرورش درک فرهنگی و حذف استفاده کلیشه‌ای ملی.
 - ✓ ایجاد یک مدل و الگوی جهانی برای روابط فرهنگی، اقتصادی و سیاسی.
 - ✓ کاهش شکاف بین ملت‌های غنی و فقیر با یک مدیریت مؤثر جهانی از طریق ورزش
- (دوستی، ۱۳۹۰).

۲-۲-۴- بیانات رهبری در مورد ورزش (تحصیل، تهذیب و ورزش)

امروزه ورزش یکی از اموری است که به عناوین مختلف در جهان مطرح شده است و گروه زیادی به اشکال گوناگون با آن سروکار دارند. برخی از مردم، ورزشکار حرفه‌ای هستند و گروهی از مردم صرفاً به خاطر سلامتی جسم و تن ورزش می‌کنند.

پیامبر اعظم (ص) فرمود: پروردگارت بر تو حقی دارد و بدنت بر تو حقی دارد و خانواده‌ات بر تو حقی دارد. توجه بسیار رسول گرامی اسلام (ص) به سلامت جسم است که حق بدن را در کنار حق خداوند بیان می‌کند. از این‌روست که پیامبر اسلام (ص) می‌فرماید: شخص باایمان قوی و نیرومند، از شخص باایمان ضعیف، بهتر و دوست‌داشتنی‌تر است. ورزش، کمک بسیاری به سلامت جسم و روان می‌کند. افرادی که با روش صحیح ورزش می‌کنند، سالم‌ترند و عمرشان از دیگرانی که تحرک ندارند بیشتر است. گروهی طرفدار و علاقه‌مند به ورزش و دیدن برنامه‌ها، مسابقات و نمایش‌های ورزشی بوده و عده‌ای نیز از راه ورزش امور زندگی خویش را می‌گذرانند و از همین روی اهمیت ورزش و سخنان راه‌گشا را از نگاه مقام معظم رهبری می‌توان مطالعه کرد. ورزش به‌عنوان یک واکسن در مقابل بسیاری از بیماری‌های اجتماعی هنوز آن‌گونه که شایسته است موردتوجه نیست. متأسفانه تکیه

بیش‌ازحد به بحث ورزش قهرمانی باعث شده تا از امر مهم ورزش همگانی که سلامت جامعه را تا حدود زیادی تضمین می‌کند در سایه قرار گرفته است. بدون تردید در این باره یک فدراسیون و حتی وزارت ورزش به تنهایی پاسخگوی نیازها نیستند. این امر مهم باید به شکل یک قانون در همه سازمان‌های دولتی و خصوصی به مرحله اجرا درآید. یادمان نرود که هزینه کردن در مورد ورزش همگانی قبل از آن که یک خرج کردن باشد یک پس‌انداز است. سلامت روحی و جسمی افراد با پرداختن به ورزش باعث شادابی و نشاط جامعه می‌شود و دستاوردهای مهمی در بردارد که تقریباً همه از مزایای آن باخبریم؛ بنابراین یکی از نیازهای اساسی کشور، فراگیر شدن ورزش همگانی میان مردم است. ورزش قهرمانی موتور محرک ورزش همگانی است. ایشان با تأکید بر لزوم توجه بیش‌ازپیش به ورزش همگانی، خاطرنشان کردند: پیشرفت یک کشور منوط به نیروی انسانی سالم، عالم، با همت و دین‌دار است. یکی از نتایج فراگیر شدن ورزش همگانی در میان مردم، حل بسیاری از مشکلات اخلاقی جامعه همچون اعتیاد است. ترویج به وسیله ورزش همگانی از جمله ورزش در خانواده، دختران و بانوان کشور احیاء و تقویت ورزش‌های سنتی و آئینی ایران است. ورزش همگانی هم یکی از ضروریات زندگی است مثل غذا خوردن، مثل تنفس کردن است، باید به آن توجه کرد. این هم یک جنبه دیگر از فهرست تأثیرات اجتماعی ورزش است. اگر ورزش به صورت همگانی در کشور باب شود که البته امروز از گذشته بهتر است، خیلی از مشکلات حل خواهد شد. یکی از وظایف مهم قهرمانان ورزشی ترویج ورزش همگانی میان آحاد مردم به ویژه جوانان است. از نیازهای اساسی کشور، فراگیر شدن ورزش همگانی میان مردم است بنده بارها توصیه کرده‌ام، باز هم توصیه می‌کنم: ورزش همگانی برای همه لازم است.^۱

۲-۲-۵- اقتصاد

در ابتدا باید بر روی یک نکته اساسی تأکید شود که دامنه علم اقتصاد بسیار گسترده است و از

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب درباره ورزش، بزرگ‌ترین همایش پیاده‌روی خانوادگی کشور توسط بسیج (۱۳۹۴/۶/۳۱).

واژه‌های تخصصی و کلیدی آن گرفته تا روابط پیچیده، هر کدام دنیای پهنای را در بر گرفته‌اند. آری درخت دانش اقتصاد به‌طور شگفت‌آوری رشد کرده و به زیرشاخه‌های گوناگونی دسته‌بندی شده است. همراه با گسترش تئوری اقتصاد، به‌خصوص در دهه‌های اخیر مباحث تئوریک اقتصاد به صورت‌های مختلف مورد طبقه‌بندی قرار گرفته‌اند. یکی از مهم‌ترین شکل‌های طبقه‌بندی این مباحث، تقسیم‌بندی موضوعی اقتصاد به اقتصاد خرد و اقتصاد کلان است. در تقسیم‌بندی اقتصاد به خرد و کلان، اقتصاد خرد محدوده‌ای از علم اقتصاد است که در آن به تجزیه و تحلیل رفتارهای اقتصادی انفرادی و مسائل مربوط به پدیده‌های اقتصادی غیر کلی می‌پردازد. در مقابل اقتصاد کلان مطالعه پدیده‌های کلی اقتصاد است. به‌طور مثال تجزیه و تحلیل رفتار انفرادی مصرف‌کنندگان یک کالا یا خدمت خاص و یا تجزیه و تحلیل تصمیم‌گیری انفرادی تولیدکنندگان یک کالا یا خدمت در مورد میزان تولید و قیمت آن در تئوری اقتصاد خرد مورد بررسی قرار می‌گیرد. همچنین تجزیه و تحلیل سطح اشتغال و میزان دستمزد نیروی کار در یک صنعت خاص از موضوعات مورد بحث در اقتصاد خرد است. در مقابل تجزیه و تحلیل سطح تولید برای کل اقتصاد، یا سطح متوسط دستمزد کارگران شاغل در سطح ملی و یا مطالعه وضعیت سطح قیمت‌ها در کل اقتصاد در محدوده مطالعه اقتصاد کلان است (دیویس^۱، ۲۰۰۶). علاوه بر این، اقتصاد به کاربرد اصول و روش‌های اقتصادی در فرایند تصمیم‌گیری در واحد اقتصادی یا سازمان مربوط می‌شود. این مبحث در جستجوی آن است که قواعد و اصولی را به منظور تسهیل دسترسی به اهداف اقتصادی موردنظر مدیریت به دست دهد. این اهداف اقتصادی به هزینه، درآمد و سود مربوط می‌شود و برای سازمان‌های تجاری و غیرتجاری اهمیت دارد. سود، محور اصلی موضوع اقتصاد است. فزونی درآمد بر هزینه را سود می‌نامند. اگر این اختلاف منفی باشد، زیان نامیده می‌شود. در مورد سازمان‌های غیرانتفاعی، فزونی درآمد بر هزینه را مازاد گویند، در مقابل، کمبود درآمد نسبت به هزینه را کسری می‌نامند (داگلاس، ترجمه پورمقیم، ۱۳۹۲).

اقتصاددانان منابع اقتصادی را به چهار بخش عمده تقسیم می‌کنند:

۱. Davis

الف) سرمایه: وسایل و ابزارهای ساخت بشر که به فرآیند تولید کالاها و خدمات، کمک می‌کنند، نظیر ماشین‌آلات، ابزارآلات و ساختمان‌ها.

ب) نیروی کار: تلاش‌های جسمی و ذهنی بشر که به فرآیند تولید کالاها و خدمات یاری می‌رسانند.

ج) زمین (منابع طبیعی): همه منابع طبیعی کره زمین که در فرآیند تولید کالاها و خدمات به کار گرفته می‌شوند.

د) توان کارآفرین: خلاقیت و هوش گردآوری منابع جهت پا گرفتن فرآیند تولید کالاها.

۲-۲-۵-۱- تعاریف اقتصاد

تعاریف متفاوتی برای علم اقتصاد وجود دارد. برخی از تفاوت‌ها بازتاب‌دهنده تکامل دیدگاه‌ها درباره موضوع اقتصاد یا دیدگاه‌های مختلف در میان اقتصاددانان است (راجر و استیون^۱، ۲۰۰۸).

اقتصاد برای هر جامعه عبارت است از روشی که آن جامعه خاص برای سامان بخشی به حیات اقتصادی خود و حل مشکلات علمی آن در پیش می‌گیرد (کوبیتسچک و همکاران، ۲۰۱۳).

اقتصاد، علم تخصیص بهینه منابع محدود برای ارضای خواست‌های نامحدود است و کلمه‌ای که سبب پدید آمدن علم اقتصاد شده «کمیابی» است (سعیدی‌کیا، ۱۳۹۶).

اسمیت آدام^۲ در سال ۱۷۷۶ چیزی که در آن روزگار اقتصاد سیاسی خوانده می‌شد را این‌گونه تعریف کرده است: شاخه‌ای از دانش یک دولت‌مرد یا قانون‌گذار، درآمد سرشار، معاش خوب برای مردم و تأمین کردن درآمد برای دولت برای هزینه کردن در خدمات عمومی.

ژان بابتیست^۳ در سال ۱۸۰۳، هم‌زمان با جدا کردن علم اقتصاد از کاربرد آن در سیاست‌گذاری عمومی، آن را به‌عنوان علم تولید، توزیع و مصرف ثروت تعریف می‌کند.

میل جان استیوارت^۴، اقتصاد را در بستری اجتماعی به‌صورت ذیل تعریف می‌کند: علمی که قوانین

۱. Roger & Steven

۲. Smit, Adam

۳. Jean Baptiste

۴. Mill, John Stuart

و پدیده‌هایی در جامعه را دنبال می‌کند که از کارهای مختلف نوع بشر برای تولید ثروت برمی‌خیزد تا جایی که این پدیده‌ها به وسیله تعقیب هدف دیگری تعیین نشوند (استیوارت، ۱۸۴۴).

آلفرد مارشال^۱، در سال ۱۸۹۰، در کتاب خود اصول علم اقتصاد، تعریفی ارائه می‌دهد: تحلیل اقتصادی را از مقوله ثروت فراتر می‌برد و از سطحی اجتماعی به سطح اقتصاد خرد می‌کشد: اقتصاد، مطالعه انسان است در کسب و کار معمولی‌اش در زندگی. اقتصاد به کاوش در این می‌پردازد که چگونه انسان درآمدش را کسب و آن را مصرف می‌کند؛ بنابراین، از یک جنبه مطالعه ثروت است و از جنبه مهم دیگر، بخشی از مطالعه خود انسان است.

۲-۶- اقتصاد و ورزش

امروزه ورزش به یک تجارت عظیم تبدیل شده است. درآمدهای حاصل از تبلیغات در مسابقات ورزشی به‌ویژه بازی‌های المپیک، رقابت‌های جام جهانی فوتبال، مسابقات باشگاهی، صنعت تولید وسایل و تجهیزات ورزشی و هزینه‌هایی که مردم برای استفاده از امکانات ورزشی می‌پردازند موجب شده است که ورزش به‌عنوان یک نظام اقتصادی قدرتمند جای خود را در اقتصاد جوامع باز کند و افراد بسیاری در این نظام سرمایه‌گذاری کنند. همچنین نقش ورزش در کاهش هزینه‌های بهداشت و درمان، کجروی‌های اجتماعی و عوارض ناشی از چاقی و کم‌ تحرکی جوامع امروز باعث شده است دولت‌ها در امر پیشرفت به‌ویژه ورزش همگانی سرمایه‌گذاری کنند. ارزش بزرگ تبلیغات و برد جهانی ورزش، برگزاری مسابقات جهانی برای کشور و منطقه میزبان منافع بزرگ اقتصادی از طریق ورود توریسم، آگهی‌های تبلیغاتی تجاری، ورود اسپانسرها به صحنه ورزش و ... در بردارد. سیمون چادریک استاد رشته استراتژی تجاری ورزش و بازاریابی در دانشگاه کانورتری مجموع درآمد ناشی از بازی‌های یورو ۲۰۰۸ را ۴/۱ میلیارد یورو برآورد کرده است. همچنین طبق اطلاعات موجود فروش شرکت آدیداس که اسپانسر جام جهانی ۲۰۰۶ بود در زمان بازی‌ها ۳۶٪ افزایش یافت. تجاری شدن از

۱. Marshall, Alfred

ویژگی‌های شاخص ورزش دوره معاصر است. از نیمه دوم قرن ۲۰ رونق اقتصادی در غرب و لزوم داشتن بازار برای فروش کالاها در سطح بین‌المللی و داخلی، سرمایه‌گذاران را به فکر بهره‌گیری از پتانسیل اقتصادی ورزش انداخت. ارتباط اقتصاد و ورزش را رسانه‌ها برقرار کردند و انقلاب ارتباطاتی بیش‌ازپیش این مسیر را هموار کرد، اکنون در بسیاری از کشورهای صنعتی ورزشگاه‌ها، باشگاه‌ها و رویدادهای ورزشی با نام شرکت‌های بزرگ تجاری شناخته می‌شوند (ملکوئیان، ۱۳۸۸).

ورزش با ایجاد مکانیسم‌های مؤثر به‌طور مستقیم و غیرمستقیم بر اقتصاد تأثیر گذاشته که این تأثیرات شامل موارد زیر هست:

۱. ورزش باعث افزایش سطح سلامت و تندرستی در میان افراد جامعه می‌شود و افزایش سطح سلامت با تأثیر بر سرمایه انسانی و نیز سرمایه اجتماعی، سبب افزایش سطح بهره‌وری اقتصادی در بخش‌های تولیدی و خدماتی می‌گردد.

۲. گسترش ورزش سبب افزایش سطح سلامت شده و هزینه‌های بهداشتی، درمانی و هزینه‌های جانبی آن را در جامعه کاهش می‌دهد.

۳. افزایش چشمگیر شاغلان در بخش ورزش که بر روند جاری اقتصاد حاکم بر کشورها، به‌خصوص کشورهای پیشرفته تأثیر گذاشته و از حجم بیکاران در حال افزایش کاسته است.

۴. از ورزش به‌عنوان ابزاری مؤثر برای بازاریابی و فروش کالاهای ورزشی و غیرورزشی استفاده می‌شود.

۵. سرمایه‌های پولی و مالی به بازارهای داخلی از طریق برگزاری مسابقات ورزشی در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی وارد می‌شود.

همان‌طور که قبل‌تر بیان کردیم به‌طور کلی نقش اقتصادی ورزش را می‌توان در دو دسته تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم اقتصادی تقسیم نمود. اثراتی چون تولید کالاها و خدمات ورزشی، صادرات واردات، ایجاد اماکن و تسهیلات، تبلیغات، مشارکت در بورس، پوشش رسانه‌ای، اشتغال، جذب گردشگر و حامیان مالی در زمره اثرات مستقیم اقتصادی ورزش قرار می‌گیرند. اثرات اقتصادی

غیرمستقیم ورزش نیز در زمینه‌هایی چون ارتقاء سطح سلامت جامعه، کاهش هزینه‌های درمان و به تبع آن توسعه برنامه‌های ملی سلامت، کاهش بزهکاری‌ها، کاهش غیبت کارکنان و افزایش عملکرد و بهره‌وری آن‌ها و در نتیجه رشد و توسعه اقتصاد هست (ساندرسون و همکاران، ۲۰۰۰). بررسی اثرات مستقیم و غیرمستقیم سرمایه‌گذاری در ورزش و تأثیر آن بر روی رشد و توسعه اقتصادی، یک مسئله بسیار مهم برای اقتصاد کشورها است. کانادا، انگلیس و آمریکا از جمله کشورهایی هستند که تحقیقات گسترده‌ای در این زمینه انجام داده‌اند. صنعت ورزش در آمریکا نوعی ماشین اقتصادی است که سالانه میلیون‌ها دلار درآمد دارد (میک^۱، ۱۹۹۷).

بر اساس نظر (هان و همکاران^۲، ۲۰۰۲) قرن ۲۱ بدون صنعت ورزش غیرقابل تصور است. این صنعت با تولید و عرضه محصولات مصرفی و غیرمصرفی مرتبط با فعالیت‌های ورزشی، در پیشبرد اهداف ورزش و تفریحات سالم نقش بسزایی دارد. رواج ورزش و تفریحات سالم در عصر حاضر به‌ویژه در کشورهای توسعه‌یافته سبب رونق هر چه بیشتر این صنعت شده است. اطلاعات حاصل از بررسی اثرات اقتصادی این صنعت، مهم‌ترین ابزار تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌های صحیح اقتصادی در این بخش محسوب می‌شود. عقیده غالب در بین مردم بعضی از جوامع، نگرستن به ورزش به‌مانند یک کالای مصرفی است و از اهمیت آن در تولید و رشد و توسعه اقتصادی و توزیع بهتر درآمدها غافل‌اند. هرچند پرداختن به ورزش نیازمند هزینه‌های بالای زیربنایی است ولی این هزینه‌ها را نمی‌توان در کنار مخارج و هزینه‌های مصرفی قرار داد. امروزه به همان نسبت که درآمدهای ملی صرف ورزش می‌شود، در بعضی از رشته‌های ورزشی در کوتاه مدت و در بعضی از دیگر رشته‌های ورزشی در درازمدت می‌توان میزان برگشت سرمایه را به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم مشاهده نمود. به دنبال سرمایه‌گذاری در ورزش، میزان اشتغال مستقیم و غیرمستقیم افزایش می‌یابد و در کنار آن، امکان جذب درآمد از طریق برگزاری مسابقات بین‌المللی، جذب گردشگران و سطح سلامت و بهداشت

۱. Meek

۲. Haan et al

جسمی و روانی جامعه افزایش می‌یابد، مانع اصلی در روند سرمایه‌گذاری در بخش ورزش کشورها عدم رؤیت منافع قابل برگشت حاصل از این سرمایه‌گذاری به صورت مستقیم است. درحالی‌که نگرش مثبت به ورزش و امور جنبی آن سودهای سرشاری را به‌طور مستقیم و غیرمستقیم در آینده نصیب آنان می‌نماید. وجود نگرش مثبت در جوامع پیشرفته نسبت به ورزش، سبب سرمایه‌گذاری در امر ورزش به‌منظور بالا بردن سطح سلامت و تندرستی و تأثیر بر افزایش سطح بهره‌وری در تولید می‌شود و همچنین بر سرمایه‌انسانی و اجتماعی هم اثر می‌گذارد. همین امر سبب شده که رفته‌رفته بیشتر کشورهایی که قبلاً توجه چندانی به آن نشان نمی‌دادند، سهمی را به افزایش برای سرمایه‌گذاری در امور ورزشی قائل شوند، چنان‌که بودجه تربیت‌بدنی و ورزش در کشورهای توسعه‌یافته با بعضی از کشورهای در حال توسعه با سرعت بی‌سابقه‌ای افزایش یافته است. چرا که این‌گونه کشورها به تأثیرات درازمدت ورزش از لحاظ رشد و توسعه اقتصاد ملی واقف گشته‌اند. ورزش یک سرمایه‌گذاری درازمدت است که اثر آن در رشد و توسعه معلوم و محرز است. سرمایه‌گذاری در ورزش از جمله سرمایه‌گذاری-هایی است که دارای دوران باروری کوتاه‌مدت و درازمدت هست که با پرداخت به آن می‌توان نتایج اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی شایان توجهی را به دست آورد و در تأمین نیازهای جامعه و رفاه ملی کوشید (رستم زاده و همکاران، ۱۳۹۳).

۲-۲-۷- اقتصاد مقاومتی

اقتصاد مقاومتی اصطلاحی است که در سال ۱۳۸۹ نخستین بار مقام معظم رهبری در دیدار با جمعی از کارآفرینان کشور مطرح کردند و پس از آن نیز در سخنرانی‌های متعدد خود بر آن تأکید کردند. این اصطلاح در واقع برای اقتصادی به کار می‌رود که توانایی مقابله با تکانه‌های وارد شده بر اقتصاد را دارد. چنین اقتصادی باید قابلیت انعطاف در وضعیت‌های گوناگون و توانایی عبور از بحران را داشته باشد. اقتصاد مقاومتی را به‌طور خلاصه می‌توان اقتصادی دانست که در آن، افزون بر تعاملی پویا با دنیای خارج و استفاده از امکانات تجارت آزاد، امنیت اقتصادی کشور حفظ می‌شود و نوسان-

های محیط بین‌المللی اقتصادی و تهدیدهای آن کمترین تأثیر منفی را در روند بلندمدت متغیرهای کلان اقتصاد دارد.

برخی صاحب‌نظران (جنان صفت، ۱۳۹۵) اقتصاد مقاومتی را به عنوان برگردان و ترجمان گونه‌ای از اقتصاد تاب‌آور در ایران می‌دانند که به شکل رسمی و گسترده به ادبیات اقتصاد سیاسی ایران وارد شده است و برخی دیگر (داوودی، ۱۳۹۳) آن را واکنش به ناکارآمدی سیاست‌های رایج توسعه می‌دانند و معتقدند، در جهان امروز عدم کفایت تئوری‌های رایج در جهت راهبری جوامع در حال توسعه و فشارهای اقتصادی همه جانبه دشمن، ضرورت برنهادن الگوی توسعه مبتنی بر راهکارهای اقتصاد مقاومتی را برای کشور ایجاب کرده است. برخی صاحب‌نظران نیز بیشتر بر سویه اثباتی این سیاست‌ها تأکید داشته‌اند، درخشان نو (۱۳۹۱) اقتصاد مقاومتی را این‌گونه تبیین نموده است؛ اقتصاد مقاومتی، یک اقتصاد فعال و پویاست نه یک اقتصاد منفعل و بسته، چنان‌که مقاومت برای دفع موانع پیشرفت و کوشش در مسیر حرکت و پیشرفت تعریف می‌شود؛ اما در گفتار طراحان برای تشریح این سیاست‌ها، این چنین می‌آید؛ اقتصاد مقاومتی معنایش این است که ما یک اقتصاد داشته باشیم که هم روند رو به رشد اقتصادی در کشور محفوظ بماند، هم آسیب‌پذیری‌اش کاهش یابد؛ یعنی وضع اقتصادی کشور و نظام اقتصادی طوری باشد که در برابر ترفندهای دشمنان که همیشگی و به شکل‌های گوناگون خواهد بود کمتر آسیب ببیند و اختلال پیدا کند^۱؛ بنابراین هدف در اقتصاد مقاومتی استفاده از توان داخلی و مقاومت در مقابل تحریم‌ها با ایجاد کمترین بحران است. به تعبیر طراحان آن؛ اقتصاد مقاومتی برای کشور، در هر شرایطی اعم از تحریم یا غیر تحریم ضروری است و این به معنای آن است که بنیان اقتصادی کشور باید به گونه‌ای سامان‌دهی شود که تکانه‌های جهانی در آن اثرگذار نباشد^۲. همچنین در این باره اقتصاد مقاومتی به مفهوم تبیین راهکارها و راهبردها به منظور جذب تنش‌ها و مقاومت در برابر آن‌ها نامیده می‌شود (داوودی، ۱۳۹۳).

۱. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت (۱۳۹۱/۶/۲).

۲. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار نوروزی در حرم مطهر رضوی (۱۳۹۳/۱/۶).

به‌طور کلی می‌توان بیان کرد که اقتصاد مقاومتی رابطه‌ی نزدیکی با انسجام ملی دارد. منظور از اقتصاد مقاومتی واقعی یک اقتصاد مقاومتی فعال و پویاست نه یک اقتصاد منفعل و بسته به‌طوری‌که کشور ضمن مقاومت در مقابل موانع و ناملازمات مسیر خود، روند پیشرفت پایدار خود را حفظ کند. این اقتصاد همان‌طور که یک اقتصاد خودکفا و خوداتکاست اما این خودکفایی به معنی منزوی بودن نیست. به‌بیان‌دیگر اقتصاد مقاومتی یعنی تشخیص حوزه‌های فشار در شرایط تحریم و در پی آن تلاش برای کنترل و بی‌اثر کردن و در شرایط آرمانی تبدیل چنین فشارهایی به فرصت که به‌طور قطع باور و مشارکت همگانی و اعمال مدیریت‌های عقلایی و مدبرانه پیش‌شرط و الزام چنین موضوعی است، یعنی اقتصاد مقاومتی به معنای کاهش وابستگی‌ها و تأکید روی مزیت‌های تولید داخل و تلاش برای خوداتکایی است (فشاری و پورغفار، ۱۳۹۳). چنین اقتصادی مسلماً باید از تمامی توانمندی‌های خود برای استفاده حداکثری از ظرفیت‌ها استفاده و تلاش کند تا بتواند بر روی منحنی امکانات تولید حرکت کند. در اقتصاد مقاومتی، نباید تمرکز بیش‌ازاندازه بر روی یک یا چند بخش یا ظرفیت اقتصادی کشور باشد، بلکه باید تلاش شود تا همه ظرفیت‌های اقتصاد به حداکثر بهره‌برداری از توان خود برسند (ملکان و جوادی، ۱۳۹۳).

در زمینه تحقق اقتصاد مقاومتی باید به آسیب‌شناسی اقتصاد کشور و موانع و نیازمندی‌های تحقق اقتصاد مقاومتی پرداخت و مرکز و محوری برای فعالیت در عرصه اقتصاد مقاومتی داشته باشیم. نظام آموزشی باید اصلاح شود و متناسب با اقتصاد مقاومتی عمل کند. کارکرد نظام آموزشی آن است که کودکان و نوجوانان و جوانان یک کشور را متناسب با شرایط و نیازهای تاریخی آن برهه تربیت می‌کند؛ اما متأسفانه در کشور ما این اتفاق به خوبی نمی‌افتد؛ بنابراین توجه به نظام آموزشی و تربیتی در این عرصه بسیار مهم و حیاتی است، زیرا که رهبر فرزانه انقلاب اسلامی نیز از سال‌های پیش رهنمودهای خویش را در این زمینه بیان نمودند. نظام تبلیغاتی هم باید اصلاح شود؛ ما به نظام تبلیغاتی هماهنگ منسجمی احتیاج داریم که بتواند این آموزه‌ها را از طریق رسانه‌های رسمی و غیررسمی مختلف، به خوبی به مردم عرضه کند. این در حالی است که ما شاهد تبلیغات کالاهای

غربی که مشابه ایرانی دارند به صورت انبوه هستیم (شهری مجارنشین و همکاران، ۱۳۹۳).

۲-۷-۱- تعاریف اقتصاد مقاومتی

در ادبیات اقتصاد مقاومتی رایج در جهان، اصطلاحی تحت عنوان اقتصاد مقاومتی وجود ندارد، اما واژه نزدیک به مفهوم اقتصاد مقاومتی، اصطلاح تاب‌آوری اقتصادی و فنریت اقتصادی است.

رز (۲۰۰۷) چهار تعریف از تاب‌آوری اقتصادی بیان می‌کند:

تاب‌آوری اقتصادی پویا: سرعتی که در آن یک سیستم بعد از شوک شدید برای رسیدن به وضعیت مطلوب بازیابی می‌شود.

تاب‌آوری اقتصادی ایستا: توانایی یک سیستم یا نهاد برای حفظ عملکرد (تداوم تولید) در صورت تنش.

تاب‌آوری ذاتی: توانایی مقابله با بحران.

تاب‌آوری سازشی: توانایی یک سیستم در شرایط بحرانی برای حفظ عملکرد بر اساس نوآوری یا تلاش بیشتر.

بریگالکیو و پیکینینو (۲۰۱۲)، اقتصاد مقاومتی را به معنای توان یک کشور به ایستادگی در مقابل شوک‌های خارجی تعریف کرده‌اند.

بورمن و همکاران^۱ (۲۰۱۳)، اقتصاد مقاومتی را معیاری از ظرفیت یک اقتصاد در مواجهه و مقایسه با یک شوک و برگشت به موقعیت قبل از آن شوک تعریف می‌کند.

فراک^۲ (۲۰۱۳) اقتصاد مقاومتی را مهندسی اقتصاد در وضعیت خاص می‌داند که این وضع خاص یا ناشی از تکانه‌های اقتصادی - اجتماعی داخلی است یا ناشی از تحریم‌ها و خصومت‌های خارجی است. همچنین، وی بیان کرد که اقتصاد مقاومتی پنج رکن اساسی دارد که عبارت‌اند از: عدالت اجتماعی، عزت و اقتدار اقتصادی، رشد و آبادانی، استقلال و اقتدار در عرصه علم و فناوری و ناهم‌سویی منافع

۱. Boorman et al

۲. Frauke

۳. Angeon & Bates

جامعه با منافع قدرت‌های بزرگ اقتصادی.

آوانز (۲۰۱۵) بیان می‌دارد که اقتصاد مقاومتی حداقل در سه مورد خلاصه می‌شود: الف) توانایی یک اقتصاد در بهبود شرایط پس از شوک خارجی، ب) مقاومت در برابر اثر یک شوک، ج) جلوگیری از اثر یک شوک.

آنگیون و باتیس^۱ (۲۰۱۵) اقتصاد مقاومتی را ظرفیت یک کشور برای بهبود یافتن از یک شوک و یا به مقاومت در برابر تأثیر یک شوک تعریف می‌کنند.

قوامی (۱۳۹۱) بیان می‌کند اقتصاد مقاومتی یک گفتمان و الگوی اقتصادی است که ضمن مقاوم‌سازی و تقویت اقتصاد ملی در برابر تهدیدها، توان تحریم‌شکنی با رویکرد عقب راندن نظام سلطه را داشته باشد و درعین حال پیشرو، فرصت‌ساز، مولد، درون‌زا و برون‌گرا باشد.

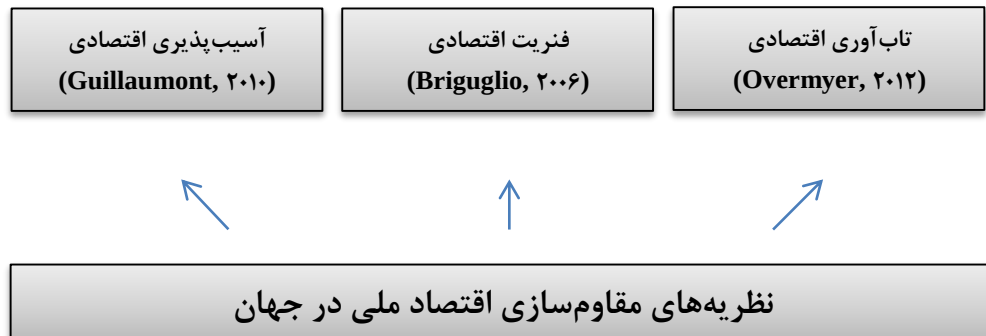
قاسمی (۱۳۹۵) اقتصاد مقاومتی را به معنای تشخیص حوزه‌های فشار و متعاقباً تلاش برای کنترل و بی‌اثرکردن آن و در شرایط آرمانی، تبدیل چنین فشارهایی به فرصت؛ برای افزایش تولید داخلی و کاهش وابستگی به دیگران می‌داند.

مهربانی (۱۳۹۴) بیان می‌کند که اقتصاد مقاومتی بر ضرورت تمرکز بر اقتصاد داخلی، تشویق کارآفرینان و ایجاد فضای اشتغال خصوصی، جذب سرمایه‌گذاری خارجی، ثبات رویه در قوانین سرمایه‌گذاری، تقویت حضور و تعاملات بین‌المللی تأکید می‌کند.

۲-۲-۷-۲- رویکردهای نظری به مقاوم‌سازی اقتصاد ملی در ادبیات علمی جهان

در ادبیات علمی و اقتصادی جهان، اقتصاد مقاومتی مفهومی نوین است، با این وجود اصطلاحات و نظریه‌هایی را می‌توان ذکر نمود که نزدیکی و شباهت بسیاری با آن دارند. این که کشوری قادر باشد در مواجهه با تنش‌ها و شوک‌های وارده ناشی از تحولات خارج از اختیار، خود را در جریان تعدیل و تطبیق‌های سریع قرار دهد، طبق ادبیات نهادی، کارایی انطباقی نامیده می‌شود. مقصود از کارایی

انطباقی توانایی جوامع، برای انطباق انعطاف‌پذیر در مقابل شوک‌هاست که نورث^۱ آن را سرمشق و راهنمای سیاست‌گذاری‌ها معرفی می‌کند (نورث، ۲۰۰۰).

شکل ۲-۲. نظریه‌های جهانی مقاومت‌سازی اقتصاد مقاومتی

در این بخش سه نظریه فنریت اقتصادی^۲، نظریه تاب‌آوری اقتصادی^۳ و نظریه آسیب‌پذیری اقتصادی^۴ مورد مطالعه قرار می‌گیرد.

نظریه فنریت اقتصادی

در ادبیات رایج جهانی اصطلاح اقتصاد مقاومتی به‌طور مستقیم دیده نمی‌شود، اما برخی مفاهیم و نظریه‌های نزدیک و مشابه وجود دارد، یکی از این نظریه‌ها با عنوان فنریت اقتصادی مطرح شده است. فنریت اقتصادی را بریگاگلیو (۲۰۰۶) به توان از عهده برآمدن معنی کرده است، یعنی قادر بودن کشور به ایستادگی و سپس رها شدن از شوک‌های خارجی. دوال^۵ آن را توان نگه‌داشت سطح محصول در نزدیک ظرفیت پس از شوک‌ها تعریف کرده است. آجینجر^۶ آن را به توان یک اقتصاد به کاهش احتمال عمیق‌تر شدن بحران و یا حداقل بهبود آثار یک بحران می‌داند (ناکانو و فیوجی^۷، ۲۰۱۱).

۱. North

۱. Elastic Economic theory

۲. Resilience Economic theory

۳. Vulnerability Economic theory

۴. Duval

۵. Aiginger

۶. Nakano & Fujii

بریگاگلیو بیان می‌دارد که اصطلاح فنریت اقتصادی به دو مفهوم می‌تواند به کار رود: اول توانایی اقتصاد برای بهبودی سریع از شوک‌های تخریب‌کننده خارجی و دوم توانایی اقتصاد برای ایستادگی در برابر اثرات این شوک‌ها (سیف، ۱۳۹۱). توان اقتصاد برای بهبود یافتن از اثرات شوک‌های مخالف به شدت محدود خواهد شد اگر برای مثال، کسری‌های مالی مزمن وجود داشته باشد، از طرف دیگر این توان ارتقاء خواهد یافت اگر ابزارهای سیاستی بتواند برای خنثی‌سازی اثرات منفی شوک‌ها مورد استفاده قرار گیرد، مانند موقعیتی که کشور از وضعیت مالی قوی برخوردار است و می‌تواند مخارج احتیاطی و یا تخفیف‌های مالیاتی را برای برخورد با اثرات منفی شوک‌ها مورد استفاده قرار دهد این نوع از فنریت اقتصادی نوعی از تقابل با شوک می‌باشد. توانایی ایستادن در برابر شوک‌ها هنگامی متصور است که شوک‌ها خنثی و یا ناچیز باشند. همچنین، این نوع از فنریت هنگامی ممکن است که اقتصاد از مکانیزم‌هایی برخوردار باشد که اثرات شوک‌ها را کاهش دهد که در واقع با عنوان جذب شوک از آن نام برده می‌شود (بریگاگلیو و سالیبا^۱، ۲۰۱۱). برای مثال، وجود یک بازار انعطاف‌پذیر می‌تواند به عنوان ابزاری برای جذب شوک‌ها عمل کند. نظریه فنریت اقتصادی بریگاگلیو از جمله نظریاتی است که از باب افزایش انعطاف یک اقتصاد در شرایط گوناگون به مفهوم اقتصاد مقاومتی قرابت دارد. به‌طور کلی، فنریت اقتصادی می‌تواند ایستا و یا پویا باشد. فنریت اقتصادی ایستا به مفهوم توان و یا ظرفیت یک سیستم برای جذب و یا منعطف شدن در برابر خطر و یا زیان می‌باشد. در تعریف عمومی‌تر آن که ملاحظات پویا بودن و ثبات را نیز در خود دارد، فنریت اقتصادی به توان یک سیستم برای بهبودی از یک شوک پایدار گفته می‌شود (رز، ۲۰۰۴، به نقل از سیف، ۱۳۹۱). همچنین، می‌باید میان دو نوع فنریت اقتصادی تفاوت گذاشت؛

۱. فنریت اقتصادی ذاتی^۲؛ توانایی در شرایط عادی یعنی توان جایگزینی دیگر نهادها برای نهاده-هایی که از طریق شوک خارجی با مشکل مواجه شده، یا توان بازارها برای بازتخصیص منابع

۱. Saliba

۲. Inherent Elastic Economic Theory

در پاسخ به علامت‌های قیمتی. این نوع از فنریت اقتصادی ذاتی یک اقتصاد بوده و سیاست ساخته نیست.

۲. فنریت اقتصادی انطباقی^۱؛ توانایی در شرایط بحران ناشی از قوه ابتکار و تلاش فوق عادی، یعنی بالا بردن توان جایگزینی نهادها در عملیات بازرگانی یا تقویت بازارها از طریق کامل کردن اطلاعات عوامل اقتصادی عرضه‌کننده و تقاضاکننده برای پیدا کردن یکدیگر. این نوع از فنریت اقتصادی به‌خودی‌خود وجود ندارد، بلکه کاملاً سیاست‌ساخته است (رز، ۲۰۰۴، به نقل از سیف، ۱۳۹۱).

۳. نگاه دیگر این رویکرد آن است که ریسک تخریب شدن اقتصاد بر اثر شوک‌های خارجی از دو عامل تأثیر می‌پذیرند. عامل اول میزان آسیب‌پذیری اقتصاد ملی است و عامل دوم توان روبه‌رو شدن اقتصاد با شوک‌های خارجی یا فنریت اقتصادی. تفاوت این دو میزان ریسک در اقتصاد ملی را تعیین خواهد کرد (بریگاللیو و همکاران، ۲۰۰۹).

در همین زمینه پژوهش دیگر بریگاللیو (۲۰۱۴) نیز به ایجاد مقاوم‌سازی اقتصاد در کشورهای کوچک آسیب‌پذیر پرداخته است. مطابق با این مقاله اقتصادهای کوچک قادر به ایجاد مقاومت اقتصادی برای خنثی کردن آسیب‌پذیری‌های اقتصادشان هستند. این آسیب‌پذیری به شرایط ذاتی اقتصاد در مواجهه با شوک‌های خارجی ارتباط می‌یابد. اقتصادهای کوچک با درجه بالای باز بودن اقتصاد و وابستگی به واردات کالاهای استراتژیک همچنین غذا و سوخت مشخص شده‌اند که شاخص آسیب‌پذیری اقتصاد را نشان می‌دهند. کوتیس و کاپل^۲ (۲۰۰۵) نیز به بررسی مقاومت و انعطاف در الگوهای چرخه‌های تجاری در کشورهای عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی اروپا پرداخته‌اند. مطابق با بررسی آن‌ها، انعطاف‌پذیری بازارهای مالی عام، نقش کلیدی در افزایش مقاومت در این گروه از کشورها معرفی شده است.

۳. Adaptation Elastic Economic Theory

۱. Cotis & Coppe

نظریه تاب‌آوری

یکی دیگر از رویکردهای نظری که به سیاست‌های اقتصاد مقاومتی شباهت دارد و تا حدودی از قرابت مضمونی با آن برخوردار است، نظریه تاب‌آوری می‌باشد. تاب‌آوری در چهار دهه گذشته به نحو وسیعی توسط رشته‌های گوناگون علمی به کار گرفته شده است. علاوه بر روان‌شناسی، کاربرد این واژه را می‌توان در علوم سیاسی، مدیریت بازرگانی، جامعه‌شناسی، تاریخ، مدیریت و برنامه‌ریزی بحران، برنامه‌ریزی بین‌شهری یافت. این استفاده مشترک هرگز به معنی یکسانی مفهوم یا پشتوانه نظری مربوطه به آن نیست. روش‌ها و کاربردهای گوناگون دارد (مارتین و آندریاس^۱، ۲۰۱۱).

تاب‌آوری به توانایی یک کشور آسیب‌پذیر از نظر اقتصادی برای تعامل و مدیریت تکانه‌ها گفته می‌شود (اورمیر^۲، ۲۰۱۲). مدیریت در این روش، آن است که اطمینان حاصل کند که نظام‌های کوچک‌تر می‌توانند به کارکردهای خود در طول بحران ادامه دهند. برای مثال نظام اقتصادی می‌تواند از یک شکست کوچک بازاری عبور کند و یا دولت می‌تواند با وقوع یک قطعی عمومی برق فعالیت نماید و یا زیرساخت‌ها همچنان می‌توانند در صورت وقوع یک حادثه فاجعه‌آمیز خدمات ضروری را ارائه دهند (مارتین و آندریاس، ۲۰۱۱).

آخرین حلقه از آگاهی جهانی درباره اقتصاد مقاوم مربوط به گزارش رسمی اجلاس مجمع جهانی اقتصاد^۳ (۲۰۱۳) است که با نام ایجاد مقاومت ملی در برابر مخاطره‌های جهانی منتشر گردید. البته تعبیر این گزارش از مقاومت (تاب‌آوری)، شامل طیف وسیعی از مخاطره‌های جهانی می‌شود (مانند بلایای طبیعی) که فراتر از اثر شوک‌های خارجی است. همچنین مقاومت پیوند با پیش‌بینی پذیر بودن مخاطره‌ها در گزارش مزبور پنج بعد برای تقویت مقاومت پیشنهاد شده است:

۱. زیرسامانه اقتصادی؛ مشتمل بر جنبه‌هایی از قبیل محیط اقتصاد کلان، بازار کالا و خدمات، بازار مالی، بازار کار، پایداری پذیری و بهره‌وری و مانند آن‌ها؛

۱. Martin & Anderies

۲. Overmyer

۳. World Economic Forum

۲. زیرسامانه زیست‌محیطی؛ مشتمل بر جنبه‌هایی همچون منابع طبیعی، شهرسازی و سامانه زیست‌بوم شناختی؛

۳. زیرسامانه حکمرانی؛ مشتمل بر نهادها، دولت، رهبری، سیاست‌ها؛

۴. زیرسامانه زیرساخت‌ها؛ مشتمل بر زیرساخت‌های حساس به‌ویژه مخابرات، انرژی، حمل‌ونقل، آب و سلامت؛

۵. زیرسامانه اجتماعی؛ مشتمل بر سرمایه انسانی، سلامت، اجتماع و افراد (مجمع جهانی اقتصاد، WEF، ۲۰۱۳).

نظریه آسیب‌پذیری اقتصادی

آسیب‌پذیری اقتصادی یک کشور می‌تواند به‌صورت ریسک یک کشور در مواجهه با شوک‌های خارجی و طبیعی تعریف شود که موجب اختلال و مانع توسعه آن کشور می‌شود. در این تعریف دو نوع شوک عمده برون‌زا و چهار منبع اصلی آسیب‌پذیری اقتصاد ملی نام برده شده است که در ذیل به تفکیک آورده می‌شود. دو نوع شوک عمده برون‌زا عبارت‌اند از؛

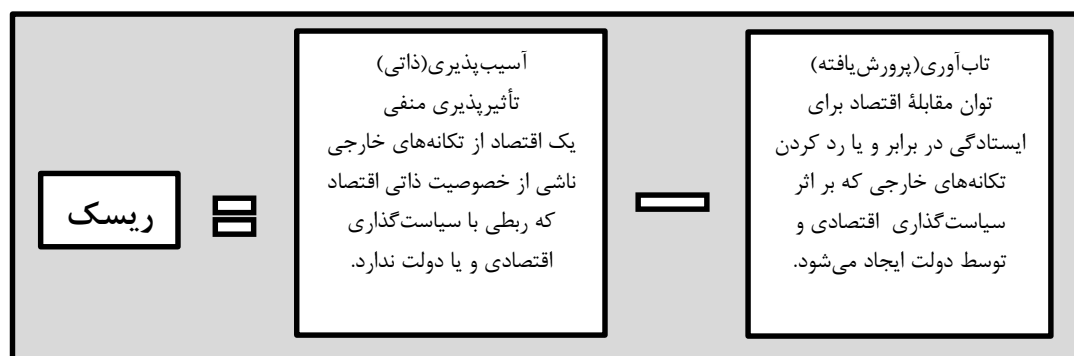
۱. شوک‌های محیط زیستی یا طبیعی مانند زمین‌لرزه‌ها یا فوران آتشفشان‌ها و شوک‌های اقلیمی مکرر.

۲. شوک‌های خارجی (مانند شوک‌های تجارت و نرخ ارز) مانند کاهش تقاضای خارجی، بی‌ثباتی قیمت‌های جهانی، تغییرات بین‌المللی نرخ‌های بهره (گویلامونت^۱، ۲۰۱۰).

پیرامون منابع آسیب‌پذیری اقتصاد ملی نیز بریگاگلیو معتقد است آسیب‌پذیری اقتصادی به شرایط ذاتی اطلاق می‌شود که میزان قرار گرفتن کشور در معرض شوک‌های اقتصادی برون‌زا را متأثر می‌کند (بریگاگلیو و پیکینینو، ۲۰۱۲). متأثر از متون اقتصاد رایج در خصوص آسیب‌پذیری اقتصادی بریگاگلیو (۲۰۰۴) نیز این مفهوم را در کشورهای کوچک و جزیره‌ای در حال توسعه بررسی نموده و این تعریف را ارائه کرده است و منابع آسیب‌پذیری را موارد ذیل می‌داند:

۱. Guillaumont

۱. درجه بالای باز بودن اقتصادی در مقایسه با سایر کشورها
۲. وابستگی به صادرات دامنه محدودی از کالاها (محدودیت در متنوع سازی صادرات)
۳. وابستگی به واردات راهبردی، به ویژه انرژی و کالاهای صنعتی با محدودیت در امکانات جایگزینی واردات
۴. انزوا، جزیره بودن و دسترسی نداشتن به هزینه های حمل و نقل متناظر آن و خروج (دوری و فاصله) از مرکز و کاهش اهمیت (اورمیر، ۲۰۱۲).

شکل ۲-۳. مدل تأثیر تاب آوری و آسیب پذیری در ریسک تخریب اقتصاد ملی (بریگالیو و همکاران، ۲۰۰۸)

در جمع بندی این بخش می توان گفت؛ برای ایجاد شرایط تاب آوری در اقتصاد ملی کارآمد لازم است کشور بتواند از یک سو تا آن جا که ممکن است آسیب پذیری های ذاتی خود را کاهش دهد و از طرف دیگر سیاست های اقتصادی را به کمک گرفته و انعطاف پذیری و فنریت شایسته را در برابر بحران ها و فشارهای خارجی ایجاد کند. با این دو راهبرد کلی، شرایط مشابه (اگرچه غیر کامل) از آن چه در مفهوم اقتصاد مقاومتی در ادبیات ج.ا.ایران متصور است قابلیت دستیابی خواهد داشت. بریگالیو کوشش نموده است در مدل فوق با عنوان تأثیر تاب آوری و آسیب پذیری در ریسک تخریب اقتصاد ملی این جمع بندی را به طور شماتیک صورت بندی نماید.

۲-۲-۷-۳- رویکردهای مفهومی به اقتصاد مقاومتی

یکی از موانع توسعه مفهومی اقتصاد مقاومتی، برداشتهای متفاوت در میان لایه های مختلف سیاست گذاران، کنشگران و نخبگان جامعه نسبت به ابعاد اقتصاد مقاومتی است. این موضوع نشان

می‌دهد که فرآیند تبیین اقتصاد مقاومتی به‌طور خاص برای فرهیختگان و به‌طور عام برای عموم طی نشده است. نتایج یک پژوهش (مظفری و ایلچی، ۱۳۹۵) در این باره نشان می‌دهد که تصویر روشنی از مفهوم اقتصاد مقاومتی در بین روزنامه‌نگاران که خود وظیفه تبیین چیستی، چرایی و چگونگی و نقد سیاست‌گذاری توسعه ملی را بر عهده دارند، شکل نگرفته است. بدیهی می‌نماید وقتی عناصر گفتمان ساز در فرآیند تبیین قرار نگرفته‌اند، به‌طور قطع نمی‌توانند نقش مؤثری در برآیند گفتمان‌سازی ایفا کنند. برای مفهوم اقتصاد مقاومتی می‌توان دو دیدگاه چالش محور و شاکله محور را مطرح نمود؛

۱. **دیدگاه چالش محور (واکنشی):** این دیدگاه، اقتصاد مقاومتی را ابزاری برای واکنش در

برابر چالش‌های ارز، نقدینگی، فروش نفت و ... مطرح می‌کند.

۲. **دیدگاه شاکله محور (اثباتی):** در رویکرد شاکله محور، نیروهای مزاحم پیشرفت که باید در

برابر آن‌ها مقاومت کرد، تنها اقدامات دشمنان و عوامل بیرونی نیست؛ بلکه شامل اقدامات

سازنده و تقویت نیروهای داخلی نیز می‌شود (مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، ۱۳۹۱).

مبنتی بر این دو دیدگاه (واکنشی و اثباتی) در ذیل کوشش شده است رویکردهای مفهومی به

اقتصاد مقاومتی مورد جمع‌بندی قرار گیرند. هر یک از این رویکردها بخشی از واقعیت سیاست‌های

اقتصاد مقاومتی را بازنمایی نموده‌اند.

جدول ۲-۱. رویکردهای مفهومی به اقتصاد مقاومتی

ردیف	رویکرد مفهومی	تشریح رویکرد
۱	اقتصاد موازی ^۱ (مسمی، امنیتی و جنگی، ۱۳۹۴)	✓ یعنی همان‌طور که انقلاب اسلامی با توجه به نیاز خود اقدام به تأسیس نهادهایی مانند کمیته امداد، جهاد سازندگی، سپاه پاسداران و بنیاد مسکن نمود، امروز نیز به نهادهای مقاومتی در اقتصاد نیاز دارد که چه‌بسا ماهیتاً از عهده نهادهای رسمی اقتصادی برنمی‌آید. ✓ این امر به معنای نفی نهادهای مرسوم نیست، این الگو در مدل‌های حکمرانی مرسوم در دنیا و اتفاقاً در کشورهایی که از تجربه و توان حکمرانی بیشتری برخوردار باشند وجود دارد و این کشورها از نظام‌های چندلایه سیاست‌گذاری و اداره امور عمومی برخوردارند.
	مورد نمونه	✓ حضور هم‌زمان نهادهای دولتی، سازمان‌های مردم‌نهاد، خیریه و بنگاه‌های خصوصی در عرصه بهداشت و سلامت و یا حتی در عرصه دفاعی و امنیتی کشورهای توسعه یافته جهان.
۲	اقتصاد ترمیمی ^۲ (جوادیه، ۱۳۹۵)	✓ اقتصادی که در پی «مقاوم‌سازی»، «آسیب‌زدایی»، «خلل‌گیری» و «ترمیم» ساختارها و نهادهای فرسوده و ناکارآمد موجود اقتصادی است، به‌گونه‌ای که با بازتعریف سیاست‌های نهادهای موجود، کاری کنیم که انتظارات ما را برآورند. این مسئله یعنی ترمیم و مقاوم‌سازی ساختارهای اجرایی و اداری کشور حسب نیازهای مختلف و مقتضیات زمان و مکان.
	مورد نمونه	✓ کشورهای توسعه‌یافته در برهه‌هایی از تاریخ اقتصادی خود، به مقاوم‌سازی ساختارهای اقتصادی خود پرداختند. دولت‌های غربی پس از دو شوک نفتی ۱۹۷۹ و ۱۹۸۳ میلادی، اقدام به جایگزینی سوخت‌های فسیلی با سایر سوخت‌های نوین کردند.
۳	اقتصاد دفاعی ^۳ (پیشانی، ۱۳۹۱)	✓ متمرکز «هجمه‌شناسی»، «افندشناسی» و «پدافندشناسی» در برابر آن هجمه است، یعنی وقتی اقتصاد مقاومتی محقق شده است که ابزارها و شیوه‌های هجمه دشمن شناخته شده باشد و بر اساس آن‌ها استراتژی مقاوم در برابر آن تدوین و اجرا شود. بدیهی است تا افند دشمن شناخته نشود، مقاومت متناسب با آن نیز طراحی و اجرا نخواهد شد.
	مورد نمونه	✓ باید بررسی نمود که مخالفان ما حمله به اقتصاد ایران و اخلاص در آن را چگونه و با چه ابزارهایی صورت می‌دهند.
۴	اقتصاد الگو ^۴ (پیشانی، ۱۳۹۱)	✓ یک رویکرد کوتاه‌مدت سلبی و اقدامی صرفاً پدافندی نیست؛ برخلاف سه تعریف قبلی که اقتصاد مقاومتی را یا پدافندی یا کوتاه‌مدت می‌دانستند، این رویکرد چشم‌اندازی کلان، ایجابی و دوراندیشانه به اقتصاد ج.ا. ایران دارد و یک اقدام بلندمدت را شامل می‌شود. ✓ در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، یکی از مؤلفه‌های مهم الگو می‌باید متضمن مقاومت و تحقق آن باشد، در این مقوله است که اقتصاد مقاومتی مشتمل بر اقتصاد کارآفرینی و ریسک‌پذیری و نوآوری می‌شود.

-
۱. Parallel Economics
 ۲. Recovery Economics
 ۳. Defensive Economy
 ۴. Template Economy
 ۵. Free Economy

این رویکرد در پی «اقتصاد ایده‌آلی» است که هم اسلامی باشد و هم ما را به جایگاه اقتصاد اول منطقه برساند، اقتصادی که برای جهان اسلام الهام‌بخش و کارآمد بوده و زمینه‌ساز تشکیل «تمدن بزرگ اسلامی» باشد.	مورد نمونه		
اجرای اقتصاد مقاومتی در شکل‌گیری اقدامات بسترسازی است که زمینه آزادی فعالیت‌های اقتصادی را برای بخش خصوصی و مردم فراهم سازد، رفتار دستگاه‌های دولتی را شفاف جلوه دهد و قبض و انحصارات اقتصادی را از میان ببرد.	گزاره‌های اساسی	اقتصاد آزاد (مفهوم ۱۳۹۵)	۵
اقتصاد ایران اگر می‌خواهد اقتصاد مقاومتی را در درون خویش نهادینه کند، مسیری جز پذیرفتن الزام‌های آزادی اقتصادی ندارد. آزادی نیرومندترین مقوله شریف در همه اعصار و دوران است که در صورت هستی واقعی در هر پدیده دیگری می‌تواند آن را از جمود و انحصار در جا زدن نجات دهد. اقتصاد مقاومتی در ایران همانند هر سرزمین دیگری تنها با هستی آزادی اقتصادی ممکن می‌شود.	مورد نمونه		

نقطه مشترک همه رویکردهای مفهومی مذکور را می‌توان این‌گونه جمع‌بندی نمود؛ توجه به

تولیدات داخلی، استفاده از نیروی کار و سرمایه داخلی، اتکا بر اقتصاد دانایی محور، توجه خاص به

تولید کالاهای اساسی و محصولات زیربنایی، مهم‌ترین مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی‌اند.

در اقتصاد مقاومتی، جهت‌گیری سیاست‌های تجاری به کشورهای همسایه معطوف است؛ به فعالیت‌های اقتصادی همچون جهاد می‌نگرد؛ اصلاح الگوی مصرف و حرکت به‌سوی مصرف بهینه مدنظر است و توجه زیادی به تحقیقات کاربردی می‌شود. در واقع اقتصاد مقاومتی در مقابل اقتصاد منزوی قرار دارد، اقتصاد مقاومتی از ویژگی استقلال و خودکفایی بهره‌مند است و تلاش می‌کند آسیب‌پذیری خود را به حداقل برساند و همچنین این اقتصاد، اقتصادی است که در تعامل با سایر اقتصادها قرار دارد، بدین معنی که این اقتصاد یک اقتصاد منزوی و بسته نیست (آجیلی، ۱۳۹۲).

۲-۷-۴- اقتصاد مقاومتی در خارج از ایران

ژاپن

این کشور طی سال‌های جنگ جهانی دوم نزدیک سه میلیون کشته داد و اقتصادشان بسیار ضعیف شد؛ اما با این‌وجود طی سال‌های ۱۹۵۰ تا ۱۹۸۰ خود را به دومین کشور بزرگ اقتصادی دنیا تبدیل کرد. در سال ۱۹۵۰ تولید ناخالص ملی ژاپن ۱۴/۲ میلیارد دلار بود که این میزان نصف تولید ناخالص ملی آلمان غربی، یک‌سوم انگلستان و فقط ۴/۲٪ آمریکا بود. در سال ۱۹۷۰ تولید ناخالص ملی ژاپن از کشورهای اروپایی بیشتر شد و به ۲۰٪ تولید ناخالص ملی آمریکا رسید. در سال ۱۹۷۵ تولید ناخالص

ملی ژاپن دو برابر انگلستان شد و در سال ۱۹۸۰ این رقم به مرز ۱۰۴۰ میلیارد دلار (تقریباً ۴۰٪ تولید ناخالص ملی آمریکا) رسید. ریشه‌های این پیشرفت را بایستی در ژاپن قبل از جنگ جستجو کنیم. در آغاز عصر میجی^۱ (۱۸۶۲-۱۹۱۲) ژاپن در معرض تهدید مستعمره شدن توسط کشورهای اروپایی و آمریکا قرار داشت؛ اما در فواصل سال‌های ۱۹۴۵-۱۹۰۰ خود به کشوری استعمارگر تبدیل شد و کره جنوبی (۱۹۱۰-۱۹۴۵) و تایوان (۱۹۰۳-۱۹۴۵) در استعمار ژاپن قرار داشتند. در این دوران ژاپن یک دوره فشرده جایگزینی واردات به همراه تلاش فراوان جهت جذب تکنولوژی غرب پشت سر گذاشت و از حدود ۱۸۸۰ به رشد اقتصادی پایدار دست یافت. در مجموع ژاپن در انتهای قرن ۱۹ توانسته بود یک سیستم جدید حکومتی و اقتصادی را در شرق آسیا مبتنی بر ۱- اقتدارگرایی سیاسی (دولت مقتدر) و سرمایه‌گذاری، ۲- شایسته‌سالاری در استخدام بروکرات‌ها، ۳- قائل شدن شأن والای اجتماعی برای طبقه نخبه، ۴- شکل خاصی از شرکت‌های اقتصادی و تجاری به نام Zaibatsu^۲ به وجود آورد (موسوی شفایی، ۱۳۷۶). پس از وقوع جنگ و شکست ژاپن، با تشکیل کابینه ائتلافی به رهبری حزب سوسیالیست و رهبران کاتایاما^۳ دوران جدیدی در این کشور آغاز شد. ستاد تثبیت اقتصادی تشکیل و چهار معاونت برای آن ستاد در نظر گرفته شد. یکی از این معاونت‌ها کمیته هماهنگی جامع بود که در عمل اعضای این کمیته هدایت سازمان را به دست داشتند. در ژوئن سال ۱۹۴۷ اعلامیه‌ای از این سازمان به نمایندگی از دولت منتشر شد که نهایت وضوح و عدم کتمان حقایق محنت‌بار اقتصادی از مشخصه‌های بارز آن است. در قسمت‌هایی از این اعلامیه آمده است:

بدون همکاری آحاد مردم بازسازی و توسعه اقتصادی کشور امکان‌پذیر نیست و برای جلب همکاری مردم، دولت می‌باید قبل از هر چیز واقعیت‌های تلخ اقتصاد کشور را بدون پرده‌پوشی با مردم در میان بگذارد. مردم نیز چون وضع اقتصاد خانوار خویش، می‌باید به اقتصاد کشور

۱. Meiji

۱. شبکه منسجم و بسته‌ای از یک‌سری شرکت‌ها که وظیفه تأمین مواد اولیه، تولید و توزیع محصولات را بر عهده دارند و حتی مصرف‌کنندگان هر شبکه از شبکه‌های دیگر مایحتاج خود را تأمین نمی‌کنند. نفوذ شرکت‌های خارجی در چنین بازاری حتی در صورت حذف موانع گمرکی بسیار دشوار است.

۲. Tetsu Katayama

بیندیشند و رفتار و اندیشه‌های اقتصادی خود را چه در زمینه تولید، چه در زمینه مصرف، چه در زمینه پس‌انداز، چه در زمینه سرمایه‌گذاری و چه در زمینه تعادل درآمدها با هزینه‌ها و پس‌اندازها با آن هماهنگ نمایند. در پایان این گزارش نیز چنین آمده است: برای این که دولت مردمی باشد، ناگزیر باید دولتی از مردم باشد. دولت در شرایطی می‌تواند به این منظور دست یابد که قادر به جلب همکاری و مشارکت تمام طبقات اجتماعی مردم گردد. لذا این سازمان دعوت به یکپارچگی و تلاش نیروهای مولد کشور نمود و نشان داد امکان اصلاحات و بازسازی در صورت تلاش همگانی دست‌یافتنی است (تقی زاده، ۱۳۷۲).

آلمان

با نگاهی به سال‌های گذشته آلمان، سه مقطع تاریخی مشخص می‌شود که این کشور تبدیل به یک قدرت اقتصادی می‌شود. این سه مقطع عبارت‌اند از نیمه قرن ۱۹ میلادی، سال‌های بین جنگ جهانی اول و دوم و نیز پس از پایان جنگ جهانی دوم، آن‌چه در این پژوهش مدنظر ماست نیمه قرن ۱۹ با ارائه نظرات فردریک لیست می‌باشد.

آلمان در نیمه قرن ۱۹ میلادی

کشور آلمان در این سال‌ها کشوری تجزیه‌شده و فاقد حکومتی مقتدر بود. درواقع آلمان مجموعه‌ای از ایالت‌های پراکنده با حکومت‌های محلی بود که ساختار سیاسی و اقتصادی آن دچار مشکلات بسیاری بود. به‌عنوان مثال در آن سال‌ها نرخ گمرک در ایالت‌های مختلف بستگی به مبدأ کالا داشت و به‌گونه‌ای بود که این نرخ برای تجارت بین ایالت‌های درون آلمان بیش از سایر کشورها بود. اقتصاد آن عمدتاً مبتنی بر کشاورزی بود و هنوز مراحل صنعتی شدن آن طی نشده بود. از طرفی دیگر آلمان در معرض هجوم کالاهای انگلیسی قرار داشت و لذا سیاست‌های اقتصادی خاص خود را پیگیری کرد (ریست و ژید، ۱۳۴۷) سیاست‌هایی که به وضوح با علم اقتصاد آن روز که برگرفته از تفکرات آدام اسمیت و پیروانش بود، متفاوت است. ابوحزمه و نریمانی (۱۳۹۱) به بررسی افکار و نتایج سیاستی فردریک لیست و مقایسه آن با نظرات آدام اسمیت پرداختند. فردریک لیست (که وی را جزء

بنیان‌گذاران مکتب تاریخی نیز می‌دانند) با ارائه نظرات خویش بر قدرت ملی در بعد اقتصادی تأکید کرد و لذا در بسیاری از حوزه‌ها ورود و دخالت دولت را تجویز می‌کند، اما فقط در اموری که بدون دخالت دولت قابلیت انجام ندارد. لذا وی وظیفه دولت را پاسداری از منافع آینده ملت توسط مدیریت استراتژیک فعال بسته به شرایط زمان و مکان می‌داند.

حرکت جهانی به سمت سیاست‌های توسعه‌ای بومی، درون‌زا و تاب‌آور

در عرصه جهانی نیز پس از بحران سال ۲۰۰۸ میلادی در اقتصاد دنیا^۱ که نقطه آغاز آن از ایالات متحده آمریکا بود، تاب‌آوری نوعی راستی‌آزمایی برای کارایی نظام‌های اقتصادی محسوب شد، راستی-آزمایی این بود که کدام کشور و یا کدام اقتصادها سریع‌تر و با هزینه‌های کمتر به آرامش و سطح ثبات پیشین بازمی‌گردند و در برابر توفان حادثه‌های پدیدار شده تاب آورده و مقاومت می‌کنند (جنان صفت، ۱۳۹۵). در سال ۲۰۱۳ بود که «مجمع جهانی اقتصاد» که اکنون یک نهاد و یک رویداد غیرقابل‌انکار در سطح جهان شده است، موضوع اصلی خود را تاب‌آوری قرار داد. علت انتخاب تاب‌آوری در سال یادشده، بررسی برای آموزش و آموختن درباره مقاومت کردن اقتصادها بود تا بتوانند نخست در برابر سیل رویدادهای اثرگذار مقاومت کنند و سپس آن‌قدر منعطف باشند که در صورت از دست دادن تاب و مقاومت اولیه، به سرعت و دقت به موقعیت اولیه خویش بازگردند. در سوی دیگر، «اقتصاد آسیب‌پذیر یا شکننده» نقطه مقابل اقتصاد مقاومتی به شمار می‌رود، اقتصاد آسیب‌پذیر مفهومی است که حدود یک دهه از تولد آن در ادبیات اقتصادی می‌گذرد و درواقع چند سال پس از تجربه بحران مالی شرق آسیا در سال ۱۹۹۷ موردتوجه قرار گرفته است (خاندوزی، ۱۳۹۲).

بحرانی که مولود خطای راهبردی وابسته کردن بازارهای مالی به سرمایه‌گذاران خارجی بود و به

۱. بحران مالی (۲۰۰۷-۲۰۱۲) مجموعه‌ای از مشکلات اقتصادی است که برای نخستین بار در سال ۲۰۰۵ پدیدار شد و در سال ۲۰۰۸ به اوج خود رسید و همچنان ادامه دارد. مشخصه اصلی این بحران در کاهش میزان نقدینگی در نظام بانکی و اعتباری است. این بحران با انفجار حباب در بازار مسکن آمریکا آغاز شد (The Wall Street Journal, ۲۰۰۷/۱۲/۲۴).

سقوط چند سאלه اقتصادهاي چون سنگاپور^۱ منجر شد كه در جهان به عنوان معجزه آسايي شناخته مي شدند. توجه به مساله آسيب پذيري يا مقاومتی بودن، نه تنها در سطح اقتصاد ملي در همان زمان در سطح بنگاه هاي اقتصادي نيز جدی گرفته شد. مقاله هامل و واليكانگاس^۲ (۲۰۰۳) در نشریه دانشگاه هاروارد با نام نیاز به مقاوم بودن نمونه ای از پدید آمدن این هوشیاری بود. آغاز حصر غزه در سال ۲۰۰۵ نیز بهانه دیگری بود كه مساله پرهیز از شكندگی اقتصاد در شرایط حصر، به عنوان يك موضوع قابل تأمل مطرح و مقالات متعددی در این باره نگاشته شد؛ از جمله مقاله «صلاح رمضان محمدآغا» (۲۰۱۱) پیرامون مدل مقاوم سازی اقتصاد غزه كه در هشتمین کنفرانس بین المللی اقتصاد و مالیة اسلامی ارائه گردید (خاندوزی، ۱۳۹۲).

۲-۷-۵- اقتصاد مقاومتی در داخل ایران

این واژه اگرچه اولین بار توسط مقام معظم رهبری در شهریور سال ۱۳۸۹ در جمع کارآفرینان کشور مطرح شد، اما در تاریخ ایران و به خصوص در ۱۵۰ سال گذشته نمونه هایی به چشم می خورد كه شباهت های بسیاری با سیاست های اقتصاد مقاومتی دارند. جنبش هایی چون تحریم تنباكو، بیانیه ۱۱۰ سال پیش علمای اصفهان در حمایت از تولید داخلی و شركت اسلامیة از نمادهای بارز اقتصاد مقاومتی در تاریخ ایران هستند.

شركت اسلامیة: نماد اقتصاد مقاومتی در تاریخ معاصر ایران

در دوران قاجاریه اقتصاد ایران از وضعیت مطلوبی برخوردار نبود. اقتصاد ملي در ركود كم سابقه ای قرار داشت و سیل محصولات خارجی در بازار ایران روان بود. ایران كه خود زمانی صادر كننده منسوجات با کیفیت خصوصاً پارچه های ابریشمی بود به وارد كننده منسوجات تبدیل شده بود. اوژن فلاندن باستان شناس فرانسوی در بازدیدي از اصفهان در سال ۱۸۴۰ می نویسد: از كارخانه های نساجی و اسلحه سازی و زربفت و مخمل ایران كه روزگاری محصولات آن به تمام

۲. Singapore

۳. Hamel & Valikangas

مشرق زمین صادر می‌شد، خبری نیست و همه نابود شده‌اند. محصولات ایران از بین رفته و به‌ویژه هم‌جواری با انگلستان نتیجه شومی بخشیده است؛ زیرا مقدار زیادی محصول را به بهایی بسیار نازل‌تر از آنچه در خود ایران ساخته می‌شود در بازارهای ایران به فروش می‌رسانند. همچنین جرج کرزن سیاست‌مدار انگلیسی در کتاب ایران و قضیه ایران می‌نویسد: گذشته از اشیاء تجملی غربی که طبقات بالا به آن معتاد شده‌اند، پوشاک همه طبقات جامعه، از مردان گرفته تا زنان، جملگی از غرب وارد می‌شود. ابریشم، ساتن و ماهوت برای طبقات اعیان و قماش نخی و پنبه‌ای برای همه طبقات. لباس یک روستایی ساده از منچستر یا مسکو می‌آید و نیلی را که همسر او به کار می‌برد از بمبئی وارد می‌شود. درواقع از بالاترین تا پایین‌ترین مراتب اجتماعی به‌طورقطع وابسته و متکی به کالاهای غربی شده‌اند. علما و روحانیون با درک خطر از بین رفتن اقتصاد ملی و استقلال سیاسی کشور با کمک تجار و بازرگانان معتمد دست به اقدامات عملی زدند که از این اقدامات می‌توان به تأسیس شرکت اسلامی اشاره کرد. آقا نجفی اصفهانی به همراه و با کمک برادر خود آقا نورالله و میرزا ابوالقاسم زنجانی به همراهی بازرگانانی همچون حسین آقا امین‌الضرب اصفهانی، محمدحسین کازرونی، سلیمان خان رکن‌الملک شیرازی، کاکو حسین کازرونی و ملک‌التجار در سال ۱۳۱۶ ه.ق (۱۸۹۸ م.) شرکت اسلامی را با هدف تأمین منسوجات موردنیاز مردم ایران و مقابله با وابستگی به خارج تأسیس کرد. ریاست این شرکت به عهده حاجی محمدحسین کازرونی بود که سابقه و تجربه اداره شرکت مسعودیه را دارا بود و چهار تن از بازرگانان اصفهان به‌عنوان وکلا و امنای اداره مرکزی اصفهان برگزیده شدند. این شرکت به‌صورت سهامی عام اداره می‌شد. سرمایه شرکت ۱۵۰ هزار تومان بود که به ۱۵ هزار سهم ۱۰ تومانی تقسیم شد و به سهام‌داران فروخته شده بود. شرکت به سرعت با استقبال گسترده مردم در خرید سهام و همچنین محصولات خود مواجه شد و به تدریج شعبه‌هایی در بسیاری شهرها و همین‌طور در خارج از ایران ایجاد کرد. محل اصلی شرکت در اصفهان بود ولی شعبه‌هایی در شهرهای تهران، شیراز، بوشهر، مشهد، تبریز و حتی نمایندگی‌هایی را در خارج از کشور (لندن، کلکته، بمبئی،

قاهره، استانبول، بغداد، مسکو و بادکوبه) تأسیس نمود. این شرکت ملی هسته اولیه کارخانه‌های بزرگ به سبک نوین در اصفهان و سایر شهرها شد و تا حدود زیادی احتیاجات ایران را به کشورهای خارجی محدود کرد. مؤسسان اهداف شرکت را در اساس‌نامه آن این‌گونه تبیین کردند:

- دسترسی به سود بیشتر اقتصادی از طریق راه‌اندازی شرکت
- خروج از ذلت احتیاج به امتعه خارجی
- تثبیت و تقویت هر چه بیشتر تجارت داخل در برابر تجارت خارجه
- جلوگیری از خروج ثروت داخلی به خارج از کشور در مقابل ورود کالاهای مصرفی
- جلوگیری از مهاجرت نسل‌های آینده به خارج از کشور برای مزدوری و کارگری نزد بیگانگان و ایجاد اشتغال برای جوانان ایرانی
- تسهیل در امر معیشت مردم به علت ارزان‌تر بودن منسوجات و مأكولات داخلی نسبت به نوع خارجی آن‌ها

- ارائه الگویی تجاری برای آینده ملت و دولت
- ایجاد یک شرکت برای حمایت از مشاغل داخلی
- نظام بخشیدن به رشته گسیخته تجارت داخلی ایران
- آبادی وطن و شکوفایی و رونق صنایع
- رهایی از مصرف‌گرایی و استفاده از کالاهای خارجی
- ایجاد راه‌های شوسه و آهن برای سهولت در حمل‌ونقل
- جلوگیری از احتکار و بازار سیاه

نمونه‌هایی از سیره بزرگان ایران در حمایت از تولید داخلی

نقل است که شاه‌عباس صفوی برای پس گرفتن تبریز و اراضی آذربایجان از عثمانی به سلاح گرم (توپ و تفنگ) نیاز داشت اما حاضر به خرید این ادوات از اروپائیان نشد و آنان را مجبور کرد تا ساختن توپ و تفنگ و باروت را به ایرانی‌ها یاد بدهند. دولت‌های اروپایی هم که هرگز راضی به

آموزش صنایع خود به خصوص در عرصه نظامی به ایرانیان نبودند؛ ناچار به خاطر هدف بزرگ‌تر خود یعنی تضعیف عثمانی از این هدف کوچک‌تر خود یعنی مصرف‌کننده نگه‌داشتن ایران صرف نظر کرده و کارگاه‌های ساخت این ادوات در ایران دایر شد تا شاه صفوی مطمئن باشد از این به بعد هر میزان توپ و تفنگ بخواهد می‌تواند بسازد و در جنگ‌های بعدی باز محتاج اروپائیان نیست و شعار شاه‌عباس این بود که نمی‌خریم، می‌سازیم.

نقل است که سفیر انگلستان، ظروف چینی فاخری برای کریم‌خان زند هدیه آورد. البته قصدش این بود که پس از باب‌شدن استفاده از آن نزد شاه نمونه‌های دیگر را به اعیان و اشراف و تجار بفروشد. کریم‌خان به محض دیدن هدیه انگلیس آن را به زمین زد و شکست. بعد گفت ظروف مسی خودمان را بیاورید سپس آن‌ها را هم به زمین زد و شکستند، بعد رو به نماینده انگلیس گفت: سلاح مردم ایران این است و باید با همین ظروف مسی و ساخته دست ایرانی خرسند باشند تا تهی‌دست و درویش نشوند.

امیرکبیر همواره می‌گفت: منافع ایران در رونق صنعت است نه در واردکردن کالای بنجل خارجی، در همین جهت میرزا کارخانه‌های شکرریزی در ساری، ریسمان‌ریسی و چلواری در تهران، حریربافی در کاشان، سماورسازی و کالسکه‌سازی در اصفهان و تهران تأسیس نمود. همچنین او بسیاری از استادکاران را برای آموختن فن به مسکو و سن‌پترزبورگ فرستاد که پس از مراجعت کارگاه‌های چدن‌ریزی در ساری، کاغذسازی در اصفهان و بلورسازی در تهران را تأسیس کردند. آری باور چنین رشد صنعتی بالایی در دوره ناصرالدین‌شاه آن‌هم فقط ظرف مدت کوتاه صادرات امیرکبیر یعنی سی‌ونه ماه بسیار سخت است، بنابراین در ایران امروز هم شدنی است.

۲-۲-۶- آسیب‌ها و چالش‌های راهبردی موجود از منظر نقشه راه اقتصاد

مقاومتی

درمجموع آسیب‌ها و چالش‌هایی را که بر اقتصاد ایران و فرآیندهای سیاست‌گذاری توسعه آن

حاکم بوده و از منظر نقشه راه اقتصاد مقاومتی منجر به طراحی و ارائه این سیاست‌ها شده است را

می‌توان در جدول ذیل جمع‌بندی نمود؛

جدول ۲-۲. آسیب‌ها و چالش‌های راهبردی موجود از منظر نقشه راه اقتصاد مقاومتی (سیف، ۱۳۹۲)

ردیف	آسیب‌های اقتصاد ملی از منظر نقشه راه اقتصاد مقاومتی	سطح‌بندی آسیب‌ها
۱	وابستگی اقتصاد به نفت	سطح زیرین: آسیب‌های توان‌مندی درونی اقتصاد ملی
۲	وابستگی الگوی مصرف به خارج	
۳	وابستگی تولید به خارج	
۴	ضعف در دیپلماسی اقتصادی	
۵	رواج اقتصاد غیررسمی و قاچاق	
۶	ضعف در شرایط حکمرانی خوب	
۷	عدم اجرای صحیح هدفمندی یارانه‌ها	
۸	وابستگی بودجه عمومی به نفت	
۹	ضعف نهادهای اجتماعی و مردمی	
۱۰	ضعف در امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری	سطح میانی: آسیب‌های پایداری ذاتی اقتصاد ملی
۱۱	رکود تورمی	
۱۲	بی اطمینانی	
۱۳	ناهماهنگی و بی‌ثباتی سیاستی	
۱۴	ضعف در مدیریت واردات	
۱۵	شرایط نامطلوب درآمد- هزینه خانوار	
۱۶	ناکارآمدی نظام مالیاتی	
۱۷	ناکارآمدی نظام بیمه‌های تأمین اجتماعی	
۱۸	رانت جویی و ساختار دولت رانته	
۱۹	مفاسد مالی و اقتصادی	سطح زیرین: آسیب‌های الهام بخشی اقتصاد ملی
۲۰	رقابت‌پذیری اندک تولید	
۲۱	بهره‌وری نامطلوب عوامل تولید	
۲۲	وجود شکاف سرمایه انسانی دانشگاه و نیاز صنعت	

	وجود شکاف دانش فنی با جهان	۲۳
	ناکارآمدی نهاد بازار و بخش خصوصی	۲۴
	ضعف اقتصاد دانش بنیان	۲۵
	ضعف ظرفیت‌سازی در بخش نفت	۲۶
	فضای نامناسب کسب‌وکار	۲۷
	عدم توسعه بازارهای مالی	۲۸
	عدم کارایی نظام بانکی	۲۹
	ضعف قوانین و الزامات نهادی تولید	۳۰

۲-۲-۷-۷- مطالعه اقتصاد مقاومتی در اسناد بالادستی و اندیشه حکمرانان ج.ا.ایران

اقتصاد مقاومتی را می‌توان رهیافت سیاست‌گذاری و الگوی مطلوب نظریه‌پردازان، سیاست‌گذاران و حکمرانان ج.ا.ایران برای توسعه اقتصادی و حوزه‌های مجاور و متداخل توسعه اقتصادی که محرک توسعه ملی است، دانست که آنان در جامع‌ترین تعریف این الگوی سیاست‌گذاری اقتصادی آورده‌اند؛ «اقتصاد مقاومتی الگوی علمی متناسب با نیازهای کشور، متکی به امکانات کشور (درون‌زا)، متعامل با اقتصادهای جهانی (برون‌گرا)، اقتصادهای مردمی (مردم‌بنیاد)، اقتصادی بر پایه دانش (دانش‌بنیان)، مبتنی بر تولید ثروت و افزایش ثروت ملی (عدالت‌محور) و همیشه بارور است^۱». نگاشت اقتصاد مقاومتی با هدف تأمین رشد پویا و بهبود مقاومت اقتصادی مطرح‌شده و دارای الزامات و ابعاد متفاوتی است که در «سند سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی» ابلاغ شده است (داوودی، ۱۳۹۳).

افزون بر این سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی به‌عنوان سند بالادستی و راهنمای سیاستی برای هرگونه سیاست‌گذاری اقتصادی (ابراهیمی و سیف، ۱۳۹۴) و حتی توسعه ملی، محسوب می‌شود. این «سند سیاستی» در ۲۹ بهمن ۱۳۹۲ بر اساس بند یک اصل صدودهم قانون اساسی توسط رهبر کشور ایران ابلاغ شد. نتایج تحلیل محتوی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی که منجر به استخراج مؤلفه‌های اصلی و فرعی اقتصاد مقاومتی از منظر این سند شده است، در جدول ذیل آمده است؛

۱. گفتار رهبر انقلاب اسلامی ایران، حرم مطهر رضوی (ع) (۱۳۹۳/۱/۱).

جدول ۲-۳. مؤلفه‌های سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، (سیف، ۱۳۹۲)

تحلیل محتوی سند بالادستی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی	
مؤلفه اساسی	زیرمؤلفه‌ها
منابع و ظرفیت‌های کشور	- ذخایر و منابع غنی و متنوع - زیرساخت‌های گسترده - نیروی انسانی متعهد و کارآمد و عزم راسخ
مشخصه‌های الگوی اقتصاد مقاومتی	- بومی - برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی
نتایج اجرای اقتصاد مقاومتی	- فائق آمدن بر مشکلات اقتصادی - به شکست و عقب‌نشینی واداشتن دشمن در جنگ اقتصادی - حفظ دستاوردها - تداوم پیشرفت - تحقق آرمان‌ها و اصول قانون اساسی و سند چشم‌انداز - اقتصاد متکی به دانش و فناوری، عدالت، درون‌زا، برون‌گرا، پویا و پیشرو - عینیت بخشیدن به الگویی الهام‌بخش از نظام اقتصادی اسلام
ویژگی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی	- ادامه و تکمیل سیاست‌های گذشته، خصوصاً اصل ۴۴ قانون اساسی - راهبرد حرکت صحیح اقتصاد کشور به سوی اهداف عالی
الزامات و شیوه اجرا	- اقدام بی‌درنگ قوای کشور به اجرا - داشتن زمان‌بندی مشخص - تهیه قوانین و مقررات لازم - تدوین نقشه راه برای عرصه‌های مختلف - ایجاد زمینه و فرصت مناسب برای نقش‌آفرینی مردم و همه فعالان اقتصادی - جهاد مقدس
آثار اجرای اقتصاد مقاومتی	تحقق حماسه اقتصادی با رویکرد انقلابی
هدف	تأمین رشد پویا

• بهبود شاخص‌های اقتصاد مقاومتی • دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست ساله	
• جهادی • انعطاف‌پذیر • فرصت‌ساز • مولد • درون‌زا • پیشرو • برون‌گرا	رویکردهای حاکم بر اقتصاد مقاومتی

علاوه بر سند ابلاغی سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، در جدول ذیل کوشش شده است با گردآوری و

دسته‌بندی این داده‌ها، چرخه اقتصاد مقاومتی در اندیشه سیاست‌گذاران نمایان گردد؛

جدول ۲-۴. چرخه اقتصاد مقاومتی در اندیشه حکمرانان

مأخذ گردآوری داده‌ها از پایگاه (۱۳۹۲/۱۱/۳۰، Khamenei.ir، به نقل از سمیعی اصفهانی و حبیبی، ۱۳۹۴).

چرخه اقتصاد مقاومتی در اندیشه حکمرانان		
ظرفیت‌های کشور	شرایط و الزامات	نتایج
✓ محوریت تفکر دینی و امید به توفیق الهی در دستیابی به پیشرفت انسانی (ملت به‌ویژه جوانان)	✓ اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی به‌منظور ایجاد تحول اقتصادی	✓ استحکام اقتصاد ملی در شرایط عادی و بحران
✓ منابع مالی موجود (امکانات و ثروت داخلی)	✓ اجرای هدفمندی یارانه‌ها	✓ مقاومت‌سازی اقتصاد در برابر فشارهای اقتصادی
✓ منابع طبیعی غنی و زیرساخت‌های گسترده	✓ بهره‌گیری از تمام ظرفیت‌های دولتی و مردمی در تحقق آرمان‌های توسعه ملی	✓ تضمین رشد اقتصادی حتی در وضعیت بحران
✓ منابع انسانی غنی (مردم)	✓ مردمی کردن اقتصاد	✓ رونق فضای کسب‌وکار
✓ عزم ملی برای رشد، پیشرفت و توسعه	✓ توانمندسازی نیروی کار به‌ویژه بخش خصوصی	✓ ایجاد شرایط اشتغال
✓ عدم بدهکاری جهانی	✓ توجه به اقتصاد دانش بنیان	✓ جلوگیری از بیکاری عوامل تولید
✓ مسئولان دلسوز و معتقد	✓ کاهش وابستگی به نفت و جایگزینی آن با درآمدهای غیرنفتی	✓ جلوگیری از ایجاد اختلال در رفاه عمومی
	✓ حمایت ویژه از تولید ملی و جایگزینی تولیدات باکیفیت داخلی به‌جای کالاهای خارجی	✓ حل مشکلات مردم
	✓ حمایت از صادرات کالای ملی	✓ دلگرمی مردم به نظام
	✓ توجه ویژه به تولید داخلی و کمک به فعال‌سازی واحدهای تولیدی کوچک و متوسط	✓ حل یا بهبود مشکل تورم
	✓ مبارزه با مفاسد اقتصادی	✓ تحقق حداکثری سند چشم‌انداز بیست ساله
	✓ مدیریت بهینه منابع طبیعی در جهت نیازهای کشور	✓ بهبود زندگی طبقات ضعیف
	✓ مدیریت منابع ارزی و مالی	✓ توزیع عادلانه ثروت میان قشرهای مختلف مردم
	✓ مدیریت مصرف به کمک	✓ در نتیجه رشد اقتصادی
		✓ حرکت به‌سوی تحقق آرمان عدالت اجتماعی
		✓ رشد بهره‌وری
		✓ تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد در سراسر کشور
		✓ حفظ وحدت، همبستگی و انسجام ملی

	✓ فرهنگ‌سازی برای جلوگیری از اسراف	
	✓ برنامه‌محوری در اجرا به منظور تحقق حداکثری	
	اهداف برنامه	
	✓ استفاده بهینه از زمان، مکان و امکانات	
	✓ بازتعریف نقش دولت	
	✓ بازتعریف نقش و مسئولیت مردم	
	✓ تقدم استقلال و رشد اقتصادی بر مصالح فردی	

با در نظر گرفتن داده‌های موجود، برخی از مؤلفه‌ها و ابعاد چندگانه منتج از «سند سیاست‌های کلی

اقتصاد مقاومتی» را به شرح زیر می‌توان فهرست نمود:

۱. مردمی کردن اقتصاد (بازتعریف نقش دولت و مردم در امر اقتصاد)
۲. اقتصاد خلاق، کارآفرین و دانش بنیان
۳. اقتصاد بومی (مبتنی بر فرهنگ اسلامی - ایرانی)
۴. به‌کارگیری مدیریت نوین اقتصادی (در زمینه‌های مصرف و منابع اعم از مالی، انسانی و طبیعی)
۵. بهره‌گیری حداکثری از امکانات و ظرفیت‌های موجود و حمایت از تولید ملی
۶. پایه‌گذاری اقتصادی جهادگونه و مقاوم در برابر بحران‌های جهانی (اقتصادی منعطف در مواجهه با شرایط متغیر و هم‌زمان مقاوم در برابر تهدیدها و بحران‌ها) (سمعی اصفهانی و حبیبی، ۱۳۹۴).

۲-۳- پیشینه پژوهش

در این بخش پژوهش‌ها و مطالعات مرتبط با موضوع که در داخل و خارج کشور انجام شده است مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۲-۳-۱ پژوهش‌های انجام شده در داخل کشور

در پژوهشی که سیف و همکاران (۱۳۹۹) با عنوان تبیین گفتمان ولایت فقیه در حوزه جهاد

اقتصادی مبتنی بر اقتصاد مقاومتی با استفاده از روش ساختاری تفسیر انجام دادند به این نتیجه رسیدند که برای تحقق اهداف آرمانی «عدالت اقتصادی و اجتماعی» و «توان پیش‌بینی مشکلات و بحران‌های اقتصادی کشور» که تأثیرپذیرترین مؤلفه‌ها هستند، وابسته به تحقق «برنامه‌ریزی بر اساس اولویت‌های ملی» و افزایش «توانایی علمی و تکنولوژیکی» است که تحقق این مرحله نیز وابسته به اجرا و تحقق مؤلفه‌های دیگری؛ شامل مجموعه‌ای از اهداف آرمانی و راهبردی «استقلال اقتصادی»، «تحقق اقتصاد رقابتی»، «کرامت و تعالی نیروی انسانی»، سیاست‌ها «افزایش نقش ملت در اقتصاد» سیاست کلی اصل ۴۴، «ثبات اقتصادی و قانون‌مندی»، برنامه‌ها «تدوین الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت»، سازمان‌دهی «استفاده از همه ظرفیت‌ها و امکانات» و اقدامات عملیاتی و اجرایی «خصوصی‌سازی کامل و کاهش حجم دولت»، «توانمندسازی بخش خصوصی»، «صیانت از ذخایر و منابع انرژی» و نظارت و کنترل «مبارزه با مفاسد اقتصادی» می‌باشد.

جباری و همکاران (۱۳۹۹) در مطالعه‌ای با عنوان مصادیق اقتصاد مقاومتی در بیمارستان به این نتیجه رسیدند که مفهوم اقتصاد مقاومتی شامل حمایت از تولید ملی، بهره‌وری و استفاده بهینه از منابع، صرفه‌جویی در مصرف، خرید راهبردی، رهایی از اقتصاد تک‌محصولی نفت بود و مؤلفه‌های اصلی در بخش مصادیق اقتصاد مقاومتی شامل دارو و تجهیزات، منابع انسانی، مدیریت مالی، مدیریت مصرف، مدیریت، رهبری و فناوری اطلاعات بود.

کریمی اعتماد و یعقوبی (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی وضعیت به‌کارگیری سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در آموزش عالی و قابلیت اجرای آن پرداختند و در این پژوهش نتایج مقایسه وضعیت موجود و مطلوب رعایت سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در حوزه‌های آموزشی، پژوهشی، دانشجویی و فرهنگی نشان داد وضعیت موجود به‌کارگیری سیاست‌های اقتصاد مقاومتی به‌طور معناداری پایین‌تر از وضعیت مطلوب و نشان‌دهنده عدم استفاده از ظرفیت‌های موجود اقتصاد مقاومتی در وضعیت موجود دانشگاه‌های کشور است.

ادیبی و حبیب‌زاده (۱۳۹۸) در پژوهشی، اقتصاد مقاومتی، دیپلماسی اقتصادی و موافقت‌نامه‌های

توجیهی را مورد مطالعه قرار دادند. نتایج این پژوهش نشان داد که به جای انزوایی و برداشت‌های غیرمنطقی از اقتصاد مقاومتی باید کشور را برای پیوستن به سازمان جهانی تجارت آماده نماییم، خودمان را در کنار اقتصاد جهانی تعریف کنیم نه در مقابل آن و در نهایت با توانمندسازی بخش خصوصی موجب ترغیب به جذب سرمایه‌گذاری خارجی شویم.

سیف و همکاران (۱۳۹۸) در مطالعه‌ای به بررسی عدالت اقتصادی در چارچوب اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران پرداختند. آن‌ها برای اجرایی شدن عدالت اقتصادی در چارچوب اقتصاد مقاومتی موارد زیر را پیشنهاد داده‌اند:

عدالت اجتماعی: با کارآمدسازی خدمات عمومی و توسعه عمران و اشتغال پایدار در مناطق محروم می‌توان به تحقق این هدف اقتصادی کمک کرد.

محرومیت‌زدایی: با به‌کارگیری سیاست محرومیت‌زدایی مردم‌نهاد و ارتقاء مشارکت اقتصادی محرومین ضمن اشتغال پایدار در مناطق محروم می‌توان به تحقق این هدف اقتصادی کمک کرد.

گسترش تأمین اجتماعی: با اجرای نظام ملی سلامت ضمن کارآمدی و فراگیرشان بیمه و ارتقای شاخص‌های سلامت می‌توان به تحقق این هدف اقتصادی کمک کرد.

در پژوهشی که شمسی‌گوشتی و همکاران (۱۳۹۸) با عنوان رتبه‌بندی مؤلفه‌های کارآفرینانه اقتصاد مقاومتی با استفاده از AHP: ارائه مدل کارآفرینی مناسب اقتصاد مقاومتی انجام دادند به این نتیجه رسیدند که با توجه به نتیجه نهایی ثبات سیاسی اولین مؤلفه برای ایجاد کارآفرینی اقتصاد مقاومتی است. ثبات سیاسی به معنای وجود فضای سیاسی و اجتماعی آرام و قابل اعتماد، تداوم در قوانین، مدیریت و سیاست‌ها و همچنین به معنای عدم وجود شرایطی مثل جنگ، شورش، هرج و مرج، بی‌نظمی و تهدیدات نسبت به جامعه است؛ بنابراین هر چه ثبات سیاسی بیشتر باشد، محیط و شرایط هم برای شرکت‌های دانش بنیان مناسب‌تر خواهد بود.

نتایج پژوهش شیروی و خداپرست (۱۳۹۸) که درباره اقتصاد مقاومتی و توسعه پایدار در اسناد بین‌المللی بود نشان داد که سند کلی اقتصاد مقاومتی نسخه بومی و پالایش شده فرهنگی گزارش

توسعه پایدار سازمان ملل متحد است.

محمودی (۱۳۹۸) در پژوهشی که با عنوان جهانی شدن اقتصاد و تأثیر آن بر تورم در کشورهای در حال توسعه آسیایی انجام شد به این نتیجه رسید که رابطه معکوس و معنی دار بین جهانی شدن اقتصاد و تورم در کشورهای بررسی شده وجود دارد، به طور دقیق تر یک واحد افزایش در درجه جهانی شدن اقتصاد، تورم را به میزان $0/39$ واحد کاهش می دهد، بنابراین تلاش کشورها برای پیوستن به موج جهانی شدن اقتصاد و کاهش موانع و محدودیت های تجاری می تواند در کاهش نرخ تورم مؤثر باشد.

مقدم و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان مطالعات اقتصاد مقاومتی با تحلیل محتوای ۷۶ مقاله علمی - پژوهشی در هشت محور به نقد مطالعات پرداخته اند. یافته های این تحقیق عبارتند از: تمرکز عمده بر سخنان رهبری، کم پرداختن به مسائل اصلی اقتصاد کشور، عدم ارائه راه کارهای عملیاتی، عدم جامع نگری، مورد محور نبودن مطالعات، کم عمق بودن مطالعات ارزیابی عملکرد اقتصاد، تخصصی نشدن نویسندگان و در نهایت عدم درک جامع از اقتصاد مقاومتی.

عزیزی و حسن زاده (۱۳۹۸) در مطالعه ای به بررسی اقتصاد مقاومتی و تأثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران پرداختند. نتایج نشان داد که شفاف سازی و سالم سازی اقتصاد کشور، مردمی کردن اقتصاد کشور، پالایش قوانین موجود و وضع مقررات جدید، اجرای بودجه ریزی عملیاتی، اقدامات رسانه ای برای تبدیل مسئله اقتصاد مقاومتی به گفتمان ملی، اصلاح رویه های مالی از مهم ترین شاخص های اقتصاد مقاومتی به منظور ارتقای امنیت ملی کشور است.

فیضی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی درصدد پاسخ به این سؤال بودند که مؤلفه های اقتصاد مقاومتی در صنعت ایران خودرو در اندیشه سیاسی و اقتصادی مقام رهبری با رویکرد دلفی فازی کدامند؟ آن ها در تحقیق خود ۱۰ مؤلفه در اندیشه اقتصاد مقاومتی رهبر معظم انقلاب ذکر نمودند که عبارت بودند از: مدیریت جهادی، اقتصاد پیشرو، تأمین نیازهای مشتریان، اقتصاد درونزا، تقویت نیروی انسانی و دانش و فناوری، برون گرا بودن، فرصت ساز بودن و توانمندی کارکنان، جهاد اقتصادی

و سیاست‌گذاری فرهنگی و در پایان با توجه به مؤلفه‌های مذکور به این نتیجه رسیدند که اقتصاد درون‌زا با مؤلفه‌های: استقلال، خودکفایی و فعلیت بخشیدن به ظرفیت‌های داخلی به‌عنوان مهم‌ترین بعد شناخته شد.

شقایق شهری (۱۳۹۸) در پژوهشی که طی دوره (۱۳۹۶-۱۳۹۰) بود به ارزیابی وضعیت اجرای اقتصاد مقاومتی پرداخت و به این نتیجه رسید که وضعیت کلی مقاومت و تاب‌آوری اقتصادی ایران طی سال‌های اخیر روبه‌جلو بوده، بااین‌حال در برخی اهداف نظیر دانش‌بنیانی، برون‌گرایی، مردمی‌سازی و عدالت‌بنیانی اقتصاد، نتایج اقدامات رضایت‌بخش نیست.

علویان و دهرویه (۱۳۹۸) در مطالعه‌ای به واکاوی ظرفیت‌های الگوی اقتصاد مقاومتی جهت تحقق صدور انقلاب اسلامی با به‌کارگیری رهیافت کارکردگرایانه و روش توصیفی-تحلیلی پرداختند، نتایج بررسی آن‌ها بدین‌گونه حاصل شد که: الگوی اقتصاد مقاومتی به دلیل پیروی از قواعد و مبانی دینی و هم‌چنین به دلیل شکل‌گیری آن بر پایه‌هایی نظیر اصول مردم‌محوری و اقتصاد دانش‌بنیان، توان الهام‌بخشی برای حل مشکلات متجانس کشورهای در حال توسعه با توجه به ظرفیت‌های همگون این کشورها و در نتیجه صدور انقلاب را دارد.

رضوانیان (۱۳۹۸) در پژوهشی تحت عنوان راه‌کارهای اجرایی شدن اقتصاد مقاومتی در برنامه درسی دوره ابتدایی مدارس ایران؛ با نگاهی به مفهوم معلم، پایه‌ریز تمدن نوین، به این نتیجه رسید که ۶ مقوله معلم تمدن‌ساز، ارزشیابی معلم، اخلاق زیست‌محیطی، تدوین برنامه درسی مناسب، اصلاح الگوی مصرف و پشتیبانی از کالای ملی می‌تواند در اجرایی شدن اقتصاد مقاومتی در مدارس ابتدایی کاربردی باشد.

حنفی‌زاده و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان نحوه تبدیل دانش و دستاوردهای دانشگاهی به خروجی‌های فناورانه و ثروت (در چارچوب سیاست‌های اقتصاد مقاومتی) پس از بررسی کارکردهای اصلی نهادهای میانجی در رابطه صنعت و دانشگاه به این نتیجه رسیدند که این کارکردها توسط سه نهاد میانجی یعنی پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد و کانون‌های هماهنگی دانش، صنعت و بازار

به‌طور فراگیر و کامل انجام نمی‌شود. به‌طور مشخص کارکرد واسطه‌گری و تسهیل ارتباطات طرفین عرضه و تقاضا و همچنین تأمین منابع مالی لازم در صنعت تا حدودی دچار اختلال است. برای رفع این کاستی و اختلال پیشنهاد شده است، نقش بازار در تحلیل روابط صنعت و دانشگاه به‌عنوان یک نهاد میانجی مورد توجه قرار گیرد.

زارعیان و همکاران (۱۳۹۷) راهکارهای عملیاتی شدن اقتصاد مقاومتی در ورزش مدارس ایران را مورد بررسی قرار دادند، آن‌ها در پژوهش خود از روش کیفی از نوع گراند تئوری و به شیوه گلیزر استفاده کردند و در نهایت ۷ مقوله اصلاح الگوی مصرف، تدوین برنامه آموزشی، نوآوری و شکوفایی، حمایت از تولید داخلی، حفظ محیط‌زیست و منابع طبیعی، توجه به اقتصاد مدرسه و شیوه آموزشی را به‌عنوان راه‌کارهای اجرایی اقتصاد مقاومتی در ورزش مدارس شناسایی کردند.

خزائی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی به شناسایی چالش‌های پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی در صنعت ورزش کشور پرداختند. نتایج این پژوهش حاکی از آن است که تعداد ۱۶ عامل چالش‌های پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی در صنعت ورزش کشور شناسایی شدند که این عوامل در قالب پنج عامل کلی ضعف عوامل حقوقی و قانونی، فقدان برنامه محوری، بی‌توجهی به پژوهش و توسعه، عوامل اقتصادی و بی‌توجهی به اسناد بالادستی دسته‌بندی شدند.

جوانی (۱۳۹۷) در پژوهشی تحت عنوان تبیین ارکان پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی در صنعت ورزش به این نتیجه رسید که سیاست‌ها باید به‌گونه‌ای تدوین و اجرا شوند که اهداف بهینه‌سازی زیرساختی، مقاوم‌سازی و برجستگی، هر سه در عمل تحقق یابند تا بر اساس آن بتوان به پیاده‌سازی سیاست اقتصاد مقاومتی در صنعت ورزش مبادرت ورزید و به صورت فرافعال پاسخگوی الزامات محیطی بود.

عموزاده و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی تأثیر دانشگاه‌ها بر تحقق اقتصاد مقاومتی با میانجی‌گری زیرساخت فرهنگی پرداختند و نتایج تحقیق حاکی از آن است که تأثیر دانشگاه بر اقتصاد مقاومتی با حضور متغیر زیرساخت فرهنگی به‌عنوان میانجی امکان‌پذیری بیشتری دارد. هرچند دانشگاه به‌طور مستقیم نیز بر اقتصاد مقاومتی تأثیر دارد.

مظفری و قلی پور (۱۳۹۷) در تحقیقی تحت عنوان بررسی تأثیر تولید علم و گسترش مرزهای دانش بر اقتصاد مقاومتی از منظر خلأ آیین‌نامه‌ای تألیف کتاب جهت ارتقاء اساتید به این نتیجه رسیدند که ضریب تأثیر تولید علم بر اقتصاد مقاومتی مثبت و معنادار است، بنابراین توصیه به افزایش میزان تحقیق و توسعه علمی، برنامه‌ریزی راهبردی جهت پیاده‌سازی آن با تأکید معیارهای سنجش علمی، اصلاح قوانین ضد تولید علم و رفع افت علمی، پیاده‌سازی اقتصاد دانش‌بنیان بر مبنای گسترش مرزهای دانش می‌گردد.

صادقی شریف و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی تاب‌آوری اقتصادی بانک‌داری ایران در چهارچوب سیاست‌های اقتصاد مقاومتی را مورد تحلیل قرار دادند، یافته‌های این مطالعه نشان داد که مقاومت بانک‌های دولتی دو سال کمتر از بانک‌های خصوصی در برابر شوک‌های وارده است.

یزدانی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی تحت عنوان طراحی برنامه درسی مبتنی بر اقتصاد مقاومتی، با تمرکز به دو مؤلفه، تکیه بر ظرفیت‌های داخلی و اصلاح الگوی مصرف به این نتیجه رسیدند که دو مؤلفه اصلاح الگوی مصرف و تکیه بر ظرفیت‌های درونی به‌عنوان مؤلفه‌هایی که قابلیت بسترسازی در آموزش و پرورش را دارند شناسایی شدند که در نهایت با استفاده از طرحواره سه عنصری برنامه درسی گودلد (عنصر محتوایی، عنصر سیاسی اجتماعی، عنصر فنی حرفه‌ای) مدل برنامه درسی مبتنی بر مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی برای آموزش و پرورش ارائه گردید.

باقری و موسوی (۱۳۹۷) در پژوهشی به مفهوم‌شناسی اقتصاد مقاومتی و تبیین نقش و جایگاه آن در دوران پساتحریم پرداخت، یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد از آن‌جا که تحریم‌های اقتصادی اعمال‌شده در سال‌های اخیر، هزینه‌های گزافی را بر کشور تحمیل کرده است، شایسته نیست که در آینده با کوتاهی و ضعف در انتخاب استراتژی‌های مناسب و بهنگام در برابر اختلال‌های داخلی و خارجی، شرایط برای ایجاد مشکلات مشابه برای کشور فراهم گردد. از این‌رو لازم است با توجه به استراتژی الگوی اقتصاد مقاومتی در بازه زمانی کوتاه‌مدت و بلندمدت، از ضعف عملکرد اقتصادی در گذشته عبرت گرفته و با عملیاتی کردن سیاست‌های ابلاغی در حوزه اقتصاد مقاومتی و افزایش تاب-

آوری اقتصاد کشور، امکان تکرار این نوع فشارهای اقتصادی در آینده به کمترین میزان خود برسد.

حسین پور و صدیقی (۱۳۹۷) در مطالعه‌ای به بررسی رابطه مدیریت دانش و مدیریت جهادی با اقتصاد مقاومتی پرداختند و به این نتیجه رسیدند که مدیریت دانش و مدیریت جهادی با اقتصاد مقاومتی دارای رابطه مثبت و معناداری می‌باشد. همچنین مدیریت جهادی با فراگردهای اصلی احساس مسئولیت، رعایت تقوا، فرهنگ کاری و وجدان کاری، همبستگی بالاتری را با اقتصاد مقاومتی در مقایسه با مدیریت دانش از خود نشان داد.

تیرگر و آقایی (۱۳۹۷) در پژوهشی تحت عنوان نگاهی بر موضوعی چندوجهی به نام اقتصاد مقاومتی در دانشگاه علوم پزشکی، در پژوهشی توصیفی، در پنج مقطع متوالی از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۵ میان ۶۹۱ نفر از دانشجویان دانشکده‌های پزشکی، دندان پزشکی و پیراپزشکی به این نتیجه رسیدند که میزان آگاهی دانشجویان از موضوع اقتصاد مقاومتی در گذر زمان از ۴۲/۴ درصد در نیمسال دوم ۱۳۹۲ به میزان ۹۳/۴ درصد در نیمسال اول ۱۳۹۵ افزایش یافت. برخلاف روند تغییرات آگاهی، بررسی عملکرد دانشجویان در خصوص اقتصاد مقاومتی نشان داد که عملکرد آن‌ها در گذر زمان با نوساناتی همراه بود اما از تغییر قابل ملاحظه‌ای برخوردار نبود. سؤال از دانشجویان در خصوص فرد مسئول در قبال موضوع اقتصاد مقاومتی نشان داد اکثر آنان مسئولیت را متعلق به مردم و مسئولان دولتی می‌دانستند.

ناطق و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان شناسایی اهداف برنامه درسی شیمی در راستای اقتصاد مقاومتی با استفاده از تکنیک دلفی فازی به این نتیجه رسیدند که با توجه به تغییر محتوای کتاب‌های درسی در سال‌های اخیر و لزوم اصلاحات در آن‌ها، ضروری به نظر می‌رسد که در این تغییرات و اصلاحات، نگاه ویژه‌ای به اهداف و مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی شود. دروس شیمی در دوره دوم متوسطه نیز می‌تواند به خوبی ارتباط کاملی با اهداف و مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی داشته باشند، چرا که در بحث تولید، مصرف و اشتغال می‌توان به مقوله‌هایی چون: تربیت و توانمندسازی نیروی کار، اصلاح الگوی مصرف، توسعه کارآفرینی، ترویج مصرف کالای داخلی و ... پرداخت؛ برای تحقق این امر

احتیاج به دستیابی به اهداف تحقق بخش اقتصاد مقاومتی در برنامه های درسی شیمی می باشد.

در پژوهشی که ابراهیمی هرستانی و همکاران (۱۳۹۷) در مورد ادراک فارغ التحصیلان دوره متوسطه اول از اقتصاد مقاومتی انجام دادند به این نتیجه رسیدند که دانش آموزان ادراک صحیحی نسبت به اقتصاد مقاومتی ندارند، گفتار و رفتار آنها در این مورد متناقض است. اقتصاد مقاومتی به خوبی برای آنها تبیین نشده است و درک صحیحی از مبانی، اهداف، ضرورت، الزامات و مؤلفه های آنها ندارند و از آنجایی که درک صحیحی از موضوع ندارند، اقدامات مناسبی انجام نداده اند؛ بنابراین فرهنگ سازی اقتصاد مقاومتی برای دانش آموزان به طور شایسته مورد توجه نبوده است. طراحی و اجرای برنامه درسی تربیت اقتصادی مبتنی بر اقتصاد مقاومتی می تواند نقش ویژه ای در بهبود وضعیت ایفا کند.

امیری و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی تحت عنوان برآورد شاخص های آسیب پذیری و تاب آوری در اقتصاد ایران به این نتیجه رسیدند که طی سال های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۳ و نیز ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۳ و ۱۳۹۵ خالص تاب آوری منفی بوده، اما در سال های ۱۳۸۴ و ۱۳۹۴، این شاخص مثبت است. مهم ترین دلیل مثبت بودن این شاخص در این سال، حکمرانی خوب و توسعه انسانی بوده است. همچنین، در سال های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۳ خالص تاب آوری منفی شده و طی چند سال اخیر هر دو شاخص آسیب پذیری و تاب آوری افزایش یافته اند، اما شاخص آسیب پذیری بیشتر از شاخص تاب آوری بوده که نشان دهنده افزایش درجه آسیب پذیری در اقتصاد ایران است.

گرمایی (۱۳۹۷) در تحقیقی به تدوین چارچوب محتوای اقتصاد مقاومتی با تمرکز بر رهنمودهای مقام معظم رهبری برای ورود به حوزه های یادگیری در برنامه درسی ملی پرداخت، بر اساس یافته های حاصل طراحی و تدوین برنامه درسی آموزش اقتصاد به عنوان یک موضوع درسی جداگانه در تمام رشته های دایر در دوره دوم متوسطه، افزایش ساعات درسی حوزه کار و فناوری، آشنا نمودن عوامل انسانی آموزش و پرورش و مدارس و همچنین اولیا با سبک زندگی مناسب با اقتصاد مقاومتی از طریق دوره های آموزشی مانند آموزش خانواده، آشنا نمودن مدیران، معلمان و اولیا با نحوه آموزش اقتصاد

مقاومتی به کودکان، تولید محتواهای چندرسانه‌ای مانند انیمیشن، فیلم کوتاه و ... در خصوص آموزش اقتصاد مقاومتی، برگزاری نشست‌های هم‌اندیشی در خصوص چرایی اقتصاد مقاومتی با اولیا و دانش‌آموزان در مدارس پیشنهاد می‌شود.

افشاری و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی به تحلیل عوامل مؤثر بر توسعه اقتصادی صنعت ورزش ایران پرداختند، نتایج نشان داد که نقش اقتصادی ورزش را می‌توان در دو گروه تأثیرات اقتصادی مستقیم و غیرمستقیم بررسی کرد. در بررسی آثار مستقیم، به ورزش به‌عنوان تفریح یا فعالیت جسمانی نگریسته می‌شود. بدین ترتیب آثاری همچون کالاها و خدمات ورزشی، صادرات و واردات، هزینه‌های خانوار، ایجاد اماکن و تسهیلات، تبلیغات، پوشش رسانه‌ای، اشتغال و جذب گردشگری و حامیان مالی، آثار اقتصادی غیرمستقیم ورزش در ارتقای سلامتی و کاهش هزینه‌های درمان است.

اباذری و شالیکار (۱۳۹۶) در پژوهشی تحت عنوان بررسی نقش و اهمیت دانشگاه در تحقق اقتصاد مقاومتی به این نتیجه رسیدند که دانشگاه با رفع نیازهای پژوهشی و تحقیقاتی و همچنین با ایجاد نوآوری در محصولات و خدمات، رشد مستمر صنعت را فراهم کرده و با ارتقای سطح دانش، پیشرفت اقتصادی را میسر می‌سازد.

عموزاده و همکاران (۱۳۹۶) در مطالعه‌ای اقدام به طراحی مدل تأثیر آموزش دانشگاه بر اقتصاد مقاومتی به واسطه نقش زیرساخت‌های فرهنگی، منابع انسانی، سیاسی- اجتماعی و اقتصادی نمودند. جامعه آماری پژوهش، اساتید دانشگاه‌های مازندران با تأکید بر دانشگاه علوم دریایی امام خمینی بود. نتایج پژوهش نشان داد که دانشگاه بر زیرساخت‌ها تأثیر معناداری بالاتر از حد متوسط دارد. از طرفی زیرساخت‌ها نیز بر اقتصاد مقاومتی تأثیر دارند. همچنین زیرساخت‌های فرهنگی، منابع انسانی و سیاسی- اجتماعی- اقتصادی نقش میانجی‌گری ناقص را در ارتباط بین دانشگاه و تحقق اقتصاد مقاومتی ایفا می‌کنند.

آقائی و شعاع بین (۱۳۹۶) در پژوهشی تأثیر امنیت شغلی بر اقتصاد مقاومتی را مورد بررسی قرار دادند. نتایج تحقیق حاکی از آن بود که همه مؤلفه‌های امنیت شغلی از جمله محیط و فضای کار،

توانمندسازی کارکنان، رضایت شغلی، اطمینان خاطر کارکنان، عوامل مدیریتی و عوامل شغلی بر اقتصاد مقاومتی تأثیرگذار است و می‌توان نتیجه گرفت که امنیت شغلی کارکنان بر اقتصاد مقاومتی تأثیرگذار است.

دولتی و مطلبی (۱۳۹۶) در تحقیقی با عنوان تبیین راهبردها، الزامات و پیامدهای اقتصاد مقاومتی در نظام آموزش عالی به این نتیجه رسیدند که آموزش عالی نقش بسیار مهمی در توسعه‌یافتگی و تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی داشته و با ایجاد مهارت و شناخت موجب ارتقاء کیفیت سبک زندگی، بهره‌وری نیروی کار، تسهیل پیشرفت فناوری و نوآوری و تقویت هویت ملی و همبستگی در جامعه شده و رابطه عمیقی با رشد اقتصادی در بلندمدت برقرار می‌کند. درواقع پیامدهای اقتصاد مقاومتی تنها زمانی تحقق می‌یابد که نظام آموزش عالی بتواند راهبردهای آموزشی، پژوهشی و گفتمان‌سازی متناسب با ایدئولوژیها، آرمان‌ها، فرهنگ حاکم و شرایط خاص و متفاوتی که در کشور حاکم است به اجرا گذارد.

خوجه (۱۳۹۵) در پژوهشی تحلیل برنامه درسی قصد شده نظام آموزش و پرورش ایران از حیث توجه به اقتصاد مقاومتی در مقطع ابتدایی و متوسطه اول، همسویی برنامه‌ها و اسناد بالادستی را با اقتصاد مقاومتی بررسی کرده است. یافته‌های حاصل از تحقیق نشان داد که در اسناد مورد بررسی، به مؤلفه‌های اصلاح الگوی مصرف، کارآفرینی و تولید، تولید داخلی (حمایت از تولید ملی)، درون‌زایی و برون‌گرایی بیشترین توجه معطوف شده و مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی شامل: اقتصاد دانش‌بنیان، اصلاح ساختارها و نهادهای اقتصادی، شفاف‌سازی و سالم‌سازی اقتصاد، اقتصاد عدالت بنیان و مؤلفه کاهش وابستگی به نفت و خام‌فروشی، مورد غفلت واقع شده‌اند.

پژوهش قربانی و همکاران (۱۳۹۵) نشان داد شش مفهوم اساسی اقتصاد مقاومتی در ورزش شامل تصدی‌گری دولت، ورزش و جامعه، ورزش و اقتصاد، ورزش و سیاست، ورزش و برنامه‌ریزی و ورزش و علم هستند.

هنری (۱۳۹۵) بیان می‌کند که اقتصاد مقاومتی در ورزش، اقتصادی پویا و متکی بر توان، امکانات و

نیروی داخلی است و در پی مقاوم‌سازی، بحران‌زدایی و ترمیم ساختارها و نهادهای فرسوده و ناکارآمد موجود در حوزه ورزش کشور است. وی معتقد است که نظام آموزشی کشور باید متناسب با اقتصاد مقاومتی باشد و کودکان، نوجوانان و جوانان کشور را متناسب با شرایط و نیازهای تاریخی آن برهه تعلیم و تربیت کند.

حیدری و قربی (۱۳۹۵) در قسمتی از پژوهش خود که به بررسی و سنجش قرابت‌های معنایی و مفهومی اقتصاد مقاومتی با تعاریف مختلف اقتصادی پرداخته‌اند، به این دلیل که اقتصاد مقاومتی متضمن یک استراتژی بلندمدت است و تنها به رفع تحریم‌ها محدود نمی‌شود، بیشترین ارتباط را میان اقتصاد مقاومتی و تعریف مربوط به اقتصاد الگو اعلام نمودند.

حسین‌پور و محمدی سیاه بومی (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی برای برون‌رفت از بحران به این نتیجه رسیدند که سیاست‌هایی مانند صادرات غیرنفتی، خنثی‌سازی و دور زدن تحریم‌ها، تولید و صادرات محصولات دانش‌بنیان و فرهنگ‌سازی منزلت مصرف، به‌عنوان راهکارهای اصلی برای برون‌رفت از بحران معرفی گردیدند.

اسفندیاری صفا و دهقان (۱۳۹۵) در پژوهشی مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی از دیدگاه مقام معظم رهبری را مورد بررسی قرار دادند. جامعه آماری تحقیق آن‌ها، بیانات حضرت خامنه‌ای طی سال‌های ۱۳۷۲ تا ۱۳۹۴ در نظر گرفته شده بود، با استفاده از روش دانه‌بنیاد چهار مؤلفه اصلی اقتصاد مقاومتی از منظر مقام معظم رهبری تبیین شد که عبارت‌اند از: جهاد اقتصادی، دانش و فناوری، اقتصاد درون‌زا، سیاست‌گذاری فرهنگی.

کریمی اعتماد و یعقوبی (۱۳۹۵) در پژوهشی به بررسی سنجش نگرش اعضای هیئت علمی دانشگاه زنجان نسبت به اقتصاد مقاومتی و عوامل مرتبط با آن پرداخته‌اند و به این نتیجه رسیدند که بین نگرش اعضای هیئت علمی به سیاست‌های اقتصاد مقاومتی با برداشت آن‌ها از قابلیت اجرای این سیاست‌ها در حوزه‌های آموزشی ارتباط معنادار وجود دارد و این موضوع بیانگر نگرش مثبت اعضای هیئت علمی به سیاست‌های اقتصاد مقاومتی است. با توجه به نگرش مثبت اعضای هیئت علمی به

سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، توصیه آن‌ها این است که رویه‌های آموزشی، پژوهشی، دانشجویی و فرهنگی موجود دانشگاه‌ها با مشارکت اعضای هیئت علمی با معیار سیاست‌های اقتصاد مقاومتی مورد بازبینی و اصلاح قرار بگیرند.

سلاجقه و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیقی با عنوان بررسی نقش و جایگاه سرمایه انسانی و مدیریت دانش در اقتصاد مقاومتی چنین نتیجه‌گیری می‌کنند که اقتصاد مقاومتی مسیری است که پیمودن آن نیازمند وجود زیرساخت‌های مختلفی از جمله آموزش نیروی انسانی و مدیریت دانش می‌باشد. سرمایه انسانی نوعی نگاهی متعالی به انسان در سازمان و شرکت است. بر اساس این طرز نگاه، انسان در سازمان یعنی دانش، مهارت، استعداد و توانایی که توسط آن‌ها ارزش و ره‌آورد اقتصادی به سازمان عرضه می‌کند. در نتیجه نیروی انسانی و مدیریت دانش را در پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی مؤثر می‌دانند.

ذاکری و اسدی (۱۳۹۵) در پژوهشی به بررسی مأموریت‌ها و کارکردهای نظام آموزش عالی در راستای اقدام و عمل اقتصاد مقاومتی بر اساس دیدگاه‌های مقام معظم رهبری پرداختند و به این نتیجه رسیدند که سه عامل مفهوم‌سازی و ترویج گفتمان، تناسب علم با نیازهای کشور و تجاری‌سازی علم از بالاترین اولویت در برنامه‌ریزی آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها برخوردار است.

انصاری (۱۳۹۵) طی پژوهشی نشان داد که به ترتیب، راهبردهای گسترش مشارکت و سهم آموزش و پرورش در توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و تخفیف نابرابری در توزیع درآمد، افزایش کارایی و بهره‌وری در تولید و ارائه خدمات آموزشی و برابری دسترسی به فرصت‌های آموزشی و بهره‌مندی از آموزش دارای اولویت‌اند.

رحمان‌پور و همکاران (۱۳۹۴) در مطالعه‌ای به منظور پیشنهاد برنامه درسی مطلوب، نشان دادند که در بخش اصول برنامه درسی ملی، توجه به مبانی اسلامی به عنوان زیرساخت فرهنگی و ظرفیت موجود کشور در راستای تحقق اقتصاد مقاومتی، ضرورتی اساسی است. همچنین مضامین برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران دارای دلالت‌ها و همپوشی‌های مناسبی برای تحقق مضامین

اقتصاد مقاومتی در ابعاد گوناگون بوده است و برنامه‌داری باید به‌منظور تحقق بخشیدن بیشتر به مضامین اقتصاد مقاومتی در قالب اهداف، محتوا و سرفصل‌ها، روش‌های آموزشی و روش‌های ارزشیابی ارائه شود.

واعظی و فدائی (۱۳۹۴) در پژوهشی تحت عنوان بررسی و تبیین مؤلفه‌های مدیریت راهبردی دانشگاه اسلامی مبتنی بر الگوی اقتصاد مقاومتی به این نتیجه رسیدند که تنها راه پیشرفت علمی، وجود مدیریت راهبردی و توانمند است که بتواند چالش‌های موجود را حل کند. بدون شک این پازل مدیریتی از طریق دانشگاه‌ها باید تکمیل شود. دانشگاه در جامعه اسلامی آشنا با مفهوم اقتصاد مقاومتی، بسط دهنده و نظریه‌پرداز گفتمانی آن است؛ بنابراین، الگوی مدیریتی که در دانشگاه مورد استفاده قرار می‌گیرد، باید هم‌خوان و همراه با دیگر الگوهای توسعه‌ای کشور باشد. از این‌رو، ضرورت دارد الگوی توسعه علمی کشور و مؤلفه‌هایی که برای مدیریت راهبردی حوزه علمی به کار می‌رود، شامل مؤلفه‌هایی مبتنی بر الگوی اقتصاد مقاومتی باشند.

فرزندی و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی اقتصاد مقاومتی در ایران: چالش‌ها و راهبردهای آن را بررسی کردند و نشان دادند که ازجمله چالش‌ها و موانع تحقق اقتصاد مقاومتی عبارت‌اند از: فقدان اصلاح الگوی مصرف بهینه، ناکارآمدی نظام مالیاتی، ضعف‌های زیرساختی، واردات بی‌رویه، حمایت نکردن از حقوق مصرف‌کنندگان و ازجمله راهبردهای ارائه‌شده در این پژوهش مدیریت مصرف، قناعت، ترجیح کالای داخلی بر کالاهای خارجی و مدیریت واردات و توسعه صادرات می‌باشند.

صحراکار (۱۳۹۴) در تحقیق خود بیان می‌کند که در بیشتر کشورها در نظام‌های آموزشی به آموزش اقتصاد اهمیت داده شده است و این موضوع در آموزش و پرورش ما ایران کمتر اهمیت داده شده است و اکثر فارغ‌التحصیلان از سواد اقتصادی برخوردار نیستند، ضرورت دارد به این مقوله بسیار مهم یعنی اقتصاد مقاومتی در آموزش و پرورش در ایران توجه ویژه صورت گیرد و برای چگونگی آن نیز یکی از بهترین روش‌ها می‌تواند طراحی برنامه‌داری اقتصاد مقاومتی در آموزش و پرورش باشد.

نتایج پژوهش امیری لولاکی و همکاران (۱۳۹۳) با هدف تدوین راهبرد دانشگاه آزاد اسلامی بابل

برای تحقق اقتصاد مقاومتی، نشان داد که راهبرد برندینگ و تقویت برند نسبت به سایر راهبردها در اولویت قرار دارد. راهبردهای همکاری با مؤسسات و شرکتها در خارج از دانشگاه، همسو کردن آموزش و پژوهش با نیازهای جامعه، ایده آموزشی برتر در بین دانشکده‌های دانشگاه، سخت‌تر کردن خروجی دانشگاه، اصلاح هرم هیئت علمی، حمایت مالی دولت از طریق رایزنی‌های مؤثر ریاست با مقامات دولتی، درآمدزایی و ایجاد اشتغال از طریق پرورش گیاهان دارویی توسط دانشجویان نیز در اولویت‌های بعدی برای تحقق اقتصاد مقاومتی قرار دارند.

نتایج تحقیق تیرگر و آقالری (۱۳۹۲) نشان داد که آگاهی دانشجویان بیش از شهروندان عادی در جریان سیاست اقتصاد مقاومتی است و آگاهی اساتید از مصادیق چنین سیاستی به مراتب بیش از دانشجویان و سرپرستان خانوار یا همان شهروندان عادی جامعه است. همچنین نتایج حاصل از احساس مسئولیت پیرامون موضع اقتصاد مقاومتی نشان داد که صرف‌نظر از دانشجویان (با احساس مسئولیتی در حد ۳۳ درصد)، بیش از نیمی از اساتید و شهروندان مورد مطالعه، خود را در برابر موضوع مسئول می‌دانند.

فتحی مولایی و همکاران (۱۳۹۱) در مطالعه خود با عنوان بررسی تأثیر بهبود کیفیت در ارتقای تولید ملی بر لزوم شناسایی و برطرف کردن موانع تولید و عرضه در داخل کشور تأکید کردند و کیفیت نامطلوب کالاهای داخلی در مقایسه با کالاهای خارجی از دید مصرف‌کنندگان را عاملی تأثیرگذار بر کاهش حمایت از کالاهای تولید داخلی دانستند.

اثر معلمی (۱۳۹۰) نیز اقتصاد مقاومتی را الگویی اسلامی دانسته که کیفیت تعامل و ارتباط نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشورهای خارجی را تنظیم و سازمان‌دهی می‌کند.

سیفی و هال^۱ (۲۰۱۹) در تحقیقی تحت عنوان تحریم‌های بین‌المللی، مقاصد گردشگری و اقتصاد مقاومتی بیان کردند که در پی تحریم‌های ایجاد شده در ایران، دولت در تلاش است تا به خودکفایی اقتصادی در محصولات، غذا و دارو و... برسد و به جای وارد کردن مارک‌های خارجی، از محصولات

۱. Seyfi & Hall

داخلی پشتیبانی کند و برای رشد اقتصادی به دنبال خصوصی سازی است؛ همچنین به این نتیجه رسیدند که به دلیل تحریم ها گردشگری خارجی دچار ضعف شده و در حال حاضر گردشگری داخلی از اهمیت بیشتری برخوردار است.

منتظر^۱ (۲۰۱۷) در مطالعه خود به بیان اهمیت اقتصاد مقاومتی از منظر رهبر معظم انقلاب اسلامی پرداخته است و همچنین بیان کرده است که رهبر انقلاب اسلامی ایران در سال های اخیر، در کلمات خود بارها و بارها بر اقتصاد و جنگ اقتصادی که توسط دشمنان جمهوری اسلامی به منظور مقابله با پیشرفت های صورت گرفته، تأکید و همچنین بارها به راه های مقابله با آن اشاره کرده اند، حتی در نام گذاری هر سال، این موضوع را در نظر گرفته اند.

فرجو^۲ (۲۰۱۶) برای غلبه بر آثار بحران اقتصادی در آموزش و پرورش سه پیشنهاد ارائه کرد. اول، رقابت بیشتر بین نهادهای آموزشی، دوم، تمرکززدایی از نظام آموزشی و سوم، افزودن به نقش و دامنه مسئولیت ها در بازار آموزش.

موسی زاده و همکاران (۲۰۱۶) در تحقیقی با عنوان استراتژی های توسعه ای برای بهبود اقتصاد مقاومتی دانش محور با بهره گیری از مدل SWOT، به این نتیجه رسیدند که برای ایجاد اقتصاد مقاومتی دانش بنیان باید تغییرات فرهنگی و سیستم اقتصادی مناسب تری فراهم شود.

قلعه ای^۳ (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان تعیین شاخص هایی برای ارزیابی اقتصاد مقاومتی در اقتصاد ایران به این نتیجه رسید که اقتصاد مقاومتی در ایران در وضعیت نامطلوبی قرار دارد و باید سبک مدیریت در اقتصاد کشور مورد بازبینی قرار گیرد.

باقری و همکاران^۴ (۲۰۱۶) به مقایسه صادرات و واردات کالاهای ورزشی در ایران در سال ۲۰۱۴ برای پیاده سازی اقتصاد مقاومتی پرداختند. یافته های پژوهش نشان داد که هیچ رابطه معناداری بین صادرات و واردات تجهیزات ورزشی در ایران در سال ۲۰۱۴ از لحاظ ارزش ریالی آن وجود ندارد. آن ها

۲. Montazer

۱. Farjo

۲. Ghalei

۳. Bagheri et al

توصیه می‌کنند امکانات لازم برای ایجاد کارگاه‌ها و کارخانه‌های تولیدی، بر اساس رتبه‌بندی کالاهای وارداتی در ایران تأمین شود. همچنین، برای حمایت از شرکت‌های جدید تأسیس‌شده، واردات باید کنترل شود. این امر منجر به ایجاد شغل و کاهش هزینه‌های خارجی و خروج ارز می‌شود، در نتیجه باید کشورهای مصرف‌کننده را شناسایی کرد و کالاهای ورزشی را صادر کرد. آن‌ها معتقد هستند که سیاست تجاری رایگان باید برای بهبود کیفیت کالاها در نظر گرفته شود، در نتیجه می‌توان قیمت‌های مصرف‌کننده را کنترل کرد و تعادل تجاری ایران را با پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی بهبود بخشید.

شهاب و همکاران^۱ (۲۰۱۵) مطالعه‌ای با عنوان ریاضت اقتصادی و اقتصاد مقاومتی دو نیروی فعال در اقتصاد ایران انجام دادند. در این پژوهش به بررسی ابعاد اقتصاد مقاومتی و نقش آن در کاهش وابستگی و افزایش تولید کالاهای داخلی پرداخته شده است. در نهایت آن‌ها توصیه‌های زیر را جهت تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی ارائه کرده‌اند:

- ✓ مقاومت در برابر تهدیدات و تبدیل آن‌ها به فرصت و به دست آوردن نقاط قوت ملی.
- ✓ اقتصاد مقاومتی فقط در شرایط ایده‌آل که هیچ‌گونه محدودیت بین‌المللی وجود ندارد می‌تواند حذف شود.
- ✓ جهت تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی باید اعتقاد جمعی، همکاری و مدیریت عاقلانه‌ای وجود داشته باشد.

علاوه بر محدودیت‌های بین‌المللی، عوامل دیگری مانند عدم اجرای مناسب قانون هدفمندی یارانه‌ها و مصرف نامناسب منابع طبیعی باعث ایجاد موانعی در تحقق اهداف اقتصادی شده است. خانزادی و حیدری^۲ (۲۰۱۵) در پژوهش خود تحت عنوان تحلیل اثرگذاری تقویت اقتصادی بر اقتصاد آزاد با تأکید بر اقتصاد مقاومتی به این نتیجه رسیدند که میزان بیکاری اثر منفی و معناداری بر اقتصاد آزاد داشته و بهره‌وری نیروی کار و رشد اقتصادی اثر مثبت و معناداری بر اقتصاد آزاد دارد.

۱. Shahab et al

۲. Khanzadi & Heidari

دولت‌آبادی^۱ (۲۰۱۵) در بررسی خود با عنوان تحلیل اثرگذاری دولت و اقتصاد مقاومتی بر خرید کالاهای ایرانی به این نتیجه دست یافت که هر دو متغیر دولت و اقتصاد مقاومتی اثر مثبت و معناداری بر خرید کالاهای ایرانی داشته است.

امیری و همکاران (۲۰۱۴) به بررسی نقش دانشگاه و عناصر آن در تحقق اقتصاد مقاومتی پرداختند و نتایج حاصله حاکی از این است که دانشگاه به‌عنوان مرکز تولید علم و دانش، مهم‌ترین حیطه تشکیل سیاست‌هایی برای توسعه علمی کشور است. همچنین به نقش چهارگانه شاخص‌هایی از جمله: اساتید، توسعه نظرسنجی، دانشجویان و پژوهش، بررسی محتوای برنامه جهت تولید علم با رویکرد اقتصاد مقاومتی اشاره داشتند.

دانا^۲ (۲۰۱۴) پژوهشی تحت عنوان اقتصاد مقاومتی چیست و آیا می‌تواند جایگزینی ارائه دهد؟ انجام داده است. هدف این پژوهش ایجاد دیدگاهی در مورد اقتصاد مقاومتی است و اینکه چه راه‌هایی را می‌تواند ارائه دهد. در این پژوهش اقتصاد مقاومتی به‌عنوان شکل نهادینه‌شده از مبارزه اقتصادی تعریف شده است که شامل تنظیم مجدد روابط اقتصادی و اجتماعی می‌باشد و منظور از مقاومت به بحث اقتصادی و اجتماعی اشاره دارد نه نظامی. با توجه به این که اقتصاد فلسطین در طول چندین سال با محدودیت‌های بی‌شماری از سوی رژیم اسرائیل مواجه شده است باعث آگاهی و توجه جامعه فلسطینی به اقتصاد مقاومتی شده است. نتایج پژوهش نشان داده است که تحقق اقتصاد مقاومتی در شرایط سیاسی موجود غیرممکن است، بنابراین جامعه فلسطینی نیازمند کشف ایده‌های جدید، تحریک تفکر انتقادی و جذب بیشتر مردم جهت مشارکت در فعالیت‌های اقتصادی می‌باشد.

۲-۳-۲ پژوهش‌های انجام شده در خارج از کشور

برایستو و هلی^۳ (۲۰۲۰) در پژوهشی بیان کردند تا زمانی که درک اولیه و درستی از اقتصاد

۳. Dolatabadi

۱. Dana

۲. Bristow & Healy

مقاومتی وجود نداشته باشد، هیچ توجهی به آن نمی‌شود. آن‌ها اقتصاد مقاومتی را معیاری از ظرفیت و توانایی یک اقتصاد در مواجهه با یک شوک و برگشت به موقعیت قبل از آن شوک تعریف می‌کنند، آن‌ها همچنین بیان می‌کنند که تا درک درستی از مفهوم اقتصاد مقاومتی توسعه پیدا نکند، اهمیت دادن به این موضوع به رسمیت شناخته نمی‌شود.

شفیعا و لقمان^۱ (۲۰۱۹) در پژوهشی جهت تحقق اقتصاد مقاومتی اقدام‌های زیر را پیشنهاد کردند: (۱) ترویج گفتمان اقتصاد مقاومتی و ایجاد حساسیت در مردم. (۲) مشارکت اقشار مختلف مردم در تولیدات کشور. (۳) هدایت بودجه مردم به سمت فعالیت‌های تولید داخلی. (۴) بازاریابی و تجارت بین-الملل.

پریز و همکاران^۲ (۲۰۱۸) در پژوهشی بیان کردند از آنجایی که فقر و غنای هر کشوری به توان تولید سرانه نظام‌های اقتصادی در بخش‌های مختلف وابسته است، لذا تولید بیشتر، امکان سرمایه‌گذاری و ظرفیت‌سازی اقتصادی را در آینده فراهم می‌نماید و در نهایت زندگی مادی، اجتماعی و فرهنگی بهتر را برای نسل آینده فراهم می‌سازد.

ویکner و باسکستراند^۳ (۲۰۱۸) در مطالعه‌ای به این نتیجه رسیدند که مشکلات اقتصادی به‌ویژه در بخش تولید و درآمد ازجمله مسائل مهمی است که انسان همواره با آن روبروست و ثمره هر نظام اقتصادی، تولید و به‌تبع آن مصرف کالاها و خدماتی است که به‌عنوان متداول‌ترین شاخص ارزیابی اقتصادی یک جامعه به شمار می‌رود.

تان و همکاران^۴ (۲۰۱۷) در تعریف و سنجش فنریت اقتصادی بر مبنای شهرها: مطالعه موردی کشور چین، به این نتیجه رسیدند استان‌هایی که در آن معادن زغال‌سنگ و یا نفت وجود ندارد به نسبت استان‌هایی که چنین منابعی را دارا هستند از مقاومت اقتصادی بیشتری برخوردارند.

ساباتینو^۱ (۲۰۱۶) پژوهشی تحت عنوان بحران اقتصادی و انعطاف‌پذیری: ظرفیت تاب‌آوری و رقابت

۳. Shafia & Loghman

۱. Perez et al

۲. Wikner & Backstrand

۳. Tan et al

در کار به این نتیجه رسید که هفت عامل قادر به مقابله با شوک‌های اقتصادی و اجتماعی می‌باشند:

(۱) متمرکز شدن بر محصولات (۲) تمرکز بر مناطق جغرافیایی (۳) سرعت در تصمیم‌گیری (۴) ساختار سازمانی بر اساس مدل قبیله (۵) قدرت‌مند شدن ملی و بالا رفتن ارزش کسب‌وکار (۶) مشتری محوری (۷) سازمان انگیزشی کارآمد برای رسیدن به اهداف استراتژیک.

لیا و ونگ^۲ (۲۰۱۶) با طراحی یک مدل تعادل عمومی پویای تصادفی به بررسی نقش ارجحیت در مصرف کالاهای داخلی در هنگام ورود تکانه‌های برون‌زا به مدل پرداختند. نتایج نشان داد میزان ارجحیت مصرف کالاهای داخلی در هر کشوری به‌صورت جداگانه می‌تواند میزان تغییرات نرخ ارز و به‌تبع آن رابطه مبادله را در هنگام ورود تکانه‌های برون‌زا تحت‌الشعاع قرار دهد.

گویر و پیتز^۳ (۲۰۱۶) تاب‌آوری نمونه‌ای از بانک‌هایی که فعالیت بین‌المللی گسترده‌ای دارند را در پژوهش خود مورد بررسی قرار داده‌اند. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد در صورتی که تأمین مالی این‌گونه بانک‌ها به‌صورت داخلی انجام گیرد، این بانک‌ها تاب‌آورتر خواهند بود. در مقابل اگر بانک‌ها با تکیه بر منابع سپرده‌ای غیرپایدار، منابع بین بانکی و منابعی که تحت تأثیر نرخ ارز قرار خواهند گرفت، تأمین مالی نمایند تاب‌آوری این بانک‌ها کاهش خواهد یافت.

آوانز (۲۰۱۵) پیامدهای بحران بزرگ اقتصادی بر آموزش عمومی را مطالعه کردند و نشان دادند مدارس که وابستگی گسترده‌ای به اعتبارات دولت‌های مرکزی داشتند، نسبت به بحران اقتصادی پیش‌آمده به‌طور ویژه‌ای آسیب‌پذیر بودند. همچنین در دوره بحران اقتصادی، گستره نابرابری مخارج آموزشی در میان مدارس فزونی یافت.

دامسیوونس^۴ (۲۰۱۵) در پژوهشی تحت عنوان تأثیر سیاست آموزشی در توسعه اقتصادی کشور نشان داد که رفاه اجتماعی و رشد آینده بستگی به تمرکز دانش در صنعت و خدمات دارد. بیشتر

۴. Sabatino

۵. Lai & Wang

۱. McGuire & Peter

۲. Dumciuviene

شغل‌ها نیز به کیفیت آموزش نیاز دارند. وی سرانجام با تحلیل سرمایه انسانی به عنوان یکی از عوامل تولید نشان داد که افراد از طریق دانش جمع‌آوری شده به افزایش تولید کمک می‌کنند و موضوعات مهم دیگری که از آموزش عالی تأثیر می‌پذیرند شامل پژوهش، فناوری و کلیه عوامل افزایش دهنده تولید است و سیاست‌های آموزشی اروپا با رشد اقتصادی رابطه مثبت و مستقیم دارد.

ماریانا (۲۰۱۵) در پژوهشی با عنوان آموزش تعیین کننده رشد اقتصادی نشان داد که مهم‌ترین عامل رشد اقتصادی کشورها در گرو توجه به آموزش عالی است و رابطه معناداری بین آموزش عالی و رشد اقتصادی وجود دارد.

انگیون و باتیس (۲۰۱۵) با استفاده از شاخص ترکیبی و به کارگیری ۴۳ متغیر، خالص تاب‌آوری - آسیب‌پذیری ۹۵ کشور را برای دوره زمانی سال‌های ۲۰۰۹-۲۰۰۰ محاسبه کردند نتایج نشان می‌دهد، کشورهای توسعه‌یافته دارای تاب‌آوری بالا و کشورهای کمتر توسعه‌یافته دارای آسیب‌پذیری بالا هستند.

مارکمن و ونزین^۱ (۲۰۱۴) تاب‌آوری نمونه‌ای از بانک‌های بین‌المللی اروپایی طی سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۱ را مورد مطالعه قرار داده‌اند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد بانک‌هایی که اندازه نسبی (نسبت به تولید ناخالص داخلی) کوچک‌تری دارند نسبت به بانک‌هایی که اندازه نسبی بزرگ‌تری دارند، تاب‌آورترند. همچنین ارتباط معناداری میان تنوع خدمات و محصولات بانک‌ها با تاب‌آوری سیستم بانکی وجود ندارد. آن‌ها برای بررسی تأثیر ثبات و استحکام بازارهای مالی از متغیر جانشین رشد سالانه تولید ناخالص داخلی استفاده کرده‌اند و نتیجه گرفتند که این متغیر تأثیر مثبت و معناداری روی تاب‌آوری بانک‌ها می‌گذارد.

کالمز و ترت^۲ (۲۰۱۴) به بررسی نمونه‌ای از بانک‌های کانادا به شوک‌های اقتصادی در پایان سال ۲۰۱۱ پرداختند. آن‌ها دریافتند که نسبت وام به دارایی و نسبت درآمدهای غیربهره‌ای در طول دوره

۱. Markman & Venzin

۲. Calmes & Theoret

بحران، به‌ویژه زمانی که تاب‌آوری در پایین‌ترین سطح قرار داشته، رشد کمتری داشته‌اند. همچنین دریافتند که نسبت وام به دارایی طی دههٔ اخیر رشد فزاینده‌ای داشته است، درحالی‌که سهم درآمدهای غیربهره‌ای تحت تأثیر شوک‌های اقتصادی پر نوسان بوده است.

باتیس و همکاران (۲۰۱۴) مجموعه‌ای از متغیرهای سنجش تاب‌آوری و آسیب‌پذیری اقتصادی را شناسایی و با استفاده از شاخص ترکیبی ساده، تاب‌آوری و آسیب‌پذیری اقتصادی کشور سنگاپور را برآورد کردند. نتایج این پژوهش نشان داد تاب‌آوری کشور سنگاپور بیشتر از آسیب‌پذیری آن است. تاب‌آوری آن ناشی از حکمرانی خوب و مزایای ادغام در بازارهای جهانی است. همچنین، آسیب‌پذیری سنگاپور ناشی از مؤلفه‌های زیست‌محیطی، به دلیل ویژگی‌های جغرافیایی و تغییرات آب و هوایی است.

بورمن و همکاران (۲۰۱۳) با استفاده از شاخص ترکیبی و با به‌کارگیری ۱۰ مؤلفه و ۵۲ متغیر، تاب‌آوری پنج گروه از کشورهای توسعه‌یافته (۳۰ کشور)، اروپای مرکزی و شرقی (۱۳ کشور)، مستقل مشترک‌المنافع (۸ کشور)، در حال توسعه آسیایی (۱۴ کشور)، شمال و شرق میانه آفریقا (۱۳ کشور)، جنوب صحرای آفریقا (۲۷ کشور) و نیم کره غربی (۲۳ کشور) را در دورهٔ زمانی سال‌های ۱۹۹۷ تا ۲۰۱۱ برآورد کردند. نتایج این پژوهش نشان داد تاب‌آوری کشور عربستان طی سال‌های مطالعه رو به افزایش بوده، اما شاخص تاب‌آوری دیگر کشورهای منتخب عضو اوپک (اکوادر، نیجریه و ونزوئلا) نوسانی بوده است. همچنین، نتایج برآورد شاخص تاب‌آوری به تفکیک مؤلفه‌ها برای سال ۲۰۰۷ (پیش از شوک مالی) نشان می‌دهد نقاط قوت تاب‌آوری عربستان مربوط به مؤلفه‌های سیاست مالی، سیاست پولی، سلامت بانکی، تنوع صادرات، استحکام صادرات و ذخایر است. نقاط قوت تاب‌آوری نیجریه نیز مربوط به مؤلفه‌های سیاست مالی، اثربخشی دولت، سلامت بانکی، استحکام صادرات، اندک بودن بدهی خارجی خصوصی و ذخایر بوده است.

اسرز^۱ (۲۰۱۳) در مطالعه خود به آسیب‌پذیری کشورهای توسعه‌یافته در خلال بحران اقتصادی و مالی جهانی می‌پردازد. آسیب‌پذیری در این مطالعه به صورت احتمال شوک X (در معرض بودن-تاب‌آوری)، مسائل رشد آینده و کاهش فقر در نظر گرفته می‌شود که برای مقابله با آن ترکیبی از روش‌های مختلف کوتاه‌مدت و بلندمدت ارائه شده است.

ویلیامز و همکاران^۲ (۲۰۱۳) پژوهشی تحت عنوان تاب‌آوری اقتصادی و کارآفرینی به بررسی ارتباط بین تاب‌آوری اقتصادی و کارآفرینی پرداخته‌اند و در این مقاله نشان دادند که کارآفرینی بخش جدایی‌ناپذیر تاب‌آوری اقتصادی است که باعث تنوع و ظرفیت‌سازی اقتصاد منطقه در مقابل شوک خارجی می‌شود.

رز و وی (۲۰۱۳) با استفاده از الگوی داده-ستانده، روشی را برای برآورد کل عواقب اقتصادی ناشی از یک اختلال در بندر ارائه می‌کنند. مشاهده می‌شود در اختلال ۹۰ روزه در بندر دوقلوی تگزاس، تولید ناخالص منطقه‌ای به میزان ۱۳ میلیارد دلار کاهش یافته اما تاب‌آوری اقتصادی می‌تواند این آثار را تا مرز ۷۰٪ کاهش دهد.

والاس کاز و کزی^۳ (۲۰۱۲) به بررسی تاب‌آوری ۱۵۷ بانک از ۱۷ کشور اروپایی پرداختند. آن‌ها نتیجه گرفتند که علاوه بر محدودیت‌های اهرمی و نقدینگی، متغیرهای کلیدی دیگری مانند، اندازه بانک، درآمدهای غیربهره‌ای و رشد دارایی‌ها بر میزان تاب‌آوری بانک‌ها تأثیر می‌گذارند. همچنین آن‌ها نتیجه گرفتند که افزایش اندازه مطلق و سیستمی بانک، هر دو سبب افزایش میزان ریسک‌پذیری بانک‌ها می‌شوند و کشورهایی که اقتصاد کوچک‌تری دارند نیازمند بانک‌های به نسبت کوچک‌تری هستند.

قوش^۴ (۲۰۱۱) به مطالعه نمونه‌ای از بانک‌های هندی پرداخت، او پس از معرفی یک شاخص برای

۱. Essers

۲. Williams et al

۱. Vallascas & Keasey

۲. Ghosh

سنجش میزان ثبات و تاب‌آوری بانک‌ها با استفاده از روش داده‌های ترکیبی به بررسی تأثیر عوامل مختلف بر این شاخص پرداخت، نتایج نشان داد که میزان قوانین احتیاطی، تمرکز سیستم بانک‌داری و میزان حضور بانک‌های خارجی تأثیر مثبت و معناداری بر ثبات و تاب‌آوری بانک‌ها داشته است.

پراساد و بلوگنا^۱ (۲۰۱۰) در پژوهشی با عنوان بررسی تاب‌آوری سیستم بانکی عمان، با تمرکز بر تغییرات سرمایه و ریسک نقدینگی، عملکرد بانک‌های این کشور را از منظر بین‌المللی مورد بررسی قرار داده‌اند. آن‌ها وسعت و اندازه آسیب‌پذیری‌هایی که ممکن است از درون بازارهای مالی شکل بگیرند را مورد تجزیه و تحلیل قرار دادند، آن‌ها همچنین به بررسی تأثیر نقدینگی روی ریسک نقدینگی و تاب‌آوری بانک‌ها پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد که سیستم بانکی کشور عمان تأثیرپذیری کمی از بحران مالی سال ۲۰۰۸ به واسطه بالا بردن سرمایه بانک‌ها داشته است. همچنین نداشتن ارتباط گسترده با بازارهای مالی دنیا نیز یکی دیگر از دلایل تأثیرپذیری ناچیز بخش بانکی کشور عمان از بحران یاد شده می‌باشد. از طرفی حمایت‌های مالی دولت و بانک مرکزی نیز در این دوران کمک کرده است که سیستم بانکی با چالش جدی مواجه نگردد.

بریگالیو و همکاران (۲۰۰۹) نخستین افرادی بودند که شاخص تاب‌آوری اقتصادی را ارائه دادند. آن‌ها در این مطالعه به تبیین مفهوم آسیب‌پذیری و تاب‌آوری اقتصادی پرداخته و سپس با استفاده از یک شاخص ترکیبی، آسیب‌پذیری و تاب‌آوری اقتصادی ۸۶ کشور را برآورد کرده‌اند. بر اساس دو مولفه آسیب‌پذیری و تاب‌آوری اقتصادی، کشورها به چهار دسته بدترین وضعیت^۲، خودساخته^۳، پسر ولخرج^۴ و بهترین وضعیت^۵ تقسیم شده‌اند. در این مطالعه برخی از کشورهای نفتی از جمله ایران، نیجریه و ونزوئلا در بدترین وضعیت قرار گرفته‌اند. کویت در وضعیت خودساخته و کشورهایی از قبیل اندونزی، پاکستان، ترکیه، چین و هند در وضعیت پسر ولخرج قرار گرفته‌اند. کشورهای توسعه یافته

۳. Prasad & Bologna

۱. Worst case

۲. Self- Made

۳. Prodigal Son

۴. Best Case

آمریکا، آلمان، انگلستان، استرالیا و فرانسه نیز در بهترین وضعیت قرار گرفته‌اند.

۲-۴- جمع‌بندی

در این فصل ابتدا به مبانی نظری که در ارتباط با اقتصاد مقاومتی است پرداخته شد و در ادامه به مبانی تجربی داخل و خارج کشور اشاره شد. همچنین در این فصل، تلاش شد تا با ارائه تصویری از ورزش در اقتصاد کشور الزامات دستیابی به اقتصاد مقاومتی تشریح گردد. رشد اقتصادی یکی از اساسی‌ترین مؤلفه‌های اقتصاد کلان است که دستیابی به آن به‌عنوان یکی از مهم‌ترین اهداف دولت-مردان و اقتصاددانان مطرح است؛ زیرا نقش ورزش در کاهش هزینه‌های بهداشت و درمان، کجروی‌های اجتماعی و عوارض ناشی از چاقی و کم‌ تحرکی جوامع امروز باعث شده است دولت‌ها در امر پیشرفت ورزش به‌ویژه ورزش همگانی سرمایه‌گذاری کنند؛ بنابراین مرور پیشینه تحقیقات بیان‌گر این است که تاکنون پژوهش‌های فراوانی در مورد اقتصاد مقاومتی در بخش‌های غیرورزشی صورت پذیرفته است، اما تحقیقات مربوط به اقتصاد مقاومتی در ورزش بسیار محدود است و پژوهشی که به‌طور ویژه به اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی توجه داشته باشد، توسط محققین مشاهده نشده است. بر اساس موارد فوق و اهمیت فراوان دانشگاه‌ها و بخش ورزش دانشگاهی در توسعه اقتصادی و فناوری و اهمیت آن‌ها در تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، پژوهشی پیرامون اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی در جامعه ما ضروری است که به‌صورت مستقل انجام شود. برای برنامه‌ریزی بهتر در این امر، مسئولان مربوطه به مقیاس معتبری نیاز دارند. ازاین‌رو در این پژوهش قصد محققین شناسایی متغیرهای تبیین‌کننده اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی و سپس ارائه مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی ایران است تا دانشگاه‌ها و بخش ورزش دانشگاهی بتوانند از ظرفیت‌های داخلی به بهترین حالت ممکن استفاده کنند و با توانایی‌های بالای خود در درست عمل کردن به این امر مهم تلاش کنند.

فصل سوم:

روش شناسی پژوهش

۳-۱- مقدمه

در این فصل مباحث مربوط به روش‌شناسی تحقیق شامل نوع و روش تحقیق، جامعه و نمونه مورد مطالعه، روش نمونه‌گیری، ابزارهای سنجش، روایی و پایایی آن، روش اجرا، روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها و طراحی مدل پژوهش در مرحله کیفی و کمی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۳-۲- روش پژوهش

این مطالعه از نوع طرح‌های آمیخته اکتشافی^۱ است که در دو مرحله کیفی و کمی انجام شده است.

در این پژوهش ابتدا به‌منظور شناخت مفاهیم اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی و مقوله‌بندی کردن آن‌ها، از تئوری داده بنیاد^۲، استفاده شد. هدف تئوری داده بنیاد، تولید یک نظریه در قالب مجموعه‌ای از فرضیه‌های مربوط به هم است که از طریق مقایسه مستمر داده‌ها به دست آمده است و بسیار انتزاعی است (گلنزر،^۳ ۱۹۹۲). تئوری داده بنیاد، مجموعه‌ای یکپارچه از فرضیه‌های مفهومی است که از داده‌ها ظاهر می‌شود (گلنزر، ۱۹۹۸). درواقع، پژوهشگرانی که از روش تئوری داده بنیاد استفاده می‌کنند، دغدغه به دست آنان حل می‌شود. در روش نظریه داده بنیاد، به جای استفاده از داده‌ها برای آزمون نظریه، از داده‌ها برای ایجاد نظریه استفاده می‌شود (گلنزر، ۱۹۹۸). استراتژی داده بنیاد شامل سبک‌های متعددی است که در این پژوهش از رهیافت ظاهر شونده^۴ مربوط به اثر گلنزر (۱۹۹۲) برای تحلیل داده‌ها بهره گرفته شد و سپس در بخش کمی نیز، با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی^۵ و تحلیل عاملی تأییدی^۶، ابعاد و مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی شناسایی و مورد تحلیل قرار گرفتند.

۱. Exploratory Mixed Method Design

۲. Grounded Theory

۳. Glaser

۴. Emergent

۵. exploratory factor analysis

۶. Confirmatory Factor Analysis

برای فهم بهتر مسئله پژوهش و تبیین دقیق تر آن می توان داده های کمی و کیفی را با هم ترکیب کرد؛ استراتژی پژوهش ترکیبی بر ترکیب این دو نوع داده ها استوار است (دانایی فرد، ۱۳۸۶). در طرح تحقیق آمیخته هدف آن است که شواهد بیشتری برای درک بهتر پدیده فراهم شود (بازرگان، ۱۳۹۱). زمانی استفاده از پژوهش ترکیبی قابل توجیه است که فهم بهتر مسئله پژوهش، ضرورت بهره گیری از داده های کمی و کیفی را ایجاب کند. به طوری که از نقاط قوت یک رویکرد برای جبران نقاط ضعف رویکرد دیگر بهره گرفت. رویکرد کمی منجر به نتایج کمی می شود که بر اساس ابزاری، نظیر پرسشنامه حاصل می شود؛ در عین حال داده های کیفی بر شیوه های کیفی گردآوری داده ها نظیر مصاحبه عمیق و مشاهده استوار است که یافته های متنی را ارائه می دهد و نگاه های مختلف نسبت به موضوع مورد بررسی را مطرح و تصویر پیچیده ای از پدیده عرضه می کند وقتی این دو نوع داده یا یافته ترکیب می شوند، تصویر بسیار قدرتمندی از پدیده مورد بررسی به دست می آید (صفاری، ۱۳۹۱).

۳-۲-۱- طرح شیوه آمیخته اکتشافی

در این نوع طرح پژوهش اکتشافی ابتدا داده های کیفی و سپس داده های کمی گردآوری و تحلیل می شوند. بنابراین، ابتدا پدیده موشکافی و سپس برای تعیین روابط داده های کیفی از داده های کمی استفاده می شود. در روش آمیخته اکتشافی به داده های کیفی اهمیت بیشتری داده می شود و در توالی گردآوری داده ها ابتدا داده های کیفی سپس داده های کمی گردآوری می شوند (بازرگان، ۱۳۹۱). مزیت این طرح پژوهشی آن است که ابتدا پدیده مورد بررسی را به نحوی کامل موشکافی می کند؛ ابعاد و مؤلفه های تشکیل دهنده پدیده را به دست می آورد. پژوهشگر با گوش دادن به آزمودنی ها ابعاد را مشخص می کند، نه از طریق ابزار از قبل تعیین شده. عیب این طرح پژوهشی آن است که هم حجم گردآوری و هم زمان گردآوری آن زیاد است (دانایی فرد، ۱۳۸۶).

۳-۲-۲- نوع تحقیق

انواع تحقیقات را می توان بر اساس سه معیار نتیجه، هدف و نوع داده از یکدیگر جدا نمود. تحقیقات

بر اساس نتیجه آن به سه نوع بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای تقسیم می‌شوند؛ نتیجه یک تحقیق بنیادی، تئوری یا نظریه است؛ این در حالی است که نتیجه تحقیق کاربردی ارائه مدل و الگو و نتیجه تحقیقات توسعه‌ای کاربرست و استفاده از یک الگو یا مدل است. تحقیق حاضر از حیث نتیجه در مرحله اول یک تحقیق بنیادی و در مرحله دوم یک تحقیق کاربردی است.

معیار دیگر برای تعیین نوع تحقیق، هدف آن است. از لحاظ هدف انجام تحقیق به چهار بخش اکتشافی، تبیینی، توصیفی و پیش‌بینی تقسیم می‌شود. در تحقیق اکتشافی هدف کشف پدیده‌هایی است که چندان قابل درک نبوده و یا شناسایی و کشف متغیرهای مهم در آن پدیده و ارائه فرضیات نیازمند تحقیق بیشتر است. در تحقیقات تبیینی، هدف توضیح نیروهایی است که باعث به وجود آمدن پدیده موردنظر شده یا شناسایی شبکه‌هایی که منجر به پیدایش و شکل گرفتن آن پدیده شده‌اند می‌باشد. هدف تحقیقات توصیفی، مستند کردن پدیده مورد نظر است و هدف یک تحقیق پیش‌بینی، پیش‌بینی نتایج، ره‌آورها و یا رفتارهای حاصل از یک پدیده است. تحقیق حاضر از حیث هدف در مرحله اول یک تحقیق اکتشافی و در مرحله دوم یک تحقیق تبیینی است.

تحقیقات از نظر نوع داده، به تحقیقات کمی و کیفی تقسیم می‌شوند. منظور از داده‌های کمی، اتکای تحقیق به عدد و رقم نیست؛ چراکه داده‌های کیفی را هم می‌توان با ابزار کمی (عدد و رقم) تحلیل نمود. تحقیقات کمی غالباً از داده‌های کمی و تحقیقات کیفی عمدتاً از داده‌های کیفی استفاده می‌نمایند. بر این اساس تحقیق حاضر در مرحله اول، از نوع تحقیقات کیفی و در مرحله دوم یک تحقیق کمی است. بنابراین با توجه به آن‌چه مطرح شد نوع تحقیق حاضر به تفکیک مراحل کمی و کیفی به شرح جدول ۳-۱ است.

جدول ۳-۱ نوع تحقیق به تفکیک مراحل کمی و کیفی

معیار طبقه‌بندی	مراحل پژوهش	مرحله کیفی	مرحله کمی
هدف تحقیق	اکتشافی	تبیینی	
نتیجه تحقیق	بنیادی	کاربردی	
داده‌های تحقیق	کیفی	کمی	

۳-۳- جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه

۳-۳-۱- جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه در مرحله اول-

بخش کیفی

جامعه آماری پژوهش را تمامی مدیران فوق‌برنامه دانشگاه‌ها، اعضای هیئت‌علمی علوم ورزشی دانشگاه‌ها، اعضای هیئت‌علمی در رشته اقتصاد در دانشگاه‌ها، مدیران در اداره کل تربیت‌بدنی وزارت علوم و افراد متخصص در حوزه اقتصاد و آشنا به موضوع پژوهش تشکیل می‌دهند. با توجه به استفاده از روش داده بنیاد و انجام مصاحبه برای گردآوری داده‌ها، مبتنی بر روش پژوهش انتخاب‌شده؛ نمونه‌گیری در این پژوهش به صورت نظری انجام شد. نمونه‌گیری نظری نوعی نمونه‌گیری هدفمند است که پژوهشگر سعی می‌کند با بهره‌گیری از دانش و نظرات آگاه‌ترین افراد درباره موضوع پژوهش به واکاوی و موشکافی رویداد و پدیده موردنظر بپردازد (بازرگان، ۱۳۹۱). نمونه‌گیری تا رسیدن به حد کفایت و اشباع نظری ادامه پیدا کرد. اشباع خصوصیتی است که ارتباط نزدیک با حجم نمونه دارد و بدین معناست که با ادامه جمع‌آوری داده‌ها، داده‌های جدید، تکرار داده‌های قبلی باشد و اطلاعات جدیدی حاصل نگردد؛ بنابراین، تکرار نکات برجسته نشانه کفایت حجم نمونه است (هالت و همکاران^۱، ۲۰۱۰). صاحب‌نظران مختلف برای انجام مطالعات کیفی، حجم نمونه‌های متفاوتی را بیان

^۱. Holt et al

کرده‌اند.

لینکلن و گوبا^۱ (۱۹۹۴) در مطالعه‌ای ذکر کردند که در تحقیقات کیفی می‌توان با مصاحبه با ۱۲ نفر به اشباع نظری رسید. به اعتقاد مورس^۲ (۱۹۹۴) برای مطالعات کیفی حداقل مصاحبه با ۶ نفر مورد نیاز است. وال^۳ (۱۹۹۶) معتقد است که با توجه به زمان و منابع در دسترس، تعداد 15 ± 10 نمونه برای تحقیقات کیفی کافی خواهد بود (به نقل از ماکسول^۴، ۱۹۹۶).

در پژوهش حاضر، پس از انجام ۳۰ مصاحبه در طی دوره ۱۱ ماهه، تحلیل داده‌ها حاکی از اضافه نشدن داده جدید به داده‌های قبلی بود؛ چرا که درصد بالایی از داده‌های مستخرج از مصاحبه‌های آخر تکراری بود؛ بنابراین با انجام ۳۰ مصاحبه و رسیدن به حد اشباع نظری، به مصاحبه‌ها پایان داده شد؛ که مشخصات مصاحبه‌شوندگان در جدول ۲-۳ نشان داده شده است.

جدول ۲-۳ مصاحبه شوندگان در مرحله کیفی

ردیف	سمت	مدرک تحصیلی	رشته تحصیلی
۱	عضو هیئت علمی دانشگاه	دکتری	مدیریت ورزشی
۲	عضو هیئت علمی دانشگاه	دکتری	مدیریت ورزشی
۳	عضو هیئت علمی دانشگاه	دکتری	مدیریت ورزشی
۴	عضو هیئت علمی دانشگاه	دکتری	مدیریت ورزشی
۵	عضو هیئت علمی پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی	دکتری	مدیریت ورزشی
۶	عضو هیئت علمی پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی	دکتری	مدیریت ورزشی
۷	عضو هیئت علمی پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی	دکتری	مدیریت ورزشی
۸	عضو هیئت علمی پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی	دکتری	مدیریت ورزشی
۹	رئیس اداره مسابقات و ورزش قهرمانی اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم	دکتری	مدیریت ورزشی
۱۰	رئیس دفتر مشترک انجمن‌های ورزشی اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم	دکتری	مدیریت ورزشی

۱. Lincoln & Guba

۲. Morse

۳. Wall

۴. Maxwell

۱۱	رئیس مراکز تندرستی و مشاوره ورزشی اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم	دکتری	مدیریت ورزشی
۱۲	رئیس اداره طرح و برنامه اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم	دکتری	مدیریت ورزشی
۱۳	رئیس نظارت و ارزیابی اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم	دکتری	مدیریت ورزشی
۱۴	عضو هیئت علمی دانشگاه	دکتری	اقتصاد
۱۵	عضو هیئت علمی دانشگاه	دکتری	اقتصاد
۱۶	عضو هیئت علمی دانشگاه	دکتری	اقتصاد
۱۷	عضو هیئت علمی دانشگاه	دکتری	مدیریت ورزشی
۱۸	عضو هیئت علمی دانشگاه	دکتری	مدیریت ورزشی
۱۹	عضو هیئت علمی دانشگاه	دکتری	مدیریت ورزشی
۲۰	عضو هیئت علمی دانشگاه	دکتری	مدیریت ورزشی
۲۱	مدیر فوق برنامه تربیت بدنی	دکتری	فیزیولوژی ورزشی
۲۲	مدیر فوق برنامه تربیت بدنی	دکتری	اقتصاد ریاضی
۲۳	مدیر فوق برنامه تربیت بدنی	دانشجوی دکتری	مدیریت ورزشی
۲۴	مدیر فوق برنامه تربیت بدنی	دکتری	مدیریت ورزشی
۲۵	عضو هیئت علمی دانشگاه	دکتری	مدیریت ورزشی
۲۶	بازنشسته	دکتری	اقتصاد
۲۷	بازنشسته	دکتری	اقتصاد
۲۸	عضو هیئت علمی دانشگاه	دکتری	مدیریت ورزشی
۲۹	عضو هیئت علمی دانشگاه	دکتری	مدیریت ورزشی
۳۰	عضو هیئت علمی دانشگاه	دانشجوی دکتری	مدیریت ورزشی

۳-۳-۲- جامعه آماری، روش نمونه گیری و حجم نمونه در مرحله دوم -

بخش کمی

در بخش کمی پژوهش حاضر نمونه آماری از میان مدیران فوق برنامه دانشگاه‌ها، اعضای هیئت علمی علوم ورزشی دانشگاه‌ها، اعضای هیئت علمی در رشته اقتصاد در دانشگاه‌ها، مدیران در اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم، کارشناسان تربیت بدنی دانشگاه‌ها و افراد متخصص در حوزه اقتصاد و آشنا به موضوع پژوهش به روش تصادفی طبقه‌ای به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند؛ کلین^۱ (۲۰۱۴) در کتاب خود تعداد نمونه‌های تحقیق در روش تحلیل عاملی را (حداقل ۲ برابر و حداکثر ۱۰ برابر متغیرها) تعیین کرد. بر این اساس، در مطالعه مقدماتی برای تحلیل عاملی اکتشافی با ۷۳ متغیر ۳۷۶ پرسش‌نامه و در مطالعه بعدی برای انجام تحلیل عاملی تأییدی با ۶۸ متغیر ۳۶۴ پرسش‌نامه تکمیل شده و به پژوهشگر عودت داده شد.

۳-۴- ابزار اندازه‌گیری

در مرحله کیفی با توجه به ماهیت پژوهش، گردآوری داده‌ها به دو روش انجام شد:

(۱) مطالعات کتابخانه‌ای: این مطالعات از طریق مراجعه به اسناد و مدارک و جستجو در شبکه‌های اینترنت برای شناخت ادبیات و پیشینه موضوع و شناخت وضعیت موجود اقتصاد مقاومتی در ایران انجام شد.

(۲) انجام مصاحبه‌های عمیق نیمه ساختاریافته: به منظور انجام مصاحبه، ابتدا سؤالات پژوهش به صورت کلی طرح شد که با پیشرفت مصاحبه‌ها و با توجه به روند مصاحبه‌ها و انتخاب موردهای جدید، سؤالات به صورت جزئی‌تر و دقیق‌تر مطرح می‌شد. (پیوست شماره ۱).

پیش از انجام مصاحبه، از طریق تماس تلفنی هماهنگی‌های لازم با مصاحبه‌شونده‌ها انجام می‌شد تا زمان مناسبی برای این کار انتخاب شود. در زمان مصاحبه، صحبت‌های افراد با اجازه قبلی به صورت کامل ضبط می‌شد. همچنین، نکات مهم، مبهم یا نیازمند توضیح بیشتر، توسط پژوهشگر یادداشت می‌شد. در طول مصاحبه دقت می‌شد که عقاید مصاحبه‌گر به شرکت‌کنندگان القا نشود تا بر نظرات

۱. Kline

آن‌ها تأثیر نگذارد. همچنین پژوهشگر پس از پایان توضیحات فرد مشارکت‌کننده یک‌بار مطالب بیان‌شده توسط او و برداشت خود از آن را بیان کرده تا پس از تأیید مصاحبه‌شونده از صحت مطالب بیان‌شده اطمینان پیدا کند. در ضمن مدت هر مصاحبه بسته به موقعیت، شرایط سازمانی، میزان اطلاعات مصاحبه‌شونده و موافقت طرفین بین ۳۵ دقیقه تا دو ساعت بود. در مراحل کمی پژوهش نیز در یک بررسی میدانی داده‌های موردنیاز جهت تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی با استفاده از پرسشنامه‌ای که بر اساس مدل مرحله کیفی طراحی شده است؛ پس از تأیید روایی و پایایی مورد استفاده قرار گرفت.

۳-۴-۱ روایی و پایایی پژوهش در بخش کیفی

۳-۴-۱-۱ روایی پژوهش در بخش کیفی

در پژوهش‌های کمی، روایی به این موضوع اشاره دارد که آیا ابزار و فنون مورد استفاده برای پژوهش، مناسب برای رسیدن به نتایج مورد انتظار هستند یا خیر؟ به عبارت دیگر، آیا این ابزار، همان موضوعی را مورد آزمون قرار می‌دهد که پژوهشگر خواهان بررسی آن است؟ در پژوهش‌های کیفی، روایی نسبت به پژوهش‌های کمی، برجسته‌تر است. ماکسول (۱۹۹۶)، عنوان می‌کند این برجستگی به دلیل توصیف^۱، توضیح^۲ و تفسیر^۳ پژوهش است. در این پژوهش‌ها و ازجمله تئوری داده بنیاد، روایی بیشتر بر روی صحت داده‌ها (روایی درونی) تأکید دارد تا معنایی که در مطالعات کمی به کار می‌رود. به عبارتی، در این روش پژوهشی سعی می‌شود از طریق ایجاد روابط علی و حذف روابط مصنوعی، روایی درونی افزایش یابد. این کار از طریق ارائه نتایج به دست آمده به مصاحبه‌شوندگان (مشارکت‌کنندگان در پژوهش)، انجام می‌شود. اگر آن‌ها نیز یافته‌ها را تأیید کنند، می‌توان نسبت به روایی پژوهش بیشتر مطمئن شد. در این پژوهش، با ارائه بازخورد به مصاحبه‌شوندگان و قرار دادن آن‌ها در مسیر تحقیق به طوری که بر نحوه پاسخ گوئی آن‌ها تأثیر نگذارد، به-

۱. Description
۲. Explanation
۳. Interpretation

منظور افزایش روایی درونی اقدام شد. ضمناً، پس از انجام هر مصاحبه، مدل به دست آمده تا آن مرحله ارائه می‌شد و در صورتی که مصاحبه‌شونده نکاتی را نسبت به مدل داشت مورد بحث قرار می‌داد. این کار پس از انجام مصاحبه انجام می‌شد تا مصاحبه خالی از هرگونه پیش‌فرض و جهت‌گیری انجام شود. به علاوه، در پژوهش حاضر، فعالیت‌های زیر برای افزایش روایی درونی یافته‌ها انجام شد:

۱. زمان طولانی برای جمع‌آوری داده‌ها (۱۱ ماه) و مشاهدات مکرر؛
۲. استفاده از منابع مختلف برای جمع‌آوری داده‌ها؛
۳. بررسی داده‌ها توسط یکی از دانشجویان دکتری مدیریت ورزشی
۴. همکاری یک متخصص آشنا به روش پژوهش داده بنیاد و موضوع اقتصاد مقاومتی؛

۳-۴-۱-۲ پایایی پژوهش در بخش کیفی

از آنجایی که مؤلفه پایایی به گستره تکرارپذیری یافته‌های پژوهش اشاره دارد و در انجام مطالعات کیفی پژوهشگر به تفسیر موضوع مورد مطالعه می‌پردازد، نیازی به ایجاد و ارائه مفهوم سنتی پایایی نیست؛ بنابراین، در بحث پایایی پژوهش، باید چگونگی گردآوری داده‌ها، کدگذاری، استخراج مفاهیم و انتخاب طبقات را نشان داد. با توجه به اینکه پس از انجام هر مصاحبه، بر اساس رویکرد داده بنیاد فرآیند کدگذاری انجام شده است، به منظور حصول اطمینان از صحت انجام کار، نتایج کدگذاری به مصاحبه‌شوندگان ارائه می‌شد. همچنین، چنانچه بیان شد، پس از هر مصاحبه الگوی به دست آمده تا آن مرحله به افراد ارائه می‌شد تا چنانچه تغییر یا اصلاحی در نظر دارند، به منظور بررسی و اعمال ارائه کنند. به علاوه، به منظور افزایش اطمینان از کیفیت و دقت کدگذاری انجام شده در این پژوهش، تلاش شد تا نسبت به ارزیابی کدگذاری انجام شده اقدام گردد.

یکی از راهکارهای این موضوع انجام کدگذاری مستقل نتایج مصاحبه‌های مشارکت‌کنندگان به صورت تصادفی توسط فردی دیگر است. به منظور سنجش کیفیت کدگذاری انجام شده، در این پژوهش از روش توافق درون موضوعی برای محاسبه پایایی مصاحبه‌های انجام گرفته استفاده شده است. برای محاسبه پایایی مصاحبه با روش توافق درون موضوعی دو کدگذار (ارزیاب)، از یک عضو هیئت علمی

رشته مدیریت ورزشی درخواست شد تا به عنوان همکار پژوهش (کدگذار) در پژوهش مشارکت کند؛ آموزش‌ها و تکنیک‌های لازم جهت کدگذاری مصاحبه‌ها به ایشان انتقال داده شد. در هر کدام از مصاحبه‌ها، کدهایی که در نظر دو نفر هم مشابه هستند با عنوان «توافق» و کدهای غیرمشابه با عنوان «عدم توافق» مشخص می‌شوند. سپس محقق به همراه این همکار پژوهش، تعداد سه مصاحبه را کدگذاری کرده و درصد توافق درون موضوعی که به عنوان شاخص پایایی تحلیل به کار می‌رود با استفاده از فرمول زیر محاسبه شد:

$$\text{درصد توافق درون موضوعی} = \frac{\text{تعداد توافقات} \times 2}{\text{تعداد کل داده ها}} \times 100\%$$

جدول ۳-۳. نتایج بررسی پایایی دو کدگذار

ردیف	عنوان مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	پایایی باز آزمون (درصد)
۱	دوم	۵۲	۲۱	۵	۸۰٪
۲	چهاردهم	۳۰	۱۳	۲	۸۶٪
۳	بیست و سوم	۱۸	۸	۱	۸۸٪
	کل	۱۰۰	۴۲	۸	۸۴٪

به طور کلی، در صورتی که پایایی بیش از ۶۰ درصد باشد، بیانگر توافق میان کدگذاران خواهد بود، چنانچه نتایج مندرج در جدول ۳-۳ نشان می‌دهد، مصاحبه‌ها با پایایی مناسب ۸۴٪ است که بر سلامت آن صحه می‌گذارد.

۳-۴-۲. روایی و پایایی ابزار اندازه‌گیری در بخش کمی

در بخش کمی مربوط به تحلیل عاملی اکتشافی، ابزار مورد استفاده پرسشنامه محقق ساخته با ۷۳ گویه بود که بر اساس مدل مرحله کیفی تدوین شد. در پرسشنامه طراحی شده ۵ گویه مربوط به

قانون مداری^۱، ۷ گویه مربوط به مدیریت مصرف^۲، ۱۰ گویه مربوط به آموزش و اطلاع رسانی^۳، ۲۰ گویه مربوط به تحرک و پویایی^۴، ۱۰ گویه مربوط به توسعه اجتماعی^۵، ۳ گویه مربوط به مشارکت فعال^۶، ۱۲ گویه مربوط به اتکای به خود^۷ و ۶ گویه مربوط به برنامه ریزی^۸ بود (پیوست شماره ۳).

در بخش کمی مربوط به تحلیل عاملی تأییدی، پرسشنامه موردنظر بعد از تحلیل عاملی اکتشافی از ۷۳ گویه به ۶۸ گویه کاهش پیدا کرد، این ۶۸ گویه به لحاظ داشتن بار عاملی موردنظر در ۸ حیطه دسته بندی شدند و پنج گویه به لحاظ داشتن بار عاملی پایین از تحلیل عاملی خارج شدند. در پرسشنامه طراحی شده ۵ گویه مربوط به قانون مداری، ۷ گویه مربوط به مدیریت مصرف، ۱۰ گویه مربوط به آموزش و اطلاع رسانی، ۱۷ گویه مربوط به تحرک و پویایی، ۸ گویه مربوط به توسعه اجتماعی، ۳ گویه مربوط به مشارکت فعال، ۱۲ گویه مربوط به اتکای به خود و ۶ گویه مربوط به برنامه ریزی بود (پیوست شماره ۴). علاوه بر این، در بخش اول پرسشنامه ها نیز سؤالاتی درباره ویژگی های جمعیت شناختی نمونه ها طراحی شده بود (پیوست شماره ۲). روایی و پایایی پرسشنامه ها نیز به شرح زیر مورد بررسی قرار گرفت.

۳-۴-۲-۱- روایی پژوهش در بخش کمی

برای بررسی روایی پرسشنامه اول، از ۱۳ نفر متخصصان صاحب نظر خواسته شد تا بر اساس مدل مرحله اول، سؤال ها را مورد بررسی قرار دهند. با توجه به نظر متخصصان، نحوه طرح برخی از سؤالات اصلاح شد و تعدادی از عوامل شناخته شده به دلیل شباهت با عوامل قبلی حذف و در نهایت پرسشنامه نهایی با ۷۳ گویه که با روش لیکرت و با ارزش عددی ۱ تا ۵ برای پاسخ هر سؤال امتیازبندی شده بود، تهیه شد (پیوست شماره ۳).

۱. rule of law (RL)
 ۲. consumption management (CM)
 ۳. Training and information (TI)
 ۱. mobility and dynamism (MD)
 ۲. social development (SD)
 ۳. active participation (AP)
 ۴. self-reliance (SR)
 ۵. planning (PLAN)

قابل توجه اینکه پرسشنامه دوم نیز بعد از اصلاحات لازم در بخش تحلیل عاملی اکتشافی، ۶۸ گویه بود که توسط ۹ نفر از اساتید صاحب نظر تأیید شد و با روش لیکرت و با ارزش عددی ۱ تا ۵ برای پاسخ هر سؤال تهیه شد (پیوست شماره ۴).

۳-۴-۲- پایایی پژوهش در بخش کمی

به منظور بررسی پایایی پرسشنامه‌ها، داده‌های حاصل از ۳۰ پرسشنامه‌ای که در مطالعه‌ای مقدماتی برای هر دو پرسشنامه جمع‌آوری شده بود با استفاده از روش آلفای کرونباخ مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد پرسشنامه‌ها از پایایی بسیار خوبی برخوردار هستند (جدول ۳-۴ و ۳-۵).

جدول ۳-۴. نتایج آزمون آلفای کرونباخ پرسشنامه اول

ردیف	عوامل	تعداد گویه‌ها	پایایی (ضریب آلفای کرونباخ)
۱	قانون مداری	۵	۰/۸۱
۲	مدیریت مصرف	۷	۰/۸۷
۳	آموزش و اطلاع‌رسانی	۱۰	۰/۹۲
۴	تحرك و پویایی	۲۰	۰/۹۵
۵	توسعه اجتماعی	۶	۰/۸۹
۶	مشارکت فعال	۳	۰/۸۲
۷	انکای به خود	۱۲	۰/۹۵
۸	برنامه‌ریزی	۶	۰/۹۱

جدول ۳-۵. نتایج آزمون آلفای کرونباخ پرسشنامه دوم

ردیف	عوامل	تعداد گویه‌ها	پایایی (ضریب آلفای کرونباخ)
۱	قانون مداری	۵	۰/۸۵
۲	مدیریت مصرف	۷	۰/۸۹
۳	آموزش و اطلاع‌رسانی	۱۰	۰/۹۵
۴	تحرك و پویایی	۱۷	۰/۹۸
۵	توسعه اجتماعی	۸	۰/۹۶
۶	مشارکت فعال	۳	۰/۸۳

۰/۹۶	۱۲	اتکای به خود	۷
۰/۹۵	۶	برنامه‌ریزی	۸

۳-۵- روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها

۳-۵-۱- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها در مرحله کیفی

در این پژوهش تجزیه و تحلیل داده‌ها در مرحله کیفی به روش تحلیل داده بنیاد و از طریق کدگذاری باز^۱، کدگذاری محوری^۲ و کدگذاری انتخابی^۳ انجام شده بود.

۳-۵-۱-۱- کدگذاری باز

در نخستین مرحله از کدگذاری که باز نامیده می‌شود، پژوهشگر باید بارها و بارها، داده‌های گردآوری‌شده را مرور و از زوایای گوناگون به آن توجه کند. در این مرحله، پژوهشگر با مرور مجموعه داده‌های گردآوری‌شده، تلاش می‌کند تا مفاهیم مستتر در آن را بازشناسد. این مرحله کدگذاری باز نامیده می‌شود؛ زیرا پژوهشگر با ذهنی باز به نام‌گذاری مفاهیم می‌پردازد و محدودیتی برای تعداد کدها قائل نمی‌شود. هدف از کدگذاری باز، تجزیه مجموعه داده‌های گردآوری‌شده به کوچک‌ترین اجزاء مفهومی ممکن است. در این مرحله، پژوهشگر می‌کوشد تا حداکثر کدهای ممکن را تشخیص دهد تا مطمئن گردد که کاملاً اطلاعات را بررسی نموده است. معمولاً عین کلمات افراد مصاحبه شده در این مرحله به‌عنوان کد در نظر گرفته می‌شود. پژوهشگر باید از آغاز پژوهش بکوشد تا بیشترین طبقات ممکن را تشخیص دهد و ویژگی‌ها و روابط آن‌ها را دریابد. ضمن تحلیل ممکن است سؤالاتی نیز ایجاد شود؛ مثلاً دیدگاه اساسی در داده‌ها چیست؟ آیا سایر مشارکت‌کنندگان نیز نظرات مشابهی دارند؟ آیا موردی هست که بتواند این طبقات را به هم مربوط کند؟ این فرآیند مقایسه داده‌های جدید با داده‌های پیشین را مقایسه مداوم می‌خوانند. هدف این مرحله تعیین جداگانه مفاهیم اساسی است

۱. open coding

۲. axial coding

۳. selective coding

که سنگ‌بنای تحلیل در تئوری داده بنیاد است. مفاهیم طبقه‌بندی شده اولیه حاصل این مرحله هستند (پرست و همکاران^۱، ۲۰۰۲).

۳-۵-۱-۲- کدگذاری محوری

وظیفه بعدی پژوهشگر دسته‌بندی و مقایسه مفاهیم استخراج‌شده از دل داده‌هاست. این کار مستلزم صرف وقت و حوصله بسیار است. چرا که در ابتدا ارتباط بین مفاهیم آشکار نیست. در واقع، پژوهشگر با انبوهی از داده‌های خام روبرو می‌شود که چندان به هم ربطی ندارند؛ اما به زودی پیوندهای نامرئی هویدا خواهد شد و زیبایی روش تئوری داده بنیاد در این مرحله نهفته است. این مرحله شامل تعیین الگوهای موجود در داده‌هاست و به سطح مقوله‌بندی مشهور است. لازمه این مرحله مقایسه دائمی داده‌هاست. پژوهشگر داده‌های کدگذاری شده را با یکدیگر مقایسه می‌کند و به صورت خوشه‌ها یا مقوله‌هایی درمی‌آورد که با هم تناسب دارند. بدین منظور، او هر یک از کدهای سطح اول را با سایر کدهای سطح اول مقایسه می‌کند و کدهای مشابه را در یک طبقه قرار می‌دهد. آنگاه هر طبقه را با سایر طبقات مقایسه می‌کند تا مطمئن شود که از سایر طبقات متمایز هستند. داده‌های جدید هم هم‌زمان با تمام داده‌ها مقایسه می‌شوند تا محوریته بین آن‌ها پیدا شود (پرست و همکاران، ۲۰۰۲).

۳-۵-۱-۳- کدگذاری انتخابی

در آخرین مرحله از کدگذاری که به کدگذاری انتخابی معروف است، پژوهشگر با توجه به کدها و مفاهیم شناسایی‌شده در دو مرحله قبل، به گزینش و انتخاب مفاهیم می‌پردازد. حاصل این مرحله رسیدن به طبقه اصلی است که با سایر طبقات ارتباط دارد، آن‌ها را توضیح می‌دهد و در حقیقت پالایش شده کدهای اولیه است (استراوس و کوربین^۲، ۱۹۹۰).

۳-۵-۲- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها در مرحله کمی

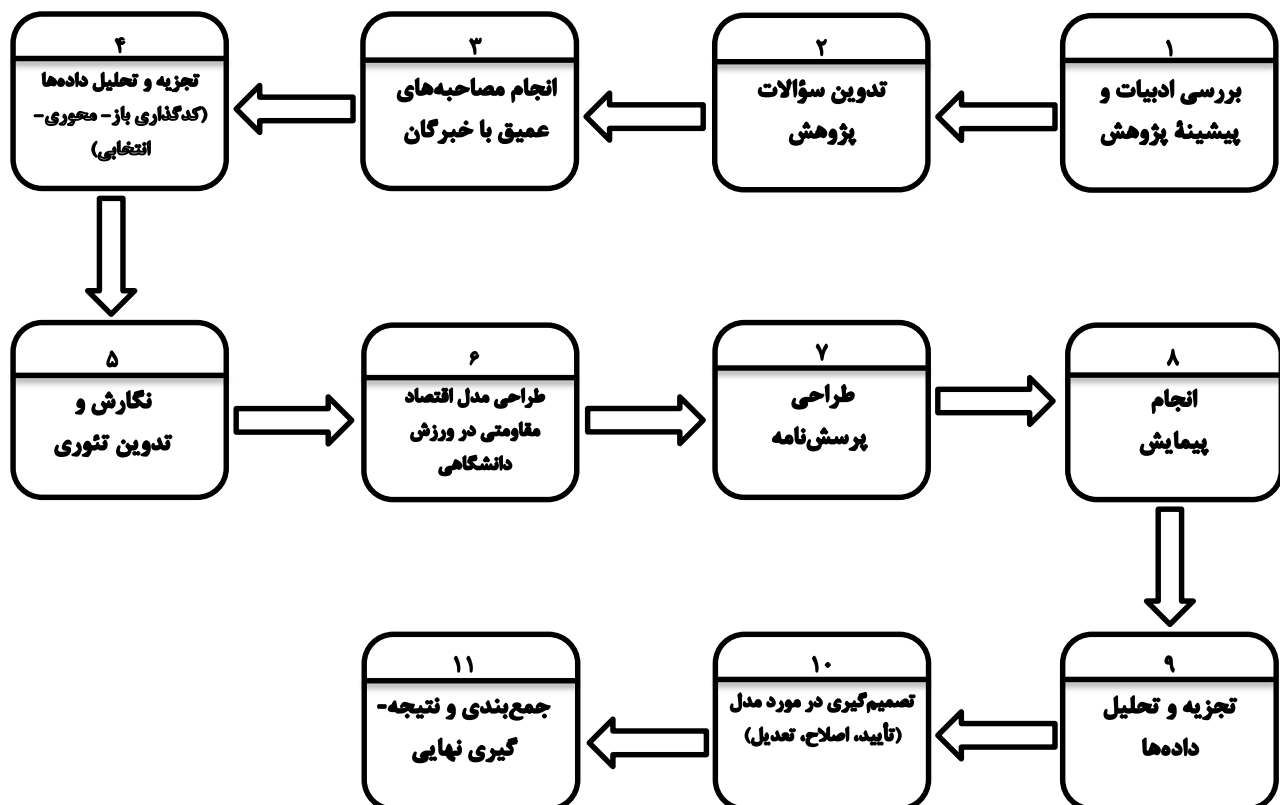
۱. Perist et al

۲. Strauss & Corbin

در بخش کمی این پژوهش اطلاعات حاصل از سؤال‌های بخش ابتدایی با استفاده از روش‌های آماری توصیفی مانند فراوانی، درصد، میانگین و انحراف استاندارد و با استفاده از نرم‌افزار SPSS مورد توصیف قرار گرفت. در حوزه آمار استنباطی، برای تحلیل ارتباطات میان شاخص‌ها و شناسایی شاخص‌های مرتبط با هر عامل از روش تحلیل عاملی اکتشافی در نرم‌افزار SPSS و برای آزمون کردن مدل از تحلیل عاملی تأییدی و نرم‌افزار کامل LISREL ۸٫۸ استفاده شد. علاوه بر این، برای بررسی پایایی پرسشنامه از روش آماری ضریب آلفای کرونباخ و برای بررسی کفایت اندازه نمونه‌گیری از آزمون‌های «کفایت اندازه نمونه‌گیری KMO» و «کرویت Barlett» نیز استفاده شد.

۳-۶- مراحل اجرای پژوهش

فرایند اجرای پژوهش حاضر به صورت شماتیک در شکل ۳-۱ نشان داده شده است.

شکل ۳-۱. فرایند اجرای پژوهش

فصل چهارم:

تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق

۴-۱- مقدمه

در انجام این پژوهش از دو رویکرد کیفی و کمی و به صورت پی در پی و تلفیقی استفاده شده است. لذا، در این فصل ابتدا نتایج و یافته‌های بخش کیفی و سپس نتایج بخش کمی گزارش شده است.

۴-۲- مرحله اول: بخش کیفی

در این پژوهش با ۳۰ نفر از خبرگان مصاحبه انجام شد که از مصاحبه بیست و دوم به بعد، اطلاعات دریافتی تکراری بودند؛ اما برای اطمینان از رسیدن به اشباع نظری مصاحبه‌ها تا مصاحبه سی‌ام ادامه یافت. مصاحبه‌ها از مهرماه ۱۳۹۷ آغاز و تا شهریورماه ۱۳۹۸ به طول انجامید.

۴-۲-۱- توصیف ویژگی‌های مصاحبه‌شوندگان

ویژگی‌های مصاحبه‌شوندگان به شرح جدول ۴-۱ و ۴-۲ است. در جدول ۴-۱ تعداد، جنسیت، سابقه و محل کار مصاحبه‌شوندگان ارائه شده است.

جدول ۴-۱. توصیف جنسیت، سابقه اجرایی و محل اشتغال مصاحبه‌شوندگان

تعداد		جنسیت		سابقه اجرایی				محل اشتغال		
مصاحبه‌شدگان		مرد	زن	کم‌تر از ۵ سال	۵ تا ۱۰ سال	۱۱ تا ۱۵ سال	بیش از ۱۵ سال	اداره کل	پژوهشگاه	دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی
۳۰	۲۵	۵	۲	۳	۷	۱۸	۵	۴	۲۱	

همان‌طور که در جدول ۴-۱ مشخص شده است اکثر نمونه‌ها در مرحله کیفی مرد بودند، بیش از ۱۵ سال سابقه اجرایی مرتبط با موضوع داشتند و عضو هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی بودند. در جدول ۴-۲ نیز تحصیلات و رشته تحصیلی مصاحبه‌شوندگان ارائه شده است.

جدول ۴-۲. توصیف تحصیلات و رشته تحصیلی مصاحبه‌شوندگان

تحصیلات		رشته تحصیلی	
دانشجوی دکتری	دکتری تخصصی	تربیت‌بدنی	غیر تربیت‌بدنی
۲	۲۸	۲۴	۶

جدول ۴-۲ نیز نشان می‌دهد اکثر مصاحبه‌شوندگان دارای مدرک دکتری و رشته تربیت‌بدنی بودند.

۴-۲-۲- تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی

کدگذاری داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها در این مطالعه، طی سه مرحله انجام شده است که عبارت‌اند از: ۱. کدگذاری باز، ۲. کدگذاری محوری و ۳. کدگذاری انتخابی. در ادامه نتایج هر یک از مراحل کدگذاری به ترتیب ارائه شده است.

۴-۲-۲-۱- کدگذاری باز داده‌ها

کدگذاری باز از نظر اشپیگل^۱ (۱۹۹۴) عبارت است از فرآیند خرد کردن داده‌ها به واحدهای مفاهیم. به‌عنوان یک قاعده، این فرآیند با مکتوب‌سازی مصاحبه آغاز و پس از آن، تحلیل خط به خط متن حاصل انجام می‌شود. در این مرحله، کلمات کلیدی و عباراتی که با نظر پاسخ‌دهندگان مرتبط بودند، شناسایی شد. این فرآیند به‌منظور مفهوم‌سازی اولیه انجام شد که شامل شناسایی مجموعه مفاهیم یا واحدهای داده‌ای مربوط به اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی بود. ۴۶۹ کد در مرحله اول به دست آمد که پس از اعمال تعدیل‌های لازم توسط پژوهشگر، به ۱۹۹ کد اصلی تقلیل یافت. بسیاری از کدهای شناسایی‌شده اگرچه با اصطلاحات و تعابیر متفاوت گفته شده‌اند، اما دارای مفهوم یکسانی بوده، بنابراین کدهای مشابه در هم ادغام شده و به‌عنوان محصول نهایی کدگذاری باز، در جدول ۴-۳ ارائه شده است.

۱. Spiegel

جدول ۴-۳. خلاصه نتایج کدگذاری باز مصاحبه‌ها

ردیف	کد باز	شماره مصاحبه‌شوندگان	موضوع
۱	شفاف سازی قوانین و مقررات در ورزش دانشگاهی	P۱- p۴- p۵- p۷- p۸- p۱۱- p۱۲- p۱۵- p۱۷- p۱۸- p۲۱- p۲۳- p۲۵- p۲۶- p۳۰	۱۵
۲	شفاف سازی نظام مالی در ورزش دانشگاهی	p۲- p۷- p۱۰ - p۱۴- p۱۶- p۱۹- p۲۰	۷
۳	شفاف سازی نظام اطلاعاتی در ورزش دانشگاهی	p۶- p۸- p۹- p۱۲- p۲۲- p۲۳- p۲۹- p۳۰	۸
۴	شفاف سازی قراردادهای دانشگاه و شرکت‌های خصوصی برای اماکن ورزشی	p۵- p۹- p۲۴- p۲۶	۴
۵	جهانی کردن مسابقات ورزشی دانشجویی	p۱۳- p۱۴- p۲۷	۳
۶	استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف‌های اقتصادی در حوزه ورزش دانشگاهی	p۵- p۱۸- p۲۱- p۲۸	۴
۷	گسترش همکاری و مشارکت با دانشگاه‌های منطقه و جهان در تولید لوازم ورزشی	P۱- p۲- p۳- p۷- p۱۱- p۱۶- p۱۹- p۲۰- p۲۲- p۲۸	۱۰
۸	توسعه تعاملات، ارتباطات منطقه‌ای و جهانی و حضور فعال و مؤثر در مجامع جهانی ورزش دانشگاهی	p۱۱- p۱۵- p۱۷- p۲۴	۴
۹	گسترش همکاری و تعامل باشگاه‌های ورزشی دانشگاهی با سایر کشورها	P۸- p۱۰- p۱۳- p۲۷	۴
۱۰	ایجاد نظارت کافی برای جلوگیری از وجود فساد در بخش‌های مختلف ورزش دانشگاهی	P۱- p۸- p۱۰- p۲۲- p۲۵- p۳۰	۶
۱۱	مشخص شدن سازوکارهای نظارتی و حمایتی	p۲۳- p۲۸- p۲۹	۳
۱۲	نظارت سازمان وزارت علوم بر حسن انجام اقدامات ورزش دانشگاهی	p۵- p۱۰- p۱۱- p۱۲- p۱۵- p۱۶- p۱۹- p۲۱- p۲۴- p۲۵	۱۰
۱۳	نظارت قوی و کافی بر هزینه‌کردها در ورزش دانشگاهی	P۱- p۳- p۶- p۸- p۹- p۱۱- p۱۳- p۱۷- p۲۶	۹
۱۴	نظارت شفاف (دولت و مسئولین) در ورزش دانشگاهی	p۲۷	۱
۱۵	توسعه خود ورزش در بین دانشجویان، کارکنان و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها	P۲- p۶- p۱۰- p۱۲- p۱۶- p۲۱- p۲۴- p۲۹- p۳۰	۹
۱۶	نیازسنجی و حرکت مطابق با نیازهای ورزش دانشگاهی	P۱- p۲- p۳- p۴- p۵- p۸- p۹- p۱۶- p۱۷- p۱۹- p۲۰- p۲۱- p۲۲- p۲۳- p۲۵- p۲۶- p۲۸- p۲۹- p۳۰	۱۹
۱۷	استفاده بهینه از اماکن و فضاهای ورزشی دانشگاه	P۱- p۲- p۳- p۴- p۵- p۶- p۷- p۸- p۱۰- p۱۱- p۱۲- p۱۳- p۱۴- p۱۸- p۲۱- p۲۲- p۲۳- p۲۴- p۲۷- p۲۸	۲۰
۱۸	مدیریت و نگهداری درست از تجهیزات، اماکن و فضاهای ورزشی دانشگاه	P۶- p۹- p۱۸- p۱۹- p۲۵- p۲۶- p۳۰	۷
۱۹	بازدید از کار متخصصین انبارداری ورزشی در دانشگاه‌ها	P۹- p۲۰- p۲۷	۳
۲۰	مسئولیت‌پذیر بودن دانشجویان در قبال تجهیزات ورزشی دانشگاه	P۲- p۳- p۷- p۱۱- p۱۲- p۱۳- p۱۴- p۱۵- p۲۰- p۲۴- p۲۹	۱۱
۲۱	پرهیز از موازی‌کاری در رویدادهای ورزشی دانشگاهی	P۹- p۲۱	۲
۲۲	جلوگیری از بریز و به پاش‌های رویدادهای ورزشی	P۹	۱
۲۳	برگزاری مسابقات ورزشی دانشگاهی در مکانی با دسترسی آسان و حمل‌ونقل و ایاب و ذهاب کمتر	P۱۲- p۳۰	۲
۲۴	مطالعه سازوکار بهتر در برگزاری رویدادهای ورزشی دانشگاهی	P۱۵- p۲۳	۲

ردیف	کد باز	شماره مصاحبه‌شوندگان	مجموع
۲۵	برقراری ارتباطات و انتقال تجارب در برگزاری رویدادهای ورزشی دانشگاهی	P۳- p۸- p۲۸	۳
۲۶	کسب دانش بین‌المللی در برگزاری رویدادهای ورزشی دانشگاهی	P۱۹- p۲۵	۲
۲۷	ایجاد گردشگری با برگزاری رویدادهای ورزشی دانشگاهی	P۶- p۱۳- p۲۲	۳
۲۸	میزبانی از رویدادهای ورزشی دانشگاهی	P۴- p۱۰- p۱۸- p۲۳- p۲۷	۵
۲۹	حضور در عرصه‌های بین‌المللی	P۲۴- p۲۹	۲
۳۰	اصلاح فرهنگ مصرف فردی	P۱۹- p۲۲- p۳۰	۳
۳۱	آموزش همگانی الگوی مصرف مطلوب	P۳- p۶- p۱۰- p۱۶- p۲۶	۵
۳۲	پیشگامی دولت و دانشگاه‌های دولتی در رعایت الگوی مصرف	P۱۴	۱
۳۳	مقابله با ترویج فرهنگ مصرف‌گرایی	P۱۲- p۱۵- p۲۱- p۲۴- p۲۹	۵
۳۴	توجه به مصرف بهینه انرژی، آب و برق و سوخت در اماکن و سالن‌های ورزشی	P۱- p۴- p۷- p۱۱- p۱۳- p۲۳- p۲۴- p۲۵- p۳۰	۹
۳۵	استفاده بهینه از لباس‌های ورزشی	P۱۵- p۱۹- p۲۶	۳
۳۶	توصیه به استفاده از وسایل و تجهیزات ورزشی قابل استفاده از سال قبل برای سال جاری	P۱- p۹- p۱۷	۳
۳۷	هم‌راستایی تقویم سالانه بخش‌های آموزش عالی باهم	P۲- p۱۱- p۱۴- p۱۸- p۲۰	۵
۳۸	جلوگیری از اتلاف منابع به جهت هزینه درمانی و دارویی با ورزش کردن	P۵- p۱۳- p۲۲	۳
۳۹	پرهیز از برگزاری رویدادهای مشابه	P۱- p۳- p۱۶- p۲۷	۴
۴۰	استفاده مناسب از کادر فنی دانشگاهی (مربی، داور و ...)	P۴- p۹- p۱۴	۳
۴۱	تشویق دانشجویان در استفاده بهینه از مصرف انرژی در اتاق‌های سرپوشیده ورزشی مانند اتاق تنیس روی میز	P۱۲- p۲۲	۲
۴۲	استفاده بهینه از منابع و امکانات موجود	P۱۲- p۱۵- p۱۶- P۱۸	۴
۴۳	متناسب بودن زیرساخت‌های فضاها و اماکن ورزشی دانشگاه‌ها با اهداف اقتصاد مقاومتی	P۱- p۳- p۹- p۲۱	۴
۴۴	استاندارد بودن فضاهای ورزشی موجود در دانشگاه‌ها	P۱۵- p۲۶	۲
۴۵	ساخت اماکن و فضاهای متناسب با نیاز دانشگاه	P۱- p۲- p۳- p۶- p۹- p۱۳- p۱۶- p۲۱	۸
۴۶	ساختن تجهیزات ورزشی در دانشگاه‌ها برحسب استانداردهای جهانی	P۲- p۴- p۵- p۸- p۱۷	۵
۴۷	دقت در داشتن ایمنی کافی و لازم در وسایل و تجهیزات ورزشی داخلی	P۲- p۵- p۱۱- p۲۴- p۳۰	۵
۴۸	به وجود آوردن زیرساخت‌های موردنیاز برای تولید محصولات داخلی که توان رقابت با محصولات مشابه خارجی را داشته باشند	P۳- p۴- p۷- p۲۰- p۲۸- p۲۹	۶
۴۹	جلوگیری از رشد بی‌رویه و دادن امتیاز به ایجاد رشته تربیت بدنی به برخی از دانشگاه‌هایی که زیرساخت لازم را ندارند	P۵	۱
۵۰	حفظ و نگهداری اماکن ورزشی موجود و افزایش بهره‌وری و استفاده مناسب از آن‌ها	P۵- p۱۲- p۲۲	۳

ردیف	کد باز	شماره مصاحبه‌شوندگان	موضوع
۵۱	طراحی و ساخت پروژه‌های ورزش دانشگاهی با کمترین هزینه نگهداری برای دولت	P۱۷- p۲۹	۱
۵۲	به کار گماردن افراد متخصص برای انبارداری سالن‌های ورزشی	P۲- p۳- p۱۳- p۱۶- p۱۷- p۲۱- p۲۵- p۲۷- p۲۸- p۲۹	۱۰
۵۳	حفظ و نگهداری از تجهیزات و وسایل آموزشی در کلاس‌ها	P۳- p۵- p۹	۳
۵۴	استفاده درست از امکانات موجود	P۲- p۳- p۵- p۸- p۹- p۱۱- p۱۸- p۲۰- p۲۴- p۲۶- p۲۹	۱۱
۵۵	تبدیل شدن اقتصاد مقاومتی به گفتمان غالب در فضای دانشگاه	P۱- p۶- p۱۷- p۱۹- p۳۰	۵
۵۶	مشخص شدن حوزه‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	P۳- p۷- p۱۱- p۱۵- p۲۱- p۲۲- p۲۵	۷
۵۷	از کل به جزء کردن اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	P۷	۱
۵۸	مشخص کردن سهم و نقش هر کسی در اجرای اقتصاد مقاومتی در دانشگاه‌ها	P۲- p۳- p۵- p۱۰- p۱۱- p۱۴- p۱۷- p۱۹- p۲۰- p۲۱- p۲۳	۱۱
۵۹	افزایش مشارکت دانشجویان در امر ورزش با درک درست از اقتصاد مقاومتی	P۱۵- p۲۶	۲
۶۰	شفاف‌سازی مفهومی و موضوعی اصطلاح اقتصاد مقاومتی	P۱- p۲- p۳- p۴- p۵- p۶- p۷- p۸- p۹- p۱۰- p۱۱- p۱۲- p۱۳- p۱۴- p۱۵- p۱۶- p۱۷- p۱۸- p۱۹- p۲۰- p۲۱- p۲۲- p۲۳- p۲۴- p۲۵- p۲۶- p۲۷- p۲۸- p۲۹- p۳۰	۳۰
۶۱	متناسب بودن سرفصل‌ها و محتوای دروس با اهداف اقتصاد مقاومتی	P۲- p۳- p۹- p۱۱- p۱۷- p۲۰- p۲۱- p۲۴- p۳۰	۹
۶۲	بازنگری و اصلاح اساسی در سرفصل‌ها و محتوای دروس تربیت بدنی با توجه به سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی	P۱- p۲- p۳- p۵- p۷- p۹- p۱۱- p۱۷- p۲۰- p۲۱- p۲۴- p۲۹- p۳۰	۱۳
۶۳	توجه به درس کارآفرینی ورزشی با رویکرد اقتصاد مقاومتی	P۳- p۵- p۹- p۱۱- p۲۹	۵
۶۴	اضافه شدن متون یا سرفصل درسی در حیطه اقتصاد مقاومتی	P۵- p۸- p۱۲- p۲۳	۴
۶۵	برگزاری کارگاه‌های آموزشی و دوره‌های مهارت افزایی برای مربیان، داوران و کارکنان حوزه ورزش دانشگاهی	P۲- p۴- p۵- p۶- p۱۱- p۱۵- p۱۸- p۲۱- p۲۶- p۳۰	۱۰
۶۶	آموزش روش‌های صحیح استفاده از تجهیزات ورزشی برای دانشجویان	P۱- p۴- p۵- p۹- p۱۱- p۱۷- p۱۹- p۲۲- p۲۷	۹
۶۷	ایجاد بانک‌های اطلاعاتی مختلف در زمینه اماکن ورزشی، دانشجویان ورزشکار و ...	P۳- p۲۸	۲
۶۸	دادن آموزش‌های لازم در خصوص سیاست‌گذاری، تدوین و اجرای اقتصاد مقاومتی و نحوه کاربست آن در سازمان‌های مرتبط به خود	p۱۳- p۱۷- p۱۹-P۲۶	۴
۶۹	آموزش دانشجویان برای انبارداری لوازم و تجهیزات ورزشی	P۲- p۵- p۱۸	۳
۷۰	گام برداشتن وزارت علوم در جهت کاربردی کردن علوم در کنار تولید علم	P۹- p۱۲- p۱۶- p۱۷	۴
۷۱	کاربردی کردن تحقیقات به جای پرداختن به علوم نظری صرف	P۱- p۳- p۲۵- p۲۷- p۳۰	۵
۷۲	تبدیل تئوری‌ها به اجرا یعنی اجرای اقتصاد مقاومتی در وزارت علوم	P۱۵- p۲۲	۲
۷۳	توسعه رویکرد پژوهش محوری در ورزش کشور	p۳- p۱۱	۲
۷۴	ارتباط با دانشگاه‌های مطرح دنیا در زمینه ورزش	P۱- p۳- p۶- p۱۰	۴
۷۵	توسعه مشارکت‌ها و شبکه‌های ارتباطی در ورزش دانشگاهی	P۸	۱

ردیف	کد باز	شماره مصاحبه‌شوندگان	مجموع
۷۶	عقد قراردادها با سایر سازمان‌ها به‌ویژه آموزش و پرورش	P۲- P۱۱- p۲۵	۳
۷۷	جذب تورسیم ورزشی از طریق تبلیغ و میزبانی مسابقات ملی و بین‌المللی در دانشگاه‌های شهرهای توریستی	P۲- p۹- p۱۵- p۲۰- p۲۹	۵
۷۸	حمایت از برون‌سپاری در تولید داخلی	P۱- P۴- p۶- p۱۰-	۴
۷۹	بهره‌گیری حداکثری از فرصت‌های اقتصادی منطقه‌ای و جهانی دانشگاه‌ها در ورزش	P۲۵	۱
۸۰	توجه به تولیدکنندگان داخلی برای تأمین تجهیزات و اقلام ورزشی در احداث بناها و زیرساخت‌های ورزشی دانشگاه‌ها	P۱۷- p۲۹- p۳۰	۳
۸۱	رونق تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی در بخش ورزش دانشگاهی	P۳- p۱۴	۲
۸۲	بهره‌برداری حداکثری و با بهره‌وری بالا از ظرفیت‌ها و مزیت‌های درونی ورزش دانشگاهی	P۸- p۲۷- p۳۰	۳
۸۳	استعدادیابی نیروهای توانمند داخلی و پرورش نیروهای توانمند ورزشی در دانشگاه‌ها	P۲- p۱۳- p۱۸- p۲۳	۴
۸۴	خودتکایی در ورزش دانشگاهی خصوصاً در شرایط بحرانی	P۶- p۲۲- p۲۴- p۲۸- p۲۹	۵
۸۵	معرفی کردن تولیدات ملی و تولیدکنندگان برتر داخلی محصولات ورزشی از طرق مختلف (برگزاری نمایشگاه‌ها، دعوت از دانشگاهیان و ...) به دانشجویان	P۱- p۲- p۳- p۷- p۹- p۱۱- p۱۴- p۱۶- p۱۷- p۱۹- p۲۱- p۲۶- p۲۹- p۳۰	۱۴
۸۶	ایجاد آگاهی بین مدیران، مربیان و دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار برای استفاده از محصولات ورزشی داخلی	P۵- p۱۲- p۱۷- p۲۴- p۳۰	۵
۸۷	بیان ایده‌های نو در تولید تجهیزات ورزشی در دانشگاه‌ها	P۳۰	۱
۸۸	بازسازی و تعمیر وسایل ورزشی مستعمل انباشته‌شده در انبار دانشگاه توسط دانشجویان در اوقات فراغت	P۱۳- p۲۳	۲
۸۹	پشتیبانی از طرح‌ها و اقدامات خلاقانه و مبتکرانه مرتبط با اقتصاد مقاومتی در ورزش در بین دانشجویان	P۲۷	۱
۹۰	ارزش‌آفرینی در دانشگاه‌ها	P۲- P۱۰	۲
۹۱	حمایت فرهنگی و معنوی از طرح‌های موفق و نوآوری‌های عرصه تولید و بهینه‌سازی مصرف و نوآوران	P۱۵- p۲۶	۲
۹۲	دادن ضمانت خرید به شرکت‌های دانش‌بنیان در ورزش دانشگاهی	P۲- p۸- p۹- p۲۹	۴
۹۳	آشنا کردن و ایجاد اعتماد در قهرمانان ورزشی دانشگاه‌ها با محصولات داخلی	P۳- p۱۲- p۲۰- p۲۵- p۳۰	۵
۹۴	تضمین بدون قید و شرط تولیدکنندگان داخلی برای کالاهایشان	P۲- p۳- p۱۷- p۲۳- p۲۵- p۲۹	۶
۹۵	توجه خاص به تولید کالاهای اساسی و محصولات زیربنایی	P۲	۱
۹۶	ارتقاء استانداردهای خدمات پس از فروش	P۲- p۳- p۸- p۱۰- p۱۷- p۱۹- p۲۱	۷
۹۷	برداشتن گام‌های بزرگ در جهت خودکفایی اقتصادی و افزایش اعتماد مردم با بالا رفتن کیفیت کالاهای داخلی	p۱۳- p۱۶- p۱۷- p۱۸- p۲۳- p۲۸- p۲۹- p۳۰	۸
۹۸	افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن‌ها	P۲- p۴- p۹- p۱۰- p۱۴- p۱۷- p۱۸- p۲۲- p۳۰	۹

ردیف	کد باز	شماره مصاحبه‌شوندگان	مجموع
۹۹	اعتمادسازی برای استفاده از تولیدات داخلی	P۳- p۲۸- p۲۹	۳
۱۰۰	ایجاد احساس امنیت برای سرمایه‌گذاری در ورزش دانشگاهی	P۲۹	۱
۱۰۱	تشکیل کمیته‌ها و کارگروه‌هایی برای اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	P۱- p۳- p۹- p۱۴- p۱۷- p۳۰	۶
۱۰۲	تعیین سهم هر بخش و دستگاه‌های زیرمجموعه برای اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	P۳	۱
۱۰۳	تشکیل دبیرخانه توسعه اقتصاد مقاومتی در ساختار اداره کل تربیت‌بدنی دانشگاه‌ها	P۲- p۴- p۱۸	۳
۱۰۴	ابلاغ آیین‌نامه، شیوه‌نامه یا بخش‌نامه مدون در مورد اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	P۲- p۳- p۷- p۹- p۱۰- p۱۳- p۱۶- p۱۷- p۱۹- p۲۱- p۲۹	۱۱
۱۰۵	اولویت‌بندی کردن موارد اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	P۲- p۹- p۱۴- p۳۰	۴
۱۰۶	اجرایی کردن اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی به جای شعار دادن	P۲- p۳- p۴- p۷- p۹- p۱۷- p۱۹- p۲۹- p۳۰	۹
۱۰۷	نهادینه کردن مفهوم اقتصاد مقاومتی و تأسی گرفتن از الگوی اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی کشور	P۲- p۳- p۹- p۱۲- p۱۶- p۱۷- p۲۰- p۲۱- p۳۰	۹
۱۰۸	آسیب‌شناسی اولیه از وضعیت ورزش دانشگاهی	P۲۶- p۲۹	۲
۱۰۹	انجام ندادن فعالیت‌های پراکنده و جزیره‌ای در ورزش دانشگاهی	P۲۸	۱
۱۱۰	وارد نکردن چالش و استرس به سیستم	P۴- p۲۹	۲
۱۱۱	راه‌اندازی رشته اقتصاد ورزشی در دانشگاه‌ها	P۱۹- p۲۵- p۲۹	۳
۱۱۲	بسترسازی برای تبلیغات درست کالاها و خدمات حامیان مالی	P۴	۱
۱۱۳	تشکیل مرکز مطالعاتی در دانشگاه برای انجام تحقیقاتی در مورد اقتصاد مقاومتی	P۲۶- p۳۰	۲
۱۱۴	رفع مشکل انحصاری بودن رسانه در ایران برای افزایش درآمدزایی ورزش دانشگاهی	P۲۴	۱
۱۱۵	اقدامات رسانه‌ای برای تبدیل مسئله اقتصاد مقاومتی به یک گفتمان ملی در دانشگاه	P۲- p۷- p۹- p۱۳- p۱۷- p۲۹	۶
۱۱۶	ساخت فیلم و مجموعه تلویزیونی در مورد کارآفرینان نمونه دانشگاهی و تشویق مردم به‌سوی کارآفرینی با بهره‌گیری از ابزارهای رسانه‌ای	P۲۱- p۲۹	۲
۱۱۷	معرفی کارآفرینان موفق در ورزش دانشگاهی در رسانه‌ها	P۳- p۷- p۹- p۱۴- p۱۸- p۲۰- P۳۰	۷
۱۱۸	مستندسازی در زمینه شرکت‌های دانش‌بنیان دانشگاه‌ها	P۱۷- p۲۲- p۲۷	۳
۱۱۹	اعتماد بین دانشجویان و پرسنل دانشگاه	P۲۹	۱
۱۲۰	برقراری ارتباط بین دانشجویان و تولیدکنندگان ورزشی داخلی	P۲- p۹- p۱۶- p۱۷- p۲۹	۵
۱۲۱	توانایی همکاری دانشجویان و پرسنل در جهت یک هدف مشترک	P۲- P۲۶- p۲۹	۳
۱۲۲	ایجاد نگرش اجتماعی به اقتصاد مقاومتی در دانشگاه‌ها	P۶	۱
۱۲۳	ترویج فرهنگ کار و تولید و استفاده از نیروی کار و سرمایه داخلی	P۳- p۱۰- p۱۷	۳

ردیف	کد باز	شماره مصاحبه‌شوندگان	مجموع
۱۲۴	فرهنگ‌سازی اجرای مورد به مورد و منظم اقتصاد مقاومتی و بهره‌وری بالا	P۱۷- p۲۱- p۲۸- p۲۹	۴
۱۲۵	ترویج فرهنگ اقتصاد مقاومتی در دانشگاه‌ها	P۱۲- p۱۹- p۳۰	۳
۱۲۶	فرهنگ سازی وقف و امور خیریه در ورزش دانشگاهی کشور	P۲۶- p۲۹	۲
۱۲۷	فرهنگ‌سازی در خصوص استفاده از تولیدات داخلی ورزشی	P۲- p۲- p۸- p۹- p۳۰	۵
۱۲۸	افزایش فرهنگ مشارکت در مواقع بحران	P۲۳	۱
۱۲۹	داشتن رویکرد محیط‌زیستی مسئولان	P۲۸- p۳۰	۲
۱۳۰	شرایط اقلیمی و آب و هوایی مناسب برای برگزاری اردوهای تیم‌های دانشجویی	P۹	۱
۱۳۱	آینده‌نگری اقتصادی با پرداختن به مسائل زیست‌محیطی	P۲۱- p۲۹	۲
۱۳۲	سرمایه‌گذاری در ورزش منجر به توسعه سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی	P۳- p۹- p۱۷- p۲۱- p۲۶- p۲۹	۶
۱۳۳	تشکیل کمیته‌ها و کمپین‌های زیست‌محیطی در دانشگاه‌ها	P۱ - p۳- p۴- P۲۹	۴
۱۳۴	آلوده نکردن محیط‌زیست مثل چمن‌های فوتبال دانشگاه‌ها	P۲- p۲۱- p۲۸	۳
۱۳۵	مهم بودن ورزش دانشگاهی به دلیل کمک به جلوگیری از افسردگی، اعتیاد و خودکشی و ... دانشجویان	P۷- p۱۵- p۲۱- p۲۹	۴
۱۳۶	طرح پایش سلامت و فعالیت بدنی در تمامی دانشگاه‌ها	P۱۷	۱
۱۳۷	توسعه سلامت دانشگاه با استفاده از سرمایه‌گذاری، ترویج و نهادهای‌سازی ورزش همگانی	P۳- p۹- p۲۰- p۲۳- p۲۸- p۲۹- p۳۰	۷
۱۳۸	وجود انعطاف‌پذیری در قراردادهای ورزشی دانشگاه‌ها	P۱- p۲- p۳- p۹- p۲۹- p۳۰	۶
۱۳۹	انعطاف‌پذیری در تولید محصولات مختلف ورزشی	P۲۱	۱
۱۴۰	وجود کارگران چند پیشه در دانشگاه‌ها که با مواجه شدن در بیکاری در یک حوزه به‌راحتی قابل‌انتقال به سایر حوزه‌ها باشند	P۱- P۲۹	۲
۱۴۱	روابط مناسب با دانشجویان در صورت وقوع مشکلات	P۳۰	۱
۱۴۲	ایجاد ساختار سازمانی منعطف باقابلیت انطباق‌پذیری در ورزش دانشگاهی	P۱۷- p۱۸- p۲۱- p۲۹	۴
۱۴۳	پالایش قوانین موجود و وضع قوانین جدید با توجه به سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی	P۱۵- p۲۰	۲
۱۴۴	تأسیس مؤسسات خیریه‌ای و ایجاد صندوق خیریه در دانشگاه‌ها	P۱۲- P۲۱- p۲۹- p۳۰	۴
۱۴۵	کمک‌های عام‌المنفعه توسط چهره‌های ورزشی	P۱۹	۱
۱۴۶	شناسایی و بهره‌گیری از کمک خیرین ورزشی	P۳- p۹- p۱۲- p۱۷- p۲۰- p۲۱- p۲۹	۷
۱۴۷	توجه به خیرین در حیطه ورزش دانشگاهی	P۳-p۲۹	۲
۱۴۸	راه‌اندازی مجمع خیرین برای ساخت اماکن ورزشی دانشگاه‌ها	P۲۴- p۲۹- p۳۰	۳
۱۴۹	تشکیل انجمن‌های داوطلبانه در ورزش دانشگاهی	P۹- p۱۹	۲
۱۵۰	استفاده از داوطلبان ورزشی و غیرورزشی در برگزاری رویدادهای ورزشی در دانشگاه‌ها	P۳- p۱۶- p۱۷- p۲۹	۴
۱۵۱	تشویق دانشجویان برای انجام کارهایی در مراکز تندرستی و ... به‌عنوان واحد کارآموزی	P۱۷- p۲۰	۲

ردیف	کد باز	شماره مصاحبه‌شوندگان	مجموع
۱۵۲	پرورش و سازمان‌دهی داوطلبین در رویدادهای ورزشی	P۲۴	۱
۱۵۳	مشارکت داوطلبانه و بدون چشم‌داشت دانشجویان در فعالیت‌ها و مسابقات ورزشی	P۲۷- p۲۹	۲
۱۵۴	اعتقاد سیستم مدیریتی ورزش دانشگاهی به امر اقتصادی مقاومتی	P۱- p۷- p۱۰- p۱۶- p۳۰	۵
۱۵۵	نهادینه‌شدن و پذیرفتن مفهوم اقتصاد مقاومتی در بین مسئولین ورزش دانشگاهی	P۲۳- p۲۷- p۲۸	۳
۱۵۶	عزم جدی برای تحقق اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	P۲۱	۱
۱۵۷	احساس مسئولیت از طرف هر فرد در اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	P۲- p۸- p۱۲- p۱۷- p۲۱- p۲۳- p۲۹	۷
۱۵۸	به باور رسیدن در بخش صدور خدمات فنی و علمی در عرصه ورزش دانشگاهی	P۱۷- p۱۹- p۲۱	۳
۱۵۹	توجه به فعالیت‌های اقتصادی درآمدزا در ورزش دانشگاهی	P۲۴- p۲۵- p۲۸	۳
۱۶۰	کاهش اتکای بودجه و درآمدهای دانشگاه‌های دولتی به منابع نفت و گاز کشور و جایگزینی با درآمدهای حاصل از رویدادهای ورزش دانشگاهی	P۲- p۸- p۹- p۱۱- p۱۶- p۱۹- p۲۱- p۲۶- p۲۷- p۳۰	۱۰
۱۶۱	جایگزینی صادرات ورزشی (دانش) به جای نفت	P۱۶- p۲۲	۲
۱۶۲	تقویت در استفاده از سایر منابع درآمدی در ورزش دانشگاهی	P۲۲	۱
۱۶۳	ایجاد ارتباط بین بخش صنعت و دانشگاه	P۲۶- p۲۹	۲
۱۶۴	شناخت درست از فناوری‌های روز و فناوری‌های آینده در دنیا در ورزش دانشگاه‌ها	P۲۷	۱
۱۶۵	تشویق بنگاه‌های اقتصادی و دستگاه‌های اجرایی به بهره‌گیری از یافته‌های پژوهشی و فناوری‌های شکل‌یافته در مراکز پژوهشی دانشگاه‌ها	P۹- p۱۷- p۲۱	۳
۱۶۶	افزایش علم و دانش تولید لوازم ورزشی موردنیاز دانشگاه‌ها در شرکت‌های دانش‌بنیان	P۱۷- p۲۹	۲
۱۶۷	احداث شرکت‌های دانش‌بنیان در دانشگاه‌ها و به‌کارگیری متخصصین ورزشی	P۱- p۱۱- p۱۵- p۱۶- p۱۷- p۲۰- p۲۹	۷
۱۶۸	فعالیت دانش‌آموختگان ورزشی در شرکت‌های دانش‌بنیان دانشگاه‌ها	P۲- P۹- p۱۷- p۱۹- p۳۰	۵
۱۶۹	اعتباریابی شدن وسایل و ابزارهای داخلی توسط شرکت‌های دانش‌بنیان	P۵- p۹- p۱۲	۳
۱۷۰	فروش محصولات دانش‌بنیان در دانشگاه‌ها و خارج از آن	P۹- p۱۱- p۱۷- p۱۹- p۲۸- p۲۹	۶
۱۷۱	اعطای جایزه به شرکت‌های دانش‌بنیان	P۳۰	۱
۱۷۲	جلوگیری از مهاجرت نخبگان به دلیل فقدان زمینه کسب‌وکار دانش‌بنیان در کشور	P۱۶- p۱۷- p۱۹- p۲۶- p۲۹	۵
۱۷۳	مشارکت دادن بخش خصوصی در تولید و فروش محصولات ورزشی در دانشگاه‌ها	P۱- p۵- p۱۲- p۱۶- p۱۷- p۱۹- p۲۸	۷
۱۷۴	قرار گرفتن فضاهای ورزشی دانشگاه‌ها در اختیار بخش‌های خصوصی	P۱- p۵- p۱۶- p۱۷- p۲۹	۵

ردیف	کد باز	شماره مصاحبه‌شوندگان	مجموع
۱۷۵	حمایت وزارتخانه‌ها از خصوصی‌سازی فضاهای ورزشی دانشگاه-ها و متقابلاً حمایت رؤسای دانشگاه‌ها از این موضوع	P۱۶- p۱۹	۲
۱۷۶	تشویق مدیران از طرف بالادستی‌ها برای استفاده مفید از اماکن ورزشی	P۲۳- p۲۵- p۲۸	۳
۱۷۷	توانایی میزبانی رویدادهای بزرگ و جهانی ورزش دانشگاهی و گردشگری ورزشی	P۱۲- p۲۷	۲
۱۷۸	قرار گرفتن افراد متخصص و باتجربه در رأس کادر دانشگاهی	P۱۱- p۲۳- p۲۹	۳
۱۷۹	استفاده از نخبگان و متخصصین در امور ورزش دانشگاهی	P۲۸	۱
۱۸۰	کمک گرفتن از پیشکسوتان در اداره کارها	P۱۲- p۱۷- p۲۶	۳
۱۸۱	انتصاب مدیران لایق ورزشی با علم و دانش، تجربه و متعهد	P۱۶- p۲۰	۲
۱۸۲	ارائه‌کردن دیدگاه‌های دانشگاهیان به دولت	P۱- p۸- p۲۳	۳
۱۸۳	همکاری بیشتر دانشگاه‌ها با دستگاه‌های اجرایی کشور	P۲۹	۱
۱۸۴	توجه به مهارت‌ها و استعداد عمومی نیروی انسانی در دانشگاه	P۱۰- p۱۹- p۲۵	۳
۱۸۵	توجه به قابلیت‌های خلاقانه نیروی انسانی در دانشگاه	P۲- P۴- P۱۷- p۲۵	۴
۱۸۶	آگاهی و برنامه‌ریزی دانشگاهیان در خصوص خروجی‌های کارکردن بر اساس اقتصاد مقاومتی	P۱- p۱۰- p۳۰	۳
۱۸۷	آگاهی و برنامه‌ریزی دانشگاهیان در خصوص سنجش میزان اثربخشی اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	P۱۳- p۲۳	۲
۱۸۸	تشویق دانشجویان به خودباوری از سرمایه‌های داخلی	P۳- P۸- p۱۹	۳
۱۸۹	آگاهی دانشگاهیان در خصوص اهمیت موضوع اقتصاد مقاومتی در ورزش	P۵- p۲۰	۲
۱۹۰	حرکت بر اساس برنامه و پرهیز از تصمیمات خلق الساعه	P۴- p۶- p۹- p۱۲- p۱۷- p۳۰	۶
۱۹۱	برنامه‌ریزی در جزئی‌ترین بخش‌های سازمان بر اساس اقتصاد مقاومتی	P۱۲- p۱۹- p۲۸	۳
۱۹۲	مشخص‌شدن برنامه اجرایی مشخص و تکلیف شده در ورزش دانشگاهی	P۲۵	۱
۱۹۳	تدوین برنامه‌ها و سازوکارهای دانشگاه همسو با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی	P۱۴- p۲۰- p۲۱- p۲۹	۴
۱۹۴	افزایش افراد برنامه‌ریز و متخصص در حیطه اقتصاد ورزش در دانشگاه‌ها	P۱- p۵	۲
۱۹۵	نهادینه‌سازی نگاه برنامه‌محوری در ورزش دانشگاهی	P۲- p۴- p۹- P۱۷	۴
۱۹۶	ایجاد الگوی اقتصاد مقاومتی در دانشگاه‌ها	P۸- p۲۶	۲
۱۹۷	ایجاد توانایی برای الگوگیری از دانشگاه‌های کشورهای دیگر	P۱۵- p۱۸- p۲۲- p۳۰	۴
۱۹۸	بررسی وضعیت اقتصاد ورزش دانشگاهی بر مبنای اقتصاد کشور	P۵- p۲۴	۲
۱۹۹	داشتن الگوی مشخص برای مدیریت اقتصاد ورزشی، به‌ویژه در برخورد با شرایط چالش و بحران	P۳- P۲۳- p۲۸	۳

ردیف	کد باز	شماره مصاحبه‌شوندگان	ردیف
۸۴۷	مجموع	$\begin{array}{cccc} p_1=30 & p_2=42 & p_3=49 & p_4= \\ 21 & p_5=28 & p_6=16 & p_7=18 \\ p_8=22 & p_9=46 & p_{10}=20 & p_{11}=26 \\ p_{12}=27 & p_{13}=18 & p_{14}=16 & \\ p_{15}=20 & p_{16}=27 & p_{17}=52 & p_{18}= \\ 18 & p_{19}=31 & p_{20}=24 & p_{21}=37 \\ p_{22}=20 & p_{23}=24 & p_{24}=21 & p_{25}= \\ 21 & p_{26}=25 & p_{27}=19 & p_{28}=26 \\ p_{29}=59 & p_{30}=45 & & \end{array}$	

همان‌گونه که در جدول ۳-۴ مشاهده می‌شود با تجزیه و تحلیل مصاحبه‌های صورت گرفته در مرحله کدگذاری باز ۱۹۹ کد باز شناسایی شد که در مجموع ۸۴۷ بار در مصاحبه‌ها به آن‌ها اشاره شده است. در این مرحله سعی بر این بوده نکات کلیدی موردنظر مصاحبه‌شوندگان از مصاحبه‌ها استخراج شود. علاوه بر این، تعبیر و اصلاحات متفاوتی که مصاحبه‌شوندگان به کار می‌بردند و مفاهیم یکسانی داشتند در قالب یک کد باز در نظر گرفته شده بود.

۴-۲-۲-۲- کدگذاری محوری داده‌ها

کدگذاری محوری، مرحله دوم تجزیه و تحلیل در نظریه پردازی داده بنیاد است. هدف از این مرحله برقراری رابطه بین طبقه‌های تولیدشده (در مرحله کدگذاری باز) است. در این مرحله، کدهای تولیدشده در گام قبلی، به روشی جدید و با هدف ایجاد ارتباط میان کدها بازنویسی شدند. تمامی کدهای مشابه در گروه خاص خود قرار گرفتند. بدین منظور تمامی کدهای ایجادشده دوباره بازبینی شد و با متون مقایسه گردید تا مطلبی فراموش نشود. در این فرآیند ممکن بود چندین کد باز با عنوان یک کد محوری کدگذاری شوند. ۱۹۹ کد باز استخراجی به ۳۳ کد محوری تبدیل شدند (جدول شماره ۴-۴).

جدول ۴-۴. کدگذاری محوری داده‌ها

ردیف	کد محوری	کد باز
۱	شفافیت‌های قانونی	شفاف سازی قوانین و مقررات در ورزش دانشگاهی
		شفاف سازی نظام مالی در ورزش دانشگاهی
		شفاف سازی نظام اطلاعاتی در ورزش دانشگاهی
		شفاف سازی قراردادهای دانشگاه و شرکت‌های خصوصی برای امکان ورزشی
۲	دیپلماسی ورزش دانشگاهی	جهانی کردن مسابقات ورزشی دانشجویی
		استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف‌های اقتصادی در حوزه ورزش دانشگاهی
		گسترش همکاری و مشارکت با دانشگاه‌های منطقه و جهان در تولید لوازم ورزشی
		توسعه تعاملات، ارتباطات منطقه‌ای و جهانی و حضور فعال و مؤثر در مجامع جهانی ورزش دانشگاهی
۳	کنترل و نظارت	گسترش همکاری و تعامل باشگاه‌های ورزشی دانشگاهی با سایر کشورها
		ایجاد نظارت کافی برای جلوگیری از وجود فساد در بخش‌های مختلف ورزش دانشگاهی
		مشخص شدن سازوکارهای نظارتی و حمایتی
		نظارت سازمان وزارت علوم بر حسن انجام اقدامات ورزش دانشگاهی
		نظارت قوی و کافی بر هزینه‌کردها در ورزش دانشگاهی
		نظارت شفاف (دولت و مسئولین) در ورزش دانشگاهی
۴	مدیریت هزینه‌ها	نظارت بر کار متخصصین انبارداری ورزشی در دانشگاه‌ها
		توسعه خود ورزش در بین دانشجویان، کارکنان و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها
		نیازسنجی و حرکت مطابق با نیازهای ورزش دانشگاهی
		استفاده بهینه از اماکن و فضاهای ورزشی دانشگاه
		مدیریت و نگهداری درست از تجهیزات، اماکن و فضاهای ورزشی دانشگاه
		مسئولیت‌پذیر بودن دانشجویان در قبال تجهیزات ورزشی دانشگاه
		پرهیز از موازی‌کاری در رویدادهای ورزشی دانشگاهی
		جلوگیری از بریز و به پاش‌های رویدادهای ورزشی
۵	نحوه برگزاری رویدادهای ورزشی	برگزاری مسابقات ورزشی دانشگاهی در مکانی با دسترسی آسان و حمل‌ونقل و ایاب و ذهاب کمتر
		مطالعه سازوکار بهتر در برگزاری رویدادهای ورزشی دانشگاهی
		برقراری ارتباطات و انتقال تجارب در برگزاری رویدادهای ورزشی دانشگاهی
		کسب دانش بین‌المللی در برگزاری رویدادهای ورزشی دانشگاهی
		ایجاد گردشگری با برگزاری رویدادهای ورزشی دانشگاهی
		میزبانی از رویدادهای ورزشی دانشگاهی
۶	پرهیز از اسراف‌کاری	حضور در عرصه‌های بین‌المللی
		اصلاح فرهنگ مصرف فردی
		آموزش همگانی الگوی مصرف مطلوب
		پیشگامی دولت و دانشگاه‌های دولتی در رعایت الگوی مصرف
		مقابله با ترویج فرهنگ مصرف‌گرایی
		توجه به مصرف بهینه انرژی، آب و برق و سوخت در اماکن و سالن‌های ورزشی
		استفاده بهینه از لباس‌های ورزشی
		توصیه به استفاده از وسایل و تجهیزات ورزشی قابل‌استفاده از سال قبل برای سال جاری
		هم‌راستایی تقویم سالانه بخش‌های آموزش عالی باهم
		جلوگیری از اتلاف منابع به جهت هزینه درمانی و دارویی با ورزش کردن
		پرهیز از برگزاری رویدادهای مشابه
		استفاده مناسب از کادر فنی دانشگاهی (مربی، داور و ...)

ردیف	کد محوری	کد باز
		تشویق دانشجویان در استفاده بهینه از مصرف انرژی در اتاق‌های سرپوشیده ورزشی مانند اتاق تنیس روی میز
		استفاده بهینه از منابع و امکانات موجود
۷	امکان و تجهیزات ورزشی و زیرساخت‌ها	متناسب بودن زیرساخت‌های فضاها و اماکن ورزشی دانشگاه‌ها با اهداف اقتصاد مقاومتی
		استاندارد بودن فضاهای ورزشی موجود در دانشگاه‌ها
		ساخت اماکن و فضاهای متناسب با نیاز دانشگاه
		ساختن تجهیزات ورزشی در دانشگاه‌ها برحسب استانداردهای جهانی
		دقت در داشتن ایمنی کافی و لازم در وسایل و تجهیزات ورزشی داخلی
		به وجود آوردن زیرساخت‌های موردنیاز برای تولید محصولات داخلی که توان رقابت با محصولات مشابه خارجی را داشته باشند
		جولوگیری از رشد بی‌رویه و دادن امتیاز به ایجاد رشته تربیت‌بدنی به برخی از دانشگاه‌هایی که زیرساخت لازم را ندارند
۸	حفظ و نگهداری اماکن و تجهیزات ورزشی	حفظ و نگهداری اماکن ورزشی موجود و افزایش بهره‌وری و استفاده مناسب از آن‌ها
		طراحی و ساخت پروژه‌های ورزش دانشگاهی با کمترین هزینه نگهداری برای دولت
		به کار گماردن افراد متخصص برای انبارداری سالن‌های ورزشی
		حفظ و نگهداری از تجهیزات و وسایل آموزشی در کلاس‌ها
		استفاده درست از امکانات موجود
۹	شفاف‌سازی واژه اقتصاد مقاومتی	تبدیل‌شدن اقتصاد مقاومتی به گفتمان غالب در فضای دانشگاه
		مشخص‌شدن حوزه‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی
		از کل به جزء کردن اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی
		مشخص کردن سهم و نقش هرکسی در اجرای اقتصاد مقاومتی در دانشگاه‌ها
		افزایش مشارکت دانشجویان در امر ورزش با درک درست از اقتصاد مقاومتی
		شفاف سازی مفهومی و موضوعی اصطلاح اقتصاد مقاومتی
۱۰	سرفصل‌های درسی	متناسب بودن سرفصل‌ها و محتوای دروس با اهداف اقتصاد مقاومتی
		بازنگری و اصلاح اساسی در سرفصل‌ها و محتوای دروس تربیت‌بدنی با توجه به سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی
		توجه به درس کارآفرینی ورزشی با رویکرد اقتصاد مقاومتی
		اضافه شدن متون یا سرفصل درسی در حیطه اقتصاد مقاومتی
۱۱	دانش‌افزایی	برگزاری کارگاه‌های آموزشی و دوره‌های مهارت‌افزایی برای مربیان، داوران و کارکنان حوزه ورزش دانشگاهی
		آموزش روش‌های صحیح استفاده از تجهیزات ورزشی برای دانشجویان
		ایجاد بانک‌های اطلاعاتی مختلف در زمینه اماکن ورزشی، دانشجویان ورزشکار و ...
		دادن آموزش‌های لازم در خصوص سیاست‌گذاری، تدوین و اجرای اقتصاد مقاومتی و نحوه کاربست آن در سازمان‌های مرتبط به خود
		آموزش دانشجویان برای انبارداری لوازم و تجهیزات ورزشی
۱۲	کاربردی کردن علوم	گام برداشتن وزارت علوم در جهت کاربردی کردن علوم در کنار تولید علم
		کاربردی کردن تحقیقات به‌جای پرداختن به علوم نظری صرف
		تبدیل تئوری‌ها به اجرا یعنی اجرای اقتصاد مقاومتی در وزارت علوم
		توسعه رویکرد پژوهش‌محوری در ورزش کشور
۱۳	اقتصاد برون‌گرا	ارتباط با دانشگاه‌های مطرح دنیا در زمینه ورزش
		توسعه مشارکت‌ها و شبکه‌های ارتباطی در ورزش دانشگاهی
		عقد قراردادهای با سایر سازمان‌ها به‌ویژه آموزش و پرورش

ردیف	کد محوری	کد باز
		جذب توریسم ورزشی از طریق تبلیغ و میزبانی مسابقات ملی و بین‌المللی در دانشگاه‌های شهرهای توریستی
		حمایت از برون‌سپاری در تولید داخلی
		بهره‌گیری حداکثری از فرصت‌های اقتصادی منطقه‌ای و جهانی دانشگاه‌ها در ورزش
۱۴	اقتصاد درون‌زا	توجه به تولیدکنندگان داخلی برای تأمین تجهیزات و اقلام ورزشی در احداث بناها و زیرساخت‌های ورزشی دانشگاه‌ها
		رونق تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی در بخش ورزش دانشگاهی
		بهره‌برداری حداکثری و با بهره‌وری بالا از ظرفیت‌ها و مزیت‌های درونی ورزش دانشگاهی
		استعدادیابی نیروهای توانمند داخلی و پرورش نیروهای توانمند ورزشی در دانشگاه‌ها
		خوداتکایی در ورزش دانشگاهی خصوصاً در شرایط بحرانی
		معرفی کردن تولیدات ملی و تولیدکنندگان برتر داخلی محصولات ورزشی از طرق مختلف (برگزاری نمایشگاه‌ها، دعوت از دانشگاهیان و ...) به دانشجویان
		ایجاد آگاهی بین مدیران، مربیان و دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار برای استفاده از محصولات ورزشی داخلی
		بیان ایده‌های نو در تولید تجهیزات ورزشی در دانشگاه‌ها
		بازسازی و تعمیر وسایل ورزشی مستعمل انباشته‌شده در انبار دانشگاه توسط دانشجویان در اوقات فراغت
		پشتیبانی از طرح‌ها و اقدامات خلاقانه و مبتکرانه مرتبط با اقتصاد مقاومتی در ورزش در بین دانشجویان
۱۵	ارائه دیدگاه‌های نو	ارزش‌آفرینی در دانشگاه‌ها
		حمایت فرهنگی و معنوی از طرح‌های موفق و نوآوری‌های عرصه تولید و بهینه‌سازی مصرف و نوآوران
		دادن ضمانت خرید به شرکت‌های دانش‌بنیان در ورزش دانشگاهی
		آشنا کردن و ایجاد اعتماد در قهرمانان ورزشی دانشگاه‌ها با محصولات داخلی
		تضمین بدون قید و شرط تولیدکنندگان داخلی برای کالاهایشان
۱۶	اعتماد بین تولیدکننده و مشتری	توجه خاص به تولید کالاهای اساسی و محصولات زیربنایی
		ارتقاء استانداردهای خدمات پس از فروش
		برداشتن گام‌های بزرگ در جهت خودکفایی اقتصادی و افزایش اعتماد مردم با بالا رفتن کیفیت کالاهای داخلی
		افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن‌ها
		اعتمادسازی برای استفاده از تولیدات داخلی
		ایجاد احساس امنیت برای سرمایه‌گذاری در ورزش دانشگاهی
		تشکیل کمیته‌ها و کارگروه‌هایی برای اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی
		تعیین سهم هر بخش و دستگاه‌های زیرمجموعه برای اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی
		تشکیل دبیرخانه توسعه اقتصاد مقاومتی در ساختار اداره کل تربیت‌بدنی دانشگاه‌ها
		ابلاغ آیین‌نامه، شیوه‌نامه یا بخش‌نامه مدون در مورد اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی
۱۷	مدیریت و سیاست‌گذاری‌ها	اولویت‌بندی کردن موارد اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی
		اجرایی کردن اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی به‌جای شعار دادن

ردیف	کد محوری	کد باز
		نهادینه کردن مفهوم اقتصاد مقاومتی و تأسی گرفتن از الگوی اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی کشور
		آسیب شناسی اولیه از وضعیت ورزش دانشگاهی
		انجام ندادن فعالیت های پراکنده و جزیره ای در ورزش دانشگاهی
		وارد نکردن چالش و استرس به سیستم
		راه اندازی رشته اقتصاد ورزشی در دانشگاه ها
		بستر سازی برای تبلیغات درست کالاها و خدمات حامیان مالی
		تشکیل مرکز مطالعاتی در دانشگاه برای انجام تحقیقاتی در مورد اقتصاد مقاومتی
۱۸	حضور رسانه ها در ورزش دانشگاهی	رفع مشکل انحصاری بودن رسانه در ایران برای افزایش درآمدزایی ورزش دانشگاهی
		اقدامات رسانه ای برای تبدیل مسئله اقتصاد مقاومتی به یک گفتمان ملی در دانشگاه
		ساخت فیلم و مجموعه تلویزیونی در مورد کارآفرینان نمونه دانشگاهی و تشویق مردم به سوی کارآفرینی با بهره گیری از ابزارهای رسانه ای
		معرفی کارآفرینان موفق در ورزش دانشگاهی در رسانه ها
		مستند سازی در زمینه شرکت های دانش بنیان دانشگاه ها
		اعتماد بین دانشجویان و پرسنل دانشگاه
۱۹	سرمایه اجتماعی	برقراری ارتباط بین دانشجویان و تولید کنندگان ورزشی داخلی
		توانایی همکاری دانشجویان و پرسنل در جهت یک هدف مشترک
		ایجاد نگرش اجتماعی به اقتصاد مقاومتی در دانشگاه ها
		ترویج فرهنگ کار و تولید و استفاده از نیروی کار و سرمایه داخلی
۲۰	نهادینه شدن فرهنگ	فرهنگ سازی اجرای مورد به مورد و منظم اقتصاد مقاومتی و بهره وری بالا
		ترویج فرهنگ اقتصاد مقاومتی در دانشگاه ها
		فرهنگ سازی وقف و امور خیریه در ورزش دانشگاهی کشور
		فرهنگ سازی در خصوص استفاده از تولیدات داخلی ورزشی
		افزایش فرهنگ مشارکت در مواقع بحران
		داشتن رویکرد محیط زیستی مسئولان
۲۱	بهداشت محیط زیستی دانشگاه ها	شرایط اقلیمی و آب و هوایی مناسب برای برگزاری اردوهای تیم های دانشجویی
		آینده نگری اقتصادی با پرداختن به مسائل زیست محیطی
		سرمایه گذاری در ورزش منجر به توسعه سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی
		تشکیل کمیته ها و کمپین های زیست محیطی در دانشگاه ها
		آلوده نکردن محیط زیست مثل چمن های فوتبال دانشگاه ها
		مهم بودن ورزش دانشگاهی به دلیل کمک به جلوگیری از افسردگی، اعتیاد و خودکشی و ... دانشجویان
		طرح پایش سلامت و فعالیت بدنی در تمامی دانشگاه ها
		توسعه سلامت دانشگاه با استفاده از سرمایه گذاری، ترویج و نهادینه سازی ورزش همگانی
		وجود انعطاف پذیری در قراردادهای ورزشی دانشگاه ها
		انعطاف پذیری در تولید محصولات مختلف ورزشی در شرکت های دانش بنیان دانشگاه ها
۲۲	انعطاف پذیری	

ردیف	کد محوری	کد باز
		وجود کارگران چند پیشه در دانشگاه‌ها که با بیکاری در یک حوزه به راحتی قابل انتقال به سایر حوزه‌ها باشند
		روابط مناسب با دانشجویان در صورت وقوع مشکلات
		ایجاد ساختار سازمانی منعطف با قابلیت انطباق پذیری در ورزش دانشگاهی
		پالایش قوانین موجود و وضع قوانین جدید با توجه به سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی
۲۳	مشارکت خیرین	تأسیس مؤسسات خیریه‌ای و ایجاد صندوق خیریه در دانشگاه‌ها
		کمک‌های عام‌المنفعه توسط چهره‌های ورزشی
		شناسایی و بهره‌گیری از کمک خیرین ورزشی
		توجه به خیرین در حیطه ورزش دانشگاهی
		راه‌اندازی مجمع خیرین برای ساخت اماکن ورزشی دانشگاه‌ها
		تشکیل انجمن‌های داوطلبانه در ورزش دانشگاهی
		استفاده از داوطلبان ورزشی و غیرورزشی در برگزاری رویدادهای ورزشی در دانشگاه‌ها
		تشویق دانشجویان برای انجام کارهایی در مراکز تندرستی و ... به عنوان واحد کارآموزی
۲۴	ترویج فرهنگ داوطلبی	پرورش و سازمان‌دهی داوطلبین در رویدادهای ورزشی
		مشارکت داوطلبانه و بدون چشم‌داشت دانشجویان در فعالیت‌ها و مسابقات ورزشی
		اعتقاد سیستم مدیریتی ورزش دانشگاهی به امر اقتصاد مقاومتی
		نهادینه شدن و پذیرفتن مفهوم اقتصاد مقاومتی در بین مسئولین ورزش دانشگاهی
		عزم جدی برای تحقق اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی
		احساس مسئولیت از طرف هر فرد در اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی
		به باور رسیدن در بخش صدور خدمات فنی و علمی در عرصه ورزش دانشگاهی
		توجه به فعالیت‌های اقتصادی درآمدزا در ورزش دانشگاهی
۲۵	باور و اعتقاد	کاهش اتکای بودجه و درآمدهای دانشگاه‌های دولتی به منابع نفت و گاز کشور و جایگزینی با درآمدهای حاصل از رویدادهای ورزش دانشگاهی
		جایگزینی صادرات ورزشی (دانش) به جای نفت
		تقویت در استفاده از سایر منابع درآمدی در ورزش دانشگاهی
		ایجاد ارتباط بین بخش صنعت و دانشگاه
۲۶	کاهش وابستگی اقتصاد مبتنی بر نفت	شناخت درست از فناوری‌های روز و فناوری‌های آینده در دنیا در ورزش دانشگاه‌ها
		تشویق بنگاه‌های اقتصادی و دستگاه‌های اجرایی به بهره‌گیری از یافته‌های پژوهشی و فناوری‌های شکل‌یافته در مراکز پژوهشی دانشگاه‌ها
		افزایش علم و دانش تولید لوازم ورزشی مورد نیاز دانشگاه‌ها در شرکت‌های دانش‌بنیان
		احداث شرکت‌های دانش‌بنیان در دانشگاه‌ها و به کارگیری متخصصین ورزشی
		فعالیت دانش‌آموختگان ورزشی در شرکت‌های دانش‌بنیان دانشگاه‌ها
		اعتباریابی شدن وسایل و ابزارهای داخلی توسط شرکت‌های دانش‌بنیان
		فروش محصولات دانش‌بنیان در دانشگاه‌ها و خارج از آن
		اعطای جایزه به شرکت‌های دانش‌بنیان
۲۷	اقتصاد دانش‌بنیان	

ردیف	کد محوری	کد باز
		جلوگیری از مهاجرت نخبگان به دلیل فقدان زمینه کسب و کار دانش بنیان در کشور
۲۸	اقتصاد مردمی (خصوصی سازی)	مشارکت دادن بخش خصوصی در تولید و فروش محصولات ورزشی در دانشگاه ها
		قرار گرفتن فضاهای ورزشی دانشگاه ها در اختیار بخش های خصوصی
		حمایت وزارتخانه ها از خصوصی سازی فضاهای ورزشی دانشگاه ها و متقابلاً حمایت رؤسای دانشگاه ها از این موضوع
		تشویق مدیران از طرف بالادستی ها برای استفاده مفید از اماکن ورزشی
		توانایی میزبانی رویدادهای بزرگ و جهانی ورزش دانشگاهی و گردشگری ورزشی
		قرار گرفتن افراد متخصص و باتجربه در رأس کادر دانشگاهی
۲۹	شایسته سالاری	استفاده از نخبگان و متخصصین در امور ورزش دانشگاهی
		کمک گرفتن از پیشکسوتان در اداره کارها
		انتصاب مدیران لایق ورزشی با علم و دانش، تجربه و متعهد
		ارائه کردن دیدگاه های دانشگاهیان به دولت
۳۰	سرمایه فکری	همکاری و همفکری بیشتر دانشگاه ها با دستگاه های اجرایی کشور
		توجه به مهارت ها و استعداد عمومی نیروی انسانی در دانشگاه
		توجه به قابلیت های خلاقانه نیروی انسانی در دانشگاه
۳۱	آینده نگری	آگاهی و برنامه ریزی دانشگاهیان در خصوص خروجی های کار کردن بر اساس اقتصاد مقاومتی
		آگاهی و برنامه ریزی دانشگاهیان در خصوص سنجش میزان اثربخشی اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی
		تشویق دانشجویان به برتری فرهنگ بومی و خودباوری از سرمایه های داخلی
		آگاهی دانشگاهیان در خصوص اهمیت موضوع اقتصاد مقاومتی در ورزش
		حرکت بر اساس برنامه و پرهیز از تصمیمات خلق الساعه
۳۲	برنامه ریزی آموزشی	برنامه ریزی در جزئی ترین بخش های سازمان بر اساس اقتصاد مقاومتی
		مشخص شدن برنامه اجرایی مشخص و تکلیف شده در ورزش دانشگاهی
		تدوین برنامه ها و سازوکارهای دانشگاه همسو با سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی
		افزایش افراد برنامه ریز و متخصص در حیطه اقتصاد ورزش در دانشگاه ها
		نهادینه سازی نگاه برنامه محوری در ورزش دانشگاهی
۳۳	داشتن الگوی اقتصادی مشخص	ایجاد الگوی اقتصاد مقاومتی در دانشگاه ها
		ایجاد توانایی برای الگوگیری از دانشگاه های کشورهای دیگر
		بررسی وضعیت اقتصاد ورزش دانشگاهی بر مبنای اقتصاد کشور
		داشتن الگوی مشخص برای مدیریت اقتصاد ورزشی، به ویژه در برخورد با شرایط چالش و بحران

۴-۲-۳- کدگذاری انتخابی داده ها

در مرحله بعد از فرایند کدگذاری محوری، فرایند کدگذاری انتخابی انجام شد. در این مرحله، با

بررسی بیشتر، ۳۳ مفهوم به دست آمده و ترکیب بیشتر آن‌ها و یافتن روابط مقدماتی بین مفاهیم، همان‌طور که در جدول شماره ۴-۵ مشاهده می‌شود، هشت مقوله نهایی و بنیادی در خصوص راهکارهای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی ایران شناسایی شدند.

جدول ۴-۵- کدگذاری انتخابی یافته‌های پژوهش

ردیف	کد انتخابی	کد محوری
۱	قانون‌مداری	شفافیت‌های قانونی دیپلماسی ورزش دانشگاهی کنترل و نظارت
۲	مدیریت مصرف	مدیریت هزینه‌ها نحوه برگزاری رویدادهای ورزشی پرهیز از اسراف‌کاری امکان و تجهیزات ورزشی و زیرساخت‌ها حفظ و نگهداری اماکن و تجهیزات ورزشی
۳	آموزش و اطلاع‌رسانی	شفاف سازی واژه اقتصاد مقاومتی سرفصل‌های درسی دانش‌افزایی کاربردی کردن علوم
۴	تحرك و پویایی	اقتصاد برون‌گرا اقتصاد درون‌زا (حمایت از کالای داخلی) ارائه دیدگاه‌های نو اعتماد بین تولیدکننده و مشتری مدیریت و سیاست‌گذاری‌ها حضور رسانه‌ها در ورزش دانشگاهی
۵	توسعه اجتماعی	سرمایه اجتماعی نهادینه شدن فرهنگ بهداشت محیط زیستی دانشگاه‌ها انعطاف‌پذیری
۶	مشارکت فعال	مشارکت خیرین ترویج فرهنگ داوطلبی
۷	اتکای به خود	باور و اعتقاد کاهش وابستگی اقتصاد مبتنی بر نفت اقتصاد دانش‌بنیان اقتصاد مردمی (خصوصی‌سازی) شایسته‌سالاری سرمایه فکری
۸	برنامه‌ریزی	آینده‌نگری برنامه‌ریزی آموزشی داشتن الگوی اقتصادی مشخص

درنهایت، با یافتن رابطه نهایی بین مقوله‌های به‌دست‌آمده از کدگذاری انتخابی، مدل نظری زیر شامل قانون‌مداری، مدیریت مصرف، آموزش و اطلاع‌رسانی، تحرک و پویایی، توسعه اجتماعی، مشارکت فعال، اتکای به خود و برنامه‌ریزی تدوین شد (شکل شماره ۴-۱). پس از تدوین مدل برای افزایش اعتبار آن، مدل نهایی در اختیار خبرگانی قرار گرفت که هم به مقوله اقتصاد مقاومتی آشنا بودند و هم روش کیفی را می‌شناختند. از این خبرگان خواسته شد تا نظرهای خود را درمورد فرآیند تدوین و مدل نهایی ارائه دهند. افراد موردنظر مدل را تأیید کردند و نظرهای اصلاحی خود را ارائه دادند که در فرایندی رفت‌وبرگشت، اصلاحات اعمال شدند و مدل موردنظر تدوین شد.

شکل ۴-۱. مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی ایران (مدل مرحله کیفی)

۴-۳- مرحله دوم: بخش کمی

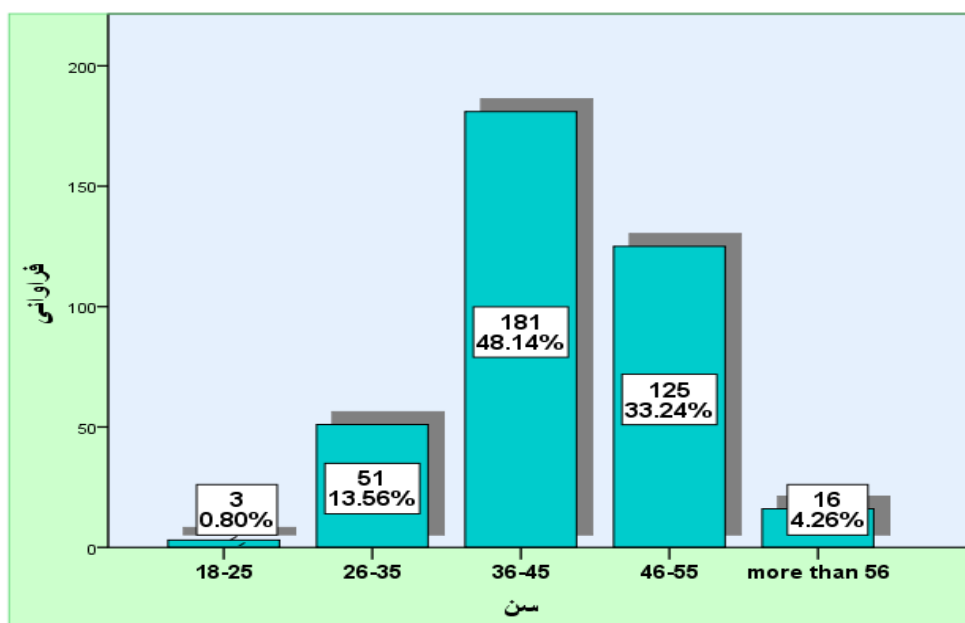
در این بخش به تجزیه و تحلیل داده‌های خام و استخراج نتایج مربوط به بخش کمی پژوهش پرداخته می‌شود. ابتدا با استفاده از آمار توصیفی، جداول و نمودارها، اطلاعات جمعیت شناختی نمونه‌های پژوهش مانند سن، جنسیت، وضعیت تأهل، سطح تحصیلات، رشته تحصیلی و سابقه فعالیت اجرایی ارائه می‌شود و سپس نتایج مربوط به تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌ها ارائه می‌شود.

۴-۳-۱- آمار توصیفی مربوط به بخش اول پژوهش (تحلیل عاملی

اکتشافی)

۴-۳-۱-۱- توزیع سنی نمونه‌های پژوهش

آگاهی از توزیع سنی مشارکت‌کنندگان نقش مهمی در شناخت ما از نمونه مورد بررسی دارد. در شکل ۴-۲ اطلاعات مربوط به توزیع سنی ارائه شده است.

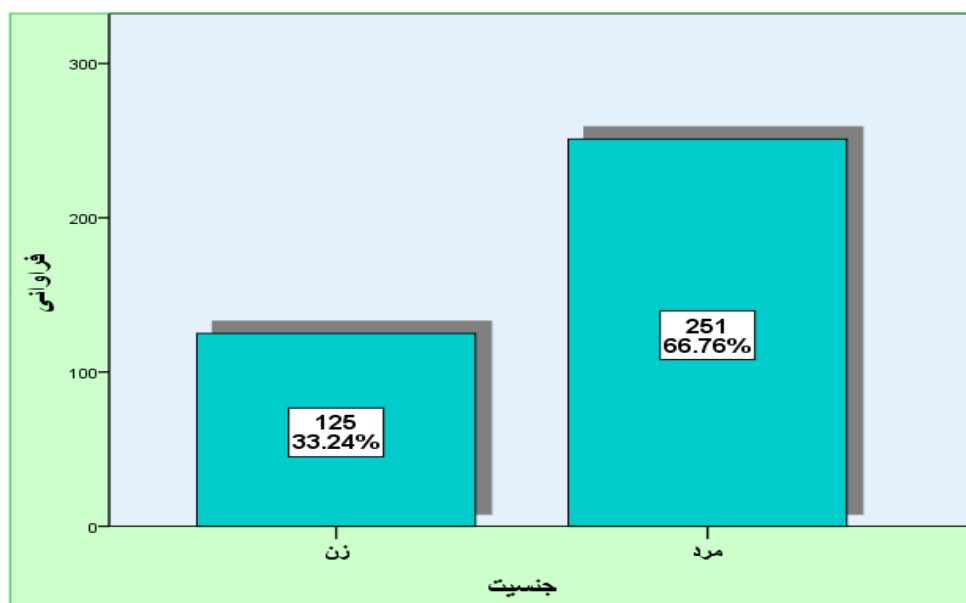

شکل ۴-۲. توزیع سنی نمونه‌های پژوهش

همان‌طور که در شکل ۲-۴ مشخص شده است، بیشتر آزمودنی‌ها (۴۸/۱۴ درصد) در فاصله سنی ۳۶ تا ۴۵ سال قرار دارند.

۲-۱-۳-۴- وضعیت جنسیت نمونه‌های پژوهش

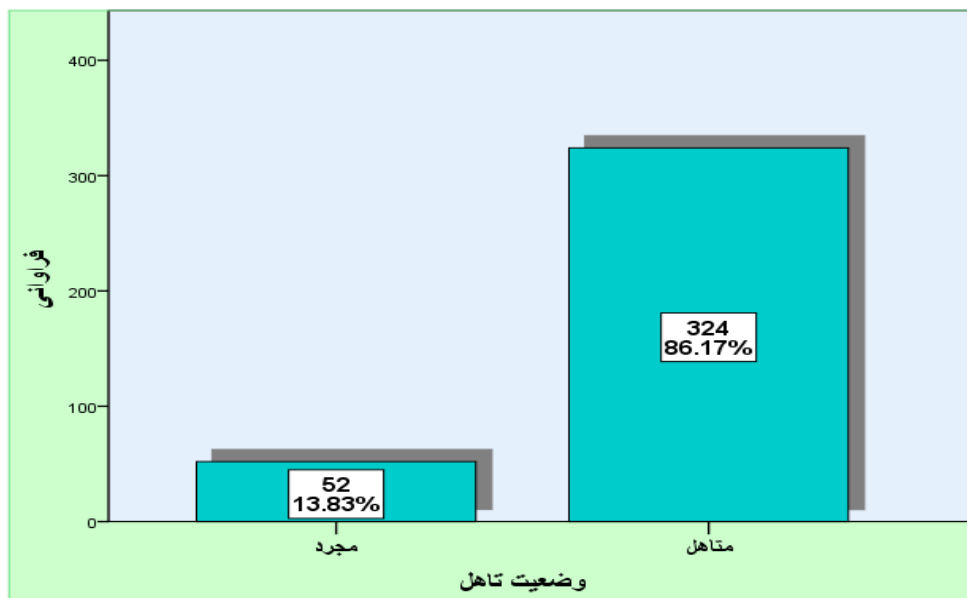
همان‌طور که در شکل ۳-۴ مشخص شده است ۶۶/۷۶ درصد نمونه‌های پژوهش مرد و ۳۳/۲۴ درصد آن‌ها زن بوده‌اند.

شکل ۳-۴. وضعیت جنسیت نمونه‌های پژوهش

۳-۱-۳-۴- وضعیت تأهل نمونه‌های پژوهش

همان‌گونه که در شکل ۴-۴ مشخص شده است، ۸۶/۱۷ درصد از نمونه‌های پژوهش متأهل و ۱۳/۸۳ درصد آن‌ها مجرد بودند.

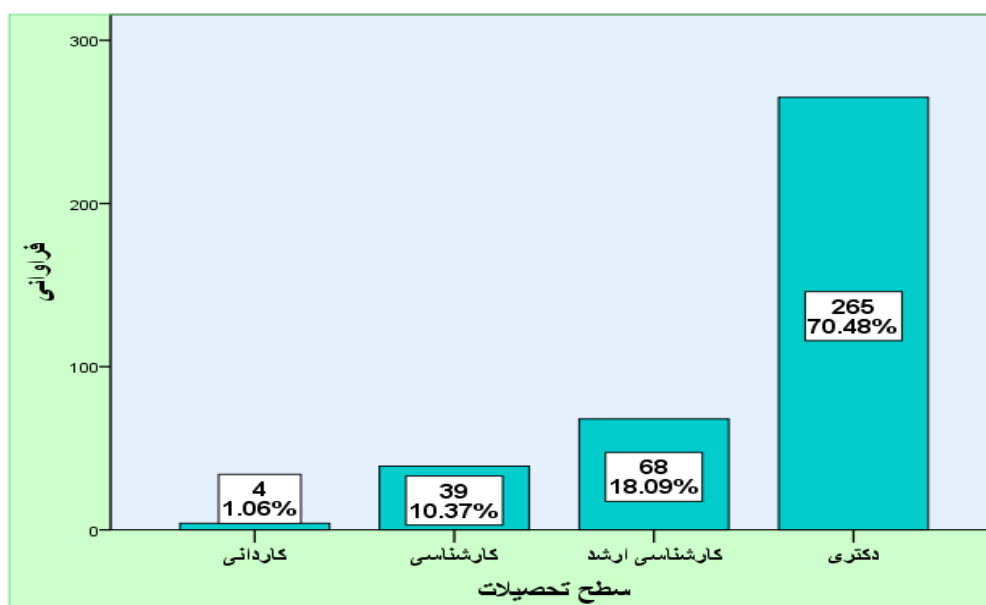

شکل ۴-۴. وضعیت تأهل نمونه‌های پژوهش

۴-۳-۱-۴- سطح تحصیلات نمونه‌های پژوهش

همان‌طور که در شکل ۴-۵ مشخص شده است بیشتر نمونه‌های پژوهش (۷۰/۴۸ درصد) دارای

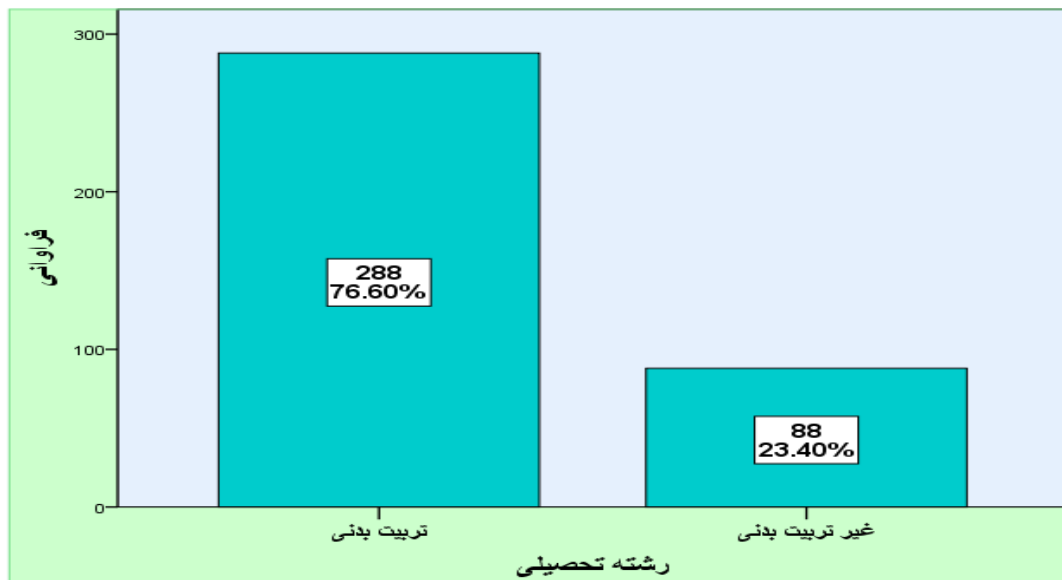
مدرک دکتری بودند.

شکل ۴-۵. سطح تحصیلات نمونه‌های پژوهش

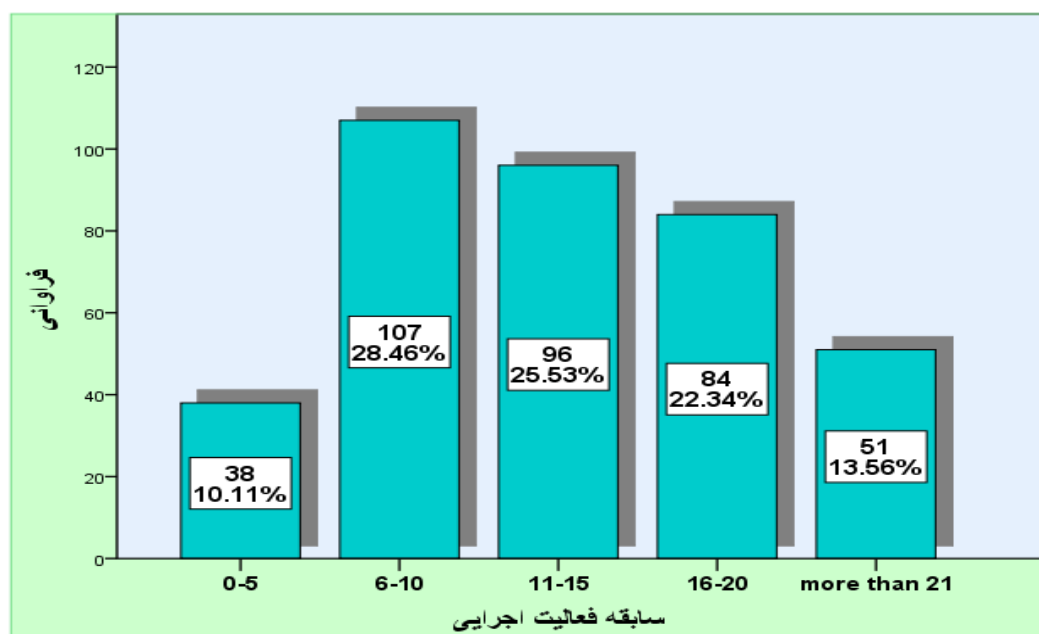
۴-۳-۱-۵- رشته تحصیلی نمونه‌های پژوهش

همان‌طور که در شکل ۴-۶ مشخص شده است، ۷۶/۶۰ درصد نمونه‌های پژوهش فارغ‌التحصیل رشته تربیت‌بدنی و ۲۳/۴۰ درصد آن‌ها در رشته‌های دیگر تحصیل کرده بودند.

شکل ۴-۶. رشته تحصیلی نمونه‌های پژوهش

۴-۳-۱-۶- سابقه فعالیت اجرایی نمونه‌های پژوهش

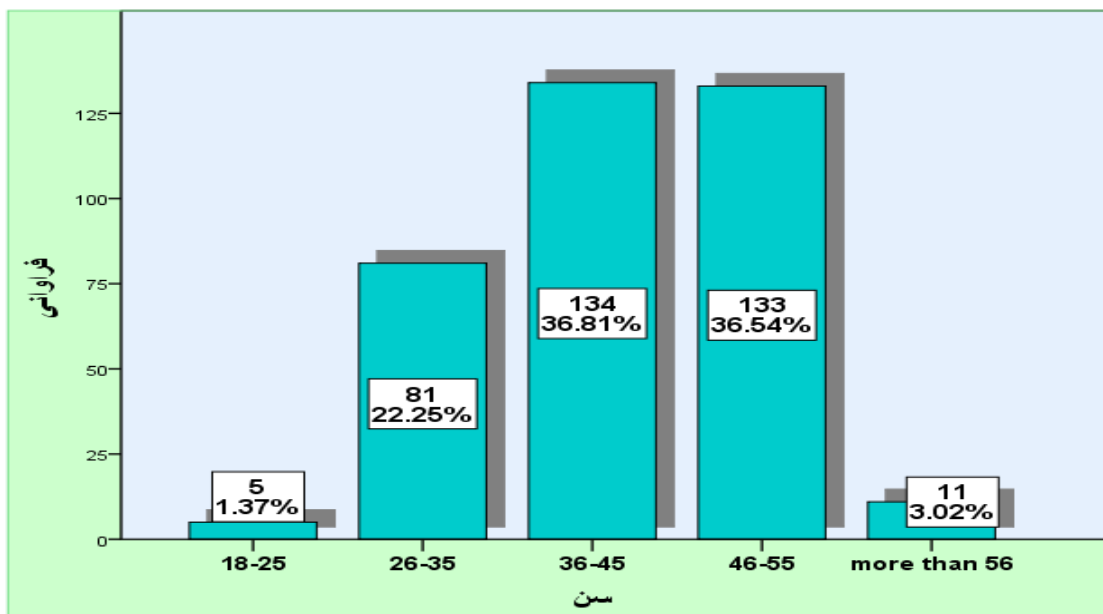
شکل ۴-۷. سابقه فعالیت اجرایی نمونه‌های پژوهش

همان‌طور که در شکل ۷-۴ مشاهده می‌کنید بیشتر نمونه‌های پژوهش دارای سابقه فعالیت اجرایی ۶ تا ۱۰ سال بودند.

۴-۳-۲- آمار توصیفی مربوط به بخش دوم پژوهش (تحلیل عاملی تأییدی)

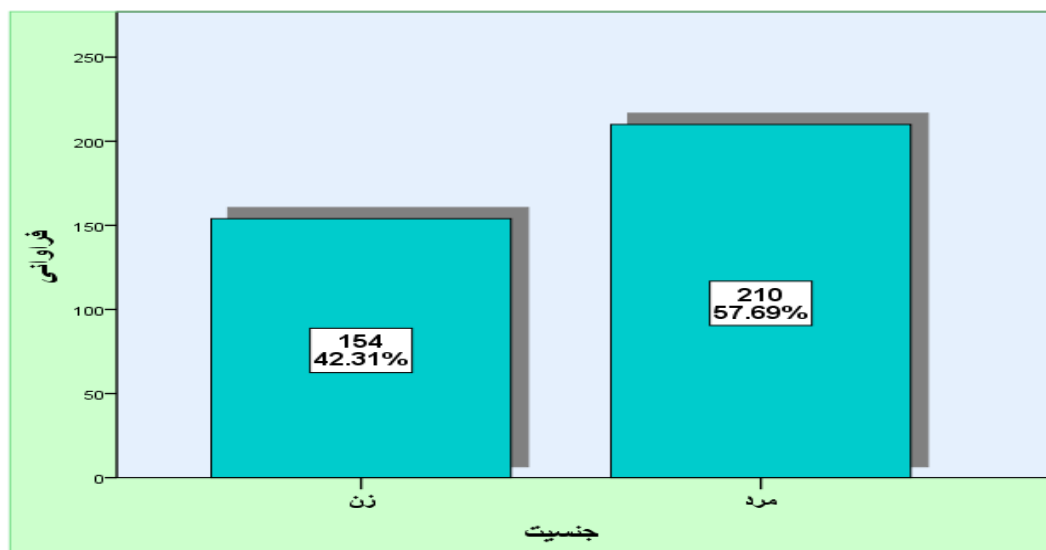
۴-۳-۲-۱- توزیع سنی نمونه‌های پژوهش

همان‌طور که در شکل ۸-۴ مشخص شده است، بیشترین نمونه‌های پژوهش در فاصله‌های سنی ۳۶ تا ۴۵ سال (۳۶/۵۴ درصد) و ۴۶ تا ۵۵ سال (۳۶/۸۱ درصد) بودند.

شکل ۸-۴. توزیع سنی نمونه‌های پژوهش

۴-۳-۲- وضعیت جنسیت نمونه‌های پژوهش

شکل ۴-۹. وضعیت جنسیت نمونه‌های پژوهش

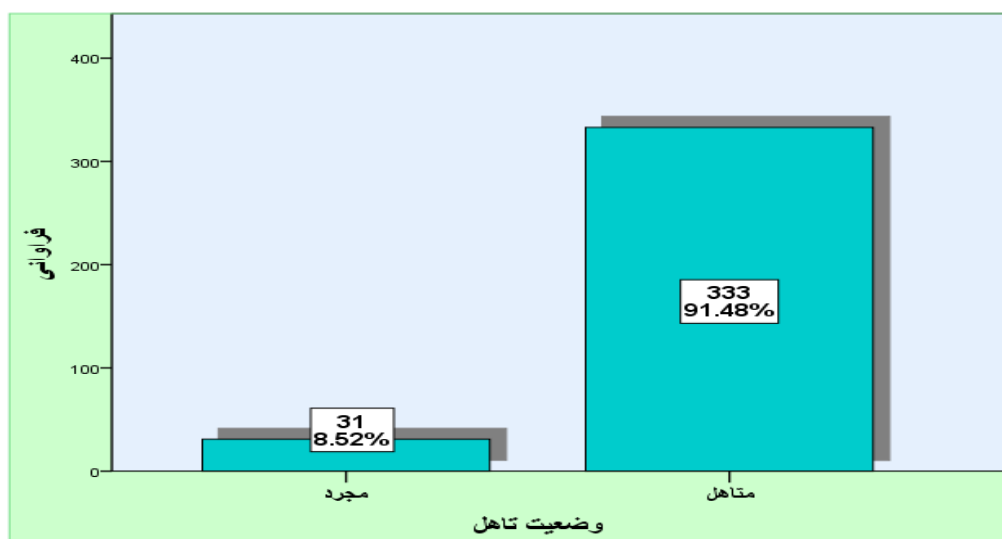
همان‌گونه که در شکل ۴-۹ نشان داده شده است، بیش از نیمی از نمونه‌های پژوهش (۵۷/۶۹)

درصد) مرد بودند.

۴-۳-۲- وضعیت تأهل نمونه‌های پژوهش

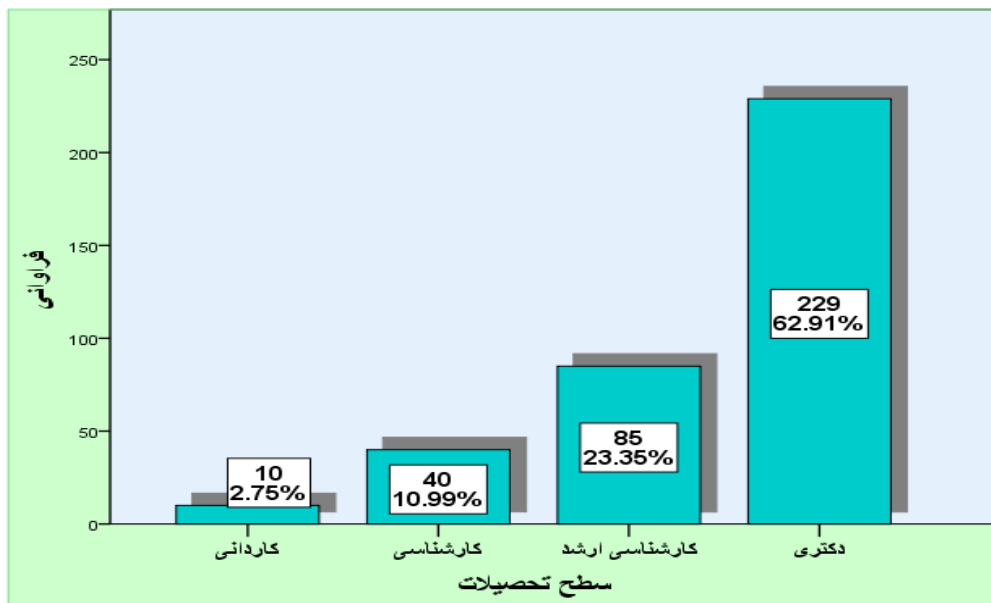
همان‌طور که در شکل ۴-۱۰ مشاهده می‌شود، بیشتر نمونه‌های پژوهش (۹۱/۴۸ درصد) متأهل بودند

و تنها (۸/۵۲ درصد) از آزمودنی‌ها مجرد بودند.

شکل ۴-۱۰. وضعیت تأهل نمونه‌های پژوهش

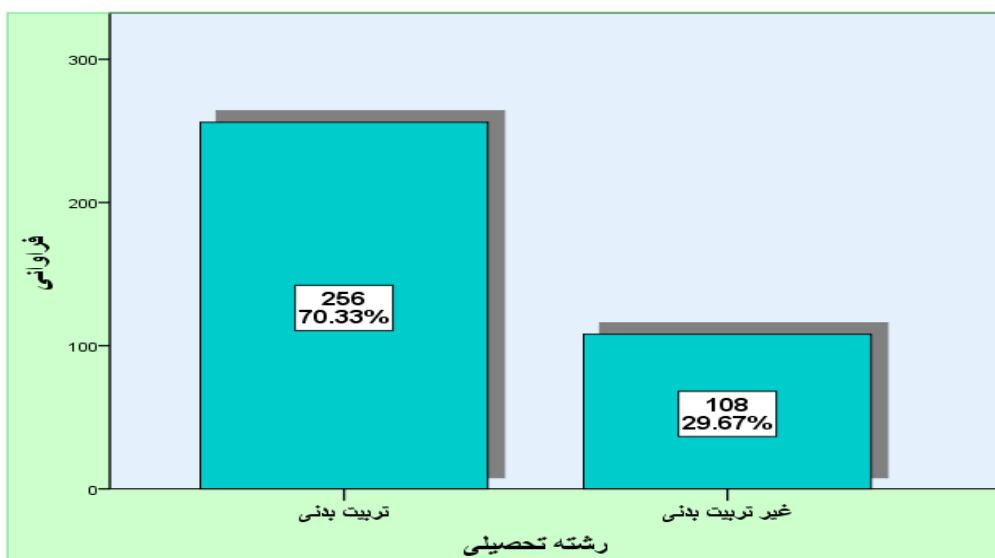
۴-۳-۲-۴- سطح تحصیلات نمونه‌های پژوهش

شکل ۴-۱۱. سطح تحصیلات نمونه‌های پژوهش

همان‌طور که در شکل ۴-۱۱ مشخص شده است، ۶۲/۹۱ درصد نمونه‌های پژوهش دارای مدرک دکتری، ۲۳/۳۵ درصد دارای مدرک کارشناسی ارشد، ۱۰/۹۹ درصد دارای مدرک کارشناسی و تنها ۲/۷۵ درصد آن‌ها دارای مدرک کاردانی بودند.

۴-۳-۲-۵- رشته تحصیلی نمونه‌های پژوهش

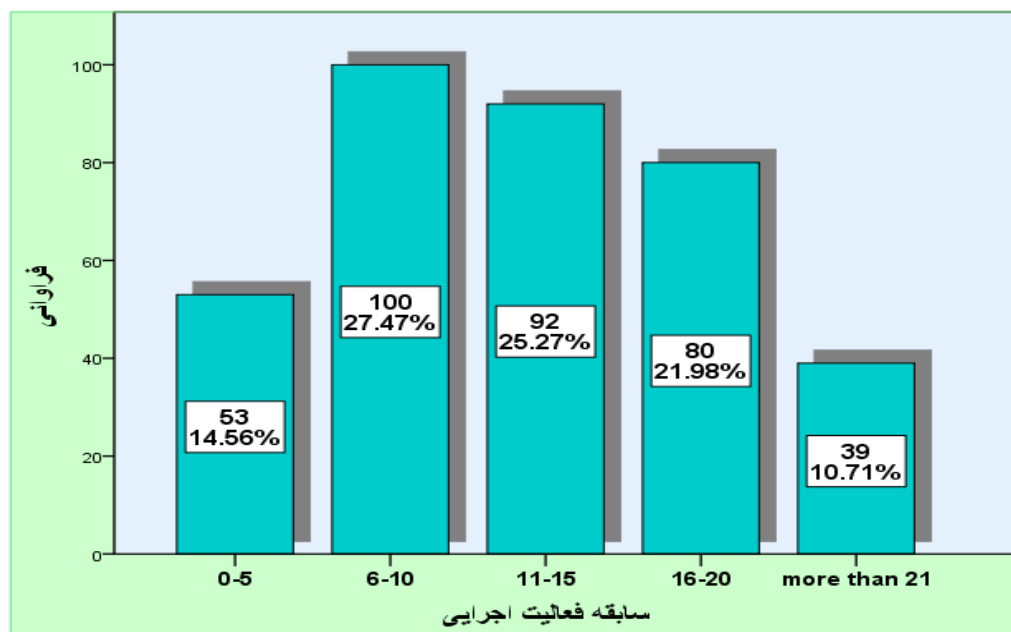

شکل ۴-۱۲. رشته تحصیلی نمونه‌های پژوهش

همان‌طور که در شکل ۴-۱۲ مشخص شده است، ۷۰/۳۳ درصد نمونه‌ها در رشته تربیت‌بدنی و ۲۹/۶۷ درصد آن‌ها در رشته‌های دیگر تحصیل کرده‌اند.

۴-۳-۲-۶- سابقه فعالیت اجرایی نمونه‌های پژوهش

همان‌گونه که در نمودار ۴-۱۳ مشاهده می‌شود بیشتر آزمودنی‌ها دارای سابقه فعالیت اجرایی ۶ تا ۱۰ سال بودند.

شکل ۴-۱۳. سابقه فعالیت اجرایی نمونه‌های پژوهش

۴-۳-۳- آمار استنباطی

۴-۳-۳-۱- آزمون کایزر میر-الکین (KMO) و بارتلت

قبل از اجرای تجزیه و تحلیل عاملی از آزمون KMO برای کفایت نمونه‌گیری و درک این که آیا تعداد گویه‌ها برای پیش‌بینی هر مؤلفه کافی است، استفاده گردید. همچنین از آزمون کرویت بارتلت^۱ نیز برای تعیین این که آیا گویه‌ها ارتباط معناداری برای فراهم کردن یک مبنای معقول برای تجزیه و تحلیل

۱. Bartlett's

عامل دارد، استفاده شد. بر اساس گزارش لیچ و همکاران^۱ (۲۰۰۵)، KMO باید بیشتر از (۰/۷۰) و آزمون بارتلت نیز باید کمتر از (۰/۰۵) باشد. لذا ضمن رعایت پیش‌فرض‌های آزمون، نتایج به‌دست‌آمده، تأییدی بر استفاده آزمون تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تأییدی بود.

جدول ۴-۶ نتایج آزمون بارتلت و KMO را در تحلیل عاملی اکتشافی و جدول ۴-۷ نتایج آزمون بارتلت و KMO را در تحلیل عاملی تأییدی نشان می‌دهد.

جدول ۴-۶. نتایج آزمون‌های KMO و بارتلت تحلیل عاملی اکتشافی

سنجش کفایت نمونه با KMO		۰/۹۶
آزمون بارتلت	خی دو	۲۲۴۱۰/۲۰۹
	درجه آزادی	۲۶۲۸
	سطح معناداری	۰/۰۰۱

جدول ۴-۷. نتایج آزمون‌های KMO و بارتلت تحلیل عاملی تأییدی

سنجش کفایت نمونه با KMO		۰/۹۶
آزمون بارتلت	خی دو	۲۸۹۵۸/۴۲۸
	درجه آزادی	۲۲۷۸
	سطح معناداری	۰/۰۰۱

همان‌گونه که در جداول ۴-۶ و ۴-۷ مشاهده می‌شود نتایج آزمون KMO ۰/۹۶ به‌دست‌آمده و نتایج آزمون بارتلت نیز در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است؛ بنابراین می‌توان گفت داده‌ها برای انجام تحلیل عاملی از کفایت لازم برخوردارند و ماتریس همبستگی داده‌ها یک ماتریس واضح و مشخص است.

۴-۳-۲- تحلیل عاملی اکتشافی متغیرهای پژوهش

پس از تحلیل داده‌های کیفی پژوهش و استخراج کدهای مصاحبه‌ها تعداد ۳۷۶ پرسشنامه ۷۳ سؤالی اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی در بین جامعه پژوهش کمی توزیع و گردآوری گردید که

۱. leech et al

در این مرحله به منظور کاهش تعداد متغیرها و گویه‌های ابزار و تناسب و همخوانی بین گویه‌ها با عامل‌های پرسش‌نامه از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. آزمون تحلیل عاملی اکتشافی با گروه-بندی و طبقه‌بندی متغیرهای مرتبط به هم داده‌ها را دسته‌بندی و خلاصه می‌کند. این حالت در مراحل اولیه پژوهش به عنوان بخشی از فرآیند ساخت ابزار استفاده می‌شود.

از تحلیل عاملی اکتشافی با روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی و چرخش متعامد برای شناسایی ساختار داخلی استفاده شد. نتایج آزمون‌ها نشان داد، تحلیل عاملی اکتشافی با موارد پرسش‌نامه متناسب است. در ادامه چرخش متعامد (چرخش واریماکس) برای شناسایی ساختار داخلی استفاده شد. بررسی نتایج زیرحیطه‌ها نشان داد که ۶۸ گویه از ۷۳ گویه تحقیق در خصوص اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی به لحاظ داشتن بار عاملی مساوی یا بیشتر از ۰/۴۵ (معیار مبنا) در ۸ حیطه دسته‌بندی شدند. بار عاملی این زیرحیطه‌ها از ۰/۴۸ تا ۰/۷۶ متغیر بود (جدول ۴-۹). پنج گویه نیز در تحلیل عاملی به دلیل داشتن بار عاملی کمتر از ۰/۴۵ از تحلیل عاملی خارج شدند (جدول ۴-۸). همچنین جدول ۴-۱۰، خلاصه‌ای از متغیرهای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی و میزان اهمیت آن‌ها و جدول ۴-۱۲، نیز میزان اهمیت و مقدار پایایی عوامل اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی را نشان می‌دهد.

جدول ۴-۸. فهرست گویه‌های خارج شده از تحلیل عاملی

ردیف	متغیرها	بار عاملی
۱	خوداتکایی در ورزش دانشگاهی خصوصاً در شرایط بحرانی	۰/۳۶
۲	دادن ضمانت خرید به شرکت‌های دانش‌بنیان در ورزش دانشگاهی	۰/۳۸
۳	نهادینه کردن مفهوم اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی کشور و هدایت و رهبری آن	۰/۳۴
۴	اعتماد بین دانشجویان و کارکنان دانشگاه	۰/۳۵
۵	آلوده نکردن محیط‌زیست مثل چمن‌های فوتبال دانشگاه‌ها	۰/۳۲

این هشت عامل ۶۲/۶۶ درصد واریانس را به خود اختصاص دادند. این عوامل با عناوین تحرک و پویایی، اتکای به خود، آموزش و اطلاع‌رسانی، توسعه اجتماعی، برنامه‌ریزی، قانون‌مداری، مدیریت

مصرف و مشارکت فعال نام‌گذاری شدند. در جدول ۴-۱۱ سهم واریانس هر کدام از عوامل نشان داده شده است. علاوه بر این از ضریب آلفای کرونباخ برای بررسی پایایی یا ثبات درونی ابزار تحقیق استفاده شد که میزان آن ۰/۹۸ بود. همچنین، ضرایب آلفا برای هر عامل نیز جداگانه محاسبه شد. پایایی هر یک از عوامل از ۰/۷۷ تا ۰/۹۶ متغیر بود که وجود ارتباط متوسط تا نسبتاً بالا را در بین آیتم‌های هر عامل نشان می‌داد. از نظر تحلیلی، ضریب آلفای هر یک از عوامل در جدول ۴-۱۲ نشان داده شده است.

جدول ۴-۹- نتایج تحلیل عاملی، میانگین و انحراف استاندارد گویه‌ها

عامل‌ها	گویه‌ها	بار عاملی	میانگین	انحراف استاندارد
تحرك و پویایی	گسترش همکاری و مشارکت با دانشگاه‌های منطقه و جهان در تولید لوازم ورزشی	۰/۶۷	۴/۰۱	۰/۵۹
	توسعه تعاملات، ارتباطات منطقه‌ای و جهانی و حضور فعال و مؤثر در مجامع جهانی ورزش دانشگاهی	۰/۷۶	۳/۹۹	۰/۶۴
	ارتباط با دانشگاه‌های مطرح دنیا در زمینه ورزش	۰/۶۹	۴/۰۳	۰/۶۶
	عقد قراردادهای با سایر سازمان‌ها به‌ویژه آموزش و پرورش	۰/۶۷	۳/۹۷	۰/۶۶
	جذب توریسم ورزشی از طریق تبلیغ و میزبانی مسابقات ملی و بین‌المللی در دانشگاه‌های شهرهای توریستی	۰/۷۱	۴/۰۳	۰/۶۸
	معرفی کردن تولیدات ملی و تولیدکنندگان برتر داخلی محصولات ورزشی از طرق مختلف (برگزاری نمایشگاه‌ها، دعوت از دانشگاهیان و ...) به دانشجویان	۰/۶۲	۴/۰۳	۰/۶۰
	توجه به تولیدکنندگان داخلی برای تأمین تجهیزات و اقلام ورزشی در احداث بناها و زیرساخت‌های ورزشی دانشگاه‌ها	۰/۶۰	۴/۰۳	۰/۵۷
	بازسازی و تعمیر وسایل ورزشی مستعمل انباشته‌شده در انبار دانشگاه توسط دانشجویان در اوقات فراغت	۰/۷۰	۳/۷۸	۰/۷۰
	بیان ایده‌های نو در تولید تجهیزات ورزشی در دانشگاه‌ها	۰/۶۶	۳/۹۴	۰/۶۱
	افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن‌ها	۰/۵۸	۴/۱۲	۰/۶۵
	خودکفایی اقتصادی و افزایش اعتماد مردم با بالا رفتن کیفیت کالاهای داخلی	۰/۶۲	۴/۰۱	۰/۶۰
	سازمان‌دهی و تشکیل کمیته‌ها و کارگروه‌هایی برای اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	۰/۷۰	۳/۹۰	۰/۶۳
	اولویت‌بندی کردن دستورالعمل‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	۰/۶۱	۳/۹۳	۰/۵۷
	قرار گرفتن افراد متخصص و باتجربه در رأس هدایت ورزش دانشگاهی	۰/۶۱	۳/۹۹	۰/۵۹
	ساخت فیلم و مجموعه تلویزیونی در مورد کارآفرینان نمونه دانشگاهی و تشویق مردم به‌سوی کارآفرینی با بهره‌گیری از ابزارهای رسانه‌ای	۰/۵۹	۳/۹۳	۰/۶۴
	اقدامات رسانه‌ای برای تبدیل مسئله اقتصاد مقاومتی به یک گفتمان ملی در دانشگاه	۰/۶۴	۳/۹۶	۰/۶۲
	مستندسازی در زمینه شرکت‌های دانش‌بنیان دانشگاه‌ها	۰/۶۵	۳/۹۵	۰/۶۵
	احساس مسئولیت از طرف هر فرد در اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	۰/۵۳	۴/۲۳	۰/۶۸
	به‌باور رسیدن در بخش صدور خدمات فنی و علمی در عرصه ورزش دانشگاهی	۰/۶۲	۴/۰۸	۰/۶۶
	اعتقاد سیستم مدیریتی ورزش دانشگاهی به امر اقتصاد مقاومتی	۰/۶۰	۳/۹۷	۰/۵۸
	توجه به فعالیت‌های اقتصادی درآمدزا در ورزش دانشگاهی	۰/۶۱	۴/۰۲	۰/۶۰
اتکای به خود				

عامل‌ها	گویه‌ها	بار عاملی	میانگین	انحراف استاندارد
	کاهش اتکای بودجه و درآمدهای دانشگاه‌های دولتی به منابع نفت و گاز کشور و جایگزینی با درآمدهای حاصل از رویدادهای ورزش دانشگاهی	۰/۶۴	۴/۰۰	۰/۶۳
	احداث شرکت‌های دانش‌بنیان در دانشگاه‌ها و به‌کارگیری متخصصین ورزشی	۰/۵۱	۴/۱۰	۰/۷۳
	فروش محصولات دانش‌بنیان در دانشگاه‌ها و خارج از آن	۰/۴۸	۴/۱۵	۰/۷۱
	جلوگیری از مهاجرت نخبگان به دلیل فقدان زمینه کسب‌وکار دانش‌بنیان در کشور	۰/۵۰	۳/۹۶	۰/۶۲
	قرار گرفتن فضاهای ورزشی دانشگاه‌ها در اختیار بخش‌های خصوصی	۰/۵۳	۳/۸۹	۰/۶۷
	مشارکت دادن بخش خصوصی در تولید و فروش محصولات ورزشی در دانشگاه‌ها	۰/۵۹	۳/۹۴	۰/۷۰
	ارائه کردن دیدگاه‌های دانشگاهیان به دولت	۰/۵۱	۳/۹۹	۰/۶۵
	توجه به قابلیت‌های خلاقانه نیروی انسانی در دانشگاه	۰/۵۴	۴/۰۹	۰/۶۵
	شفاف سازی مفهومی و موضوعی اصطلاح اقتصاد مقاومتی	۰/۶۱	۳/۹۵	۰/۶۴
	مشخص کردن حوزه‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	۰/۵۹	۴/۰۰	۰/۶۵
آموزش و اطلاع رسانی	مشخص کردن سهم و نقش هرکسی در اجرای اقتصاد مقاومتی در دانشگاه‌ها	۰/۵۶	۳/۹۲	۰/۶۳
	بازنگری و اصلاح اساسی در سرفصل‌ها و محتوای دروس تربیت‌بدنی با توجه به سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی	۰/۵۸	۳/۸۸	۰/۵۶
	توجه به درس کارآفرینی ورزشی با رویکرد اقتصاد مقاومتی	۰/۵۱	۳/۸۸	۰/۵۵
	آموزش روش‌های صحیح استفاده از تجهیزات ورزشی برای دانشجویان	۰/۵۸	۴/۱۹	۰/۶۸
	برگزاری کارگاه‌های آموزشی و دوره‌های مهارت افزایی برای مربیان، داوران و کارکنان حوزه ورزش دانشگاهی	۰/۶۷	۴/۰۶	۰/۵۷
	ایجاد بانک‌های اطلاعاتی مختلف در زمینه اماکن ورزشی، دانشجویان ورزشکار و ...	۰/۴۹	۴/۰۲	۰/۵۷
	کاربردی کردن تحقیقات به‌جای پرداختن به علوم نظری صرف	۰/۵۷	۳/۹۵	۰/۵۶
	گام برداشتن وزارت علوم در جهت کاربردی کردن علوم در کنار تولید علم	۰/۶۳	۳/۹۵	۰/۵۸
	برقراری ارتباط بین دانشجویان و تولیدکنندگان ورزشی داخلی	۰/۵۰	۳/۹۳	۰/۵۷
	توانایی همکاری دانشجویان و کارکنان در جهت یک هدف مشترک	۰/۷۲	۳/۸۰	۰/۶۶
توسعه اجتماعی	فرهنگ‌سازی وقف و امور خیریه در ورزش دانشگاهی کشور	۰/۵۹	۳/۸۸	۰/۶۳
	فرهنگ‌سازی در خصوص استفاده از تولیدات داخلی ورزشی	۰/۵۸	۳/۹۴	۰/۵۸
	آینده‌نگری اقتصادی با پرداختن به مسائل زیست‌محیطی	۰/۶۵	۳/۸۸	۰/۶۲
	تشکیل کمیته‌ها و کمپین‌های زیست‌محیطی در دانشگاه‌ها	۰/۶۸	۳/۸۷	۰/۶۲
	ایجاد ساختار سازمانی منعطف با قابلیت انطباق‌پذیری در ورزش دانشگاهی	۰/۵۳	۳/۹۰	۰/۶۰
	وجود انعطاف‌پذیری در قراردادهای ورزشی دانشگاه‌ها	۰/۶۸	۳/۹۸	۰/۶۰
	آگاهی و برنامه‌ریزی دانشگاهیان در خصوص سنجش میزان اثربخشی اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	۰/۵۷	۳/۸۸	۰/۶۱
	آگاهی و برنامه‌ریزی دانشگاهیان در خصوص خروجی‌های کارکردن بر اساس اقتصاد مقاومتی	۰/۵۵	۳/۹۱	۰/۶۱
برنامه ریزی	حرکت بر اساس برنامه و پرهیز از تصمیمات خلق‌الساعه	۰/۶۷	۴/۴۵	۰/۷۴
	تدوین برنامه‌ها و سازوکارهای دانشگاه همسو با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی	۰/۵۷	۴/۰۵	۰/۶۲
	ایجاد توانایی برای الگوگیری از دانشگاه‌های کشورهای دیگر	۰/۵۱	۳/۹۹	۰/۶۴
	داشتن الگوی مشخص برای مدیریت اقتصاد ورزشی، به‌ویژه در برخورد با شرایط چالش و بحران	۰/۵۷	۴/۴۲	۰/۷۵
قانون مداری	شفاف‌سازی نظام مالی و اطلاعاتی در ورزش دانشگاهی	۰/۶۵	۳/۹۷	۰/۶۴
	شفاف‌سازی قوانین و مقررات در ورزش دانشگاهی	۰/۷۴	۳/۹۷	۰/۶۵
	نظارت سازمان دانشجویان وزارت علوم بر فعالیت‌های ورزشی در دانشگاه‌ها	۰/۵۷	۴/۱۰	۰/۷۹
	مشخص شدن سازوکارهای نظارتی و حمایتی در ورزش دانشگاهی	۰/۵۹	۴/۰۱	۰/۶۰
	نظارت بر هزینه کردها در ورزش دانشگاهی	۰/۶۰	۴/۱۶	۰/۷۰

عامل‌ها	گویه‌ها	بار عاملی	میانگین	انحراف استاندارد
مدیریت مصرف	نیازسنجی و حرکت مطابق با نیازهای ورزش دانشگاهی	۰/۴۹	۴/۱۹	۰/۶۵
	استفاده بهینه از اماکن و فضاهای ورزشی دانشگاه	۰/۵۳	۴/۲۶	۰/۶۷
	پرهیز از برگزاری رویدادهای مشابه	۰/۵۲	۴/۰۱	۰/۶۲
	متناسب بودن زیرساخت‌های فضاها و اماکن ورزشی دانشگاه‌ها با اهداف اقتصاد مقاومتی	۰/۶۱	۴/۰۶	۰/۶۰
	به کار گماردن افراد متخصص برای انبارداری سالن‌های ورزشی	۰/۵۶	۴/۱۴	۰/۶۱
	ساخت اماکن و فضاهای متناسب با نیاز دانشگاه	۰/۵۶	۴/۱۵	۰/۶۱
	استفاده درست از امکانات موجود	۰/۶۱	۴/۲۴	۰/۶۵
مشارکت فعال	تأسیس مؤسسات خیریه‌ای و ایجاد صندوق خیریه در دانشگاه‌ها	۰/۵۱	۳/۹۶	۰/۵۷
	شناسایی و بهره‌گیری از کمک خیرین ورزشی	۰/۵۱	۴/۱۳	۰/۶۱
	استفاده از داوطلبان ورزشی و غیرورزشی در برگزاری رویدادهای ورزشی در دانشگاه‌ها	۰/۵۲	۴/۲۹	۰/۷۳

جدول ۴-۱۰- فهرست بااهمیت‌ترین و کم‌اهمیت‌ترین متغیرهای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی

میزان اهمیت	متغیرها (زیرحیطه‌ها)	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد
بسیار اهمیت	- حرکت بر اساس برنامه و پرهیز از تصمیمات خلق‌الساعه	۳۷۶	۴/۴۵	۰/۷۴
	- داشتن الگوی مشخص برای مدیریت اقتصاد ورزشی، به‌ویژه در برخورد با شرایط چالش و بحران	۳۷۶	۴/۴۲	۰/۷۵
	- استفاده از داوطلبان ورزشی و غیرورزشی در برگزاری رویدادهای ورزشی در دانشگاه‌ها	۳۷۶	۴/۲۹	۰/۷۳
	- استفاده بهینه از اماکن و فضاهای ورزشی دانشگاه	۳۷۶	۴/۲۶	۰/۶۷
	- استفاده درست از امکانات موجود	۳۷۶	۴/۲۴	۰/۶۵
	- احساس مسئولیت از طرف هر فرد در اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	۳۷۶	۴/۲۳	۰/۶۸
کمتر اهمیت	- بازسازی و تعمیر وسایل ورزشی مستعمل انباشته‌شده در انبار دانشگاه توسط دانشجویان در اوقات فراغت	۳۷۶	۳/۷۸	۰/۷۰
	- توانایی همکاری دانشجویان و کارکنان در جهت یک هدف مشترک	۳۷۶	۳/۸۰	۰/۶۶
	- تشکیل کمیته‌ها و کمپین‌های زیست‌محیطی در دانشگاه‌ها	۳۷۶	۳/۸۷	۰/۶۲
	- فرهنگ‌سازی وقف و امور خیریه در ورزش دانشگاهی کشور	۳۷۶	۳/۸۸	۰/۶۳
	- آگاهی و برنامه‌ریزی دانشگاهیان در خصوص سنجش میزان اثربخشی اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی	۳۷۶	۳/۸۸	۰/۶۱
	- توجه به درس کارآفرینی ورزشی با رویکرد اقتصاد مقاومتی	۳۷۶	۳/۸۸	۰/۵۵

همان‌طور که در جدول ۴-۱۰- مشاهده می‌کنید در بین متغیرهای اقتصاد مقاومتی در ورزش

دانشگاهی، مهم‌ترین متغیر با میانگین ۴/۴۵ (در مقیاس لیکرتی ۵ ارزشی) و انحراف استاندارد ۰/۷۴

به «حرکت بر اساس برنامه و پرهیز از تصمیمات خلق الساعه» اختصاص داشت. همچنین در این پژوهش «بازسازی و تعمیر وسایل ورزشی مستعمل انباشته شده در انبار دانشگاه توسط دانشجویان در اوقات فراغت» با میانگین $3/78$ و انحراف استاندارد $0/70$ کم اهمیت ترین متغیر اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی بود.

جدول ۴-۱۱- نتایج بررسی سهم واریانس هر یک از عامل ها در اقتصاد مقاومتی

شماره عامل	نام عامل	مربعات بارهای استخراج شده		
		واریانس کل	درصد واریانس	درصد واریانس تجمعی
۱	تحرك و پویایی	۱۲/۲۸	۱۶/۸۳	۱۶/۸۳
۲	اتکای به خود	۶/۹۳	۹/۴۹	۲۶/۳۳
۳	آموزش و اطلاع رسانی	۶/۰۰	۸/۲۳	۳۴/۵۶
۴	توسعه اجتماعی	۵/۵۹	۷/۶۶	۴۲/۲۲
۵	برنامه ریزی	۴/۷۲	۶/۴۶	۴۸/۶۹
۶	قانون مداری	۳/۹۴	۵/۴۰	۵۴/۱۰
۷	مدیریت مصرف	۳/۸۷	۵/۳۱	۵۹/۴۱
۸	مشارکت فعال	۲/۳۷	۳/۲۵	۶۲/۶۶

همان طور که در جدول ۴-۱۱- مشاهده می کنید عامل تحرك و پویایی بیشترین مقدار واریانس کل و عامل مشارکت فعال کمترین میزان واریانس را به خود اختصاص دادند.

جدول ۴-۱۲- میزان اهمیت و مقدار پایایی عوامل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی

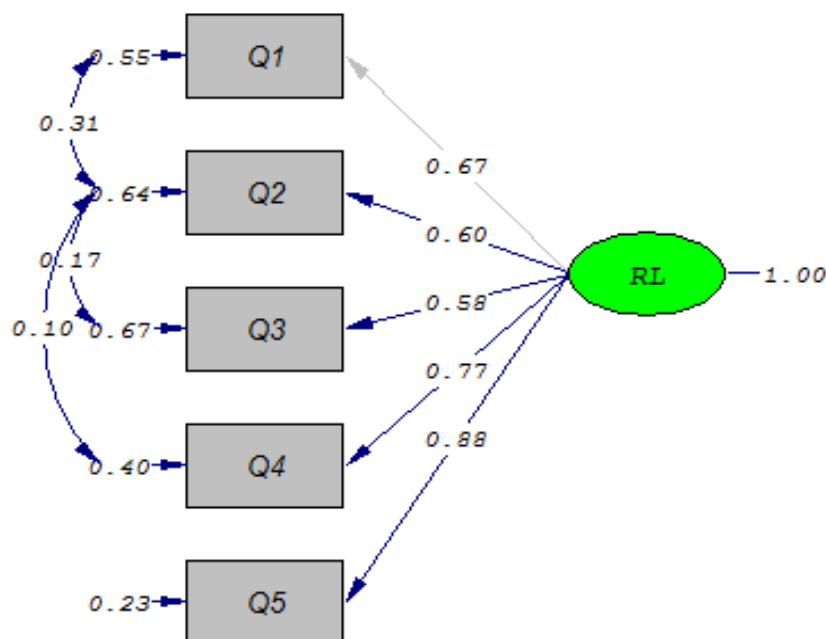
ردیف	عوامل	میانگین	انحراف استاندارد	تعداد گویه ها	پایایی (ضریب آلفای کرونباخ)
۱	مدیریت مصرف	۴/۲۹	۰/۴۷	۷	۰/۷۷
۲	مشارکت فعال	۴/۱۱	۰/۵۳	۳	۰/۸۲
۳	برنامه ریزی	۴/۰۸	۰/۵۸	۶	۰/۹۱
۴	قانون مداری	۴/۰۴	۰/۵۱	۵	۰/۸۱
۵	اتکای به خود	۳/۹۹	۰/۵۵	۱۲	۰/۹۵
۶	تحرك و پویایی	۳/۹۷	۰/۵۰	۱۷	۰/۹۶
۷	آموزش و اطلاع رسانی	۳/۹۱	۰/۵۱	۱۰	۰/۹۲
۸	توسعه اجتماعی	۳/۸۹	۰/۵۱	۸	۰/۹۳

همان طور که در جدول ۴-۱۲- مشاهده می کنید عامل مدیریت مصرف با میانگین $4/29$ به عنوان

مهم‌ترین عامل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی و عامل توسعه اجتماعی با میانگین ۳/۸۹ به‌عنوان کم‌اهمیت‌ترین عامل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی شناخته شده است و همچنین تمامی عوامل شناخته شده از پایایی بالایی برخوردارند.

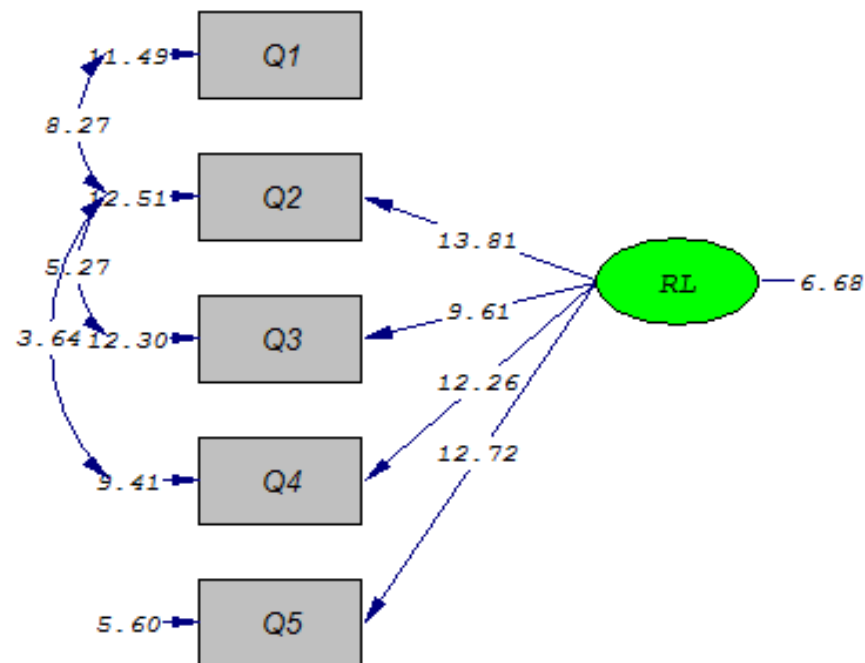
۳-۳-۳-۴- تحلیل عاملی تأییدی متغیرهای پژوهش

هدف از انجام تحلیل عاملی تأییدی، بررسی مجدد و تأیید رابطه مؤلفه‌ها با متغیرهای مربوط به خود است. به همین منظور تحلیل عاملی تأییدی متغیرهای قانون‌مداری، مدیریت مصرف، آموزش و اطلاع‌رسانی، تحرک و پویایی، توسعه اجتماعی، مشارکت فعال، اتکای به خود و برنامه‌ریزی به‌طور جداگانه مورد بررسی قرار گرفت که نتایج آن در شکل‌های زیر قابل مشاهده است.

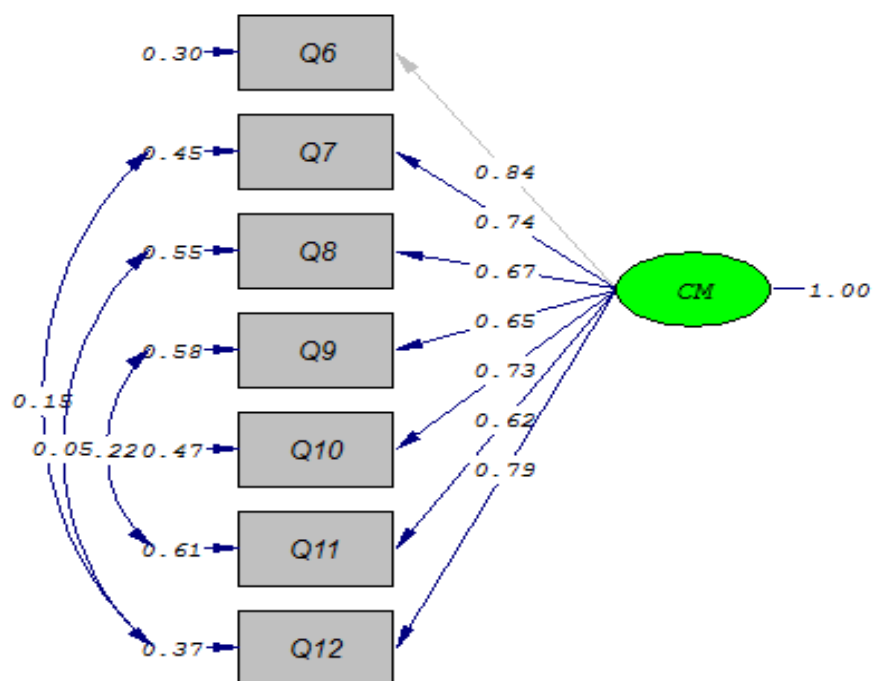
$\text{Chi-Square}=5.31, \text{df}=2, \text{P-value}=0.07037, \text{RMSEA}=0.068$

شکل ۴-۱۴. تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل قانون‌مداری (ضرایب استاندارد شده)

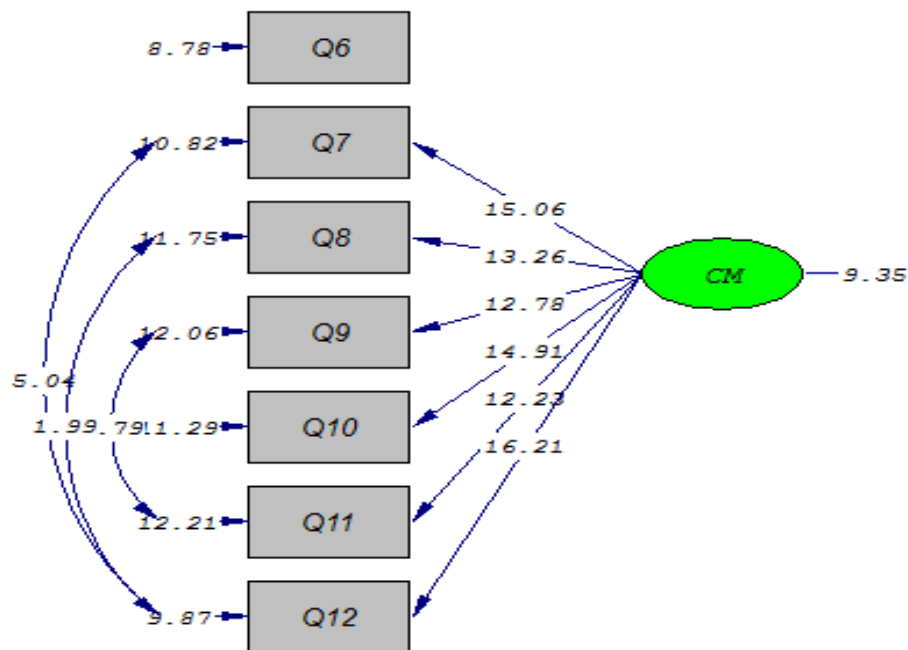
Chi-Square=5.31, df=2, P-value=0.07037, RMSEA=0.068

شکل ۴-۱۵. مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل قانونمداری

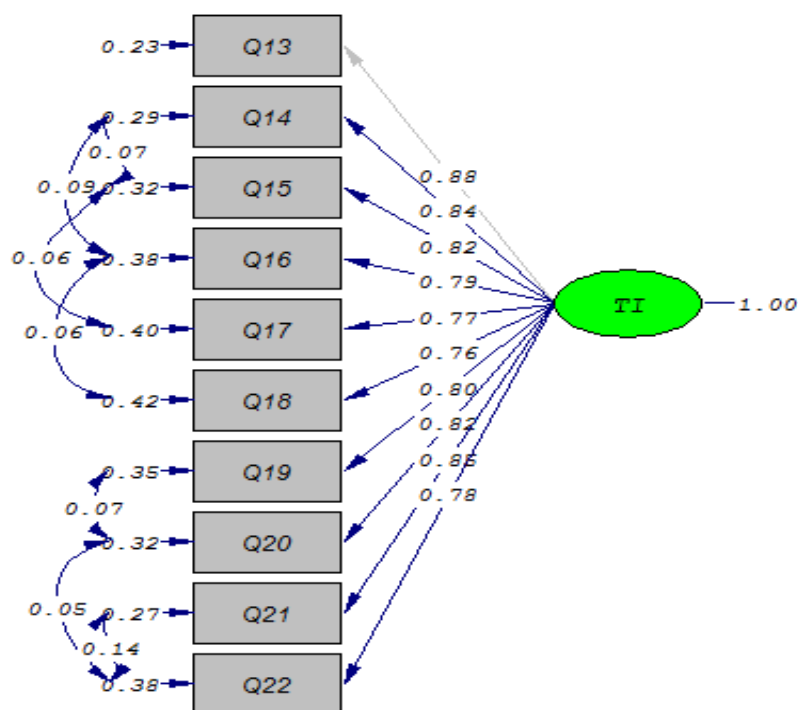
Chi-Square=16.68, df=11, P-value=0.11771, RMSEA=0.038

شکل ۴-۱۶. تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل مدیریت مصرف (ضرایب استاندارد شده)

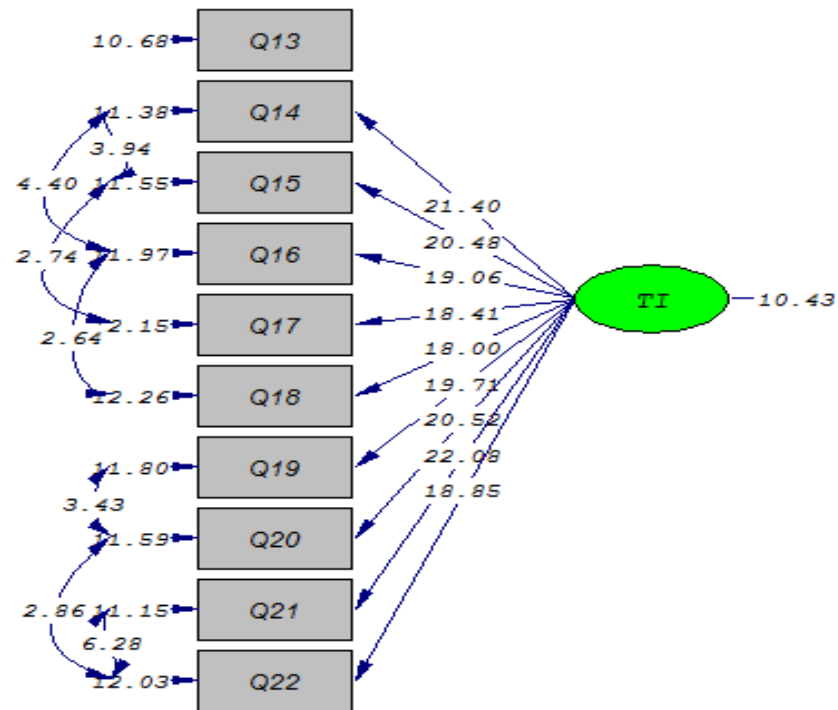
$\chi^2=16.68$, $df=11$, $P\text{-value}=0.11771$, $RMSEA=0.038$

شکل ۴-۱۷. مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل مدیریت مصرف

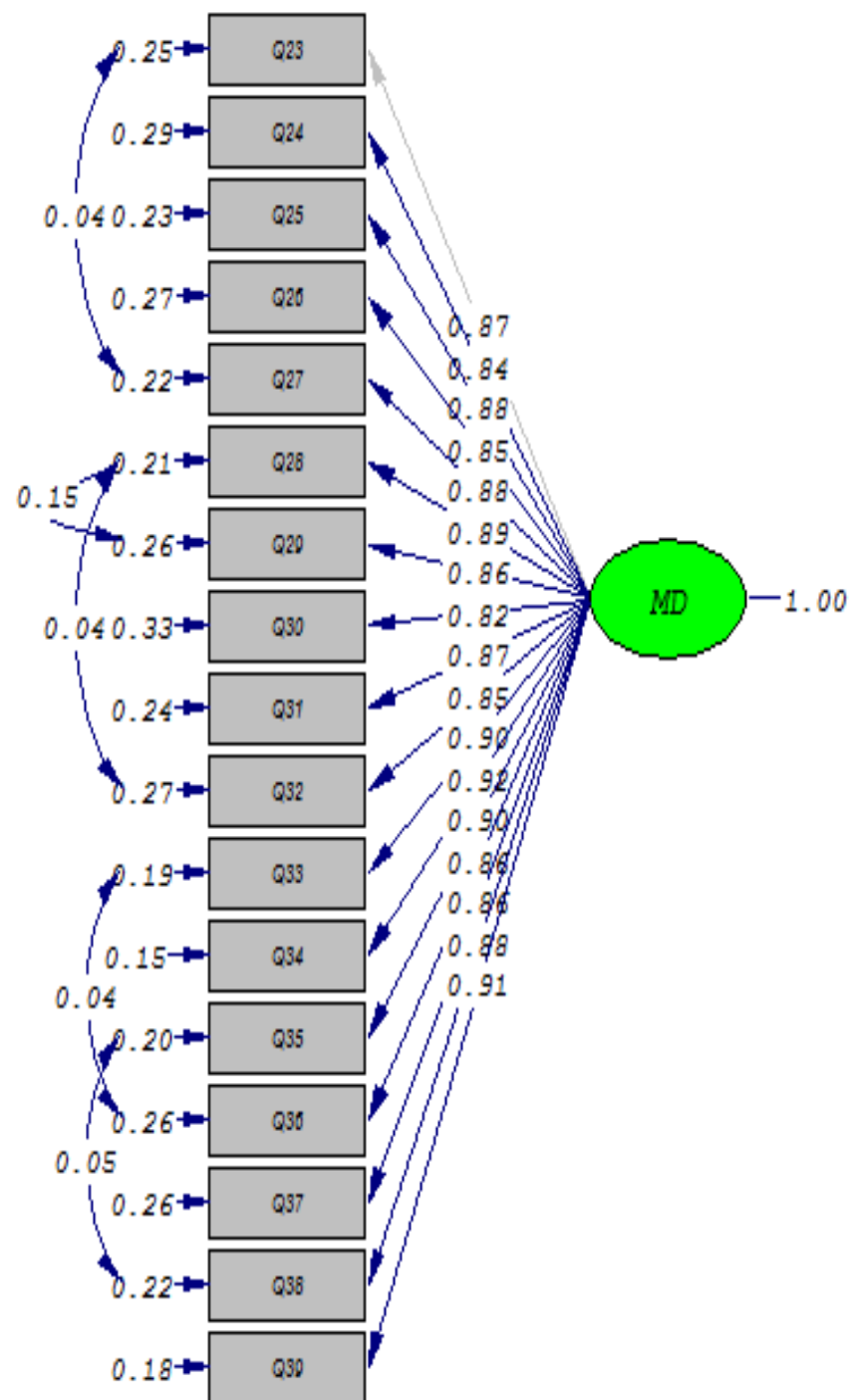
$\chi^2=56.40$, $df=28$, $P\text{-value}=0.00115$, $RMSEA=0.053$

شکل ۴-۱۸. تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل آموزش و اطلاع رسانی (ضرایب استاندارد شده)

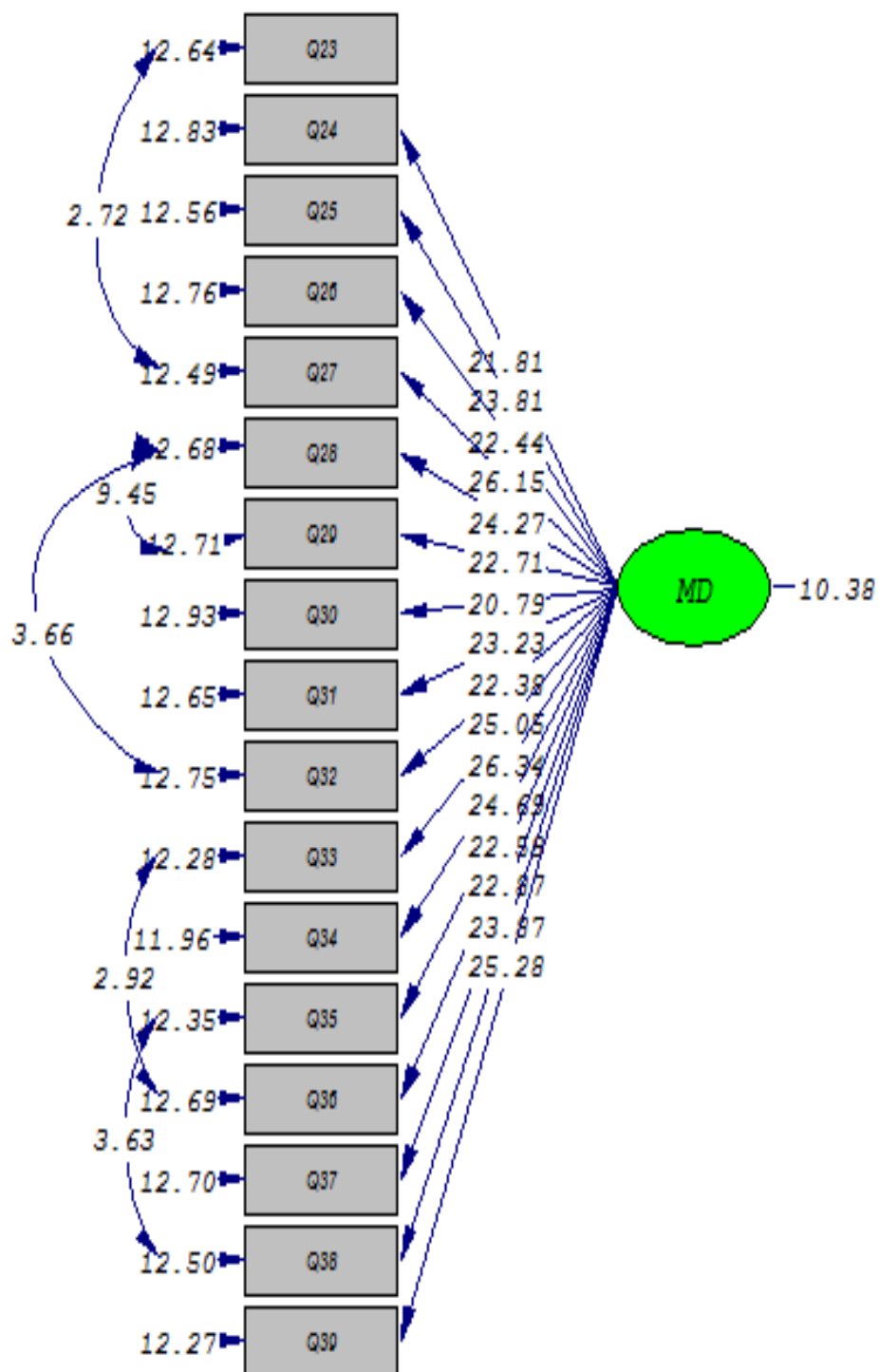
Chi-Square=56.40, df=28, P-value=0.00115, RMSEA=0.053

شکل ۴-۱۹. مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل آموزش و اطلاع‌رسانی

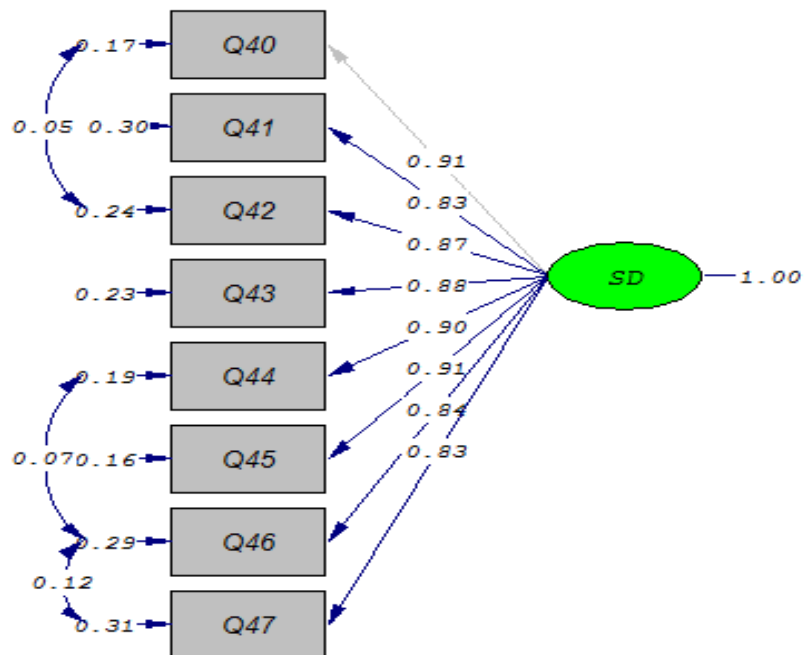
$\text{Chi-Square}=113.14, df=61, P\text{-value}=0.00006, \text{RMSEA}=0.049$

شکل ۴-۲۰. تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل تحرک و پویایی (ضرایب استاندارد شده)

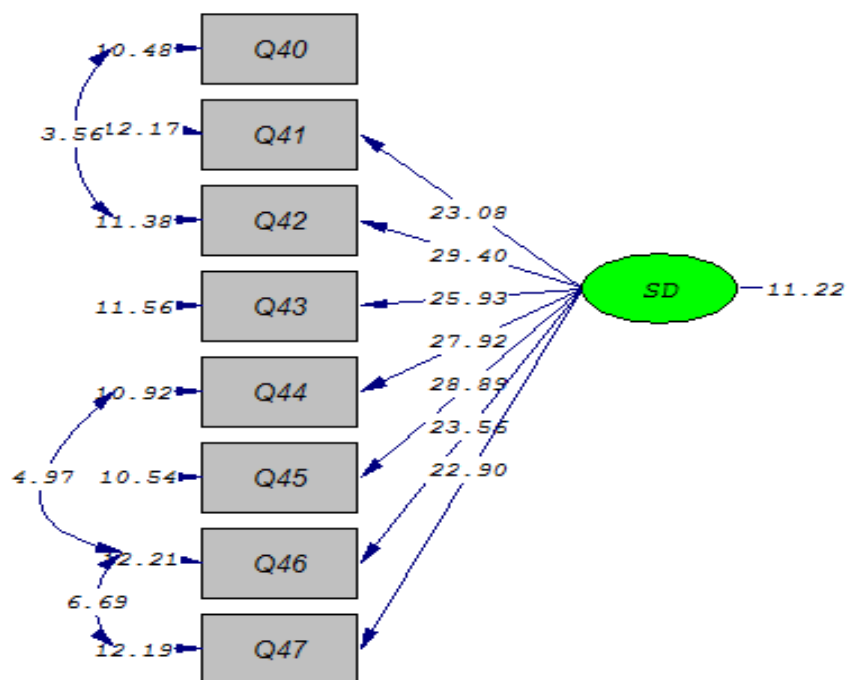
$\chi^2=113.14$, $df=61$, $P\text{-value}=0.00006$, $RMSEA=0.049$

شکل ۴-۲۱. مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل تحرک و پویایی

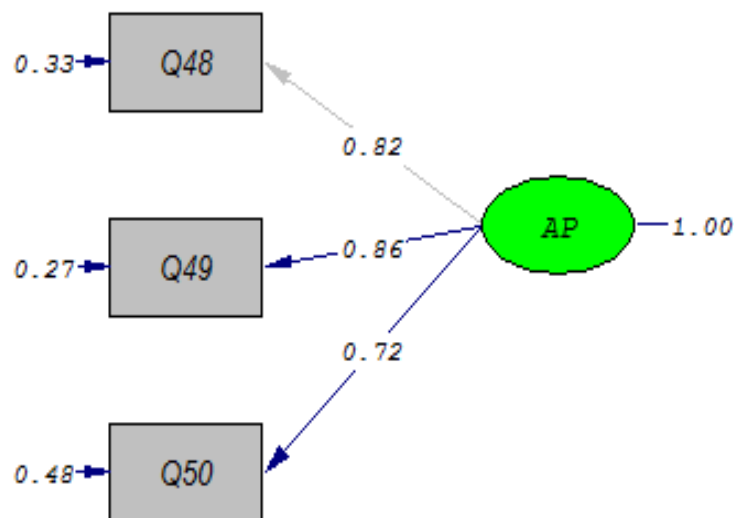
$\chi^2=28.82$, $df=11$, $P\text{-value}=0.00242$, $RMSEA=0.067$

شکل ۴-۲۲. تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل توسعه اجتماعی (ضرایب استاندارد شده)

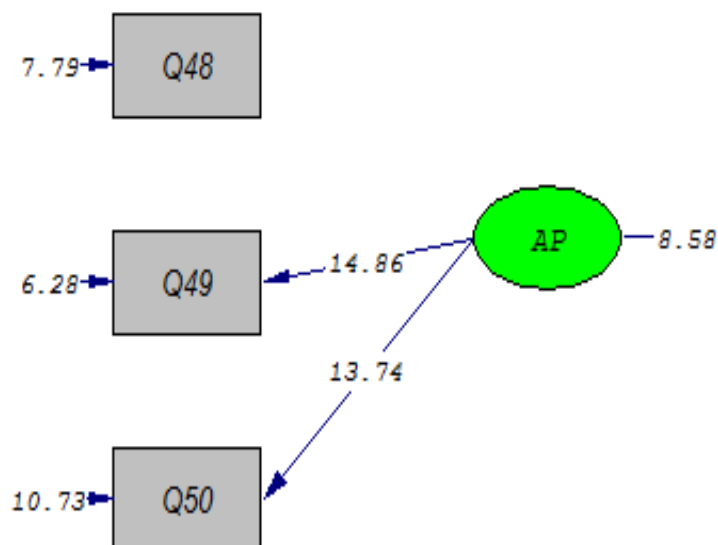
$\chi^2=28.82$, $df=11$, $P\text{-value}=0.00242$, $RMSEA=0.067$

شکل ۴-۲۳. مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل توسعه اجتماعی

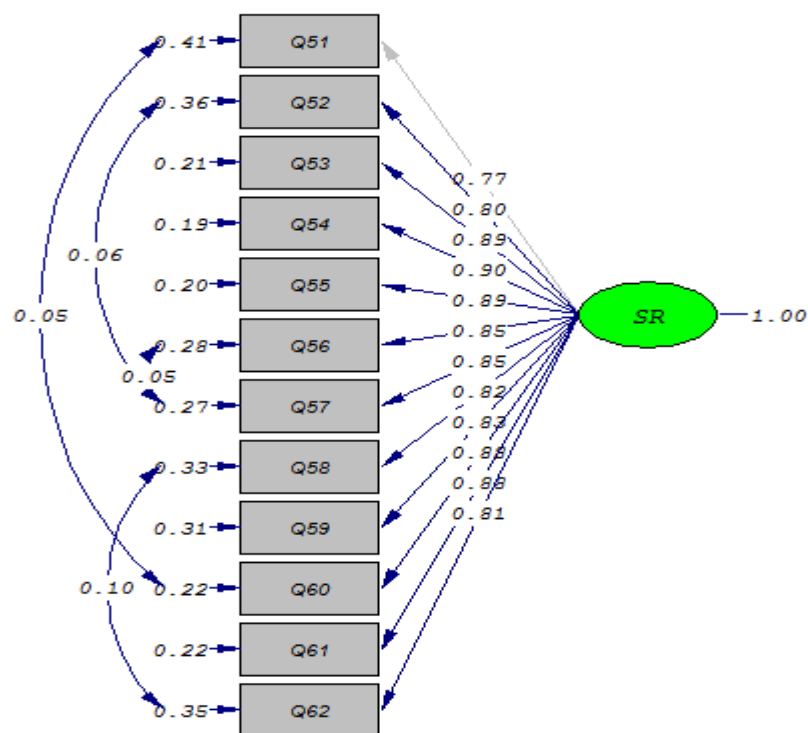
$Chi-Square=1.18, df=1, P-value=0.27769, RMSEA=0.029$

شکل ۴-۲۴. تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل مشارکت فعال (ضرایب استانداردشده)

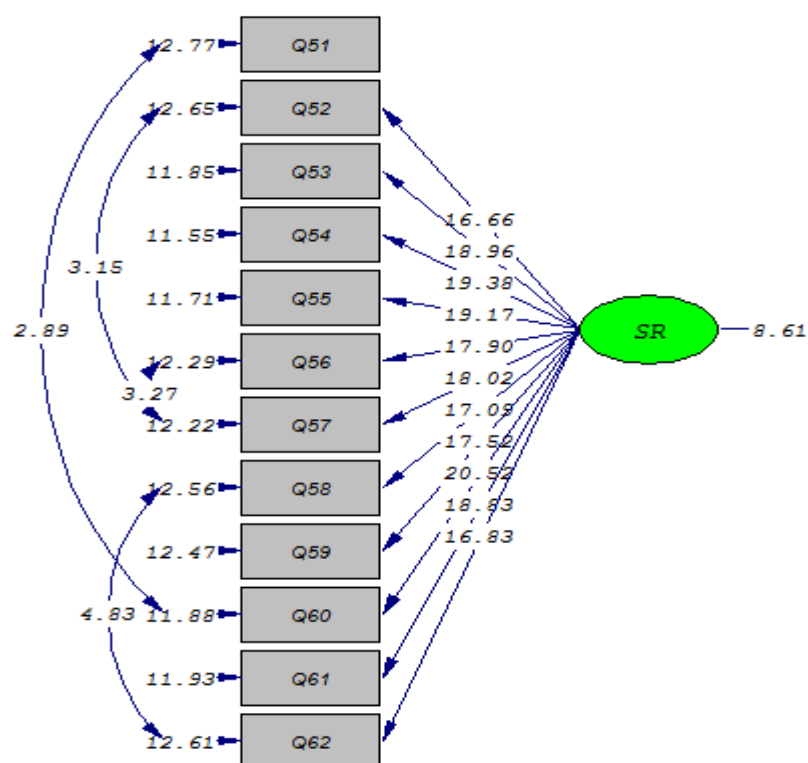
$Chi-Square=1.18, df=1, P-value=0.27769, RMSEA=0.029$

شکل ۴-۲۵. مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل مشارکت فعال

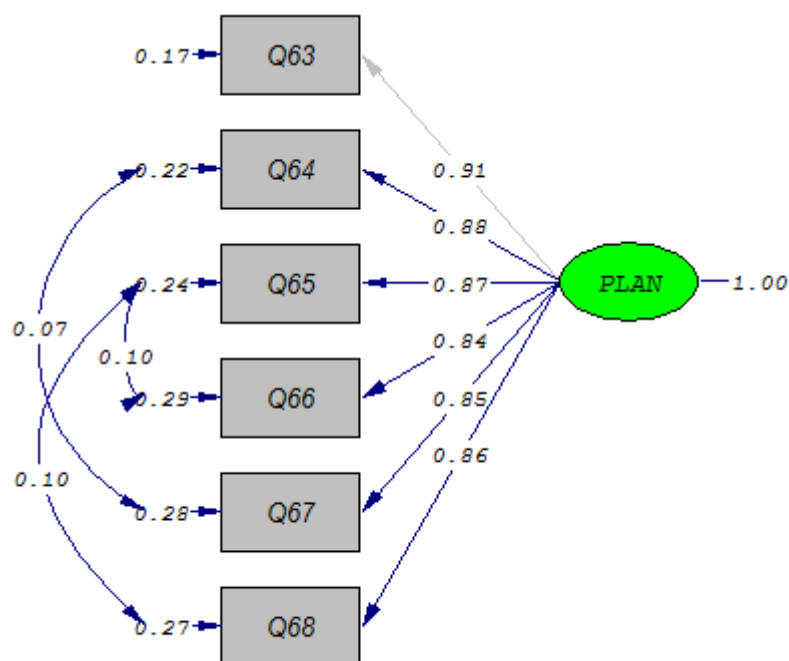
$\chi^2=73.29$, $df=37$, $P\text{-value}=0.00035$, $RMSEA=0.052$

شکل ۴-۲۶. تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل اتکای به خود (ضرایب استاندارد شده)

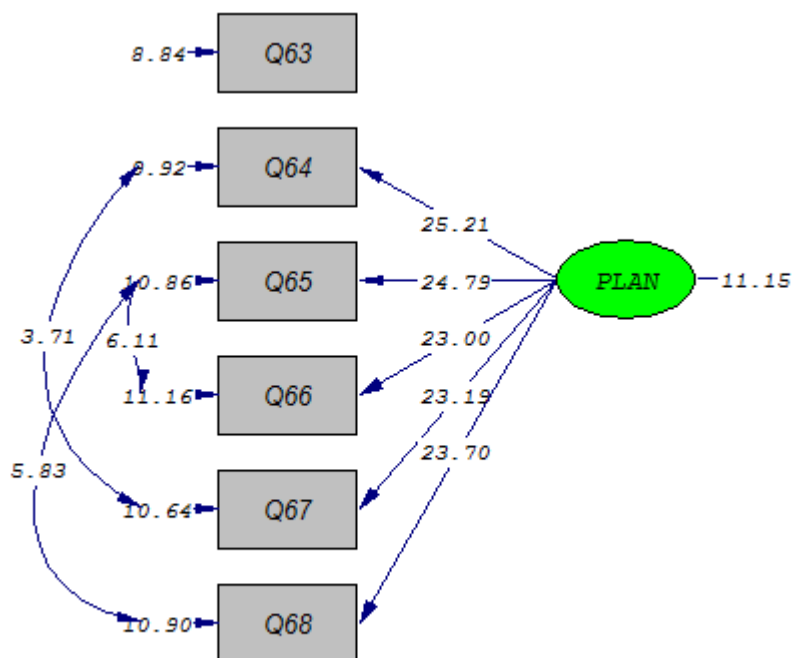
$\chi^2=73.29$, $df=37$, $P\text{-value}=0.00035$, $RMSEA=0.052$

شکل ۴-۲۷. مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل اتکای به خود

Chi-Square=12.39, df=6, P-value=0.05378, RMSEA=0.054

شکل ۴-۲۸. تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل برنامه‌ریزی (ضرایب استاندارد شده)

Chi-Square=12.39, df=6, P-value=0.05378, RMSEA=0.054

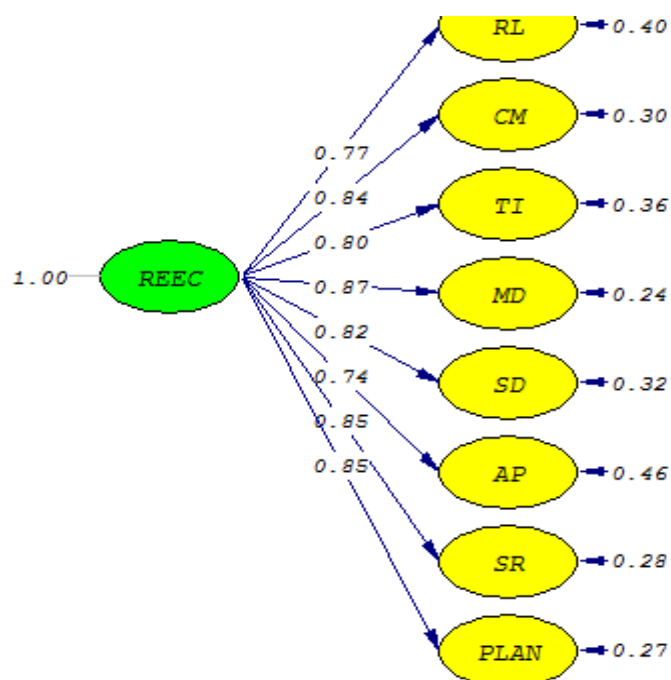
شکل ۴-۲۹. مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول عامل برنامه‌ریزی

متخصصان برای شاخص‌های برازندگی ملاک‌های متفاوتی ذکر کرده‌اند. برای شاخص ریشه میانگین مجذور برآورد تقریب^۱، مقادیر کمتر از ۰/۰۸ نشان‌دهنده قابل‌قبول و معقول بودن مدل و کمتر از ۰/۰۶ نشان‌دهنده یک مدل مناسب و خوب هستند (هو و بنتلر^۲، ۱۹۹۹). در مورد شاخص خی دو به درجه آزادی^۳، برخی از پژوهشگران مقادیر کمتر از سه را قابل‌قبول و خوب (کلاین، ۲۰۱۱) و برخی دیگر مقادیر دو تا پنج را نشان‌دهنده معقول و مناسب بودن مدل می‌دانند (لن و همکاران^۴، ۲۰۰۷). با توجه به مطالب بیان شده، شاخص‌های اصلی برازش مدل شامل Chi-Square, df, P-Value, RMSEA که در پایین شکل‌های فوق مشاهده می‌شود همگی حاکی از برازش و مناسب بودن مدل-های فوق است.

۴-۳-۳-۴- تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم متغیرهای پژوهش

پس از انجام تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول، تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم انجام شد که در شکل زیر نشان داده شده است.

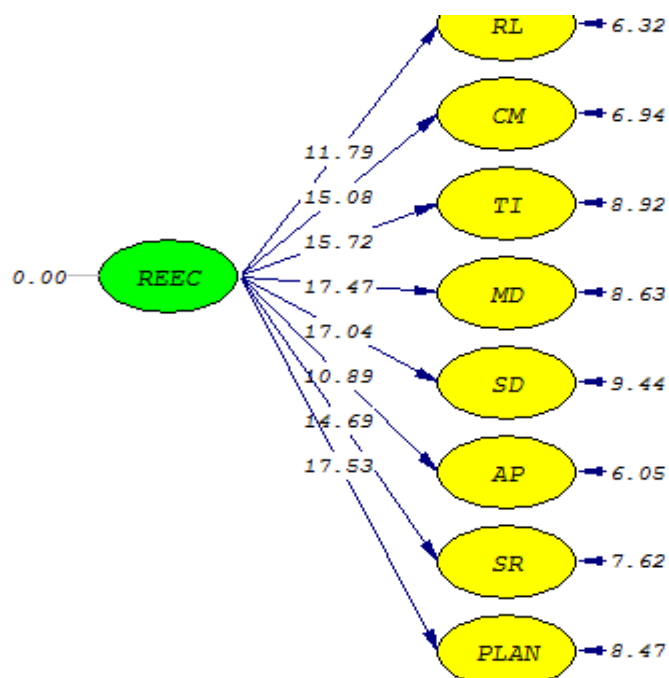
۱. RMSEA
۲. Hu & Bentler
۳. Chi squar/Df
۴. Lane et al

$\text{Chi-Square}=5840.59$, $\text{df}=2128$, $P\text{-value}=0.00316$, $\text{RMSEA}=0.059$

شکل ۴-۳۰. مدل ساختاری (تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم) پرسشنامه اقتصاد مقاومتی در حالت

ضرایب استاندارد

$\text{Chi-Square}=5840.59$, $\text{df}=2128$, $P\text{-value}=0.00316$, $\text{RMSEA}=0.059$

شکل ۴-۳۱. مقادیر T مدل ساختاری (تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم) پرسشنامه اقتصاد مقاومتی

همان‌طور که ذکر کردیم متخصصان برای شاخص‌های برازندگی ملاک‌های متفاوتی ذکر کرده‌اند، برای شاخص برازندگی تطبیقی^۱ که دامنه تغییرات آن بین صفر و یک است، مقادیر بالاتر از ۰/۸۵ نشان‌دهنده برازندگی نسبی مدل (کلووی^۲، ۱۹۹۸)، مقادیر بالاتر از ۰/۹ نشان‌دهنده برازندگی خوب و قابل‌قبول مدل و مقادیر بالاتر از ۰/۹۵ نشان‌دهنده برازندگی خیلی خوب و عالی مدل هستند (هو و بنتلر، ۱۹۹۹)، همچنین در شاخص نیکویی برازش^۳ مقادیر بالاتر از ۰/۹ نشان‌دهنده برازندگی خوب و قابل و قبول مدل است (هوپر و همکاران^۴، ۲۰۰۸).

جدول ۴-۱۳. شاخص‌های کلی برازش برای مدل ساختاری

شاخص‌های برازش	مقادیر مشاهده‌شده
خی‌دو (χ^2)	۵۸۴۰/۵۹
درجه آزادی (df)	۲۱۲۸
نسبت خی‌دو به درجه آزادی (χ^2/df)	۲/۷۴
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	۰/۹۶
شاخص نیکویی برازش (GFI)	۰/۹۱
شاخص ریشه میانگین مجذور برآورد تقریب (RMSEA)	۰/۰۵

۱. Comparative Fit Index (CFI)

۲. Kelloway

۳. Goodness of Fit Index (GFI)

۴. Hooper et al

شکل ۴-۳۲. مدل اقتصاد مقاومتی

در ورزش دانشگاهی

مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی

تحرک و پویایی

- ❖ گسترش همکاری و مشارکت با دانشگاه‌های منطقه و جهان در تولید لوازم ورزشی
- ❖ توسعه تعاملات، ارتباطات منطقه‌ای و جهانی و حضور فعال و مؤثر در مجامع جهانی ورزش دانشگاهی
- ❖ ارتباط با دانشگاه‌های مطرح دنیا در زمینه ورزش
- ❖ عقد قراردادهای با سایر سازمان‌ها به‌ویژه آموزش و پرورش
- ❖ جذب توریسم ورزشی از طریق تبلیغ و میزبانی مسابقات ملی و بین‌المللی در دانشگاه‌های شهرهای توریستی
- ❖ معرفی کردن تولیدات ملی و تولیدکنندگان برتر داخلی محصولات ورزشی از طرق مختلف (برگزاری نمایشگاه‌ها، دعوت از دانشگاهیان و ...)
- ❖ به دانشجویان توجه به تولیدکنندگان داخلی برای تأمین تجهیزات و اقلام ورزشی در احداث بناها و زیرساخت‌های ورزشی دانشگاه‌ها
- ❖ بازسازی و تعمیر وسایل ورزشی مستعمل انباشته شده در انبار دانشگاه توسط دانشجویان در اوقات فراغت
- ❖ بیان ایده‌های نو در تولید تجهیزات ورزشی در دانشگاه‌ها
- ❖ افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن‌ها
- ❖ برنامه‌ریزی در جهت خودکفایی اقتصادی و افزایش اعتماد مردم با بالا رفتن کیفیت کالاهای داخلی

قانون مدنی

- ❖ شفاف سازی نظام مالی و اطلاعاتی در ورزش دانشگاهی
- ❖ شفاف سازی قوانین و مقررات در ورزش دانشگاهی
- ❖ نظارت سازمان دانشجویان وزارت علوم بر فعالیت‌های ورزشی در دانشگاه‌ها
- ❖ مشخص شدن سازوکارهای نظارتی و حمایتی در ورزش دانشگاهی

مدیریت مصرف

- ❖ نیازسنجی و حرکت مطابق با نیازهای ورزش دانشگاهی
- ❖ استفاده بهینه از اماکن و فضاهای ورزشی دانشگاه
- ❖ پرهیز از برگزاری رویدادهای مشابه
- ❖ متناسب بودن زیرساخت‌های فضاها و اماکن ورزشی دانشگاه‌ها با اهداف اقتصاد مقاومتی
- ❖ به کار گماردن افراد متخصص برای انبارداری سالن‌های ورزشی

مشارکت فعال

- ❖ تأسیس مؤسسات خیریه‌ای و ایجاد صندوق خیریه در دانشگاه‌ها
- ❖ شناسایی و بهره‌گیری از کمک خیرین ورزشی

انگای به خود

- ❖ احساس مسئولیت از طرف هر فرد در اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی
- ❖ به‌بازرسیدن در بخش صدور خدمات فنی و علمی در عرصه ورزش دانشگاهی
- ❖ اعتقاد سیستم مدیریتی ورزش دانشگاهی به امر اقتصاد مقاومتی
- ❖ توجه به فعالیت‌های اقتصادی درآمدزا در ورزش دانشگاهی
- ❖ کاهش انگای بودجه و درآمد‌های دانشگاه‌های دولتی به منابع نفت و گاز کشور و جایگزینی با درآمد‌های حاصل از رویدادهای ورزش دانشگاهی
- ❖ احداث شرکت‌های دانش بنیان در دانشگاه‌ها و به‌کارگیری متخصصین ورزشی
- ❖ فروش محصولات دانش بنیان در دانشگاه‌ها و خارج از آن
- ❖ جلوگیری از مهاجرت نخبگان به دلیل فقدان زمینه کسب و کار دانش بنیان در کشور
- ❖ قرار گرفتن فضاهای ورزشی دانشگاه‌ها در اختیار بخش‌های خصوصی

برنامه ریزی

- ❖ آگاهی و برنامه‌ریزی دانشگاهیان در خصوص سنجش میزان اثربخشی اقتصادمقاومتی در ورزش دانشگاهی
- ❖ آگاهی و برنامه‌ریزی دانشگاهیان در خصوص خروجی‌های کارکردن بر اساس اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی
- ❖ حرکت بر اساس برنامه و پرهیز از تصمیمات خلق الساعه
- ❖ تدوین برنامه‌ها و سازوکارهای دانشگاه همسو با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی
- ❖ ایجاد توانایی، بآی، الگویی، از دانشگاه‌های کشور، های دیگر

توسعه اجتماعی

- ❖ برقراری ارتباط بین دانشجویان و تولیدکنندگان ورزشی داخلی
- ❖ توانایی همکاری دانشجویان و کارکنان دانشگاه در جهت یک هدف مشترک
- ❖ فرهنگ‌سازی وقف و امور خیریه در ورزش دانشگاهی کشور
- ❖ فرهنگ‌سازی در خصوص استفاده از تولیدات داخلی ورزشی
- ❖ آینده نگری اقتصادی با پرداختن به مسائل زیست محیطی
- ❖ تشکیل کمیته‌ها و کمیسیون‌های زیست محیطی در دانشگاه‌ها

آموزش و اطلاع رسانی

- ❖ شفاف سازی مفهومی و موضوعی اصطلاح اقتصاد مقاومتی
- ❖ مشخص کردن حوزه‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی
- ❖ مشخص کردن سهم و نقش هرکسی در اجرای اقتصاد مقاومتی در دانشگاه‌ها
- ❖ بازنگری و اصلاح اساسی در سرفصل‌ها و محتوای دروس تربیت بدنی با توجه به سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی
- ❖ توجه به درس کارآفرینی ورزشی با رویکرد اقتصاد مقاومتی
- ❖ آموزش روش‌های صحیح استفاده از تجهیزات ورزشی برای دانشجویان
- ❖ برگزاری کارگاه‌های آموزشی و دوره‌های مهارت افزایی برای مربیان، داوران و کارکنان حوزه ورزش دانشگاهی

۴-۴- پاسخ به سؤالات پژوهش

با توجه به نتایج به دست آمده از دو مرحله کیفی و کمی؛ می توان به سؤالات پژوهش پاسخ داد. در پاسخ به سؤال اصلی پژوهش که مطرح شده بود مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی چگونه است؟ می توان گفت که فرایند اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی شامل ۸ مؤلفه اصلی (قانون مداری، مدیریت مصرف، آموزش و اطلاع رسانی، تحرک و پویایی، توسعه اجتماعی، مشارکت فعال، اتکای به خود و برنامه ریزی) و ۳۳ مؤلفه فرعی (شفافیت های قانونی، دیپلماسی ورزش دانشگاهی، کنترل و نظارت، مدیریت هزینه ها، نحوه برگزاری رویدادهای ورزشی، پرهیز از اسراف کاری، اماکن و تجهیزات ورزشی و زیرساخت ها، حفظ و نگهداری اماکن و تجهیزات ورزشی، شفاف سازی واژه اقتصاد مقاومتی، سرفصل های درسی، دانش افزایی، کاربردی کردن علوم، اقتصاد برون گرا، اقتصاد درونزا (حمایت از کالای داخلی)، ارائه دیدگاه های نو، اعتماد بین تولیدکننده و مشتری، مدیریت و سیاست گذاری ها، حضور رسانه ها در ورزش دانشگاهی، سرمایه اجتماعی، نهادینه شدن فرهنگ، بهداشت محیط زیستی دانشگاه ها، انعطاف پذیری، مشارکت خیرین، ترویج فرهنگ داوطلبی، باور و اعتقاد، کاهش وابستگی اقتصاد مبتنی بر نفت، اقتصاد دانش بنیان، اقتصاد مردمی (خصوصی سازی)، شایسته سالاری، سرمایه فکری، آینده نگری، برنامه ریزی آموزشی، داشتن الگوی اقتصادی مشخص) بود. در پاسخ به این سؤال که عوامل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی کدام اند؟ می توان گفت که

۱۹۹ متغیر در اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی شناسایی شد.

در پاسخ به این سؤال که طبقه بندی عوامل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی چگونه است؟ می توان گفت که ۳۳ طبقه در اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی شناسایی شد.

در پاسخ به این سؤال که تبیین سؤالات اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی چگونه است؟ می توان گفت که ۶۸ گویه از اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی از بار عاملی مناسبی برخوردار هستند و این گویه ها با عامل مربوط به خود در ارتباط هستند.

در پاسخ به این سؤال که تبیین برآزش مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی چگونه است؟ باید گفت که مدل مورد نظر از برآزش مطلوبی برخوردار است و پرسشنامه محقق ساخته از مرحله کیفی تحقیق، بعد از تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی نشان از این دارد که از سازه مناسبی در جامعه هدف برخوردار است.

فصل پنجم:

بحث و نتیجه گیری

۵-۱- مقدمه

بحث و نتیجه‌گیری در هر مطالعه‌ای مهم‌ترین بخش پژوهش می‌باشد. پژوهشگر از انجام پژوهش دارای اهداف خاصی است که مهم‌تر از آن، نتایج و یافته‌های آن می‌باشد. پژوهشگر می‌تواند با استفاده از نتایج به‌دست‌آمده به بررسی نقاط ضعف و قوت پردازد و فرصت‌ها و تهدیدها را شناسایی کرده و برای حل مسائل و یا انجام پژوهش‌های آینده پیشنهاد ارائه کند. از این‌رو، در این فصل ابتدا خلاصه پژوهش آورده شده است که هدف آن فراهم آوردن یک نمای کلی به همراه اهم یافته‌های توصیفی و تحلیلی از پژوهش حاضر است که استفاده از آن برای سایر پژوهش‌ها مفید است. پس از آن در بخش دوم به بحث و نتیجه‌گیری پرداخته می‌شود و سعی می‌گردد بر اساس مبانی نظری و یافته‌های سایر محققان، تحلیل‌های ارائه‌شده و یافته‌های مربوط به سؤالات پژوهش مورد تفسیر قرار گیرد و در نهایت پیشنهادهای حاصل از یافته‌های پژوهش و پیشنهادهایی برای سایر پژوهشگران ارائه می‌شود.

۵-۲- خلاصه پژوهش

تربیت بدنی و ورزش یکی از ارکان اساسی فعالیت‌ها و برنامه‌ریزی‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. ورزش در عصر مدرن همواره بخش جدایی‌ناپذیر از جامعه بشری بوده، اما در چند دهه اخیر بر اهمیت اقتصادی آن افزوده شده است. اقتصاد، علمی است که در همه حوزه‌ها نقش اصلی را بازی می‌کند و ورزش نیز از این امر مستثنی نیست. در دنیای کنونی، ورزش دیگر یک تفریح و سرگرمی نیست، ورزش یک صنعت پرسود است که به دلیل گرایش رو به رشد مردم و نیاز به کالاها و خدمات ورزشی از اهمیت اقتصادی بالایی برخوردار است و توانایی بالایی در جذب سرمایه‌های خارجی پایدار دارد. ورزش میدان رقابتی نسبتاً سالم برای تقابل ملت‌ها و ابزاری برای انتقال تفکرات فرهنگی است و این بخش اقتصادی ورزش است که این صنعت را پیش می‌برد. رقابت‌پذیری و تلاش برای برتری در یک خصیصه یا کیفیت در ورزش امروز عصر ماست. اقتصاد ورزش به به‌کارگیری تئوری‌های اقتصادی برای تحلیل فعالیت‌های ورزشی اطلاق می‌شود یا به بیان دقیق‌تر اقتصاد ورزش

به ارزیابی مسائل و الگوهای تخصیص بهینه منابع در سه بخش عملکرد ورزش، تولیدات ورزش و توسعه ورزش می‌پردازد. صنعت ورزش به مجموعه فعالیت‌های مرتبط با تولید، مبادله و بازاریابی کالاها و خدمات ورزشی گفته می‌شود که در ارتقای ارزش افزوده نقش داشته باشند. نقش اقتصادی ورزش را می‌توان در دو گروه تأثیرات اقتصادی مستقیم و غیرمستقیم بررسی کرد، در مطالعه آثار مستقیم، ورزش به‌عنوان تفریح و فعالیت‌های جسمانی نگریسته می‌شود. بدین ترتیب آثاری همچون تولید کالاها و خدمات ورزشی، صادرات و واردات، هزینه‌های خانوار، هزینه‌های ورزشی، ایجاد اماکن و تأسیسات، تبلیغات، پوشش رسانه‌ای، اشتغال، جذب گردشگری و حامیان مالی را در پی دارد. آثار اقتصادی غیرمستقیم ورزش در ارتقاء سلامتی و کاهش هزینه‌های درمانی و به تبع آن برنامه‌های ملی و نیروی ماهر و نیز در کاهش هزینه‌های درمانی خانوار و دولت نقش اساسی دارد. این امر موجب افزایش عملکرد و بهره‌وری کارکنان می‌شود (ساندرسون و همکاران، ۲۰۰۰).

اقتصاد مقاومتی، اقتصادی است که انسان، محور توسعه آن است. در این میان، پرورش و حفظ سرمایه انسانی برای دستیابی به آرمان اقتصاد مقاومتی ضرورتی انکارناپذیر است. نقش دانشگاه‌ها نیز برای تحقق اقتصاد مقاومتی از اهمیت زیادی برخوردار است (قاسمی، ۱۳۹۵). دانشگاه به‌عنوان کانون اصلی علمی و تحقیقاتی، باید خود را با تغییرات داخلی و خارجی تطبیق دهد. عواملی مانند جهانی‌سازی، به همراه عوامل دیگر به‌عنوان جزئی از روند کلی به‌سوی توسعه سریع بازار دانش، ارتباط دانشگاه با جامعه را دچار تغییرات اساسی کرده‌اند (اتزکوویتز و لیدزدورف، ۲۰۰۰). تبدیل ایده و دانش به محصول و کالا و تجاری‌سازی آن، از وظایف و کارکردهای دانشگاه است که دانشگاه می‌تواند از طریق تأثیر ورزش بر بخش خصوصی، دولت و مردم، به تحقق آن کمک کند. به این دلیل، دانشگاه بهترین مکان برای پرداختن و تئوریزه کردن ایده‌هاست. در این راستا، دانشگاه‌ها می‌توانند با اجرایی کردن طرح تشکیل کمیسیون‌های اقتصاد مقاومتی در سطوح اساتید و دانشجویان، به بحث و گفتگو پیرامون موضوعات اصلی اقتصاد مقاومتی بپردازند.

در همین راستا، هدف از پژوهش حاضر، طراحی مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی بود.

این مطالعه از نوع طرح‌های آمیخته اکتشافی است که در دو فاز کیفی و کمی انجام شده است. پژوهش حاضر از حیث نتیجه در فاز اول یک تحقیق بنیادی و در فاز دوم یک تحقیق کاربردی است. این پژوهش از نظر هدف در فاز اول یک پژوهش اکتشافی و در فاز دوم یک پژوهش تبیینی است. بر اساس نوع داده نیز مطالعه حاضر در مرحله اول کیفی و در مرحله دوم کمی است.

در مرحله اول نظریه داده بنیاد برای مطالعه کیفی استفاده شده است. نظریه داده بنیاد یک راهبرد تحقیقی است که دارای رویکردی تفسیری و شامل مجموعه ابزارهایی است که جهت جمع‌آوری و تحلیل نظام‌مند داده‌ها از پدیده مورد مطالعه استفاده می‌شود. در مرحله دوم، مطالعه به صورت کمی و تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی انجام شده است.

در مرحله کیفی از ۳۰ مصاحبه عمیق با خبرگان برای گردآوری داده‌ها استفاده شد و مصاحبه‌ها تا زمان رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت، به عبارت دیگر مصاحبه‌ها آن قدر ادامه پیدا کرد که به نقطه اشباع رسید و اطلاعات جدیدی در مصاحبه‌ها مشاهده نشد. تجزیه و تحلیل داده‌ها در مرحله کیفی پس از اتمام جمع‌آوری داده‌ها صورت گرفت؛ بلکه هم‌زمان با جمع‌آوری داده‌ها و به روش تحلیل داده بنیاد و طی سه مرحله کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی انجام گرفت. در مرحله کدگذاری باز، ۱۹۹ کد باز از مصاحبه‌ها استخراج شد و سپس ۱۹۹ کد باز استخراجی به ۳۳ کد محوری تبدیل شدند. در مرحله کدگذاری انتخابی نیز تمامی کدهای به دست آمده در هشت گروه اصلی جای داده شد که عبارت‌اند از قانون‌مداری، مدیریت مصرف، آموزش و اطلاع‌رسانی، تحرک و پویایی، توسعه اجتماعی، مشارکت فعال، اتکای به خود و برنامه‌ریزی.

عوامل قانون‌مداری شامل مؤلفه‌هایی همچون شفافیت‌های قانونی، دیپلماسی ورزش دانشگاهی و کنترل و نظارت است. عوامل مدیریت مصرف دربرگیرنده متغیرهایی همچون مدیریت هزینه‌ها، نحوه برگزاری رویدادهای ورزشی، پرهیز از اسراف کاری، اماکن و تجهیزات ورزشی و زیرساخت‌ها و حفظ و نگهداری اماکن و تجهیزات ورزشی است. متغیرهای عوامل آموزش و اطلاع‌رسانی عبارت‌اند از: شفاف-سازی واژه اقتصاد مقاومتی، سرفصل‌های درسی، دانش‌افزایی و کاربردی کردن علوم است. عوامل

تحرک و پویایی دربرگیرنده مؤلفه‌هایی همچون اقتصاد برون‌گرا، اقتصاد درون‌زا (حمایت از کالای داخلی)، ارائه دیدگاه‌های نو، اعتماد بین تولیدکننده و مشتری، مدیریت و سیاست‌گذاری‌ها و حضور رسانه‌ها در ورزش دانشگاهی است. عوامل توسعه اجتماعی شامل مؤلفه‌هایی همچون سرمایه اجتماعی، نهادینه شدن فرهنگ، بهداشت محیط زیستی دانشگاه‌ها و انعطاف‌پذیری است. عامل مشارکت فعال دربرگیرنده مؤلفه‌هایی همچون مشارکت خیرین و ترویج فرهنگ داوطلبی است. عوامل اتکای به خود شامل مؤلفه‌هایی همچون باور و اعتقاد، کاهش وابستگی اقتصاد مبتنی بر نفت، اقتصاد دانش بنیان، اقتصاد مردمی (خصوصی‌سازی)، شایسته‌سالاری و سرمایه فکری است و برنامه‌ریزی نیز دربرگیرنده مؤلفه‌هایی همچون آینده‌نگری، برنامه‌ریزی آموزشی و داشتن الگوی اقتصادی مشخص است. علاوه بر مشخص شدن گروه‌های اصلی، در مرحله کدگذاری انتخابی روابط بین مقوله‌ها و ارتباط آن‌ها با پدیده محوری مشخص شد که در نهایت منجر به ارائه مدل پژوهش در بخش کیفی شد.

پس از طراحی مدل در بخش کیفی، پرسشنامه‌های محقق ساخته طراحی شد. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه‌ها با استفاده از نظر متخصصان مدیریت ورزشی مورد تأیید قرار گرفت. پایایی پرسشنامه‌ها نیز به وسیله روش آلفای کرونباخ مورد تأیید قرار گرفت و در نهایت در قسمت تحلیل عاملی اکتشافی پرسشنامه‌ای با ۷۳ سؤال و در قسمت تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه‌ای با ۶۸ سؤال طراحی شد.

در بخش کمی جامعه آماری تحقیق را تمامی مدیران فوق برنامه دانشگاه‌ها، اعضای هیئت علمی علوم ورزشی دانشگاه‌ها، اعضای هیئت علمی در رشته اقتصاد در دانشگاه‌ها، مدیران در اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم، کارشناسان تربیت بدنی دانشگاه‌ها و افراد متخصص در حوزه اقتصاد و آشنا به موضوع پژوهش تشکیل دادند. بر این اساس، در مطالعه مقدماتی برای تحلیل عاملی اکتشافی ۳۷۶ پرسشنامه و در مطالعه بعدی برای انجام تحلیل عاملی تأییدی ۳۶۴ پرسشنامه تکمیل شده و به پژوهشگر عودت داده شد.

در بخش کمی این پژوهش اطلاعات حاصل از سؤال‌های بخش ابتدایی با استفاده از روش‌های

آماري توصيفي مانند فراواني، درصد، ميانگين و انحراف استاندارد و با استفاده از نرم‌افزار spss مورد توصيف قرار گرفت. در حوزه آمار استنباطي، براي تحليل ارتباطات ميان شاخص‌ها و شناسايي شاخص‌هاي مرتبط با هر عامل از روش تحليل عاملي اکتشافی در نرم‌افزار spss و براي آزمون کردن مدل از تحليل عاملي تأييدي و نرم‌افزار کامل LISREL ۸٫۸ استفاده شد. علاوه بر اين، براي بررسي پايابي پرسشنامه‌ها از روش آماري ضريب آلفاي کرونباخ و براي بررسي کفايت اندازه نمونه‌گيري از آزمون‌هاي «کفايت اندازه نمونه‌گيري KMO» و «کرويت Bartlett» نيز استفاده شد.

۵-۳- بحث و نتیجه‌گيري

بررسي ويژگي‌هاي نمونه‌هاي پژوهش در مرحله کيفي نشان داد اکثراً نمونه‌ها در اين مرحله مرد بودند. بيشتر آن‌ها بيش از ۱۵ سال سابقه اجرائي داشتند و عضو هيئت علمي دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالي بودند. اکثراً مصاحبه‌شوندگان داراي مدرک دکتری بودند و رشته اکثراً آن‌ها تربيت بدني و علوم ورزشي بود. با توجه به اين نتايج مي‌توان ادعا کرد کساني که در اين پژوهش به‌عنوان مصاحبه‌شونده انتخاب شده‌اند صلاحيت اظهارنظر درباره موضوع مورد مطالعه داشته‌اند و از اين حيث مي‌توان به اعتبار و روايي به‌دست‌آمده در مرحله کيفي اطمينان بيشترى داشت.

در بخش کمي نيز ويژگي‌هاي جمعيت شناختي نمونه‌هاي پژوهش مورد بررسي قرار گرفت.

در اين پژوهش آمار توصيفي مربوط به بخش اول پژوهش (تحليل عاملي اکتشافی) به اين صورت است که بيشتر آزمودني‌ها (۴۸/۱۴ درصد) در فاصله سني ۳۶ تا ۴۵ سال قرار دارند. ۶۶/۷۶ درصد نمونه‌هاي پژوهش مرد و ۳۳/۲۴ درصد آن‌ها زن بوده‌اند. ۸۶/۱۷ درصد از نمونه‌هاي پژوهش متأهل و ۱۳/۸۳ درصد آن‌ها مجرد بودند. بيشتر نمونه‌هاي پژوهش (۷۰/۴۸ درصد) داراي مدرک دکتری بودند. ۷۶/۶۰ درصد نمونه‌هاي پژوهش فارغ‌التحصيل رشته تربيت بدني و ۲۳/۴۰ درصد آن‌ها در رشته‌هاي ديگر تحصيل کرده بودند و در پايان بيشتر نمونه‌هاي پژوهش داراي سابقه فعاليت اجرائي ۶ تا ۱۰ سال بودند.

همچنین در پژوهش حاضر آمار توصیفی مربوط به بخش دوم پژوهش (تحلیل عاملی تأییدی) به این صورت است که بیشترین نمونه‌های پژوهش در فاصله‌های سنی ۳۶ تا ۴۵ سال (۳۶/۸۱ درصد) و ۴۶ تا ۵۵ سال (۳۶/۵۴ درصد) بودند. بیش از نیمی از نمونه‌های پژوهش (۵۷/۶۹ درصد) مرد بودند. بیشتر نمونه‌های پژوهش (۹۱/۴۸ درصد) متأهل بودند و تنها (۸/۵۲ درصد) از آزمودنی‌ها مجرد بودند. ۶۲/۹۱ درصد نمونه‌های پژوهش دارای مدرک دکتری، ۲۳/۳۵ درصد دارای مدرک کارشناسی ارشد، ۱۰/۹۹ درصد دارای مدرک کارشناسی و تنها ۲/۷۵ درصد آن‌ها دارای مدرک کاردانی بودند. ۷۰/۳۳ درصد نمونه‌ها در رشته تربیت‌بدنی و ۲۹/۶۷ درصد آن‌ها در رشته‌های دیگر تحصیل کرده‌اند و بیشتر آزمودنی‌ها دارای سابقه فعالیت اجرایی ۶ تا ۱۰ سال بودند.

علاوه بر یافته‌های توصیفی که پیش‌تر به آن اشاره شد؛ پس از تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌ها، هشت عامل قانون‌مداری، مدیریت مصرف، آموزش و اطلاع‌رسانی، تحرک و پویایی، توسعه اجتماعی، مشارکت فعال، اتکای به خود و برنامه‌ریزی به دست آمدند که در ادامه بررسی می‌شوند.

یکی از مقوله‌های شناسایی‌شده، شفاف‌سازی نظام مالی و اطلاعاتی، گسترش همکاری و مشارکت با دانشگاه‌های منطقه و جهان در تولید لوازم ورزشی، جهانی کردن مسابقات ورزشی دانشجویی، نظارت قوی و کافی بر هزینه‌کردها در ورزش دانشگاهی، نظارت بر حسن انجام اقدامات ورزش دانشگاهی، ازجمله راهکارهای پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی در خصوص مقوله قانون‌مداری بود. شفافیت در یک دانشگاه خودبه‌خود ایجاد نمی‌شود بلکه اقدامات و اصلاحات اساسی و به‌خصوص یک مطالبه جمعی را می‌طلبد. به الزاماتی نیاز است که می‌توان از مواردی همچون تدوین و تصویب زیرساخت‌های قانونی، فعال‌سازی واحدهای نظارتی و کنترل و ارزیابی، شفافیت و فرهنگ‌سازی اجتماعی و سازمانی در این حوزه نام برد (جمالی و همکاران، ۱۳۹۶)؛ بنابراین، اگر در ورزش دانشگاهی اصل قانون‌مداری به‌خوبی رعایت شود و همچنین، این قوانین ضمانت اجرایی داشته باشند، گروه‌های مختلف ازجمله بخش خصوصی با خاطر آسوده‌تری در این حوزه سرمایه‌گذاری می‌کنند. نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات سیف و همکاران (۱۳۹۹)، جمالی و همکاران (۱۳۹۶) و خوجه (۱۳۹۵) هم راستا می‌باشد.

مدیریت مصرف از دیگر مقوله‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی بود. در این خصوص، برخی رویکردها در جهت پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی شامل قرار دادن متخصص انبارداری ورزشی در اماکن ورزشی، مسئولیت‌پذیر بودن دانشجویان در قبال تجهیزات ورزشی دانشگاه، جلوگیری از بریزوبپاش‌های رویدادهای ورزشی، میزبانی از رویدادهای ورزشی دانشگاهی، مطالعه سازوکار بهتر در برگزاری رویدادهای ورزشی دانشگاهی، پیشگامی دولت و دانشگاه‌های دولتی در رعایت الگوی مصرف، استفاده بهینه از لباس‌های ورزشی، هم‌راستایی تقویم سالانه بخش‌های آموزش عالی با هم ایجاد اماکن و فضاهای ورزشی مناسب با نیاز دانشگاه، استاندارد بودن فضاهای ورزشی موجود در دانشگاه‌ها، حفظ و نگهداری از تجهیزات و وسایل ورزشی در زمینه اقتصاد مقاومتی بودند. نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات جباری و همکاران (۱۳۹۹)، زارعیان و همکاران (۱۳۹۷) و فرزندی و همکاران (۱۳۹۴) هم راستا می‌باشد.

در راستای تحقق مدیریت مصرف ضروری است از تجربه همه اقشار جامعه و همه ظرفیت‌ها، به‌خصوص، دانشگاهیان، برای شکوفایی و سربلندی کشور استفاده کافی شود و با فرهنگ‌سازی، مدیریت قوی، طراحی سازوکار جلب مشارکت مردم و با اتکا به دانشمندان جوان و فرهیخته کشور، گامی اساسی در راه توسعه اقتصاد کشور برداشت. این نکته نباید فراموش شود که سیاست‌گذاری نادرست و فقدان سیاست و برنامه واحد در سطوح مدیریتی دانشگاه در این زمینه، مصرف نادرست و الگوی نامناسب مصرف را در دانشگاه دامن می‌زند و اصلاح الگوی مصرف، که مبتنی بر یک اندیشه توسعه‌گراست را در نهایت به ترویج روحیه مصرف‌گرایی تبدیل می‌کند. در این راستا، همه اقشار جامعه و مسئولان نظام، باید با الگو قرار دادن موارد مطرح‌شده در آموزه‌های دینی و اسلامی و با به‌کارگیری شیوه‌های مدیریتی جدید و نوآوری در بخش‌های گوناگون و استفاده بهینه از منابع عظیم کشور، برای اقتدار نظام اسلامی تلاش کنند.

از مقوله‌های دیگر شناسایی‌شده در این پژوهش، آموزش و اطلاع‌رسانی بود که رسیدن به درک مشترکی از مفهوم اقتصاد مقاومتی، مشخص کردن سهم و نقش هرکسی در اجرای اقتصاد مقاومتی در

دانشگاه‌ها، اضافه شدن متون یا سرفصل درسی در حیطه اقتصاد مقاومتی، آموزش روش‌های صحیح استفاده از تجهیزات ورزشی برای دانشجویان، کاربردی کردن تحقیقات به‌جای پرداختن به علوم تئوری، نمونه‌هایی از راهکارهای عملیاتی شدن اقتصاد مقاومتی مرتبط با مؤلفه آموزش و اطلاع‌رسانی بودند. ریکاردو^۱ از اقتصاددانان معروف قرن هیجده اظهار می‌کند که افراد متخصص پیش از آن‌که برای فرزندان خود پرستار استخدام کنند از آنان در مورد این‌که آیا می‌توانند علم اقتصاد را به کودکان تدریس کنند، می‌پرسیدند (پیغامی و تورانی، ۱۳۹۰). نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات مقدم و همکاران (۱۳۹۸)، ناطقی و همکاران (۱۳۹۷)، ذاکری و اسدی (۱۳۹۵)، پیغامی و تورانی (۱۳۹۰)، برایستو و هلی (۲۰۲۰) و امیری و همکاران (۲۰۱۴) در یک راستا می‌باشد.

تحرك و پویایی از مقوله‌های دیگر شناسایی شده بود. ازجمله شاخص‌ها در خصوص این مقوله می‌توان به ارتباط با دانشگاه‌های مطرح دنیا در زمینه ورزش، حمایت از برون‌سپاری در تولید داخلی، رونق تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی در بخش ورزش دانشگاهی، خوداتکایی در شرایط بحرانی، معرفی کردن تولیدات ملی و تولیدکنندگان برتر داخلی، بازسازی و تعمیر وسایل ورزشی مستعمل انباشته‌شده در انبار دانشگاه در اوقات فراغت، توجه خاص به تولید کالاهای اساسی و محصولات زیربنایی، ارتقاء استانداردهای خدمات پس از فروش، اولویت‌بندی کردن موارد اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی، اجرایی کردن اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی به‌جای شعار دادن، مستندسازی در زمینه شرکت‌های دانش بنیان دانشگاه‌ها اشاره کرد.

دانشگاهیان باید اعتقاد به اقتصاد مقاومتی داشته باشند. آن‌ها باید فرهنگ مصرف را تغییر و به سمت تولیدات داخلی حرکت دهند. از طرفی دولت باید واردات را به‌صورت هدفمند انجام دهد و سرمایه‌گذاران نیز در کالاهای داخلی، محصولات و خدماتی که مواد اولیه آن از داخل تهیه می‌شود را استفاده کنند. نبود این نگرش در بین دولت، دانشگاهیان و سرمایه‌گذاران به‌عنوان یک مسئله برای تحقق اقتصاد مقاومتی است. ازاین‌رو، از دانشگاه‌ها انتظار می‌رود حامی رشد اقتصادی باشند و خود

۱. Recardo

مستقیماً در رشد اقتصادی دخیل باشند، زیرا لازمه پیشرفت در دنیای اقتصادی بهره‌برداری کامل از ظرفیت‌های داخلی دانشگاه‌ها می‌باشد (اباذری و شالیکار، ۱۳۹۶). نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات شمسی گوشکی و همکاران (۱۳۹۸)، رضوانیان (۱۳۹۸)، اباذری و شالیکار (۱۳۹۶)، خوجه (۱۳۹۵)، اسفندیاری صفا و دهقان (۱۳۹۵)، فرزندی و همکاران (۱۳۹۴)، فتحی مولایی و همکاران (۱۳۹۱)، پریرز و همکاران (۲۰۱۸)، گویر و پیتر (۲۰۱۶) و دولت آبادی (۲۰۱۵) در یک راستا می‌باشد.

توسعه اجتماعی از راهکارهای دیگر پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی بود. این مقوله دارای نشان‌های مختلفی همچون برقراری ارتباط بین دانشجویان و تولیدکنندگان ورزشی داخلی، افزایش فرهنگ مشارکت در مواقع بحران، داشتن رویکرد محیط زیستی مسئولان، آلوده نکردن محیط زیست مانند چمن‌های فوتبال دانشگاه‌ها، ایجاد ساختار سازمانی منعطف با قابلیت انطباق‌پذیری بود. نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات رضوانیان (۱۳۹۸)، عموزاده و همکاران (۱۳۹۷) و لیا و ونگ (۲۰۱۶) در یک راستا می‌باشد.

یکی دیگر از مقوله‌های شناسایی‌شده، مشارکت فعال بود. این مقوله نیز دارای نشان‌های مختلفی مانند ایجاد صندوق خیریه در دانشگاه‌ها، توجه به خیرین در حیطه ورزش دانشگاهی، استفاده از ظرفیت‌های داوطلبان ورزشی و غیرورزشی در برگزاری رویدادهای ورزشی دانشگاه‌ها بود.

اتکای به خود از مقوله‌های دیگر بررسی‌شده در پژوهش حاضر بود. نهادینه شدن و پذیرفتن مفهوم اقتصاد مقاومتی در بین مسئولین ورزش دانشگاهی، توجه به فعالیت‌های اقتصادی درآمدزا در ورزش دانشگاهی، فعالیت دانش‌آموختگان ورزشی در شرکت‌های دانش‌بنیان دانشگاه‌ها، جلوگیری از مهاجرت نخبگان به دلیل فقدان زمینه کسب‌وکار دانش‌بنیان در کشور، قرار گرفتن فضاهای ورزشی دانشگاه‌ها در اختیار بخش‌های خصوصی، بهره‌گیری از مدیران لایق ورزشی، کمک گرفتن از پیشکسوتان در اداره کارها، توجه به مهارت‌ها و استعداد عمومی نیروی انسانی در دانشگاه، ازجمله راهکارهای شناسایی‌شده در زمینه این مقوله اتکای به خود بودند، بر این اساس، زیربنای اصلی توسعه کشورها، حوزه علم و فناوری و درواقع؛ دانشگاه است. اساساً پیشرفت کشورها، بدون پیشروی در حوزه علم و

فناوری، امری خیالی است و کشورهایی که برخلاف این و با واردات محصولات علمی و فناورانه قصد شکوفایی دارند، نه تنها به پیشرفت حقیقی نمی‌رسند، بلکه روزبه‌روز بر وابستگی و خودناباوری آن‌ها افزوده می‌شود. تنها پیشرفتی موردقبول است که بتواند وابستگی کشور را کم کند و متکی به داخل و درون‌زا باشد. از طرفی مدیریت صحیح پیشرفت علم و فناوری در کشور، مستلزم یک نظام مدیریت راهبردی و مدیریت کلان کارآمد است و الگویی می‌تواند کارآمدی را تضمین کند که متکی به داخل و منطبق بر الگوی عمومی توسعه کشور باشد (اتزکوئیتز و لیدزدورف، ۲۰۰۰). نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات سیف و همکاران (۱۳۹۹)، عزیزی و حسن زاده (۱۳۹۸)، شقاقی شهری (۱۳۹۸)، مظفری و قلی پور (۱۳۹۷)، سلاجقه و همکاران (۱۳۹۵)، موسی زاده و همکاران (۲۰۱۶) و آوانز (۲۰۱۵) در یک راستا می‌باشد.

آخرین عامل شناسایی شده در پژوهش حاضر برنامه‌ریزی بود. در این خصوص، برخی رویکردها در جهت پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی شامل تشویق دانشجویان به خودباوری از سرمایه‌های داخلی، حرکت بر اساس برنامه و پرهیز از تصمیمات خلق‌الساعه، بررسی وضعیت اقتصاد ورزش دانشگاهی بر مبنای اقتصاد کشور بودند. پژوهش زین‌العابدینی و دهقان پور^۱ (۲۰۱۴) به این نکته اشاره دارد که برنامه‌ریزی برای اجرای اقتصاد مقاومتی در همه ارگان‌ها حتی در شرایط نرمال برای توسعه و افزایش رفاه مناسب است. نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات خزائی و همکاران (۱۳۹۷)، قربانی و همکاران (۱۳۹۵)، رضوی (۱۳۸۴) و زین‌العابدینی و دهقان پور (۲۰۱۴) در یک راستا می‌باشد.

نتایج پژوهش حاضر در بخش کمی (تحلیل عاملی اکتشافی) نشان داد که از ۷۳ متغیر اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی، ۶۸ مورد از ارزش بیشتری برخوردار بودند. بر اساس روش تحلیل عاملی این موارد در هشت گروه تحرک و پویایی، اتکای به خود، آموزش و اطلاع‌رسانی، توسعه اجتماعی، برنامه‌ریزی، قانون‌مداری، مدیریت مصرف و مشارکت فعال قرار گرفتند.

اولین عامل، تحرک و پویایی است که ۱۶/۸۳ درصد از کل واریانس اقتصاد مقاومتی را به خود

۱. ZeinolAbedini & Dehghanpour

اختصاص داده است. ازجمله شاخص‌ها در خصوص این مقوله می‌توان به دیپلماسی ورزش دانشگاهی (مانند گسترش همکاری و مشارکت با دانشگاه‌های منطقه و جهان در تولید لوازم ورزشی)، اقتصاد برون‌گرا (مانند جذب توریسم ورزشی از طریق تبلیغ و میزبانی مسابقات ملی و بین‌المللی در دانشگاه‌های شهرهای توریستی)، اقتصاد درون‌زا (مانند توجه به تولیدکنندگان داخلی برای تأمین تجهیزات و اقلام ورزشی در احداث بناها و زیرساخت‌های ورزشی دانشگاه‌ها)، ارائه دیدگاه‌های نو (مانند بیان ایده‌های نو در تولید تجهیزات ورزشی در دانشگاه‌ها)، اعتماد بین تولیدکننده و مشتری (مانند افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن‌ها) و حضور رسانه‌ها در ورزش دانشگاهی (مانند ساخت فیلم و مجموعه تلویزیونی در مورد کارآفرینان نمونه دانشگاهی و تشویق مردم به‌سوی کارآفرینی با بهره‌گیری از ابزارهای رسانه‌ای) اشاره کرد. محمودی (۱۳۹۸) در پژوهشی بیان می‌کند، تلاش کشورها برای پیوستن به جهانی‌شدن اقتصاد و کاهش موانع و محدودیت‌های تجاری موجود می‌تواند موجب کاهش نرخ تورم شود. در بند ۶ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، به حمایت از تولید ملی و کالای داخلی اشاره شده است: افزایش تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی (به‌ویژه اقلام وارداتی) و اولویت دادن به تولید محصولات و خدمات راهبردی با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص. رهبری در این خصوص می‌فرمایند: رکن دیگر اقتصاد مقاومتی، حمایت از تولید ملی است. حمایت از تولید ملی، آن بخش درون‌زای اقتصاد ماست. در صورتی که ما به کار ایرانی و سرمایه ایرانی احترام نگذاریم، تولید ملی شکل نمی‌گیرد و اگر تولید ملی شکل نگیرد، استقلال اقتصادی کشور تحقق پیدا نمی‌کند.^۱ ما باید از تولید داخلی استفاده کنیم؛ آحاد مردم مصرف تولید داخلی را بر مصرف کالاهایی با مارک‌های معروف خارجی ترجیح بدهند. این‌ها می‌توانند مایه رشد اقتصادی و اقتدار یک کشور شود.^۲ زو و همکاران^۳ (۲۰۱۷) یکی از عمده‌ترین معضلات کشورهای در حال توسعه را ضعف توانایی در بخش‌های نهادی و اقتصادی بیان کردند که برای غلبه بر چنین معضلی، حرکت به

۱. بیانات رهبری در دیدار با کارکنان شرکت داروپخش (۱۳۹۱).

۲. بیانات رهبری در دیدار با اعضای هیات دولت (۱۳۹۱).

۳. Zoo et al

سمت روش‌های نوآورانه مبتنی بر دانش‌محوری از طریق تنظیم قوانین حاکم و همگام‌سازی آن‌ها در این مجموعه کشورها می‌تواند منجر به توسعه اجتماعی و اقتصادی شود. نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات جباری و همکاران (۱۳۹۹)، ادیبی و حبیب‌زاده (۱۳۹۸)، محمودی (۱۳۹۸)، عزیزی و حسن زاده (۱۳۹۸)، زارعیان و همکاران (۱۳۹۷)، یزدانی و همکاران (۱۳۹۷)، سیفی و هال (۲۰۱۹)، شفیعا و لقمان (۲۰۱۹)، ویکنر و باسکستراند (۲۰۱۸)، زو و همکاران (۲۰۱۷)، لیا و ونگ (۲۰۱۶) و شهاب و همکاران (۲۰۱۵) در یک راستا می‌باشد.

اتکای به خود به عنوان دومین عامل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی ۹/۴۹ درصد از کل واریانس را به خود اختصاص داده است. باور و اعتقاد (مانند احساس مسئولیت از طرف هر فرد در اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی)، کاهش وابستگی اقتصاد مبتنی بر نفت (مانند توجه با فعالیت‌های اقتصادی درآمدزا در ورزش دانشگاهی)، اقتصاد دانش‌بنیان (مانند احداث شرکت‌های دانش‌بنیان در دانشگاه‌ها و به کارگیری متخصصین ورزشی) و اقتصاد مردمی (مانند مشارکت دادن بخش خصوصی در تولید و فروش محصولات ورزشی در دانشگاه‌ها از جمله موارد شناسایی شده در زمینه عامل اتکای به خود بودند. سویبی^۱ (۲۰۰۱) در پژوهشی بیان می‌کند که در زندگی، ثروتی بهتر است که از علم به دست آید و علمی بهتر است که بتوان از آن ثروت به دست آورد و مصداق این موضوع ایجاد و توسعه شرکت دانش‌بنیان است. به کارگیری اقتصاد دانش‌بنیان و صادرات کالاهایی با فن‌آوری بالا علاوه بر اینکه موجب تغییر نقطه اتکای ساختار اقتصادی کشورهای در حال توسعه از عوامل خارجی به سمت درون‌زایی می‌شود، بلکه زمینه‌ای مناسب برای رشد اقتصادی بدون تکیه بر اقتصاد تک‌محصولی را نیز فراهم می‌سازد.^۲ شیخ ابومسعودی (۱۳۹۵) در پژوهشی بیان می‌کند، اقتصاد مقاومتی اقتصاد دولتی نیست، بلکه مردم بنیاد است و با اراده، سرمایه و حضور مردم تحقق پیدا می‌کند؛ اما منظور از این که دولتی نیست بدین معنا نیست که دولت در قبال آن هیچ‌گونه مسئولیتی ندارد. مسئولیت‌های دولت،

۱. Sveiby

۲. بیانات رهبری در دیدار با مسئولان شرکت‌های دانش‌بنیان (۱۳۹۱).

برنامه‌ریزی، آماده‌سازی، ظرفیت‌سازی، هدایت، کمک و به عبارت کلی آماده‌سازی شرایط برای تحقق اقتصاد مقاومتی است؛ بنابراین یکی از ارکان اساسی اقتصاد مقاومتی تکیه بر نقش و قدرت مردم است. مهم‌ترین نکته برای تحقق این رکن از الگوی اقتصاد مقاومتی توانمندسازی بخش خصوصی در حوزه اقتصاد است. خصوصی‌سازی به‌عنوان مصداق عملی توانمندسازی بخش خصوصی یکی از عوامل مهم افزایش کارایی اقتصادی کشورهای در حال توسعه است. نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات جباری و همکاران (۱۳۹۹)، کریمی اعتماد و یعقوبی (۱۳۹۸)، ادیبی و حبیب‌زاده (۱۳۹۸)، فیضی و همکاران (۱۳۹۸)، علویان و دهرویه (۱۳۹۸)، حنفی‌زاده و همکاران (۱۳۹۸)، تیرگر و آق‌الری (۱۳۹۷)، شیخ ابومسعودی (۱۳۹۵)، سیفی و هال (۲۰۱۹) و شفیعا و لقمان (۲۰۱۹) در یک راستا می‌باشد.

سومین عامل اقتصاد مقاومتی در پژوهش حاضر، آموزش و اطلاع‌رسانی است. این عامل ۸/۲۳ درصد از کل واریانس اقتصاد مقاومتی را به خود اختصاص داده است. شفاف‌سازی واژه اقتصاد مقاومتی در دانشگاه‌ها (مانند شفاف‌سازی مفهومی و موضوعی اصطلاح اقتصاد مقاومتی)، سرفصل‌های درسی (مانند بازنگری و اصلاح اساسی در سرفصل‌ها و محتوای دروس تربیت‌بدنی با توجه به سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی)، دانش‌افزایی (مانند آموزش روش‌های صحیح استفاده از تجهیزات ورزشی برای دانشجویان و گام برداشتن وزارت علوم در جهت کاربردی کردن علوم در کنار تولید علم از عوامل شناسایی‌شده در مقوله آموزش و اطلاع‌رسانی بودند. آبسکونکا^۱ (۲۰۱۷) در پژوهشی بیان می‌کند تأثیری که آموزش و اطلاع‌رسانی و کارآفرینی در حالت کلی روی هر اقتصادی دارد، به‌عنوان موضوع مهمی از زمانه ما مطرح می‌شود. دانشگاه‌های کارآفرین نقش مثبت و مستقیمی در تحقق اقتصاد مقاومتی دارند لذا دانشگاه‌های کشور باید شرایط لازم را برای کارآفرینی و اشتغال جوانان با بازنگری در اهداف، برنامه‌ها، سرفصل‌ها و روش‌های آموزش فراهم سازند، به‌طور کل، مهارت‌افزایی و توانمندسازی دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها، تربیت دانشجویانی با اطلاعات به‌روز و آماده برای تولید، نقش تأثیرگذاری در پشتیبانی از اقتصاد کشور دارد، بنابراین دانشجویان با همکاری اساتید باید

۱. Obschonka

اعتماد به نفس، خوداتکایی، ایده پردازی و شجاعت ورود به بخش‌های اجرایی را پیدا کنند تا بتوانند موجب تحقق اقتصاد مقاومتی در دانشگاه‌ها شوند. نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات رضوانیان (۱۳۹۸)، گرمابی (۱۳۹۷)، ابراهیمی هرستانی و همکاران (۱۳۹۷)، دولتی و مطلبی (۱۳۹۶)، انصاری (۱۳۹۵)، آبسکونکا (۲۰۱۷)، دامسیونس (۲۰۱۵) و ماریانا (۲۰۱۵) در یک راستا می‌باشد.

توسعه اجتماعی چهارمین عامل شناسایی شده است که ۷/۶۶ درصد از واریانس را تشکیل داده است. این مقوله دارای شاخص‌های مختلفی مانند برقراری ارتباط بین دانشجویان و تولیدکنندگان ورزشی داخلی، آینده‌نگری اقتصادی با پرداختن به مسائل زیست‌محیطی و وجود انعطاف‌پذیری در قراردادهای ورزشی دانشگاه‌ها می‌باشد. الویت^۱ (۲۰۱۲) بیان می‌کند در هر نظام سیاسی، در کنار رشد اقتصادی، مؤلفه‌های اجتماعی و زیست‌محیطی مانند میزان آموزش، رفاه جامعه، افزایش سطح کمی و کیفی زندگی و سطح بهداشت نیز باید سنجیده شوند و توسعه اقتصادی نمی‌تواند جدا از ابعاد اجتماعی و زیست‌محیطی قلمداد شود در این راستا دفتر پشتیبانی و هماهنگی سازمان ملل متحد^۲ (۲۰۰۸) بیان می‌کند رشد اقتصادی بالا یا رشد ناخالص داخلی، به‌تنهایی ضامن پیشرفت و توسعه در یک کشور نیست، چه‌بسا کشورهایی که با رشد اقتصادی بالا روز به روز فقیرتر شده‌اند و حتی محیط‌زیست و حقوق انسانی آن‌ها روز به روز کاهش یافته است. رفتارهای پایدار اقتصادی و متعاقب آن، توسعه انسان نتیجه فرهنگ خاصی است. رهبری نیز در اهمیت موضوع فرهنگ می‌فرمایند: فرهنگ از اقتصاد مهم‌تر است. چون فرهنگ به معنای هوایی است که تنفس می‌کنیم. اگر هوا تمیز باشد آثاری دارد و اگر کثیف باشد آثار دیگری دارد^۳؛ لذا اقتصاد و توسعه با مقوله فرهنگ مرتبط بوده و از آن تأثیر می‌پذیرند. نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات زارعیان و همکاران (۱۳۹۷)، ابراهیمی هرستانی و همکاران (۱۳۹۷)، حسین پور و محمدی سیاه‌بومی (۱۳۹۵)، گویر و پیتر (۲۰۱۶)، دولت آبادی (۲۰۱۵) و الویت (۲۰۱۲) در یک راستا می‌باشد.

۱. Elliott

۲. Office for ECOSOC support and coordination united nations

۳. بیانات رهبری در حرم مطهر رضوی (۱۳۹۳).

پنجمین عامل شناخته شده در پژوهش حاضر برنامه ریزی است که با میانگین $4/08 \pm 0/58$ یکی از مهم ترین عوامل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی نام گذاری شده است، شاخص هایی مانند حرکت بر اساس برنامه و پرهیز از تصمیمات خلق الساعه و داشتن الگوی مشخص برای مدیریت اقتصاد ورزشی، به ویژه در برخورد با شرایط چالش و بحران که از عوامل برنامه ریزی هستند، به عنوان مهم ترین شاخص ها در اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی شناخته شده اند. همان طور که می دانیم برنامه ریزی یکی از مهم ترین فرآیندها برای رسیدن به اهداف است، به عبارتی برنامه ریزی، مهم ترین و کلیدی ترین و آسان ترین سند برای رشد است و می تواند نقش مهمی در کمک به جلوگیری از اشتباهات بازی کند. در این راستا پژوهش رضوی (۱۳۸۴) به این نکته اشاره دارد که فقدان برنامه ریزی یکی از موانع افزایش کارایی است. حیدری و قربی (۱۳۹۵) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که به کارگیری یک الگو با توجه به مقتضیات هر جامعه ای جهت رسیدن به پیشرفت و تحقق رشد در همه عرصه ها امری اجتناب ناپذیر است. به همین دلیل، برنامه ریزی اقتصادی و اتخاذ راهبردهای اقتصادی نیازمند توجه به مقتضیات بومی، تحولات بین المللی و فرهنگ و ارزش های حاکم بر جامعه و همچنین ظرفیت های نظام اقتصادی و نخبگان آن جامعه است، بنابراین می توان گفت اقتصاد مقاومتی در پی تداوم رشد و بهبود شاخص های اقتصادی در شرایطی است که فشارهای بیرونی و کاستی های داخلی مشکلاتی را برای حرکت به سمت رشد و پیشرفت به وجود آورده اند. نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات سیف و همکاران (۱۳۹۹)، مظهری و قلی پور (۱۳۹۷)، حیدری و قربی (۱۳۹۵)، رضوی (۱۳۸۴) در یک راستا می باشد.

قانون مداری به عنوان ششمین عامل مورد شناسایی در پژوهش حاضر بوده که ۵/۴۰ درصد از کل واریانس را تشکیل داده است و دارای شاخص هایی مانند شفاف سازی نظام مالی، اطلاعاتی، قوانین و مقررات در ورزش دانشگاهی، نظارت سازمان دانشجویان وزارت علوم بر فعالیت های ورزشی دانشگاه ها و نظارت بر هزینه کردها در ورزش دانشگاهی می باشد. رهبر انقلاب می فرمایند: در بند ۱۹ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی مقرر شده است، شفاف سازی اقتصاد، سالم سازی آن و جلوگیری از اقدامات،

فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و ... امری مهم می‌باشد، واقعاً نمی‌شود کار اقتصادی درست بکنیم، اما با مفاسد اقتصادی مبارزه نکنیم^۱؛ بنابراین راهکار اصلی مبارزه با فساد، شفاف‌سازی و سالم‌سازی اقتصاد است. در حال حاضر ریشه بسیاری از مشکلات اقتصادی کشور در حوزه‌های مختلف، فقدان شفافیت اطلاعات اقتصادی است. نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات عزیزی و حسن‌زاده (۱۳۹۸)، خزائی و همکاران (۱۳۹۷) در یک راستا می‌باشد.

هفتمین عامل اقتصاد مقاومتی با میانگین $47/0 \pm 29/4$ با نام مدیریت مصرف به‌عنوان مهم‌ترین عامل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی نام‌گذاری شده است که مهم‌ترین شاخص‌های آن استفاده بهینه از اماکن و فضاهای ورزشی دانشگاه و استفاده درست از امکانات موجود می‌باشد و همچنین دارای شاخص‌های دیگری مانند نیازسنجی و حرکت مطابق با نیازهای ورزش دانشگاهی، به کار گماردن افراد متخصص برای انبارداری سالن‌های ورزشی می‌باشد. در این راستا رهبر انقلاب می‌فرماید: اگر یک جامعه‌ای بخواهد از لحاظ استحکام درونی اقتصاد خود به نقطه‌ای برسد که آسیب‌پذیر نباشد، یکی از کارهای واجبی که باید انجام دهد، این است که نیازسنجی کند و اسراف و زیاده‌مصرف کردن و مانند این‌ها را کنار بگذارد و استفاده درست از امکانات را یاد بگیرد^۲. در این راستا می‌توان گفت مصرف بهینه در یک جامعه نقش مهمی در روند رشد و توسعه اقتصادی دارد، زیرا میزان پس‌انداز و سرمایه‌گذاری که مهم‌ترین منابع در راستای توسعه هستند، بخشی از درآمد ملی است که پس از مصرف باقی می‌ماند؛ بنابراین نیازسنجی و استفاده درست از امکانات بسیار مهم است. نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات رضوانیان (۱۳۹۸)، یزدانی و همکاران (۱۳۹۷) و خوجه (۱۳۹۵) در یک راستا می‌باشد.

عامل هشتم و آخرین عامل، مشارکت فعال نامیده شد که با میانگین $53/0 \pm 11/4$ به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی شناخته شد که دارای شاخص‌هایی مانند

۱. بیانات رهبری در دیدار با اعضای هیات دولت (۱۳۹۱).

۲. بیانات رهبر در دیدار اقشار مختلف مردم به مناسبت عید غدیر (۱۳۹۵).

تأسیس مؤسسات خیریه‌ای و ایجاد صندوق خیریه در دانشگاه‌ها، شناسایی و بهره‌گیری از کمک خیرین ورزشی و مهم‌ترین آن‌ها استفاده از داوطلبان ورزشی و غیرورزشی در برگزاری رویدادهای ورزشی دانشگاه‌ها می‌باشد.

اکبری و حسینی (۱۳۹۴) بیان کردند دانشگاه‌ها با توجه به سهم بسیار زیادشان در تولید علم در کشور می‌توانند در ایجاد اقتصاد مقاومتی گام مؤثری بردارند. در این راستا دانشگاه‌ها می‌توانند با سوق دادن پایان‌نامه‌ها و پژوهش‌های دانشگاهی به سمت اقتصاد مقاومتی، ایجاد شوق لازم برای برانگیختن قدرت اراده و خلاقیت در بین پژوهشگران و حمایت از آنان و ایجاد زمینه‌هایی برای کشف استعدادها و خلاقیت‌ها، برگزاری کارگاه‌های آموزشی، همایش و سخنرانی‌هایی در مورد اقتصاد مقاومتی و نیز استفاده از ظرفیت‌های موجود در دانشگاه مانند نشریات، فصل‌نامه‌ها، صفحات اینترنتی و سایر ابزارها و وسایل ارتباط جمعی در راستای فرهنگ‌سازی اقتصاد مقاومتی و تبدیل آن به گفتمان فراگیر و رایج ملی فرهنگ اقتصاد مقاومتی را گسترش دهند. این موارد ذکر شده نشان می‌دهد که بهترین مکان برای پرداختن و تئوریزه کردن ایده‌ها، دانشگاه‌ها هستند.

یکی دیگر از اهداف پژوهش حاضر، تهیه ابزاری معتبر برای ارزیابی اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی بود. از این رو، پس از کشف متغیرهای تبیین کننده اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی، با استفاده از تحلیل عاملی تاییدی مرتبه اول و دوم، پرسش‌نامه اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی با ۶۸ گویه و در هشت عامل با مقیاس پنج ارزشی لیکرت بر اساس دیدگاه متخصصین مورد تایید قرار گرفت و می‌توان از آن به عنوان ابزاری معتبر و پایا برای سنجش و ارزیابی اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی استفاده کرد؛ بنابراین، این مطالعه، ابزاری را منطبق بر شرایط فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی جامعه ایران فراهم کرده است. همچنین، وجود هشت عامل مختلف که می‌توانند از ابعاد گوناگون اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی ارزیابی و اندازه‌گیری کنند، یکی دیگر از ویژگی‌های ابزار ساخته شده در این مطالعه است.

همان‌گونه که بیان شد، برای اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی راهکارها و موانع زیادی

وجود دارد. در پژوهش حاضر، عوامل زیادی برای اجرای بهتر اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی شناسایی شده است و در هشت حیطه کلی دسته‌بندی شدند که مهم‌ترین عامل‌های اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی مدیریت مصرف، مشارکت فعال و برنامه‌ریزی نام‌گذاری شدند، به طور کلی دانشگاه‌ها می‌توانند با استفاده از عوامل شناسایی شده برای اجرای اقتصاد مقاومتی در تحقیق حاضر و همچنین با استفاده از پرسشنامه ساخته‌شده در پژوهش حاضر از طریق تربیت نیروهای تحصیل‌کرده و تأمین منابع انسانی محیط کار، حرفه‌ای کردن کارکنان آینده و مدیران، آموزش‌های مجازی، همکاری اساتید و دانشجویان در امور کشوری، استفاده از تولیدات داخلی، همایش‌های هدفمند اقتصاد مقاومتی و استفاده از مراکز رشد دانشگاهی به تحقق و سنجش اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی کمک کنند. از طرفی دانشگاه از طریق تأثیری که روی فرهنگ اقشار جامعه می‌گذارد تأثیر زیادی بر تحقق اقتصاد مقاومتی دارد. برای مثال اگر دانشگاه‌ها بر روی تربیت نسل فرهنگی که مبتنی بر آموزش‌های فرهنگی هستند فعالیت کنند و یا بتوانند نقش فعال‌تری را بر فرهنگ مدیران و کارکنان آینده‌ساز بگذارند بسیار کارساز خواهند بود. فرهنگ دانشجویان علاوه بر اینکه بر خود دانشجویان تأثیر دارد، قابل‌انتقال به خانواده‌ها و دوستان و آشنایان آن‌ها است و از آنجایی که تقریباً در اکثر خانواده‌ها، فرزندان دانشجو وجود دارد، تأثیراتی که دانشگاه از طریق فرهنگ بر تحقق اقتصاد مقاومتی می‌گذارد قابل‌تأمل است.

در این راستا می‌توان گفت اولین شرط پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی داشتن روحیه مقاومت است و روحیه یک ملت، بیش از هر چیز دیگری به باورهای آن ملت برمی‌گردد. باورهای هر کشور نیز در داخل خانواده‌ها شکل می‌گیرد. از سوی دیگر، در خانواده‌ها نیز بیشترین تأثیر از بین افراد دانشگاهی و دانشجو است. دانشجویان از نظر موضوعات اقتصادی می‌توانند برای هم‌سن‌وسال‌های خودشان به‌عنوان الگو عمل کنند و اعضای خانواده نیز از آن‌ها به‌عنوان شخصیت‌های علمی استفاده می‌کنند. از طرفی دانشجویان پس از اتمام دانشگاه، به‌طور معمول وارد خانه، محیط کار و یا جامعه می‌شوند. از طرفی دانشجویان نیز از اساتید خود الگو می‌گیرند. در این حالت اساتید دانشگاه می‌توانند با فرهنگ‌سازی در راستای پیشرفت

زیرساخت‌های کشوری و ایجاد روحیه مقاومتی تأثیرگذار باشند. به‌طور کلی دانشگاه می‌بایست همراه با تقویت ایمان و وحدت در بین دانشجویان، در مورد مسائل روز روشنگری نمایند تا آنان نیز برای خانواده‌های خود اوضاع و اهداف را به‌خوبی تبیین نمایند (میرباقری، ۱۳۹۳).

بر این اساس، دانشگاه می‌تواند از طریق انجام پایان‌نامه‌ها و طرح‌های پژوهشی جهت انجام تحقیقات بنیادی توسعه‌ای و کاربردی در زمینه اقتصاد مقاومتی به غنای بیشتر این مبحث افزوده و راهکارهایی اجرایی جهت تحقق اقتصاد مقاومتی در کشور را ارائه نماید. همچنین دانشگاه با حمایت فعال‌سازی مراکز رشد و تأسیس شرکت‌های دانش‌بنیان می‌تواند نقش به‌سزایی را در تولید و تجاری‌سازی علم، توسعه کارآفرینی و نوآوری ارتباط با صنعت و در نهایت تحقق اقتصاد دانش‌بنیان ایفا نماید. بازنگری در مورد فرایندهای مربوط به پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشگاه و نیز مقررات مراکز رشد و شرکت‌های دانش بنیان می‌تواند در این زمینه راه گشا باشد.

۵-۴- محدودیت‌های پژوهش

محدودیت‌های خارج از کنترل پژوهشگر

- همکاری محدود مدیران بعضی از سازمان‌های ورزشی مرتبط در مصاحبه
- همکاری محدود برخی از اعضای هیئت علمی دانشگاه در مصاحبه
- همکاری محدود برخی از متخصصین در تکمیل پرسشنامه
- عدم کنترل بر میزان دقت نمونه‌ها در پاسخ‌گویی به سؤالات پرسشنامه

۵-۵- پیشنهادهاى برآمده از نتایج پژوهش

- از آن جایی که یکی از مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی قانون مداری است، پیشنهاد می‌شود که نظارت دقیق و کافی بر اجرای قوانین و مقررات مانند شفاف سازی نظام مالی و اطلاعاتی در ورزش دانشگاهی انجام شود تا گروه‌های مختلف از جمله بخش خصوصی

با خاطر آسوده‌تری در حوزه ورزش دانشگاهی سرمایه‌گذاری کنند.

- با توجه به این که یکی از مهم‌ترین عوامل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی مدیریت مصرف شناخته شد، پیشنهاد می‌شود که همه دستگاه‌های دولتی و غیر دولتی، به خصوص دانشگاه‌ها باید موضوع پرهیز از اسراف و استفاده از تولیدات داخلی را جدی بگیرند و قبل از انجام هر کاری در ابتدا نیازسنجی را انجام دهند و برنامه‌ها مطابق با نیازهای ورزش دانشگاهی اجرا شود، زیرا جامعه‌ای که در مسیر پایداری در مصرف حرکت کند به پایداری در اقتصاد می‌رسد و جامعه به همان مطلوب، یعنی اقتصاد سالم، شکوفا و مقاومتی دست خواهد یافت.

- در راستای رسیدن به درک مشترکی از مفهوم اقتصاد مقاومتی و تبدیل آن به گفتمان فراگیر و رایج ملی در دانشگاه‌ها پیشنهاد می‌شود دانشگاه‌ها با برگزاری کارگاه‌های آموزشی در سطح مدیران، اعضای هیات علمی، کارکنان و دانشجویان، همایش و سخنرانی‌های علمی در سطح گروه، دانشکده و دانشگاه و نیز استفاده از ظرفیت‌های موجود در دانشگاه مانند نشریات، فصلنامه‌ها، پیک‌ها، صفحات اینترنتی و سایر ابزارها و وسایل ارتباط جمعی اقدام نمایند.

- یکی از مهم‌ترین موانع در اجرای اقتصاد مقاومتی داشتن اقتصاد تک محصولی و وابستگی به نفت است، از این رو دانشگاه‌های دولتی برای رهایی از این ضعف‌ها، نیازمند ایجاد رونق کسب و کار و تقویت صنعت و تولید داخلی هستند تا وابستگی به نفت را از بین ببرند که می‌توان در بخش ورزش دانشگاهی سرمایه‌گذاری کرد و با تقویت ورزش دانشگاهی کشور، حداقل به میزان جزئی از میزان وابستگی به نفت کاست.

- دانشگاه‌ها با حمایت از فعال‌سازی مراکز رشد و تاسیس شرکت‌های دانش بنیان می‌توانند نقش به سزایی را در تولید و تجاری‌سازی علم، توسعه کارآفرینی و نوآوری، ارتباط با صنعت و در نهایت تحقق اقتصاد دانش بنیان ایفا نمایند، بنابراین از آن جایی که اقتصاد دانش بنیان در اجرایی شدن اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی اهمیت زیادی دارد پیشنهاد می‌شود که

برای کمک به نقش‌آفرینی نخبگان دانشگاهی در پیشسازی اقتصاد دانش بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور، ساماندهی نظام ملی نوآوری به منظور ارتقاء جایگاه جهانی کشور، افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش بنیان در منطقه در مقاطع کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت، توجه ویژه شود.

- پیشنهاد می‌شود دانشگاه‌ها با اجرایی نمودن طرح تشکیل کمیسیون‌های اقتصاد مقاومتی در دو سطح اساتید و دانشجویان به بحث و گفتگو پیرامون این موضوع پرداخته و اقدامات و برنامه‌های پیش‌بینی شده جهت تحقق اقتصاد مقاومتی را پیگیری نمایند. از سوی دیگر برای اینکه دانشگاه‌ها در مأموریت‌های خود موفق عمل کنند باید با استفاده از نظرات همه اقشار دانشگاهی، محیطی با نشاط و پویا فراهم آورند و ارتباطات دانشگاه‌ها با مراکز علمی بین-المللی نیز بیش از پیش تقویت شود.

- پیشنهاد می‌شود کمیته اقتصاد مقاومتی در دانشگاه‌ها با حضور مدیران، متخصصین و اساتید صاحب‌نظر تشکیل شود و بحث و تبادل نظر در خصوص ابعاد و زوایای مختلف اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی، بررسی نقش دانشگاه‌ها به عنوان پرچمداران اصلی در عرصه نظریه‌پردازی و نیز تحقق اقتصاد مقاومتی انجام شود.

- پیشنهاد می‌شود دانشگاه‌ها از طریق انجام پایان‌نامه‌ها و طرح‌های پژوهشی و نیز استفاده از ظرفیت‌های موجود مراکز پژوهشی جهت انجام تحقیقات بنیادی، توسعه‌ای و کاربردی در زمینه اقتصاد مقاومتی، به غنای بیشتر این مبحث افزوده و راهکارهایی اجرایی جهت تحقق اقتصاد مقاومتی در کشور ارائه نماید.

- پیشنهاد می‌شود که دانشگاه‌ها برای اصلاح و تغییر در شیوه‌ها و سرفصل‌های آموزشی مربوط به اقتصاد مقاومتی برنامه داشته باشند تا بتوانند پاسخگوی نیازهای جامعه بوده و منابع انسانی خلاق، کارآفرین و نوآور به جامعه تحویل دهد. در این راستا فرآیند بازنگری در سرفصل‌های دروس دانشگاهی از سطح گروه‌های آموزشی در دانشگاه شروع و بدین منظور

فرایندهای کاری لازم تصویب شود.

- پرواضح است که مردم حق استفاده از کالای باکیفیت را دارند، ولی ترجیحاً کالای ساخت داخل را مصرف کنند و این امر نیازمند تحکیم نگاه علمی است، پیشنهاد می‌شود که دست‌اندرکاران عرصه تولید، دولت و دانشگاه‌ها حلقه ارتباط صمیمی و تعامل پایداری را باید با یکدیگر داشته باشند؛ زیرا صیانت از اعتبار تولید داخلی در عرصه جهانی وظیفه ملی و اسلامی است و منافع زودگذر نباید منفعت ملی را به خطر بیندازد.
- بنا بر نتایج پژوهش حاضر، پیشنهاد می‌شود که مدیران در برنامه‌ریزی برای اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی، اولویت‌ها را در دستورالعمل‌ها در نظر گرفته و طبق آن برنامه‌ریزی کنند.
- اقتصاد مقاومتی به مثابه یک رویکرد سیاست‌گذاری توسعه ملی و همچنین سند بالادستی آن یعنی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت برای تعمیق در جامعه و اجرایی سازی و جلب مشارکت نخبگان نیاز به تئوری پردازی و آکادمیک سازی بیشتری دارد، به سیاست‌گذاران بخش‌های اقتصادی و همچنین بخش‌های علمی و پژوهشی پیشنهاد می‌شود در همگرایی بیشتر به تدوین و طراحی راهبردهایی برای عمیق‌تر سازی تئوری اقتصاد مقاومتی و جلب مشارکت نخبگان دانشگاهی در این مسیر بپردازند.

۵-۶- پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی

- از آنجایی که این پژوهش بر اساس نظر خبرگان اقتصاد مقاومتی و اساتید تربیت‌بدنی و اقتصاد انجام شده است. پیشنهاد می‌شود در پژوهشی دیگر به بررسی متغیرها از دید سایر عوامل، مانند تمامی کارکنان دانشگاه‌ها و دانشجویان نیز پرداخته شود.
- از آنجا که در پژوهش حاضر تنها متغیر اقتصاد مقاومتی مورد مطالعه قرار گرفت، پیشنهاد می‌شود محققان رابطه اقتصاد مقاومتی را با یک متغیر دیگر مثل کارآفرینی در ورزش

دانشگاهی مورد مطالعه قرار دهند.

- از آن جا که پژوهش حاضر فقط در دانشگاه‌های دولتی ایران انجام شده است، به محققان پیشنهاد می‌شود که در سایر ارگان های دولتی نیز این پژوهش را انجام دهند.
- از آن جا که پژوهش حاضر فقط در کشور ایران انجام شده است؛ لذا توصیه می‌شود پژوهش جامع تری انجام شود که حداقل چند کشور را با هم مقایسه کند.
- از آن جا که نتایج پژوهش حاضر بیان گر فقدان درک مشترکی از اقتصاد مقاومتی در بین عوامل دانشگاهی است، پیشنهاد می شود میزان و علل شکاف شناختی عوامل دانشگاهی از اقتصاد مقاومتی به صورت مستقل مورد پژوهش قرار گیرد.

منابع و مأخذ

۱. ابادری، ع و شالیکار، ا. (۱۳۹۶) "بررسی نقش و اهمیت دانشگاه در تحقق اقتصاد مقاومتی" دومین کنفرانس ملی رویکردهای نوین در آموزش و پژوهش، محمودآباد، آموزش و پرورش شهرستان محمودآباد- دانشکده فنی و حرفه‌ای محمودآباد.
۲. ابراهیمی، آ و سیف، ا. (۱۳۹۴) "مفهوم شناسی و زمینه‌یابی بانکداری مقاومتی در اقتصاد ایران" فصلنامه روند، سال ۲۲، شماره ۷۱، ص ۵۴-۱۹.
۳. ابراهیمی هرستانی، ا؛ ادیب، ی؛ رضا پور، ی و طغیانی، م. (۱۳۹۷) "ادراک فارغ‌التحصیلان دوره متوسطه اول از اقتصاد مقاومتی: پژوهشی پدیدارشناسانه" مطالعات راهبردی بسیج. شماره ۷۸، دوره ۲۱، ص ۳۱-۷۲.
۴. ابوحمزه، د و نریمانی، م. (۱۳۹۱) "الزامات سیاست‌گذاری مقاومتی در حوزه سیاست صنعتی- تجاری با تأکید بر حوزه تجارت" مجموعه مقالات اولین همایش ملی اقتصاد مقاومتی، تهران، قرارگاه جهاد اقتصادی سازمان بسیج دانشجویی و دانشگاه علم و صنعت ایران.
۵. آجیلی، ه. (۱۳۹۲) "اقتصاد مقاومتی در نظام اقتصاد سیاسی جهانی" علوم سیاسی، سال نهم، شماره ۲۴، ص ۸۷-۱۰۵.
۶. احسانی، م و کشگر، س. (۱۳۹۲) "مدیریت اوقات فراغت و ورزش‌های تفریحی" تهران. انتشارات دانشگاه تربیت مدرس. چاپ اول.
۷. احمدزاده، ا؛ موسوی، س ج و دوستی، م. (۱۳۹۳) "شناسایی فرصت‌ها و چالش‌های ورزش استان مازندران" پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی، شماره ۷، دوره ۴، ص ۱۵-۲۹.
۸. ادیبی، ع و حبیب زاده، ت. (۱۳۹۸) "اقتصاد مقاومتی، دیپلماسی اقتصادی و موافقت‌نامه‌های ترجیحی" فصلنامه تخصصی علوم سیاسی- دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، سال ۱۴، شماره ۴۷، ص ۱۶۹-۲۰۰.
۹. آزمون، ج. (۱۳۸۲) "درس تربیت‌بدنی در مدرسه‌های جهان، وزارت آموزش و پرورش" انتشارات دفتر و توسعه، چاپ اول.
۱۰. اسفندیاری صفا، خ و دهقان، ح. (۱۳۹۵) "مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی از دیدگاه مقام معظم رهبری" فصلنامه مدیریت نظامی، شماره ۶۱، دوره ۱۶، ص ۸۴-۶۰.
۱۱. آصفی، ا.ع. (۱۳۹۲) "شناسایی و مدل‌سازی عوامل مؤثر در نهادینه کردن ورزش همگانی در ایران" رساله دکتری، دانشگاه تهران.

۱۲. افشاری، م؛ سید عامری، م ح و هنری، ح. (۱۳۹۶) "تحلیل عوامل مؤثر بر توسعه اقتصادی صنعت ورزش ایران" دهمین همایش بین‌المللی علوم ورزشی، ۶ و ۷ اردیبهشت ۹۶، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
۱۳. آقائی، م و شعاع بین، ش. (۱۳۹۶) "تأثیر امنیت شغلی بر اقتصاد مقاومتی (مطالعه موردی: معاونت آماد و پشتیبانی ناجا)" *توسعه‌سازمانی پلیس*، پیاپی ۶۳، ص ۹۹-۱۲۲.
۱۴. اکبری، ا و حسینی، م ح. (۱۳۹۴) "بررسی نقش مدیریت جهادی و دانشگاه‌ها در فرهنگ‌سازی اقتصاد مقاومتی" *کنفرانس ملی هزاره سوم و علوم انسانی*، شیراز، مرکز توسعه آموزش‌های نوین ایران.
۱۵. امیری، ح؛ پیرداده بیرانوند، م؛ نوروزی عموقین، ف و علیزاده، ش. (۱۳۹۷) "برآورد شاخص‌های آسیب‌پذیری و تاب‌آوری در اقتصاد ایران" *فصلنامه سیاست‌های راهبردی و کلان*، شماره ۲۳، دوره ۶، ص ۴۳۴-۴۵۵.
۱۶. امیری لولاکی، ز؛ داداشی، ا؛ غفاری، ر و صداقت، م. (۱۳۹۳) "تدوین استراتژی دانشگاه آزاد اسلامی بابل در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی" *کنفرانس ملی تحلیل راهبردی دیدگاه‌های مقام معظم رهبری در اقتصاد و مدیریت؛ حماسه اقتصادی، اقتصاد مقاومتی*. بابل: دانشگاه آزاد اسلامی.
۱۷. انصاری، ع. (۱۳۹۵) "پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی در آموزش و پرورش؛ برنامه اقدام" *مطالعات راهبردی بسیج*، شماره ۷۰، دوره ۱۹، ص ۱۵۹-۱۸۸.
۱۸. بازرگان، ع. (۱۳۹۱) "مقدمه‌ای بر روش‌های تحقیق کیفی و آمیخته (رویکردهای متداول در علوم رفتاری)" *نشر دیدار*. تهران.
۱۹. باقری، ع و موسوی، س م. (۱۳۹۷) "مفهوم‌شناسی اقتصاد مقاومتی و تبیین نقش و جایگاه آن در دوران پساتحریم" *فصلنامه سیاست‌های مالی و اقتصادی*، شماره ۲۴، دوره ۶، ص ۱۱۱-۱۴۷.
۲۰. پارکز ژ ب؛ بیورلی آ ک ز و جروم ک. (۱۹۹۸) "مدیریت معاصر در ورزش" ترجمه: محمد احسانی، انتشارات دانشگاه تربیت مدرس، چاپ اول، ۱۳۸۲.
۲۱. پیغامی، ع و تورانی، ح. (۱۳۹۰) "نقش برنامه درسی اقتصاد در برنامه تعلیم و تربیت رسمی و عمومی دنیا: ارائه یک برنامه عمل برای یک برنامه درسی مغفول" *فصلنامه نوآوری‌های آموزشی*، شماره ۳۷، دوره ۹، ص ۳۱-۵۲.
۲۲. تقی‌زاده، م. (۱۳۷۲) "ژاپن و سیاست‌های امنیت اقتصادی آن" چاپ دوم، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
۲۳. تیرگر، آ و آقارلی، ز. (۱۳۹۲) "اقتصاد مقاومتی از منظر شهروندان و دانشگاهیان" *کیهان فرهنگی*، دی،

- بهمن و اسفند ۱۳۹۲ - شماره ۳۲۷ - ۳۲۶ - ۳۲۵. ص ۴۶-۴۸.
۲۴. تیرگر، آ و آقاری، ز. (۱۳۹۷) "نگاهی بر موضوعی چندوجهی به نام اقتصاد مقاومتی در دانشگاه علوم پزشکی" *مجله ره‌آورد سلامت*، شماره ۱، دوره ۴، ص ۹-۱۷.
۲۵. جباری، ع؛ محمدی، ف و حیدری، ل. (۱۳۹۹) "مصادیق اقتصاد مقاومتی در بیمارستان: مدیران چه می‌گویند" *نشریه طلوع بهداشت*، شماره ۱، دوره ۱۹، ص ۳۱-۱۹.
۲۶. جمالی، ق ع؛ نرگسیان، ع و پیران نژاد، ع. (۱۳۹۶) "ارزیابی وضعیت شفافیت پورتال سازمان‌های دولتی (مطالعه موردی: وزارتخانه‌های ایران)" *مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران*، شماره ۱، دوره ۹، ص ۸۴-۶۱.
۲۷. جنان صفت، م ص. (۱۳۹۵) "اقتصاد مقاومتی از منظر اقتصاد سیاسی" *مجله علمی-ترویجی رسانه، ویژه-نامه اقتصاد مقاومتی*، ص ۱۱۴ - ۱۰۸.
۲۸. جوادیه، ز. (۱۳۹۵) "اعتماد، لازمه اقتصاد مقاومتی" *مجله علمی-ترویجی رسانه، ویژه‌نامه اقتصاد مقاومتی*، ص ۱۱۵.
۲۹. جوانی، و. (۱۳۹۷) "تبیین ارکان پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی در صنعت ورزش" *مدیریت ورزشی*، شماره ۳، دوره ۱۰، ص ۵۸۰-۵۶۷.
۳۰. حسین پور، د و صدیقی، ر. (۱۳۹۷) "بررسی رابطه مدیریت دانش و مدیریت جهادی با اقتصاد مقاومتی" *مجله مدیریت توسعه و تحول*، شماره ۳۴، ص ۴۱-۲۵.
۳۱. حسین پور، د و محمدی سیاهبومی، ح ر. (۱۳۹۵) "سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی برای برون‌رفت از بحران" *فصلنامه سیاست‌های مالی و اقتصادی*، شماره ۱۶، دوره ۴، ص ۱۵۰-۱۲۱.
۳۲. حنفی‌زاده، پ؛ قدیانی، ح و قربانی‌زاده، و ا. (۱۳۹۸) "نحوه تبدیل دانش و دستاوردهای دانشگاهی به خروجی‌های فناورانه و ثروت (در چارچوب سیاست‌های اقتصاد مقاومتی)" *مطالعات راهبردی بسیج*، شماره ۸۳، دوره ۲۲، ص ۱-۱.
۳۳. حیدری، م و قربی، س م ج. (۱۳۹۵) "پژوهشی در معنا و مفهوم اقتصاد مقاومتی در جمهوری اسلامی ایران" *سیاست دفاعی*، شماره ۵ (پیاپی ۹۷)، دوره ۲۵، ص ۸۰-۳۷.
۳۴. خاندوزی، س ا. (۱۳۹۲) "رویکردهای ناظر به اسلامیت یک الگوی پیشرفت، تهران" *دو فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات اقتصاد اسلامی*، شماره ۲ (پیاپی ۱۰)، دوره ۵، ص ۱۲۵ تا ۱۰۵.

۳۵. خزائی، ع؛ هنری، ح و شهلائی باقری، ج. (۱۳۹۷) "شناسایی چالش‌های پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی در صنعت ورزش کشور" *مطالعات مدیریت ورزشی*، شماره ۴۹، دوره ۱۰، ص ۷۸-۵۹.
۳۶. خسرو پناه، ع. (۱۳۹۰) "جریان شناسی در فرهنگ‌ها" قم، نشر تعلیم و تربیت اسلامی، چاپ ۵.
۳۷. خوانساری، ر و قلیچ، و. (۱۳۹۴) "اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در نظام بانکی با استفاده از روش تاپسیس فازی" *تحقیقات مالی/اسلامی*، شماره ۱ (پیاپی ۹)، دوره ۵، ص ۸۹-۱۱۸.
۳۸. خوجه، ز. (۱۳۹۵) "تحلیل برنامه درسی قصد شده نظام آموزش و پرورش ایران از حیث توجه به اقتصاد مقاومتی" پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس، تهران.
۳۹. داگلاس ایوان، ترجمه پورمقیم، س ج. (۱۳۹۲). "اقتصاد مدیریت" تهران، نشر نی، چاپ چهاردهم.
۴۰. دانایی‌فرد، ح. (۱۳۸۶) "هم‌سازی شیوه‌های کمی و کیفی در پژوهش‌های سازمانی: تأملی بر استراتژی پژوهش ترکیبی" *فصلنامه حوزه و دانشگاه: روش‌شناسی علوم/انسانی*، سال ۱۳، شماره ۵۳، ص ۶۳-۳۵.
۴۱. داوودی، پ و جعفریه، ف س. (۱۳۹۳) "افزایش کارایی نظام مالیاتی ایران با توجه به آموزه‌های اقتصاد اسلامی" رساله دکتری، دانشگاه شهید بهشتی.
۴۲. درخشان نو، م. (۱۳۹۱) "الزامات و چالش‌های اقتصاد مقاومتی" اولین همایش ملی اقتصاد مقاومتی؛ الزامات و چالش‌ها، تهران، دانشگاه علامه طباطبائی.
۴۳. دوستی، م. (۱۳۹۰) "تبیین تحلیل علل و پیامدهای ورود سیاسیون به ورزش ایران" رساله دکتری، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تهران.
۴۴. دولتی، ح و مطلبی، ا. (۱۳۹۶) "تبیین راهبردها، الزامات و پیامدهای اقتصاد مقاومتی در نظام آموزش عالی" *نشریه پژوهش در نظام‌های آموزشی*، شماره ۳۹، دوره ۱۱، ص ۱۵۳-۱۳۵.
۴۵. ذاکری، م و اسدی، ا. (۱۳۹۵) "بررسی مأموریت‌ها و کارکردهای نظام آموزش عالی در راستای اقدام و عمل اقتصاد مقاومتی بر اساس دیدگاه‌های مقام معظم رهبری" *فصلنامه علمی-پژوهشی رهیافت/انقلاب اسلامی*، شماره ۳۵، دوره ۱۰، ص ۴۷-۶۶.
۴۶. رحمان‌پور، م؛ نصر اصفهانی، ا ر و سیادت، س ع. (۱۳۹۴) "بررسی رابطه مبانی و اصول برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران با مضامین اقتصاد مقاومتی به‌منظور پیشنهاد برنامه درسی مطلوب" *رهیافت/انقلاب*

اسلامی، شماره ۳۱، دوره ۹، ص ۴۱-۶۰.

۴۷. رستم‌زاده، پ؛ صادقی، ح؛ عساری، ع و یآوری، ک. (۱۳۹۳). "اثر سرمایه‌گذاری دولت در بخش ورزش بر رشد اقتصادی در ایران" *فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی (رشد و توسعه پایدار)*، سال ۱۴، شماره ۴، ص ۲۱۰-۱۷۷.

۴۸. رضوانیان، م س. (۱۳۹۸) "راهکارهای اجرایی شدن اقتصاد مقاومتی در برنامه درسی دوره ابتدایی مدارس ایران؛ با نگاهی به مفهوم معلم، پایه ریز تمدن نوین" اولین همایش ملی مدرسه فردا، اردبیل.

۴۹. رضوی، س م ح. (۱۳۸۴) "افزایش کارایی با سیاست خصوصی‌سازی در ورزش" *حرکت*، شماره ۲۳، ص ۲۲-۵.

۵۰. ریست، ش و ژید، ش. (۱۳۴۷). "تاریخ عقاید اقتصادی" جلد اول، ترجمه عبدالکریم سنجابی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.

۵۱. زارعیان، ح؛ قربانی، م ح و میرزایی، ف. (۱۳۹۷) "راهکارهای عملیاتی شدن اقتصاد مقاومتی در ورزش مدارس ایران" *پژوهش در ورزش تربیتی*، شماره ۱۴، دوره ۶، ص ۱۷۲-۱۵۳.

۵۲. سعیدی‌کیا، ا. (۱۳۹۶) "اقتصاد مقاومتی در ورزش" *موسسه انتشاراتی امام عصر (ع)*، چاپ اول. ص ۱۸۷-۱.

۵۳. سلاجقه، س؛ شیرعلی‌نژاد فرسنگی، س و مهدی‌زاده، س. (۱۳۹۵) "بررسی نقش و جایگاه سرمایه انسانی و مدیریت دانش در اقتصاد مقاومتی" *دومین کنفرانس ملی علوم مدیریت نوین و برنامه‌ریزی پایدار ایران*، تهران، موسسه آموزش عالی مهر ارون، مرکز راهکارهای دستیابی به توسعه پایدار.

۵۴. سلیمانی، م. (۱۳۹۱) "شش ضرورت اجرای اقتصاد مقاومتی" *فصلنامه اتاق بازرگانی*، سال ۸۴، شماره ۷۰، ص ۱۱-۱۰.

۵۵. سمیعی اصفهانی، ع و حبیبی، ف. (۱۳۹۴) "نظریه پساتوسعه و الگوی اقتصاد مقاومتی در جمهوری اسلامی ایران، رویکردی مقایسه‌ای" *مطالعات راهبردی بسیج*، سال ۱۸، شماره ۶۶، ص ۷۳-۵۱.

۵۶. سیدی، ب؛ درتاج، ف و جلایی، ع. (۱۳۹۰) "بررسی پیام‌ها و مفاهیم اقتصادی در کتاب‌های درسی دوره ابتدایی" *فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی ایران*، شماره ۴۹، دوره ۱۶، ص ۶۹-۳۵.

۵۷. سیف، ا م؛ عزتی، م؛ دهقان، ن ا و محمدمیرزایی، ح. (۱۳۹۹) "تبیین گفتمان ولایت فقیه در حوزه جهاد اقتصادی مبتنی بر اقتصاد مقاومتی با استفاده از روش ساختاری تفسیر" *فصلنامه علمی مطالعات بین رشته‌ای دانش راهبردی*، سال دهم، شماره ۳۸، ص ۳۶۲-۳۳۱.

۵۸. سیف، ا.م. (۱۳۹۱) "الگوی پیشنهادی اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران" *فصلنامه آفاق/منیت*، سال ۵، شماره ۱۶، ص ۲۲-۵.
۵۹. سیف، ا.م. (۱۳۹۲) "مقدمه‌ای بر نقشه راه پیاده‌سازی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ج.ا.ایران" *فصلنامه مطالعات راهبردی بسیج*، سال ۱۶، شماره ۶۱، ص ۹۰-۱۱۵.
۶۰. سیف، ا.م؛ شیخ، ع و بهدادفر، م.ر. (۱۳۹۸) "الگوی عدالت اقتصادی در چارچوب اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران" *مطالعات دفاعی/استراتژیک*، شماره ۷۸، دوره ۱۷، ص ۲۲۸-۲۰۳.
۶۱. شفاقی شهری، و. (۱۳۹۸) "ارزیابی وضعیت اجرای اقتصاد مقاومتی (دوره ۱۳۹۰-۱۳۹۶)" *فصلنامه اقتصاد اسلامی*، شماره ۷۶، دوره ۱۹، ص. ۵۹-۸۸.
۶۲. شمسی گوشکی، م؛ ضیایی، م ص؛ رزقی شیرسوار، ه و مصلح، م. (۱۳۹۸) "رتبه‌بندی مؤلفه‌های کارآفرینانه اقتصاد مقاومتی با استفاده از AHP: ارائه مدل کارآفرینی مناسب اقتصاد مقاومتی" *پژوهش‌های مدیریت عمومی*، سال ۱۲، شماره ۴۵، ص ۲۶۰-۲۳۷.
۶۳. شهری مجارشین، ع ا و علیزاده تیمورلویی، م. (۱۳۹۳) "اقتصاد مقاومتی، الزامات و راهکارهای تحقق آن" دومین کنفرانس مدیریت، چالش‌ها و راهکارها.
۶۴. شیخ مسعودی، ع. (۱۳۹۵). "اقتصاد مقاومتی اقدام و عمل راهبردی- عملیاتی" ارکان دانش.
۶۵. شیروی، ع و خداپرست، ن. (۱۳۹۸) "اقتصاد مقاومتی و توسعه پایدار در اسناد بین‌المللی" *فصلنامه مطالعات حقوق عمومی*، شماره ۱، دوره ۴۹، ص ۲۷۰-۲۴۹.
۶۶. صادقی شریف، س ج؛ طالبی، م؛ عالم تبریز، ا و کاتوزیان، م.ر. (۱۳۹۷) "تحلیل تاب‌آوری اقتصادی بانکداری ایران در چهارچوب سیاست‌های اقتصاد مقاومتی" *فصلنامه اقتصاد اسلامی*، شماره ۷۳، دوره ۱۹، ص ۲۱۵-۱۸۳.
۶۷. صحراکار، س. (۱۳۹۴) "نقش و جایگاه برنامه‌ریزی درسی در بهبود شرایط اقتصادی جامعه" کنفرانس سراسری دانش و فناوری علوم تربیتی مطالعات اجتماعی و روان‌شناسی ایران، تهران، موسسه برگزارکننده همایش‌های توسعه محور دانش و فناوری سام ایرانیان.
۶۸. صفاری، م. (۱۳۹۱) "طراحی مدل ورزش همگانی ایران" رساله دکتری. دانشگاه تربیت مدرس.
۶۹. عبدلی، ب. (۱۳۹۳) "مبانی روانی- اجتماعی تربیت‌بدنی و ورزش" *بامداد کتاب*، ص ۱-۱۸۴.

۷۰. عزیزی، م و حسن‌زاده، ح. (۱۳۹۸) "اقتصاد مقاومتی و تأثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران" پژوهش‌نامه انقلاب/اسلامی، شماره ۳۳، دوره ۹، ص ۲۷-۴۲.
۷۱. علویان، م و دهرویه، ع. (۱۳۹۸) "واکاوی ظرفیت‌های الگوی اقتصاد مقاومتی جهت تحقق صدور انقلاب اسلامی" پژوهش‌نامه انقلاب/اسلامی، شماره ۳۰، دوره ۹، ص ۱۸۱-۱۹۸.
۷۲. عموزاده، ج؛ فلاح، و و صفاریان، س. (۱۳۹۷) "دانشگاه و اقتصاد مقاومتی: بررسی تأثیر دانشگاه‌ها بر تحقق اقتصاد مقاومتی با میانجی‌گری زیرساخت فرهنگی" مدیریت در دانشگاه اسلامی، شماره ۱۵، دوره ۷، ص ۸۹-۱۰۶.
۷۳. عموزاده، ج؛ فلاح، و و صفاریان، س. (۱۳۹۶). "ارائه مدل تأثیر دانشگاه بر اقتصاد مقاومتی به واسطه نقش زیرساخت‌های فرهنگی، منابع انسانی، سیاسی- اجتماعی و اقتصادی" فصلنامه علمی آموزش علوم دریایی، شماره ۲، دوره ۴، ص ۱۷-۳۲.
۷۴. فتحی مولایی، ش؛ اشرف‌پور، ع و وثوقیان، م. (۱۳۹۱) "بررسی تأثیر بهبود کیفیت در ارتقاء تولید ملی" مجموعه مقالات اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، نوآوری و تولید ملی. قم. ص ۶۷۵-۶۶۳.
۷۵. فرزندی اردکانی، ع ع؛ یوسفی، م و عنان پور خیرآبادی، م. (۱۳۹۴) "اقتصاد مقاومتی در جمهوری اسلامی ایران: چالش‌ها و راهبردها" پژوهش‌های معاصر/انقلاب اسلامی، شماره ۱، دوره ۱، ص ۶۳-۸۸.
۷۶. فشاری، م و پورغفار، ج. (۱۳۹۳) "بررسی و تبیین الگوی اقتصاد مقاومتی در اقتصاد ایران" مجله اقتصادی، سال ۱۴، شماره ۵ و ۶، ص ۲۹-۴۰.
۷۷. فلاح خوش‌خلق، س. (۱۳۹۰) "بررسی نقش دهیاران در توسعه اجتماعی و فرهنگی روستاهای شهرستان تالش" پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم انسانی، مرکز تهران، واحد پرند.
۷۸. فیضی، ع؛ ساده، ا؛ امینی سابق، ز و احتشام راثی، ر. (۱۳۹۸) "شناسایی مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی با رویکرد دلفی فازی" فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات/انقلاب اسلامی، شماره ۵۸، دوره ۱۶، ص ۸-۸.
۷۹. قاسمی، م. (۱۳۹۵) "اقتصاد مقاومتی" سومین همایش سالانه اقتصاد مقاومتی، ۱۴ بهمن‌ماه ۱۳۹۵، دانشگاه علم و صنعت.
۸۰. قبادی، م. (۱۳۹۲) "مبانی اقتصاد مقاومتی از دیدگاه قرآن و روایات، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری" دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، دانشکده الهیات.

۸۱. قربانی، م ح؛ رسولی، م و صفری، ح ر. (۱۳۹۵) "الگوی برای توسعه مقاومت در اقتصاد ورزشی ایران" مقاله ارائه‌شده در پنجمین کنگره ملی اقتصاد ورزشی، کرمانشاه، ایران.
۸۲. قوامی، س ح. (۱۳۹۱) "اولین نشست اقتصاد مقاومتی: مبانی نظری" پژوهشکده علوم اقتصادی، دانشگاه علامه طباطبائی.
۸۳. کریمی اعتماد، ف و یعقوبی، ج. (۱۳۹۸) "بررسی وضعیت به‌کارگیری سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در آموزش عالی و قابلیت اجرای آن (مورد مطالعه: دانشگاه زنجان)" *فصلنامه مطالعات معرفتی در دانشگاه اسلامی*، شماره ۸۰، دوره ۲۳، ص ۴۴۵-۴۶۰.
۸۴. کریمی اعتماد، ف و یعقوبی، ج. (۱۳۹۵) "سنجش نگرش اعضای هیئت علمی دانشگاه زنجان نسبت به اقتصاد مقاومتی و عوامل مرتبط با آن" *فصلنامه رهیافت/تغیاب/اسلامی*، شماره ۳۷، دوره ۱۰، ص ۳۸-۱۹.
۸۵. کشکر، س؛ قاسمی، ح و کارگر، غ ع. (۱۳۹۵) "تعریف فرهنگ ورزش و مؤلفه‌های آن با تکیه بر آرای متخصصان، ورزشکاران و دست‌اندرکاران ورزش ایران" *فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات مدیریت رفتار سازمانی در ورزش*، شماره ۴ (پیاپی ۱۲)، دوره ۳، ص ۱۱-۲۲.
۸۶. گرمایی، ح ع. (۱۳۹۷) "تدوین چارچوب محتوای اقتصاد مقاومتی با تمرکز بر رهنمودهای مقام معظم رهبری برای ورود به حوزه‌های یادگیری در برنامه درسی ملی" *فصلنامه مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی*، شماره ۱، دوره ۳، ص ۸۹-۱۲۰.
۸۷. گودرزی، م؛ اسدی، ح؛ خبیری، م و دوستی، م. (۱۳۹۱). "سیاست و ورزش" ساری: موج قلم.
۸۸. محمودی، ا. (۱۳۹۸) "جهانی‌شدن اقتصاد و تأثیر آن بر تورم در کشورهای در حال توسعه آسیایی" *سیاست‌های راهبردی و کلان*، شماره ۲۵، دوره ۷، ص ۴۶-۶۵.
۸۹. مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت. (۱۳۹۱) "طرح کلی اندیشه دفاعی امنیتی جمهوری اسلامی ایران" ضلع اول گذر به اقتصاد مقاومتی، تهران.
۹۰. مظفری، ا و ایلچی، م. (۱۳۹۵) "نگرش خبرنگاران اقتصادی به سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی" *مجله علمی ترویجی رسانه، ویژه‌نامه اقتصاد مقاومتی*، ص ۸۵.
۹۱. مظفری، م م و قلی‌پور، پ. (۱۳۹۷) "بررسی تأثیر تولید علم و گسترش مرزهای دانش بر اقتصاد مقاومتی از منظر خلاء آیین‌نامه‌ای تألیف کتاب جهت ارتقاء اساتید" *تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی*، شماره ۴، دوره ۵۲، ص ۱۰۷-۱۲۶.

۹۲. معلمی، س.م. (۱۳۹۰) "مفهوم و اصول اقتصاد مقاومتی در آموزه‌های اقتصاد اسلامی" اولین همایش اقتصاد مقاومتی، دانشگاه علم و صنعت ایران، ص ۶۲-۷۲.
۹۳. مقدم، و؛ امیری، ه و روشندل، آ. (۱۳۹۸) "مطالعات اقتصاد مقاومتی: غلبه متن پژوهی بر نظریه و واقعیت" پژوهش نامه انتقادی متون و برنامه‌های علوم انسانی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی. سال ۱۹، شماره ۹، ص ۱۵۵-۱۷۶.
۹۴. ملک‌ان، م و جوادیه، ز. (۱۳۹۳) "نقش رسانه‌ها در نهادینه‌سازی اقتصاد مقاومتی" مجله رسانه، شماره ۲ (پیاپی ۹۵)، دوره ۲۵، ص ۸۷-۱۰۰.
۹۵. ملکوتیان، م. (۱۳۸۸) "ورزش و سیاست" فصلنامه سیاست، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، شماره ۲، دوره ۳۹، ص ۳۱۶-۳۰۱.
۹۶. موسوی شفایی، س.م. (۱۳۷۶) "ژاپن و معجزه اقتصادی شرق آسیا" ماهنامه کار و جامعه، شماره ۳۱.
۹۷. مهربانی، و. (۱۳۹۴) "تحریم‌های اقتصادی ایران، پیشینه و پیامدهای آن" اطلاعات سیاسی-اقتصادی، شماره ۲۹۹، ص ۱۰۵-۱۰۴.
۹۸. میرباقری رودباری، س.آ. (۱۳۹۳) "نقش دانشگاه در اجرایی شدن الگوی اقتصاد مقاومتی" دومین کنفرانس بین‌المللی اقتصاد در شرایط تحریم، بابلسر، شرکت پژوهشی طرود شمال.
۹۹. ناطقی، ف؛ معافی، ح؛ فقیهی، ع ر و سیفی، م. (۱۳۹۷) "شناسایی اهداف برنامه درسی شیمی در راستای اقتصاد مقاومتی با استفاده از تکنیک دلفی فازی" فصلنامه مطالعات برنامه درسی ایران، شماره ۴۹، دوره ۱۳، ص ۲۱۶-۱۷۴.
۱۰۰. نوربخش، م و جوانمرد، ک. (۱۳۹۲) "بررسی جامعه‌شناختی کارکرد ورزش بر انسجام اجتماعی در ایران دهه هشتاد (مطالعه موردی کرمان)" فصلنامه علمی-پژوهشی علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر، سال ۷، شماره ۳، پیاپی (۲۲)، ص ۱-۳۶.
۱۰۱. واعظی، س ک و فدائی، م. (۱۳۹۴) "بررسی و تبیین مؤلفه‌های مدیریت راهبردی دانشگاه اسلامی مبتنی بر الگوی اقتصاد مقاومتی" فصلنامه مدیریت در دانشگاه اسلامی، شماره ۹، دوره ۴، ص ۵۸-۳۹.
۱۰۲. هنری، ح. (۱۳۹۵) "شاخص‌ها و عوامل تحقق اقتصاد مقاومتی در ورزش" مقاله ارائه شده در پنجمین کنگره ملی اقتصاد ورزشی، کرمانشاه، ایران.

۱۰۳. یزدانی، ا؛ کشتی‌آرای، ن و عمادزاده، م. (۱۳۹۷) "طراحی برنامه درسی مبتنی بر اقتصاد مقاومتی، با تمرکز به دو مؤلفه، تکیه بر ظرفیت‌های داخلی و اصلاح الگوی مصرف" *فصلنامه رهیافت/انقلاب/اسلامی*، شماره ۴۲، دوره ۱۲، ص ۱۲۶-۱۰۷.

۱۰۴. Amiri, M., Partabian, A., & Safari, M. (۲۰۱۴). Study the role of the university and its elements in realizing resistive economy. *International Journal of Resistive Economics*, ۲(۴), ۱۰۴-۱۱۵.
۱۰۵. Angeon, V., & Bates, S. (۲۰۱۵). Reviewing composite vulnerability and resilience indexes: A sustainable approach and application. *World Development*, ۷۲, ۱۴۰-۱۶۲.
۱۰۶. Backhouse, Roger E., & Steven Medema (۲۰۰۸). Economics, definition of the new palgrave dictionary of economics, ۲nd edition, pp.۷۲۰-۷۲۲.
۱۰۷. Bagheri, R., Bootali, H., Avazpour, K., Pahlevani, H. A., & Deris, K. (۲۰۱۶). Comparing export and import sport goods in Iran in ۲۰۱۴ to implement resistive economics. *European Online Journal of Natural and Social Sciences*, ۴(۲), ۲۵۳.
۱۰۸. Bates, S., Angeon, V., & Ainouche, A. (۲۰۱۴). The pentagon of vulnerability and resilience: A methodological proposal in development economics by using graph theory. *Economic Modelling*, ۴۲, ۴۴۵-۴۵۳.
۱۰۹. Boorman, J., Fajgenbaum, J., Ferhani, H., Bhaskaran, M., Arnold, D., & Kohli, H. A. (۲۰۱۳). The Centennial resilience index: Measuring countries' resilience to shock. *Global Journal of Emerging Market Economies*, ۴(۲), ۵۷-۹۸.
۱۱۰. Briguglio, L.(۲۰۱۴). A vulnerability and resilience framework for small states. Report prepared for the commonwealth secretariat. University of Malta.
۱۱۱. Briguglio, L., Cordina, G., Farrugia, N., & Vella, S. (۲۰۰۸). Profiling economic vulnerability and resilience in small states: conceptual underpinnings.
۱۱۲. Briguglio, L., Cordina, G., Farrugia, N., & Vella, S. (۲۰۰۹). Economic

vulnerability and resilience: concepts and measurements. *Oxford development studies*, ۳۷(۳), ۲۲۹-۲۴۷.

۱۱۳. Briguglio, L., & Piccinino, S. (۲۰۱۲). Growth with Resilience in East Asia and the ۲۰۰۸-۲۰۰۹ Global Recession. *Asian Development Review*, Vol. ۲۹ (۲), pp. ۱۸۳-۲۰۶.

۱۱۴. Briguglio, L., & Saliba, C. (۲۰۱۱, November). Economic Vulnerability and Resilience with Reference to Small States. In *Presentation to First meeting of the Caribbean Development Household Vulnerability and Resilience to Economic Shocks ۳۸ Round Table (September ۱۳, ۲۰۱۱)*.

۱۱۵. Bristow, G., & Healy, A. (۲۰۲۰). Introduction to the Handbook on Regional Economic Resilience. In *Handbook on Regional Economic Resilience*. Edward Elgar Publishing.

۱۱۶. Calmes, C., & Théoret, R. (۲۰۱۴). Bank systemic risk and macroeconomic shocks: Canadian and US evidence. *Journal of Banking & Finance*, ۴۰, ۳۸۸-۴۰۲.

۱۱۷. Cotis, J. P., & Coppel, J. (۲۰۰۵, July). Business cycle dynamics in OECD countries: evidence, causes and policy implications. In *Reserve Bank of Australia Economic Conference*.

۱۱۸. Dana, T. (۲۰۱۴). A Resistance Economy: What is it and can it provide an alternative?. *Rosa Luxemburg Stiftung PAL Papers Series*.

۱۱۹. Davis, John B. (۲۰۰۶). Heterodox Economics, the fragmentation of the mainstream and embedded individual analysis, in future directions in heterodox economics. Ann Arbor: University of Michigan Press.

۱۲۰. Dizgarani, A. H., & Shokri, N. (۲۰۱۷). Global Experiences of Financial Systems in Dealing with Economic Shocks: Provide an Appropriate Strategy for the Iranian Economy to Move Towards a Resistive Economy. *International Journal of Resistive Economics*, ۲(۲), ۴۴-۵۶.

۱۲۱. Dolatabadi, H. R. (۲۰۱۵). Analysis of the Impact of Government and Resistive Economy on the Purchase of Iranian Goods. *International Journal of Resistive Economics*, ۲(۱), ۸۲-۸۹.
۱۲۲. Dumčiuvienė, D. (۲۰۱۵). The impact of education policy to country economic development. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, ۲۴۲۷-۲۴۳۶.
۱۲۳. Elavsky, S., & McAuley, E. (۲۰۰۵). Physical activity, symptoms, esteem, and life satisfaction during menopause. *Maturitas*, ۵۲(۳-۴), ۳۷۴-۳۸۵.
۱۲۴. Elliott, J. (۲۰۱۲). *An introduction to sustainable development*. Routledge.
۱۲۵. Essers, D. (۲۰۱۳). Developing country vulnerability in light of the global financial crisis: Shock therapy?. *Review of Development Finance*, ۲(۲), ۶۱-۸۳.
۱۲۶. Etzkowitz, H., & Leydesdorff, L. (۲۰۰۰). The dynamics of innovation: from National Systems and “Mode ۲” to a Triple Helix of university–industry–government relations. *Research policy*, ۲۹(۲), ۱۰۹-۱۲۳.
۱۲۷. Farjo, A. J. (۲۰۱۶). *Economic sanctions and primary school enrollment in Iraq* (Unpublished masters thesis). Georgetown University.
۱۲۸. Frauke. D. W. (۲۰۱۳). Resilience: A Trojan horse for a new way of thinking? European
۱۲۹. Center for Development Policy Management, ۷, ۵۱-۶۲.
۱۳۰. Ghalei, F. (۲۰۱۶). Determining an Index to Evaluate the Resistance of the Iranian Economy. *International Journal of Resistive Economics*, ۲(۱), ۴۸-۶۵.
۱۳۱. Ghosh, S. (۲۰۱۱). A simple index of banking fragility: application to Indian data. *The Journal of Risk Finance*.
۱۳۲. Glaser, B. (۱۹۹۸). Doing grounded theory: issues and discussions Sociology Press. *Mill Valley California*.
۱۳۳. Glaser, B. G. (۱۹۹۲). *Emergence vs forcing: Basics of grounded theory analysis*. Sociology Press.

۱۳۴. Guillaumont, P. (۲۰۱۰). Assessing the economic vulnerability of small island developing states and the least developed countries. *The Journal of Development Studies*, ۴۶(۵), ۸۲۸-۸۵۴.
۱۳۵. Haan, M., Koning, R. H., & van Witteloostuijn, A. (۲۰۰۲). *Market forces in European soccer* (Vol. ۲۲). University of Groningen.
۱۳۶. Holt, N. L., & Tamminen, K. A. (۲۰۱۰). Improving grounded theory research in sport and exercise psychology: Further reflections as a response to Mike Weed. *Psychology of sport and exercise*, ۱۱(۶), ۴۰۵-۴۱۳.
۱۳۷. Hooper, D, Coughlan, J. & Mullen, M. (۲۰۰۸). Structural equation modelling: Guidelines for determining model fit. *Electron J Bus Res Methods*. ۶(۱):۵۳-۶۰.
۱۳۸. Houlihan, B. (۲۰۰۵). International politics and Olympic governance. Young, K. et al., global Olympics: *Historical and sociological studies of the modern*.
۱۳۹. Hu, L. T., & Bentler, P. M. (۱۹۹۹). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural equation modeling: a multidisciplinary journal*, ۶(۱), ۱-۵۵.
۱۴۰. Jean-Baptiste (۱۸۰۳). *A Treatise on Political Economy; or the Production, Distribution, and Consumption of Wealth*, trans. ۱۸۳۴, C. C. Biddle, ed. , Grigg and Elliot.
۱۴۱. Kazemi, M. (۱۹۹۹). Sport and international politics. *Olympic*, ۱۳(۲), ۱۵-۳۲.
۱۴۲. Kennedy, D. (۲۰۱۰). Community sports Development: sport in the community, Annual Report ۲۰۰۹.
۱۴۳. Kelloway, E. K. (۱۹۹۸). *Using LISREL for structural equation modeling: A researcher's guide*. Sage.
۱۴۴. Khanzadi, A., & Heidari, S. (۲۰۱۵). Analysing the Impact of Economic Strengthening on Economic Liberalization (A Resistive Economics Approach). *International Journal of Resistive Economics*, ۳(۱), ۳۸-۴۹.

145. Kline, P. (2014). *An easy guide to factor analysis*. Routledge.
146. Kline, R. B. (2011). Principles and practice of structural equation modeling/Rex B. Kline.
147. Kubitschek, A. B., Jaskiewicz, K., Linakis, L., & McGirr, M. (2013). A framework for analyzing resilience in fragile and conflict-affected situations. Columbia University, *Economic and Political Development*, 33-41.
148. Lai, C. F., & Wang, W. F. (2016). Fiscal Policy in a Floating Exchange Rate Regime with Consumption Home Bias. *International Journal of Economics and Finance*, 4(1), 24-36.
149. Lane, A. M., Terry, P. C., & Fogarty, G. (2007). Construct validity of the profile of mood states. *Psychology of Sport and Exercise*, 12(2), 120-39.
150. Leech, N. L., Barrett, K. C., & Morgan, G. A. (2000). *SPSS for intermediate statistics: Use and interpretation*. Psychology Press.
151. Mariana, D. R. (2010). Education As A Determinant Of The Economic Growth. The Case Of Romania. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 197, 404-412.
152. Markman, G. M., & Venzin, M. (2014). Resilience: Lessons from banks that have braved the economic crisis—And from those that have not. *International Business Review*, 23(1), 106-110.
153. Marshall, Alfred (1890-1920). Principles of political economy, v.1, pp.1-2 (8th ed). London: macmillan.
154. Martin-Breen, P., & Anderies, J. M. (2011). Resilience: A literature review.
155. Maxwell, J. A. (1996). Qualitative research design: An interactive approach. Thousand Oaks, CA: Sage.
156. McGuire, P., & von Peter, G. (2016). The resilience of banks' international operations. *BIS Quarterly Review March*.
157. Meek, A. (1997). An estimate of the size and supported economic activity of the sports industry in the United States. *Sport Marketing Quarterly*, 8(1), 15-22.

۱۵۸. Mill, J. S. (۱۸۴۴). Essay V: On the definition of political economy; and on the method of investigation proper to it. *Essays on some unsettled questions of political economy*, ۳۹, ۱۲۰-۱۶۴.
۱۵۹. Mantozer, M. H., & Hossein, M. (۲۰۱۷). Resistance economy and ways to achieve this goal. *International Journal of Humanities and Cultural Studies (IJHCS) ISSN ۲۳۵۷-۵۹۲۶*, ۲۶۸۵-۲۶۹۰.
۱۶۰. Moosazadeh, H., Barimani, P., Mohammad, S. D., & Eslami, A. (۲۰۱۶). Developing Strategies to Improve Knowledge-Based Resistive Economy Using SWOT Model. *International Journal of Resistive Economics*, ۴(۴), ۹۶-۱۰۸.
۱۶۱. Mull, R. F., Bayless, K. G., & Jamieson, L. M. (۲۰۰۵). Recreational sport management.
۱۶۲. Nakano, K.T.and Fujii, S. (۲۰۱۱), an empirical analysis of national economic resilience using macroeconomic data before and after the global financial crisis, available at: Promoting sustainable human settlement developmeny, internet catches document, agende ۲۱, Rio summit. ۱۹۹۲.
۱۶۳. Nirum N. (۱۹۸۶). Sosyoloji. Istanbul: MEGSB.
۱۶۴. Nixon Howard L, And Frey James H, (۱۹۹۶) A Sociology of sport. Wadsworth publishing company:۹.
۱۶۵. North,D. (۲۰۰۰).The new institutional economics and third world development, edited by J,Harria, Harris, Hunter International Ltd.
۱۶۶. Obschonka, M. (۲۰۱۷). The quest for the entrepreneurial culture: psychological big data in entrepreneurship research. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, ۱۸, ۶۹-۷۴.
۱۶۷. Office for ECOSOC Support and Coordination United Nations. (۲۰۰۸). *Achieving sustainable development and promoting development cooperation: dialogues at the Economic and Social Council*. UN.
۱۶۸. Ovens, A. (۲۰۱۵). What resilience means, and why it matters. *Harvard Business Review*, ۹۳.

۱۶۹. Overmyer, K(۲۰۱۲), economic vulnerability and resilience: lesson from eastern caribbean small island, thesis submitted to MA in public policy, central European university, department of public policy.
۱۷۰. Parsamehr, M. (۲۰۰۹). Sociology of sport(first ed): university of yazd.
۱۷۱. PErez, M., Bedia, A. M. S., López-Fernández, M. C., & García-Piqueres, G. (۲۰۱۸). Research opportunities on manufacturing flexibility domain: A review and theory-based research agenda. *Journal of Manufacturing Systems*, ۴۸, ۹-۲۰.
۱۷۲. Peter Howitt. (۱۹۹۸). Endogenous growth theory. Cambridge, Massachusetts: the mit press, ۱-۲۷.
۱۷۳. Philpott, K., Dooley, L., O'Reilly, C., & Lupton, G. (۲۰۱۱). The entrepreneurial university: Examining the underlying academic tensions. *Technovation*, ۳۱(۴), ۱۶۱-۱۷۰.
۱۷۴. Prasad, A., & Bologna, P. (۲۰۱۰). *Oman: Banking Sector Resilience* (No. ۱۰-۶۱). International Monetary Fund.
۱۷۵. Priest, H., Woods, L., & Roberts, P. (۲۰۰۲). An overview of three different approaches to the interpretation of qualitative data. Part ۲: practical illustration. *Nurse researcher*, ۱۰(۱), ۴۳-۵۱.
۱۷۶. Robbins, L. C., & Robbins, B. (۱۹۳۵). *An Essay on the Nature & Significance of Economic Science... Revised and Extended*. London.
۱۷۷. Rose, A. (۲۰۰۷). *Economic Resilience to Natural and Man -made Disasters: Multidisciplinary origins and contextual dimensions*. *Environmental Hazards*, ۷ (۴), ۲۸۳-۹۵.
۱۷۸. Rose, A., & Wei, D. (۲۰۱۳). Estimating the economic consequences of a port shutdown: the special role of resilience. *Economic Systems Research*, ۲۴(۲), ۲۱۲-۲۳۲.
۱۷۹. Sabatino, M. (۲۰۱۶). Economic crisis and resilience: Resilient capacity and competitiveness of the enterprises. *Journal of Business Research*, ۶۹(۵), ۱۹۲۴-۱۹۲۷.
۱۸۰. Salehi Amiri, S.R.Cocepts and cultural Theories. ۳rd. ed. Tehran: Ghoghnoos.۲۰۱۰.
۱۸۱. Sanderson, K., Harris, F., Russell, S., & Chase, S. (۲۰۰۰). The Economic

- Benefits of Sport A Review. *Hong Kong: Business and Economic Research Limited*.
۱۸۲. Sedef.M. (۱۹۹۹). Sporun Siyasal Gucu Mesrulastlrmadaki Etkisi. Sakarya: Sakarya Univercity.
۱۸۳. Seyfi, S., & Hall, C. M. (۲۰۱۹). International sanctions, tourism destinations and resistive economy. *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, ۱۱(۱), ۱۵۹-۱۶۹.
۱۸۴. Shahab, M.R., Delavari, M., & Alsadat Hashemi, S. (۲۰۱۵). Economic Austerity along with Resistive Economy as Two Actuating Forces in Iran's Economy. *European Online Journal of Natural and Social Sciences: Proceedings*, ۲(۱ (s)), ۳۸۷-۳۹۱.
۱۸۵. Shafia, M. A., & Loghman, S. A. M. (۲۰۱۹). Designing a Conceptual Model for People's Participation in Resistive Economy: Text Grounded Theory Approach Based on Islamic Thoughts. In ۲۰۱۹ ۱۵th Iran International Industrial Engineering Conference (IIIEC) (pp. ۵۷-۶۳). IEEE.
۱۸۶. Shine, Edgar H. (۱۹۸۹). Coming to a new awarehess of organizational culture, sloan management review, ۳۰: ۳-۱۶.
۱۸۷. Smith, A. (۱۷۷۶). An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations. *Edited by RH Campbell and AS S-inner. New Yor-: Oxford University Press*.
۱۸۸. Strauss, A., Corbin, J., Strauss, A., & Corbin, J. (۱۹۹۰). Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques. Newbury (Vol. ۳).
۱۸۹. Sun, Y., Zhang, X., Hong, Y., & Wang, S. (۲۰۱۹). Asymmetric pass-through of oil prices to gasoline prices with interval time series modelling. *Energy Economics*, ۷۸, ۱۶۵-۱۷۳.
۱۹۰. Sveiby, K. E. (۲۰۰۱). A knowledge-based theory of the firm to guide in strategy formulation. *Journal of intellectual capital*, ۲(۴), ۳۴۴-۳۵۸.
۱۹۱. Taleb, N. N. (۲۰۱۲). *Antifragile: Things that gain from disorder*. Random House Incorporated, ۳.

۱۹۲. Tan, J., Zhang, P., Lo, K., Li, J., & Liu, S. (۲۰۱۷). Conceptualizing and measuring economic resilience of resource-based cities: Case study of Northeast China. *Chinese Geographical Science*, ۲۷(۳), ۴۷۱-۴۸۱.
۱۹۳. Vallascas, F., & Keasey, K. (۲۰۱۲). Bank resilience to systemic shocks and the stability of banking systems: Small is beautiful. *Journal of International Money and Finance*, ۳۱(۶), ۱۷۴۵-۱۷۷۶.
۱۹۴. Van Bergeijk, P. A., Brakman, S., & van Marrewijk, C. (۲۰۱۷). Heterogeneous economic resilience and the great recession's world trade collapse. *Papers in Regional Science*, ۹۶(۱), ۳-۱۲.
۱۹۵. Vidar Hanstad, D., & Waddington, I. (۲۰۰۹). Sport, health and drugs: a critical re-examination of some key issues and problems. *Perspectives in public health*, ۱۲۹(۴), ۱۷۴-۱۸۲.
۱۹۶. Wikner, J., & Bäckstrand, J. (۲۰۱۸). Triadic perspective on customization and supplier interaction in customer-driven manufacturing. *Production & Manufacturing Research*, ۶(۱), ۳-۲۵.
۱۹۷. Williams, N., Vorley, T., & Ketikidis, P. H. (۲۰۱۳). Economic resilience and entrepreneurship: A case study of the Thessaloniki City Region. *Local Economy*, ۲۸(۴), ۳۹۹-۴۱۵.
۱۹۸. Yetim A. (۲۰۱۰). Sosyoloji ve sport. Durduncu baski ed. Ankara: Berikan Yayınevi.
۱۹۹. ZeinolAbedini, P., Dehghanpour, H. (۲۰۱۴). Investigating the Role of Media in Fulfill the vision and mission of the Resistive Economy Strategy. International Conference on Accounting, Economy, and financial Management, Tehran, Knowledge-Based Company.
۲۰۰. Zoo, H., de Vries, H. J., & Lee, H. (۲۰۱۷). Interplay of innovation and standardization: Exploring the relevance in developing countries. *Technological Forecasting and Social Change*, ۱۱۸, ۳۳۴-۳۴۸.

سایت‌ها و سخنرانی‌ها

۱. بیانات در دیدار روسای دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری (۱۳۹۴).
(khamenei.ir).
۲. بیانات رهبر در دیدار اقشار مختلف مردم به مناسبت عید غدیر، (۱۳۹۵/۰۶/۳۰). (khamenei.ir).
۳. بیانات رهبر معظم انقلاب درباره ورزش، بزرگ‌ترین همایش پیاده‌روی خانوادگی کشور توسط بسیج، (۱۳۹۴/۰۶/۳۱). (khamenei.ir).
۴. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با جمعی از پژوهشگران و مسئولان شرکت‌های دانش‌بنیان، (۱۳۹۱/۰۵/۰۸).
(khamenei.ir).
۵. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با کارکنان شرکت داروپخش، (۱۳۹۱/۰۲/۱۰). (khamenei.ir).
۶. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور، (۸۹/۰۶/۱۶). (khamenei.ir).
۷. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار دانشجویان، (۹۱/۰۵/۱۶). (khamenei.ir).
۸. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت، (۱۳۹۱/۰۶/۰۲). (khamenei.ir).
۹. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار نوروزی در حرم مطهر رضوی، (۱۳۹۳/۰۱/۰۶). (khamenei.ir).
۱۰. رهبری، بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، (۱۳۹۲). (khamenei.ir).
۱۱. پیغامی، عادل. (۱۳۹۱/۰۸/۲۸). <https://farsi.khamenei.ir/others-note?id=۲۰۵۵۱>.
۱۲. گفتار رهبر انقلاب اسلامی ایران، حرم مطهر رضوی (ع)، (۱۳۹۳/۰۱/۰۱). (khamenei.ir).
۱۳. [http:// www۳.weforum.org/docs/WEF_GlobalRisks_Report_ ۲۰۱۳.pdf](http://www۳.weforum.org/docs/WEF_GlobalRisks_Report_۲۰۱۳.pdf).

پوست

پیوست شماره ۱: سؤالات مصاحبه

به نام خداوند بخشنده و مهربان راهنمای مصاحبه (Interview Guide)

فرهیخته گرامی؛

هدف از تحقیق حاضر *طراحی مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی* می باشد. یکی از ایده آل ها که همواره در مباحث اقتصاد کلان مطرح می شود، ثبات و پایداری اقتصاد کشورهاست. همواره امکان دارد بر اثر عوامل خارجی یا تحت تأثیر برخی عوامل داخلی این ثبات و پایداری با تهدید مواجه و حالت بی ثباتی در اقتصاد حاکم شود. از این رو یکی از راه های برون رفت از مشکلات و فشارهای اقتصادی در یک کشور توجه به اقتصاد مقاومتی است. در همین راستا، یکی از نهادهای مهم در پیاده سازی اقتصاد مقاومتی در کشور، وزارت علوم- تحقیقات می باشد. به همین دلیل شناخت عواملی که می تواند بر عملیاتی کردن اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی مؤثر باشد، از اهمیت بسیاری برخوردار است.

اقتصاد مقاومتی: مقاوم سازی اقتصاد ملی در مقابل تغییرات، مخاطرات و تهدیدهای داخلی و خارجی بر سر راه پیشرفت و دستیابی به اهداف چشم انداز کشور.

سؤالات مدنظر محقق جهت انجام مصاحبه

۱. چه عوامل (مؤلفه هایی)، می توانند بر اقتصاد مقاومتی در دانشگاه ها تأثیرگذار باشند؟
۲. موانع موجود در راه پیاده سازی اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی چیست؟
۳. آیا در حال حاضر اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی وجود دارد؟ اگر وجود دارد به چه صورتی است؟
۴. پیامدهای مثبت و منفی اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی چیست؟
۵. راهکار یا پیشنهاد شما برای حرکت به سمت اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی چیست؟
۶. چه مکانیسم و فرآیندی می تواند ما را به سمت اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی سوق دهد؟
۷. برای رسیدن به اقتصاد مقاومتی چه اقداماتی را باید در دانشگاه ها انجام داد و از چه اقداماتی باید دوری کرد؟

با سپاس فراوان

مریم خارکن

دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه صنعتی شاهرود

پیوست شماره ۲: پرسش‌نامه اطلاعات جمعیت شناختی

بنام خدا

با سلام و احترام

اقتصاد مقاومتی اقتصادی است که انسان، محور توسعه آن است. در این میان، پرورش و حفظ سرمایه انسانی برای دستیابی به آرمان اقتصاد مقاومتی ضرورتی انکارناپذیر است و نقش دانشگاه‌ها نیز برای تحقق اقتصاد مقاومتی از اهمیت زیادی برخوردار است.

پاسخگوی گرامی پرسش‌نامه حاضر در راستای رساله دکتری با عنوان «طراحی مدل اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی» تهیه شده است. از این‌رو خواهشمند است میزان موافقت خود را با هر یک از سؤالات بیان‌شده مشخص فرمایید. از دقت نظر شما در پاسخگویی به سؤالات صمیمانه سپاسگزاریم.

با تشکر

تیم تحقیق

الف. پرسش‌نامه ویژگی‌های جمعیت شناختی

۱. جنسیت: الف) زن ☐ ب) مرد ☐
۲. وضعیت تأهل: الف) مجرد ☐ ب) متأهل ☐
۳. رشته تحصیلی: الف) تربیت‌بدنی ☐ ب) غیر تربیت‌بدنی ☐
۴. سن: (سال)
۵. پست سازمانی:
۶. سطح تحصیلات: الف) کاردانی ☐ ب) کارشناسی ☐ ج) کارشناسی ارشد ☐ د) دکتری و بالاتر ☐
۷. سابقه فعالیت اجرایی: (سال)

پیوست شماره ۳: پرسش‌نامه اول اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی
پاسخ‌دهنده گرامی، خواهشمند است میزان اهمیت هر یک از گویه‌ها را مشخص نمایید.

ردیف	گویه	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۱	شفاف‌سازی نظام مالی و اطلاعاتی در ورزش دانشگاهی					
۲	شفاف‌سازی قوانین و مقررات در ورزش دانشگاهی					
۳	نظارت سازمان دانشجویان وزارت علوم بر فعالیت‌های ورزشی در دانشگاه‌ها					
۴	مشخص شدن سازوکارهای نظارتی و حمایتی در ورزش دانشگاهی					
۵	نظارت بر هزینه‌کردها در ورزش دانشگاهی					
۶	نیازسنجی و حرکت مطابق با نیازهای ورزش دانشگاهی					
۷	استفاده بهینه از اماکن و فضاهای ورزشی دانشگاه					
۸	پرهیز از برگزاری رویدادهای مشابه					
۹	متناسب بودن زیرساخت‌های فضاها و اماکن ورزشی دانشگاه‌ها با اهداف اقتصاد مقاومتی					
۱۰	به کار گماردن افراد متخصص برای انبارداری سالن‌های ورزشی					
۱۱	ساخت اماکن و فضاهای متناسب با نیاز دانشگاه					
۱۲	استفاده درست از امکانات موجود					
۱۳	شفاف‌سازی مفهومی و موضوعی اصطلاح اقتصاد مقاومتی					
۱۴	مشخص کردن حوزه‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی					
۱۵	مشخص کردن سهم و نقش هرکسی در اجرای اقتصاد مقاومتی در دانشگاه‌ها					
۱۶	بازنگری و اصلاح اساسی در سرفصل‌ها و محتوای دروس تربیت‌بدنی با توجه به سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی					
۱۷	توجه به درس کارآفرینی ورزشی با رویکرد اقتصاد مقاومتی					
۱۸	آموزش روش‌های صحیح استفاده از تجهیزات ورزشی برای دانشجویان					
۱۹	برگزاری کارگاه‌های آموزشی و دوره‌های مهارت‌افزایی برای مربیان، داوران و کارکنان حوزه ورزش دانشگاهی					
۲۰	ایجاد بانک‌های اطلاعاتی مختلف در زمینه اماکن ورزشی، دانشجویان ورزشکار و ...					
۲۱	کاربردی کردن تحقیقات به‌جای پرداختن به علوم نظری صرف					
۲۲	گام برداشتن وزارت علوم در جهت کاربردی کردن علوم در کنار تولید علم					
۲۳	گسترش همکاری و مشارکت با دانشگاه‌های منطقه و جهان در تولید لوازم ورزشی					

ردیف	گویه	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۲۴	توسعه تعاملات، ارتباطات منطقه‌ای و جهانی و حضور فعال و مؤثر در مجامع جهانی ورزش دانشگاهی					
۲۵	ارتباط با دانشگاه‌های مطرح دنیا در زمینه ورزش					
۲۶	عقد قراردادهای با سایر سازمان‌ها به‌ویژه آموزش و پرورش					
۲۷	جذب توریسم ورزشی از طریق تبلیغ و میزبانی مسابقات ملی و بین‌المللی در دانشگاه‌های شهرهای توریستی					
۲۸	خوداتکایی در ورزش دانشگاهی خصوصاً در شرایط بحرانی					
۲۹	معرفی کردن تولیدات ملی و تولیدکنندگان برتر داخلی محصولات ورزشی از طرق مختلف (برگزاری نمایشگاه‌ها، دعوت از دانشگاهیان و ...) به دانشجویان					
۳۰	توجه به تولیدکنندگان داخلی برای تأمین تجهیزات و اقلام ورزشی در احداث بناها و زیرساخت‌های ورزشی دانشگاه‌ها					
۳۱	بازسازی و تعمیر وسایل ورزشی مستعمل انباشته شده در انبار دانشگاه توسط دانشجویان در اوقات فراغت					
۳۲	بیان ایده‌های نو در تولید تجهیزات ورزشی در دانشگاه‌ها					
۳۳	دادن ضمانت خرید به شرکت‌های دانش بنیان در ورزش دانشگاهی					
۳۴	افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن‌ها					
۳۵	خودکفایی اقتصادی و افزایش اعتماد مردم با بالا رفتن کیفیت کالاهای داخلی					
۳۶	سازمان‌دهی و تشکیل کمیته‌ها و کارگروه‌هایی برای اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی					
۳۷	اولویت‌بندی کردن دستورالعمل‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی					
۳۸	نهادینه کردن مفهوم اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی کشور و هدایت و رهبری آن					
۳۹	قرار گرفتن افراد متخصص و باتجربه در رأس هدایت ورزش دانشگاهی					
۴۰	ساخت فیلم و مجموعه تلویزیونی در مورد کارآفرینان نمونه دانشگاهی و تشویق مردم به سوی کارآفرینی با بهره‌گیری از ابزارهای رسانه‌ای					
۴۱	اقدامات رسانه‌ای برای تبدیل مسئله اقتصاد مقاومتی به یک گفتمان ملی در دانشگاه					
۴۲	مستندسازی در زمینه شرکت‌های دانش بنیان دانشگاه‌ها					
۴۳	برقراری ارتباط بین دانشجویان و تولیدکنندگان ورزشی داخلی					
۴۴	اعتماد بین دانشجویان و پرسنل دانشگاه					
۴۵	توانایی همکاری دانشجویان و کارکنان در جهت یک هدف مشترک					
۴۶	فرهنگ‌سازی وقف و امور خیریه در ورزش دانشگاهی کشور					

ردیف	گویه	پایه	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۴۷	فرهنگ سازی در خصوص استفاده از تولیدات داخلی ورزشی				
۴۸	آینده نگری اقتصادی با پرداختن به مسائل زیست محیطی				
۴۹	تشکیل کمیته ها و کمپین های زیست محیطی در دانشگاه ها				
۵۰	آلوده نکردن محیط زیست مثل چمن های فوتبال دانشگاه ها				
۵۱	ایجاد ساختار سازمانی منعطف با قابلیت انطباق پذیری در ورزش دانشگاهی				
۵۲	وجود انعطاف پذیری در قراردادهای ورزشی دانشگاه ها				
۵۳	تأسیس مؤسسات خیریه ای و ایجاد صندوق خیریه در دانشگاه ها				
۵۴	شناسایی و بهره گیری از کمک خیرین ورزشی				
۵۵	استفاده از داوطلبان ورزشی و غیرورزشی در برگزاری رویدادهای ورزشی در دانشگاه ها				
۵۶	احساس مسئولیت از طرف هر فرد در اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی				
۵۷	به باور رسیدن در بخش صدور خدمات فنی و علمی در عرصه ورزش دانشگاهی				
۵۸	اعتقاد سیستم مدیریتی ورزش دانشگاهی به امر اقتصاد مقاومتی				
۵۹	توجه به فعالیت های اقتصادی درآمدزا در ورزش دانشگاهی				
۶۰	کاهش اتکای بودجه و درآمدهای دانشگاه های دولتی به منابع نفت و گاز کشور و جایگزینی با درآمدهای حاصل از رویدادهای ورزش دانشگاهی				
۶۱	احداث شرکت های دانش بنیان در دانشگاه ها و به کارگیری متخصصین ورزشی				
۶۲	فروش محصولات دانش بنیان در دانشگاه ها و خارج از آن				
۶۳	جلوگیری از مهاجرت نخبگان به دلیل فقدان زمینه کسب و کار دانش بنیان در کشور				
۶۴	قرار گرفتن فضاهای ورزشی دانشگاه ها در اختیار بخش های خصوصی				
۶۵	مشارکت دادن بخش خصوصی در تولید و فروش محصولات ورزشی در دانشگاه ها				
۶۶	ارائه کردن دیدگاه های دانشگاهیان به دولت				
۶۷	توجه به قابلیت های خلاقانه نیروی انسانی در دانشگاه				
۶۸	آگاهی و برنامه ریزی دانشگاهیان در خصوص سنجش میزان اثربخشی اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی				
۶۹	آگاهی و برنامه ریزی دانشگاهیان در خصوص خروجی های کارکردن بر اساس اقتصاد مقاومتی				
۷۰	حرکت بر اساس برنامه و پرهیز از تصمیمات خلق الساعه				

ردیف	گویه	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۷۱	تدوین برنامه‌ها و سازوکارهای دانشگاه همسو با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی					
۷۲	ایجاد توانایی برای الگوگیری از دانشگاه‌های کشورهای دیگر					
۷۳	داشتن الگوی مشخص برای مدیریت اقتصاد ورزشی، به‌ویژه در برخورد با شرایط چالش و بحران					

قانون‌مداری: گویه‌های ۱-۵؛ مدیریت مصرف: گویه‌های ۶-۱۲؛ آموزش و اطلاع‌رسانی: گویه‌های ۱۳-۲۲؛
 تحرک و پویایی: گویه‌های ۲۳-۴۲؛ توسعه اجتماعی: گویه‌های ۴۳-۵۲؛ مشارکت فعال: گویه‌های ۵۳-۵۵؛
 اتکای به خود: گویه‌های ۵۶-۶۷؛ برنامه‌ریزی: گویه‌های ۶۸-۷۳.

پیوست شماره ۴: پرسش نامه دوم اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی
پاسخ دهنده گرامی، خواهشمند است میزان اهمیت هر یک از گویه ها را مشخص نمایید.

ردیف	گویه	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۱	شفاف سازی نظام مالی و اطلاعاتی در ورزش دانشگاهی					
۲	شفاف سازی قوانین و مقررات در ورزش دانشگاهی					
۳	نظارت سازمان دانشجویان وزارت علوم بر فعالیتهای ورزشی در دانشگاه ها					
۴	مشخص شدن سازوکارهای نظارتی و حمایتی در ورزش دانشگاهی					
۵	نظارت بر هزینه کردها در ورزش دانشگاهی					
۶	نیازسنجی و حرکت مطابق با نیازهای ورزش دانشگاهی					
۷	استفاده بهینه از اماکن و فضاهای ورزشی دانشگاه					
۸	پرهیز از برگزاری رویدادهای مشابه					
۹	متناسب بودن زیرساخت های فضاها و اماکن ورزشی دانشگاه ها با اهداف اقتصاد مقاومتی					
۱۰	به کار گماردن افراد متخصص برای انبارداری سالن های ورزشی					
۱۱	ساخت اماکن و فضاهای متناسب با نیاز دانشگاه					
۱۲	استفاده درست از امکانات موجود					
۱۳	شفاف سازی مفهومی و موضوعی اصطلاح اقتصاد مقاومتی					
۱۴	مشخص کردن حوزه های اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی					
۱۵	مشخص کردن سهم و نقش هرکسی در اجرای اقتصاد مقاومتی در دانشگاه ها					
۱۶	بازنگری و اصلاح اساسی در سرفصل ها و محتوای دروس تربیت بدنی با توجه به سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی					
۱۷	توجه به درس کارآفرینی ورزشی با رویکرد اقتصاد مقاومتی					
۱۸	آموزش روش های صحیح استفاده از تجهیزات ورزشی برای دانشجویان					
۱۹	برگزاری کارگاه های آموزشی و دوره های مهارت افزایی برای مربیان، داوران و کارکنان حوزه ورزش دانشگاهی					
۲۰	ایجاد بانک های اطلاعاتی مختلف در زمینه اماکن ورزشی، دانشجویان ورزشکار و ...					
۲۱	کاربردی کردن تحقیقات به جای پرداختن به علوم نظری صرف					
۲۲	گام برداشتن وزارت علوم در جهت کاربردی کردن علوم در کنار تولید علم					
۲۳	گسترش همکاری و مشارکت با دانشگاه های منطقه و جهان در تولید لوازم ورزشی					

ردیف	گویه	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۲۴	توسعه تعاملات، ارتباطات منطقه‌ای و جهانی و حضور فعال و مؤثر در مجامع جهانی ورزش دانشگاهی					
۲۵	ارتباط با دانشگاه‌های مطرح دنیا در زمینه ورزش					
۲۶	عقد قراردادهای با سایر سازمان‌ها به‌ویژه آموزش و پرورش					
۲۷	جذب توریسم ورزشی از طریق تبلیغ و میزبانی مسابقات ملی و بین‌المللی در دانشگاه‌های شهرهای توریستی					
۲۸	معرفی کردن تولیدات ملی و تولیدکنندگان برتر داخلی محصولات ورزشی از طرق مختلف (برگزاری نمایشگاه‌ها، دعوت از دانشگاهیان و ...) به دانشجویان					
۲۹	توجه به تولیدکنندگان داخلی برای تأمین تجهیزات و اقلام ورزشی در احداث بناها و زیرساخت‌های ورزشی دانشگاه‌ها					
۳۰	بازسازی و تعمیر وسایل ورزشی مستعمل انباشته شده در انبار دانشگاه توسط دانشجویان در اوقات فراغت					
۳۱	بیان ایده‌های نو در تولید تجهیزات ورزشی در دانشگاه‌ها					
۳۲	افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن‌ها					
۳۳	خودکفایی اقتصادی و افزایش اعتماد مردم با بالا رفتن کیفیت کالاهای داخلی					
۳۴	سازمان‌دهی و تشکیل کمیته‌ها و کارگروه‌هایی برای اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی					
۳۵	اولویت‌بندی کردن دستورالعمل‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی					
۳۶	قرار گرفتن افراد متخصص و باتجربه در رأس هدایت ورزش دانشگاهی					
۳۷	ساخت فیلم و مجموعه تلویزیونی در مورد کارآفرینان نمونه دانشگاهی و تشویق مردم به سوی کارآفرینی با بهره‌گیری از ابزارهای رسانه‌ای					
۳۸	اقدامات رسانه‌ای برای تبدیل مسئله اقتصاد مقاومتی به یک گفتمان ملی در دانشگاه					
۳۹	مستندسازی در زمینه شرکت‌های دانش بنیان دانشگاه‌ها					
۴۰	برقراری ارتباط بین دانشجویان و تولیدکنندگان ورزشی داخلی					
۴۱	توانایی همکاری دانشجویان و کارکنان در جهت یک هدف مشترک					
۴۲	فرهنگ‌سازی وقف و امور خیریه در ورزش دانشگاهی کشور					
۴۳	فرهنگ‌سازی در خصوص استفاده از تولیدات داخلی ورزشی					
۴۴	آینده‌نگری اقتصادی با پرداختن به مسائل زیست‌محیطی					
۴۵	تشکیل کمیته‌ها و کمپین‌های زیست‌محیطی در دانشگاه‌ها					
۴۶	ایجاد ساختار سازمانی منعطف با قابلیت انطباق‌پذیری در ورزش دانشگاهی					

ردیف	گویه	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۴۷	وجود انعطاف پذیری در قراردادهای ورزشی دانشگاهها					
۴۸	تأسیس مؤسسات خیریه‌ای و ایجاد صندوق خیریه در دانشگاهها					
۴۹	شناسایی و بهره‌گیری از کمک خیرین ورزشی					
۵۰	استفاده از داوطلبان ورزشی و غیرورزشی در برگزاری رویدادهای ورزشی در دانشگاهها					
۵۱	احساس مسئولیت از طرف هر فرد در اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی					
۵۲	به باور رسیدن در بخش صدور خدمات فنی و علمی در عرصه ورزش دانشگاهی					
۵۳	اعتقاد سیستم مدیریتی ورزش دانشگاهی به امر اقتصاد مقاومتی					
۵۴	توجه به فعالیت‌های اقتصادی درآمدزا در ورزش دانشگاهی					
۵۵	کاهش اتکای بودجه و درآمدهای دانشگاه‌های دولتی به منابع نفت و گاز کشور و جایگزینی با درآمدهای حاصل از رویدادهای ورزش دانشگاهی					
۵۶	احداث شرکت‌های دانش‌بنیان در دانشگاهها و به‌کارگیری متخصصین ورزشی					
۵۷	فروش محصولات دانش‌بنیان در دانشگاهها و خارج از آن					
۵۸	جلوگیری از مهاجرت نخبگان به دلیل فقدان زمینه کسب‌وکار دانش‌بنیان در کشور					
۵۹	قرار گرفتن فضاهای ورزشی دانشگاهها در اختیار بخش‌های خصوصی					
۶۰	مشارکت دادن بخش خصوصی در تولید و فروش محصولات ورزشی در دانشگاهها					
۶۱	ارائه کردن دیدگاه‌های دانشگاهیان به دولت					
۶۲	توجه به قابلیت‌های خلاقانه نیروی انسانی در دانشگاه					
۶۳	آگاهی و برنامه‌ریزی دانشگاهیان در خصوص سنجش میزان اثربخشی اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی					
۶۴	آگاهی و برنامه‌ریزی دانشگاهیان در خصوص خروجی-های کارکردن براساس اقتصاد مقاومتی					
۶۵	حرکت بر اساس برنامه و پرهیز از تصمیمات خلق الساعه					
۶۶	تدوین برنامه‌ها و سازوکارهای دانشگاه همسو با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی					
۶۷	ایجاد توانایی برای الگوگیری از دانشگاه‌های کشورهای دیگر					
۶۸	داشتن الگوی مشخص برای مدیریت اقتصاد ورزشی، به‌ویژه در برخورد با شرایط چالش و بحران					

قانون‌مداری: گویه‌های ۵-۱؛ مدیریت مصرف: گویه‌های ۱۲-۶؛ آموزش و اطلاع‌رسانی: گویه‌های ۲۲-۱۳؛ تحرک و پویایی: گویه‌های ۳۹-۲۳؛ توسعه اجتماعی: گویه‌های ۴۷-۴۰؛ مشارکت فعال: گویه‌های ۵۰-۴۸؛ اتکای به خود: گویه‌های ۶۲-۵۱؛ برنامه‌ریزی: گویه‌های ۶۸-۶۳.

گویه‌های پرسش‌نامه دوم که پس از تحلیل عاملی اکتشافی حذف شدند:
۲۸. خوداتکایی در ورزش دانشگاهی خصوصاً در شرایط بحرانی ۳۳. دادن ضمانت خرید به شرکت‌های دانش‌بنیان در ورزش دانشگاهی ۳۸. نهادینه کردن مفهوم اقتصاد مقاومتی در ورزش دانشگاهی کشور و هدایت و رهبری آن ۴۴. اعتماد بین دانشجویان و کارکنان دانشگاه ۵۰. آلوده نکردن محیط‌زیست مثل چمن‌های فوتبال دانشگاه‌ها گویه‌های ۲۸، ۳۳ و ۳۸، مربوط به عامل تحرک و پویایی گویه‌های ۴۴ و ۵۰، مربوط به عامل توسعه اجتماعی

Abstract

Resistive economy is one of the most important concerns for Iranian principles during recent years. Hence this study has been purposed Designing a Model for Resistive Economy in Collegiate Sport. This research is a mixed method and a kind of Exploratory Mixed Design that was done in qualitative and quantitative phases. In qualitative phase statistical sample consisted of ۳۰ professors and in elites who were aware of the subject. to collect data at the qualitative stage were used of In-depth interviews with the samples. For data analysis in the qualitative stage was used of Glaser (۱۹۹۲) approach of grounded theory methods which was performed in three stages of open coding, axial coding and selective coding. Its validity was obtained by experts and internal reliability was obtained by intra-subject agreement method of ۸۷%, which confirms its health. Statistical sample in quantitative section for exploratory factor analysis including ۳۷۶ people and for confirmatory factor analysis including ۳۶۴ people of all members of sport scientific Committee, economics departments of the universities, the directors of the physical education of the universities, the general administration of the Ministry of Science, University Physical Education Experts, experts in the field of economics whom are familiar with the research topic that Based on the random stratified sampling method were selected. The data collection tool in a quantitative step was the researcher-made questionnaires whose formal validity and content were confirmed by a group of Professional professors. Cronbach's alpha method was used to calculate the reliability of the instrument ($\alpha=۰.۹۸$). In order to analyze the data in the study quantitative part of the research SPSS ۱۹ software package to perform descriptive statistics and exploratory factor analysis with Varimax rotation and LISREL software to perform confirmatory factor analysis was used. The results showed that ۱۹۹ indexes can be effective in resistive economy in the in College sport. Then in axial coding process ۳۳ concepts were classified. Finally, ۸ categories through selective coding was identified including The rule of law, Consumption management, Training and information, Mobility and dynamics, Social Development, Active participation, Reliance on yourself and planning. The results of exploratory factor analysis showed that ۶۸ items regarding the main factors of resistive economy in Collegiate Sport were classified into ۸ dimensions. Also, the results of confirmatory factor analysis showed

that overall indices of structural model were in good condition, thus Obtained ٦٨ questions questionnaire is an appropriate Scale for Measuring Resistive Economy in Collegiate Sport. Moreover the importance of the factors was examined from the perspective of the subjects. Accordingly, consumption management with an average of 4.29 ± 0.47 , active participation with an average of 4.11 ± 0.53 , and planning with an average of 4.08 ± 0.58 were recognized as the most important factors of Resistive Economy in College sport. Therefore, universities should pay more attention to consumption management, active participation and planning to take steps to achieve the ideals and approaches of the Resistive Economy in the field of College sport. Also According to the findings of the study, strategies have been identified that can By strengthening them, It helped develop College sport of Country, moreover Physical education policy makers' can use identified signs, concepts and categories in future planning to operate resistive economy in sport College.

Keywords: Resistive Economy, College sport, Mobility and dynamics, Consumption management, planning

Shahrood University of Technology

Faculty of Physical Education

Ph.D. Thesis in Leisure Time and Recreation Management

Designing a Model for Resistive Economy in Collegiate Sport

By: Maryam Kharkan

Supervisors:

Dr. Reza Andam

Dr. Hasan Bahrololoum

Advisor:

Dr. Hossein Zareian

October ۲۰۲۰